

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 1

3 Temmuz 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.06

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahipleri, değerli milletvekilleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın kıymetli temsilcileri; sizleri saygıyla selamlıyorum, hayırlı sabahlar diliyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun 35'inci Birleşimini açıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bu niye Millî Savunma Komisyonuna gitmedi de bize geldi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, Komisyonu bir açayım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sevgili hemşehrim Adıyaman Milletvekilimiz, kanun teklifi sahibi askerlikten ne anlar, Allah aşkına, askerliğini ya onbaşı olarak yaptı ya da bedelli yapmıştır, Allah bilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Onların hepsini soracağız şimdi.

Gündemimizde (2/3186) esas numaralı Adıyaman Milletvekilimiz Sayın Resul Kurt ve Bursa Milletvekilimiz Sayın Emine Yavuz Gözgeç ile 50 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, teklif sahibinin sunumuna geçmeden önce Komisyonumuzdaki bürokratların kendilerini tanıtmasını rica ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Usul üzerine söz istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Vereceğim Sayın Usta, bürokratlar kendilerini tanıtınsınlar.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli bürokratlarımıza ve katılımcılara teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri ve bütün katılımcıları; saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, usul üzerinde söz aldım. En son görüştüğümüz torba kanununda da aslında usul üzerinde söz aldığımda benzer meseleleri söylemiştim.

Sayın Başkan, toplumun bizden beklentileri ve burası Parlamento ve Plan ve Bütçe Komisyonundayız. Toplumun beklentisi nedir? Mesela asgari ücret güncellenmesine ilişkin olarak bütün toplum ayakta, bununla ilgili bizden beklenti var. Yine gelen kanun tasarısında buna ilişkin herhangi bir durum yok. En düşük emekli maaşıyla ilgili... Artık bakın, bugün enflasyon da açıklandı, birazdan onun rakamlarını da hepimiz göreceğiz zaten. Açıklandı, hadi bunu beklediniz diyelim, bugün enflasyon açıklanıyor, yine en düşük emekli maaşıyla ilgili şu görüştüğümüz torba kanun teklifinde bir düzenleme yine yok. Yani şimdi, hani ne var? Bakacağız, bana göre hiç gerek de olmuyor, hatta çok mahzurlu olan maddeler var, özellikle TSK'yle ilgili maddeler son derece sıkıntılı. Bunları maddelere geldiğinde veya geneli üzerinde detaylı bir şekilde konuşacağız.

Yani burada bir kişiye yönelik düzenleme yapıyorsunuz, toplum, 4,5 milyon emekli en düşük emekli maaşı artışı bekliyor, ona ilişkin düzenleme yapmıyorsunuz veya işte çalışanların yüzde 42'si asgari ücretli, asgari ücretin değişmesi tabii diğer çalışanları da etkileyecek yani 20-30 milyon çalışan buradan bir haber bekliyor yani "Birazcık, birazcık refahımda azıcık bir artış olabilir mi? Açlıktan biraz kurtulabilir miyim?" diye bizden bir haber bekliyor, siz bir kişi için Komisyon topluyorsunuz ya. Böyle bir şey olabilir mi! Nerede bu Parlamento! Hadi, Silahlı Kuvvetleri istedi, hadi yürütme istedi, niye isteklerini bilmiyoruz. Bu hatalar geçmişte de yapıldı, FETÖ'den ders alınmadı bu ülkede yani FETÖ istediği için de özel düzenlemeler yapılmıştı, en sonunda 15 Temmuz hain darbe girişiminde bulunuldu yani yarın ne olacağını bilmiyoruz. Bütün kuralları altüst edecek şekilde bir düzenlemeyi buraya getiriyorsunuz fakat toplumun yarısından fazlasının beklediği işlere yönelik hiçbir şey yok arkadaşlar elimizde.

Başka ne var? Mesela, şimdi, TÜFE'ler açıklandı, yüzde 35,05 geldi yani 35,1. Buna göre vereceğimiz SSK, BAĞ-KUR emeklileri yanlış hesaplamadıysam 16,7 zam alacak, memurlar ve memur emeklileri de 15,6 zam alacak arkadaşlar bu kadar yüksek enflasyonda. Bir şey daha olacak, bu akşamdan itibaren, bugünden itibaren akaryakıt, sigara, alkol, tepeden tırnağa her şeye zam gelecek çünkü otomatiğe bağlandı, yurt içi ÜFE'deki artış kadar orada zam gelecek, yüzde 15,7 zam gelecek buralara. Şimdi, yangın daha da büyüyecek ama bütün bu durum ortadayken bu kanun teklifinde Sayın Başkan, vatandaşları ilgilendiren, asgari ücretliyi,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 2

emekliyi ilgilendiren meselelerin olmamasını ben büyük bir eksiklik olarak görüyorum. Diyeceksiniz ki: "Verin, olsun." Veriyoruz, verdiğimiz kanun teklifleri bekliyor, geçen söyledim size. Niye gündeme almıyorsunuz bizim kanun tekliflerimizi? Yani bizim bu sorunların hepsini çözecek kanun teklifimiz var. En düşük emekli maaşıyla ilgili ayarlama, seyyanen zamla ilgili ayarlama, bayram ikramiyeleriyle ilgili ayarlama, vergi dilimleriyle ilgili adaletsizlik, bunların hepsi ilişkin kanun tekliflerimiz var, önergelerimiz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bunları gündeme almıyorsunuz, gidiyorsunuz, dediğim gibi kişiye özel düzenlemeleri gündeme diyorsunuz. Bu kabul edilebilir bir şey değil.

Ya, uzmanlar, müfettişler... Burada sözü verildi, Cumhurbaşkanı Yardımcısı söz verdi, siz de doğru bulduğunuzu söylediniz. Hatta diğer milletvekilleri, diğer siyasi partilerin milletvekilleri de "Evet, mutlaka yapılmalı." dedi değil mi? Uzmanların ve müfettişlerin maaşını düzeltme meselesi, gene yok. Ya, topluma karşı bir sorumluluğumuz var bizim ya, burada söz verildi ya. Hiç kimse sözünün arkasında durmuyor bu memlekette. Böyle bir şey olabilir mi! Ocakta yapılacak. "Hadi, ocakta asgari ücreti düşük vereceğiz. Şimdi size para verirsek ortaya çıkar bilmem ne." diye AK PARTİ Grup Başkanının böyle bana göre anlamsız bir gerekçesi oldu. E, şimdi, temmuz geldi, tatile gidiyor işte Meclis. Niye yapılmıyor bunlar? Yani bu doğru bir şey, yapılması gereken bir şey. Yani bu insanlar... Yoksulluk sınırının altında maaş alan bir müfettiş olabilir mi, bir uzman olabilir mi! Böyle bir ülke nasıl kalkınır! Bunları görmeyeceğiz, ondan sonra geleceğiz burada yok bilmem ne komutanının süresi doluyormuş da...

Bir baksınlar bakalım ya, askerlerimiz burada, Bakan Yardımcıları burada. Bizim kadar yaşlı bir Silahlı Kuvvetleri nerede var bu kadar genç nüfusta? Yaşı 65 olan bir tane Genelkurmay Başkanı var mı NATO ülkelerinde? Şimdi, birazdan sayacağız, 32 tane NATO ülkesinde yaşı 65 olan bir tane genelkurmay başkanı yok. Hâlâ 72'nin peşindeyiz. Böyle bir şey olamaz! Bu kadar genç nüfus var, askerlerimizi yaşılandırıyoruz. Niye yapıyoruz bunu? Bunu kim talep ediyor da yapıyoruz? Bunun arkasında ne var? Askeriyenin kurallarını biz bu kadar bozarsak daha sonra bu bozduğumuz kurallar bizi nereye götürür? Bunları geçmişte yaşadık arkadaşlar ya! Hem adaleti bozduğumuzda yaşadık hem de askeriye müdahale edildiğinde, Ergenekon operasyonlarında, Balyoz operasyonlarında askerleri, vatansever askerleri tasfiye etmenin bedelini bu ülke çok ağır yaşadı. Şimdi, kimi tasfiye ediyorsunuz? Ne yapmaya çalışıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Başkanım.

Anlaşılr gibi değil. Olmaz ya, içimiz yanıyor ya, böyle bir şey olmaz ya! Hakikaten olmaz böyle bir şey ya! Kabul edilebilir bir şey değil, bu kabul edilebilir bir şey değil.

Konuşuyoruz, ediyoruz, büyük ihtimalle bütün arkadaşlar -milletvekili arkadaşlar için söylüyorum- vicdan sahibi olan insanlar bize hak veriyor fakat elimize hiçbir şey geçmiyor, yine hiçbir meseleyi çözemiyoruz. Bunları kabul etmek mümkün değil. Birazdan genelinde bu askerlerle ilgili meseleyi daha fazla konuşacağız.

Sayın Başkan, sizden tekrar istihdam ediyorum, toplumun meselelerine eğilelim, biz Parlamentoyuz, biz bir erkiz, burası Plan ve Bütçe Komisyonu. Bu Komisyon bu Parlamentonun en prestijli Komisyonudur. Tabii, prestij sorumluluğu da birlikte getiriyor. Üzerimizde çok ciddi sorumluluklar var. Bunlara ilişkin bir şeyler yapmamız lazım fakat toplum bizden bir haber bekliyor, bir müjde bekliyor, müjde olmasa bile biraz dertlerinin sarılmasını bekliyor ama biz burada... Yani iktidarın talimatları çerçevesinde hareket eden bir Parlamentoyu ben kabul etmiyorum, böyle bir şey olamaz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Oluç, buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, hoş geldiniz değerli bürokratlar.

Şimdi, torba teklif geldiğinde bunu söylüyoruz, bir daha söylemek istiyorum. Yani bıkmayacağız, siz belki vazgeçersiniz diye inatla bu konuyu konuşmaya devam edeceğiz. Bakın, 4 tane kanun hükmünde kararname ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılarak yasa hâline getirilmiş maddeleri Anayasa Mahkemesinin bozduğu 4 tane torba teklif burada görüştük. Her seferinde bunu konuştuk. Yanlış bir şey yapıyor, bilerek yapıyorsunuz bunu ve bilerek Anayasa'yı çiğniyorsunuz "Yanlışlıkla değil, bilerek çiğniyorsunuz." dedik, bir kez daha karşımıza geldi. Bu teklifin içinde de 4, 6, 7, 19 ve 20'nci maddeler Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olan maddeler. Şimdi, bunları da konuşacağız.

Bakın, yani "Bu düzgün, hukuka uygun bir yasa çıkarma tekniği değil." dedik çünkü Anayasa'nın mülga 91'inci maddesi yasayla yapılabilecek konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve KHK'lerle adım atılmasını doğru bulmuyor. Biliyorsunuz bunu ama bunları yaptınız. Şimdi, karşımıza bunlar tekrar gelmeye devam ediyor.

Fakat burada bir sorun daha var Sayın Başkan, o sorun da şu: Siz maddeleri karşımıza getirirken Anayasa'nın 91'inci maddesine dayanarak Anayasa Mahkemesinin bunları bozduğunu düşünerek bunları getiriyorsunuz fakat Anayasa Mahkemesinin bozma gerekçelerini dikkatli bir şekilde okursanız sadece o nedenle bozmuyor maddelerin bir kısmını. Maddelerin bir kısmını bozarken teknik çerçeveyi sıkıştırmıyor gerekçesini Anayasa Mahkemesi yani pek çok iptal kararında örtük olarak zaman zaman, zaman zaman da açıktan Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin işleyişine yönelik eleştiriler dile getiriyor Anayasa Mahkemesi. Şimdi, bunu dikkate almadan, sanki Anayasa Mahkemesi sadece 91'inci madde çerçevesinde teknik bir bozma yapmış gibi bizim karşımıza bu maddeleri getirdiğiniz zaman bir kez daha hukuksuzluk yapıyor ve bir kez daha hatalı iş yapıyor, bunu da söylemiş

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 3

olalım. Dolayısıyla bu konu, ciddi bir konu. Belli ki siz bunları bu şekilde getirmeye devam edeceksiniz, biz de bu şekilde bunları eleştirmeye devam edeceğiz çünkü bu yapılan kimi hukuksuzlukların da Anayasa Mahkemesinde tekrardan geriye dönmesi söz konusu olacak. Hiç olmazsa tutanaklarda bunları kayıt altına almış olalım, yapılan hukuksuzlukları, bunu bir kez daha hatırlatmış olayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Bu yasama kurnazlığından da yani inşallah vazgeçilecek diye düşünüyoruz. "Hani Anayasa Mahkemesi bozana kadar biz nasıl olsa bu maddeyi işletiriz, uygularız, istediğimizi yaparız. Anayasa Mahkemesi üç beş yıl içinde bozduğunda da o zaman tekrardan bunu değerlendiririz." kurnazlığından da vazgeçmek gerekiyor çünkü bu da hukuk açısından baktığımızda yani kayıtlara -Meclis kayıtlarını kastetmiyorum, devlet kayıtlarını kastediyorum- "Düzgün bir hukuka uygun yürütme yapılıyor." ifadesini geçirmiş olmuyor, bunu özellikle vurgulamış olayım. Son derece ciddi bir sorunla karşı karşıyayız ve bu acayiplikten dolayı da -bunu da hep konuşuyoruz- Plan ve Bütçe Komisyonunun uzmanlık alanı olmayan konular Plan ve Bütçe Komisyonuna geliyor ve burada konuşuluyor. Yani liyakat de eksik ve Meclisi bu duruma düşürüyorlar, bu da doğru bir tutum değil. Bunların bir kısmının alt komisyonlara gitmesi gerekiyor, ihtisas komisyonlarına gitmesi gerekiyor ve geçen sefer de bunu konuşmuştuk. İhtisas komisyonları çalışmıyor ya da çalıştırılmıyor ya da kendileri çalışmak istemiyor. Nedir yani? Neden bu maddeler Plan ve Bütçe Komisyonuna geliyor her seferinde? Bunun da makul bir açıklaması yok, bunu da belirtmiş olayım.

İkinci belirtmek istediğim konu, bugün evet, TÜİK biraz evvel rakamları açıkladı. "Bu memleketin en ciddi, birinci sorunu ne?" diye sorulduğunda bütün kamuoyu araştırmaları, ister iktidara ister muhalefete yakın kamuoyu araştırma şirketleri olsun -maalesef, böyle bir durum da var- bu kamuoyu şirketlerinin hepsinin araştırmalarında görünen mesele ekonomi meseleleri yani ya işsizliktir ya hayat pahalılığıdır, düşük ücretlerdir; hepsi ekonomik meseleler, birinci sırada, hatta ilk üç sırada yer alanlar baktığımızda. Şimdi, bugün TÜİK bir kez daha veriler açıkladı her ay olduğu gibi ve aylık enflasyonu 1,37, yıllık da yüzde 35 olarak açıkladı. Biz neden temmuzda özellikle düşük açıklandığını elbette biliyoruz, sizler de biliyorsunuz; zamlar konuşulacak, ücretlere, emekli maaşlarına yapılacak zamlar. Bunların konuşulacağı zaman TÜİK özellikle, bilerek yılda iki kere, ocak ayı öncesinde, ocak ayı rakamlarında ve temmuz rakamlarında açıkça hile yapıyor ya, hile yapıyor -burada TÜİK temsilcisi yok belli ki- onlara ısmarlanmış olan rakamları veriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

Bunun sonucunda ne oluyor, TÜİK'in bu yaptığının sonucunda? Yani herhangi bir ay yaptığında böyle bir sonuç ortaya çıkmıyor ama ocak ve temmuzda özellikle bu sonuç ortaya çıkıyor. Ocak ve temmuzda milyonlarca işçinin, emekçinin, emeklinin ücretlerine, maaşlarına yapılacak zammı manipüle ediyor TÜİK, düşük göstererek manipüle ediyor ve bu bir alışkanlık hâline geldi. Yani bu kadar olmaz ya, bunun bir vicdanı olmalı, bir ahlakı olmalı. İnsanlar inim inim inliyor, TÜİK'in açıkladığı rakamlar 1,37 ve yüzde 35, bunun böyle olmadığını herkes biliyor. Yani doğal gaz zammı yeni yapıldı daha bu rakamlara etki etmesin diye, o da çok uyanıkça yapılıyor, bu da bir alışkanlık hâline getirildi. Şimdi, bu rakamlar açıklandıktan sonra, işçinin, emekçinin, emeklinin ücretlerine ve maaşlarına yapılacak düşük artışlardan sonra artık zamların yeniden gazına basılacak, olanlar yaz aylarında olacak yeniden. Bunu her seferinde böyle yaşıyoruz ve TÜİK bu işin aleti, TÜİK bu işin aracı. TÜİK'te çalışanlar milyonlarca insanın gerçekten vebalini sırtlarında taşıyorlar. Bak, bir kere değil, iki kere değil, "Bunları yapıyoruz, yapıyoruz, nasıl olsa yarın öbür gün görevden alınacağız, başkaları gelecek yerimize, bizler de unutulacağız." diye düşünüyorlarsa vallahi billahi onlar unutulmayacak, bu emekçi, bu emekli bunları unutmayacak, onu da söylemiş olalım.

Şimdi, Plan ve Bütçe Komisyonunun görevi ne böyle bir zamanda? Bir, asgari ücret meselesinde yeni düzenleme yapılması için çalışması.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

İkincisi de emeklilerin maaşları üzerine, en düşük emekli maaşı başta olmak üzere bir çalışma yapılması için bir düzenleme yapılması ama bakıyoruz, karşıımızdaki pakette bu yok. Belki alelacele öğleden sonra -hazırlığı yapılmıştır çünkü siz her şeyi planlamış vaziyettesiniz- akşam üstüne doğru da madde ihdasıyla önümüze bunların bazıları, özellikle emekliler meselesi gelebilir ama yani yapılacak rakamlar çok belli, bu TÜİK'in açıkladığından sonra ortaya çıkacak tablo. Bunların yanlış olduğunu bir kez daha ifade etmiş olalım. Yani bu ifade etmemizin çok büyük bir sonucu olmayacağını farkındayız ama en azından Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyelerinin ve bürokratların aklında kalsın bunlar, bir de kayıtlara girsin diye yapıyoruz. Doğru bir iş yapılmıyor iktidar tarafından, bunu özellikle belirtmiş olalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Türeli, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 4

Değerli milletvekilleri, öncelikle Türkiye, her yer, dağlarımız, ormanlarımız yanıyor. Bu konular artık hemen hemen... İşte, haziran ayı, temmuz ayı gelsin istemez olduk. Çok ciddi anlamda bir sıkıntılı durumla karşı karşıyayız. Yangınlar çıkıyor Türkiye'nin değişik yerlerinde ve kontrol altına alınamıyor uzun süre. Tabii, bunun değişik nedenleri vardır, tarım arazilerinden kaynaklanıyor, elektrik hatlarının yenilenmemiş olmasından, trafoların, elektrik hatlarından kaynaklanan yangınlar var, bilinçli çıkarılan yangınlar olabilir ama buna hazırlıklı olmak lazım. Zaten iklim değişikliği dediğimiz bu yapı bir anlamda artık sadece Türkiye'de değil dünyanın her tarafında da bizi bu anlamdaki doğal afetlerle yangınlarla karşı karşıya bırakıyor. Burada tabii, müdahale ediliyor yani sonuç itibarıyla Orman Bakanlığı, onun dışında birçok kurum bunun içinde, yangınların söndürülmesi için elinden geleni yapıyor. Ama özellikle gece görüş teknolojisi olmayan uçaklar, ve helikopterler tartışılıyor kamuoyunda da, bu konunun hızlı bir biçimde çözülmesine ihtiyaç var çünkü gece oldu mu, hava karardı mı, ondan sonra yangın söndürme faaliyetleri sadece karadan devam ediyor, oysa havadan müdahalenin etkisi çok daha büyük. Bu anlamda da bu konunun çok büyük önem arz ettiğini düşünüyoruz. Bunun bir an önce Mecliste ele alınması, bütün iktidarıyla muhalefetiyle hep birlikte neler yapılması gerekiyorsa, buna ilişkin alınması gereken tedbirler, alet edevat teknolojisi ile gerektiği zaman cezaların daha da artırılması, bunların hepsinin gözden geçirilmesi gerekir. Ben geçmiş olsun diyorum. Umarım can kaybı olmaz buralarda ve bir an önce bu yangınları atlattırız.

Şimdi, tabii, gene bir torba kanun geldi, 22 maddeden oluşuyor, 11 kanun ve 1 kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapılıyor. Hangi kanunlar diye baktığımız zaman yani öyle bir çeşitlilik var ki Plan ve Bütçe Komisyonu herhâlde bütün bu konuların hepsini hâkimdir, bilgi ve birikim olarak, mesleki yeterlilik olarak diye mi düşünüyoruz, anlamış değilim. Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu, Turizmi Teşvik Kanunu, Milli Parklar Kanunu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Alanında Bazı Mali Hükümler Hakkında Kanun, Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu, İş Kanunu, Türkiye İş Kurumu İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 5234 sayılı Bazı Kanun ve KHK'lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Meslekî Yeterlilik Kurumu ve İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ve 375 sayılı KHK. Arkadaşlar, bu olmaz, kaçıncı keredir bunu söylüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Böyle bir çalışmanın, bu kadar birbiriyle ilgisiz olan konuların Plan ve Bütçe Komisyonu ile ne ilgisi var? Yani bunun içinde, elbette, mali hükümler içeren bir kısım düzenlemeler varsa bunlar gelebilir ama bu şekilde... Bakın, iki yıllık bir süre doldu, 24'üncü kanunu görüşüyoruz Plan ve Bütçe Komisyonunda, bütçeleri de tek sayıyorum. Yani böyle bir çalışma temposu yok. Hadi, çalışalım, itirazımız da yok ama çalıştığımız işi kaliteli ve nitelikli kanun yapalım burada, layıkıyla görüşelim. Öyle bir şey yok. Tali komisyonlar çalışmıyor gene her zamanki gibi. 3 tane madde Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nu ilgilendiriyor, Millî Savunma Komisyonunun görev alanında. Millî Savunma Komisyonundan arkadaşlarımız burada, onlar da toplantı yapalım diye taleplerinin reddedildiğini söylüyorlar. Yani Millî Savunma Komisyonunun ilgi alanına ve görev alanına giren konuların Plan ve Bütçe Komisyonu ile ne ilgisi var? Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu. Gene, burada, bir sürü, çalışma hayatıyla ilgili düzenleme var. Bunların bir kısmı, dediğim gibi, bizi ilgilendirebilir ama büyük bir kısmı bizi ilgilendirmiyor. Böyle gayriciddi bir iş olmaz. Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun mi Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesinin anlamını ve gerekliliğini bana bir kişi anlatırsa tamam diyeceğim ben, görüşelim. Ne var ya, ne var, niye bunu görüşüyoruz? Daha yakın zamanda gene bir torba kanunda görüştük. Hadi, orada ne dendi? Orada, daha önce bize gelen, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişle ilgili bir yetki kanunu çıkartılıyor, teknik düzenlemeleri yapmak üzere. Anayasa Mahkemesi bunu yaklaşık beş, beş buçuk yıl sonra iptal etti. Neye göre iptal etti? 2 nedenle: Bir, yetki kanununun kapsamı dışındaki düzenlemeler kapsam dışına çıktığı için; iki, Anayasa'ya göre kanunla düzenlenmesi gereken konuların yetki kanunu ve o kapsamda çıkartılan 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye aykırı olması. Bu şekilde kanunla düzenlenmesi gerektiği konusuyla önümüze geldi. Bakın, yakın zamanda arka arkaya 4 tane torba kanun görüştük. Şimdi bir tane daha geliyor. Hadi, o zaman denebilir ki: Anayasa Mahkemesi iptal etmişti, onun için önümüze geldi. Şimdi, Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu'yla ilgili, general seviyesinde, komuta kademesini yeniden yapılandırılmasıyla ilgili hükümlerin burada ne işi var, niye bunları görüşüyoruz arkadaşlar?

Başka bir problem, gene, burada önümüze gelen bir kısım hükümler var. Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle düzenlenen konularda 5 tane Anayasa Mahkemesi iptali var gene.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bir öncekinde, dediğim gibi, 703 sayılı KHK'yle ilgili bir kısım iptal kararları vardı, şimdi Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenen hususlar Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş. Yahu, kaçınıcı keredir söylüyoruz, böyle olmaz, bir ülke böyle yönetilmez, devlet böyle yönetilmez. Bu kadar gayriciddi, sorunları görmeyen, sorunları tanımlamayan, bir biçimde sorunları palyatif önlemlerle, geçici önlemlerle çözmeye çalışan bir yaklaşımla devlet yönetilmez. İşte böyle olur, çıkartılır bir kısım kararnameler, ondan sonra Anayasa Mahkemesi iptal eder, ondan sonra, haydi, gelir burada kanunla düzenlemeye. Yani, bakın, gene geliyor önümüze. Şu anda gene görüşeceğimiz kanun teklifinin 4, 6, 10, 11 ve 13'üncü maddeleri Anayasa'ya aykırı. Gene Anayasa Mahkemesine gideceğiz ve Anayasa Mahkemesi gene iptal edecek. Ya, arkadaşlar, olmaz. Değerli milletvekilleri, yani bu şekilde "Biz yaptık, oldu. İptal edene kadar biz bunu uygularız." Yani neden adam gibi kanun yapıyoruz, neden Parlamentoyu bu kadar itibarsızlaştırıyor?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 5

Diğer taraftan, son bir konu. Tabii, on itibarıyla televizyon başındaydım, oradan da aldık enflasyonu sıcaklığına, yüzde 1,37'lik aylık bir artış. SSK, BAĞ-KUR emeklileri yüzde 16,67 alacak altı aylık enflasyon farkı, memur emeklileri yüzde 6 aldılar, yüzde 6 düşülecek, ikinci yarı için yüzde 5 eklenecek, yaklaşık 1 puan altında, yüzde 15,6 civarında da memur emeklileri alacak. Uzun zamandır söylüyoruz, bu artışların son derece yetersiz olduğunu, bu ülkede ücretler seviyesinin gittikçe düştüğünü, asgari ücretin yetersiz olduğunu, ortalama ücretlerin asgari ücrete yakınsadığını söylüyoruz. Diğer taraftan, emeklinin durumu daha perişan. Şimdi bu artışlar alınacak ama bakın, bu artışları altı ay sonra alıyoruz toplu olarak ama vatandaş her gün harcamasını yapıyor, her gün gün, altı ay sonra verdiğiniz telafi telafi değil.

İki, TÜİK'in enflasyon hesaplamasına güvenen bir kişi yok Türkiye'de; ne akademisyenler ne ekonomi gazetecileri, hiç kimse güvenmiyor, vatandaş güvenmiyor. Bir bakın, çıkın çarşıya pazara, konuşun vatandaşla, söylesinler gerçek enflasyonun, hepimizin içinde yaşadığımız enflasyonunun ne olduğunu. Şimdi ne olacak burada? Geçen de bir önceki torba kanunda da görüştük, dedi ki: "Ya, getirin, emekliyle ilgili düzenlemeleri yapalım." Sadece en düşük emekli aylığı değil. Yani her yıl ocak ayında ve temmuz ayında biz bunları görüşüyoruz, en düşük emekli aylığı. Ya, gelin, çözelim bu sorunu, bunu bir sisteme bağlayalım, bir ölçüt, bir kriter koyalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim.

Bizim kriterimiz çok açık: En düşük emekli maaşı asgari ücrete eşitlensin. Asgari ücretin zaten seviyesi düşük ama en azından emeklinin 14.469, daha da düşük. Yani bu sorunu bir biçimde çözelim. Şimdi ne olacak? Burada bir madde konu, 18'inci madde, bir iz maddesi gibi oraya. Bugün açıklanan rakamlara göre muhtemelen burada bir artış gelecek. Tahmini olarak söylüyorum, herhâlde bu açıklanan enflasyon farkı kadar bir açıklama gelecek. Ama biz şunu söylüyoruz her zaman: Emeklinin durumu iyi değil. Emekli aylık bağlama oranları düşürüldü, güncelleme katsayıları zaman içinde düşürüldü, bunların ciddi anlamda etkisi oldu. Emekli, refah payı almıyor, ekonomik büyümeden pay almıyor. Bütün bunların hepsini çözecek bir kanuna ihtiyaç var. Gelin, bunu çözelim; gelin, emekli üzerine bizim de verilmiş kanun tekliflerimiz var, hep beraber toplanalım, bu sorunu çözelim. Bütün çalışanları, emeklileri yeniden düzenleyelim, bunların özlük haklarını, mali haklarını, sosyal haklarını, hepsini yeniden düzenleyelim. Bunu bir Parlamento yapar. Yoksa, böyle, bunu yapmayıp da dediğim gibi, kök aylıkları da artırmadan her ocakta, her temmuzda yeniden, tekrar tekrar en düşük emekli aylığını yükseltebilmek için kanun çıkarmak doğru bir yöntem değil. Yani, yapıyoruz, işi kurtarıyoruz, işte "Oldu, yaptık." gibi ama dediğimiz gibi, bu değil. Bütün Türkiye'nin, bakın, gözü kulağı bizde, herkes bunu bekliyor, bugün enflasyon rakamının açıklanmasını bekliyordu, şimdi de "Acaba ne artış alacağız?" diye bekliyorlar. Bir ümitle "Bu enflasyon farkının üzerinde bir artış alır mıyız?" diye bir beklenti içinde insanlar.

Değerli milletvekilleri, bizim sosyal medyamıza yağmur gibi mesaj yağıyor, muhtemelen sizlere de geliyordur iktidar partisi olarak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türel, on dakika yaptım.

Buyurun, bir daha, toparlayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bitiriyorum.

Yani, bu şekildeki bir görüşme sistematigi son derece yanlış. Plan ve Bütçe Komisyonunda, bakın, tekrar, 24'üncü kanununu görüşüyoruz. Bu şekilde, torba kanunlarla, birbirleriyle ilişkisiz kanunlar, ufak ufak maddeler, bütünlükten yoksun, kanun çıktığı zaman genel gerekçesi neydi, onunla bir ilgisi olmayan, madde gerekçeleriyle ilgisi olmayan, çıkan birtakım maddelerinin düzenlemeleri yarın öbür gün "Ya, bu yanlış olmuş." deyip yeniden düzenlendiği ya da eksik kaldığı söylenip yeniden tamamlandığı ya da Anayasa Mahkemesinden iptal edildiği bir yasama süreci son derece yanlış bir yasama sürecidir ve hem Plan ve Bütçe Komisyonunun bu şekilde meşgul edilmesini hem de Parlamente'nin bu şekilde meşgul edilmesini son derece yanlış bulduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık, buyurun lütfen.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, sivil toplum kuruluşlarımızın ve devlet kurumlarımızın temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tekrara girmemek için kısa tutacağım. Diğer Başkan arkadaşlarımız torba yasa hakkındaki fikirleri söylediler. Her zaman da söylüyoruz ama burada, kanun yapmanın önemi üzerine bir dikkatinizi çekmek istiyorum. Yani biz burada bir kanun yapıyoruz, devletin işleyişini düzenleyen, hem devlet için hem bürokrasi için hem de millet için önemli bir hizmet gerçekleştiriyoruz burada ama maalesef bu hizmeti gerçekleştirirken bu hizmeti de önemsizleştiriyoruz, değersizleştiriyoruz. Bakın, burada, bugün görüşeceğimiz 10 farklı kanun var, 1 kanun hükmünde kararname var, 10 farklı kanun. Şimdi, burada, turizmle ilgili meseleleri görüşeceğiz ama Millî Savunmadan arkadaşlarımız da burada, ya da millî savunmayla ilgili meseleleri görüşeceğiz, iş dünyasının temsilcileri burada, turizmin temsilcileri burada yani şimdi, böyle bir kanun ne kadar gerçekçi, ne kadar kaliteli bir yasama yapabiliyoruz? Ben tüm milletvekili arkadaşlarımızdan -okuyanlar mutlaka vardır ama- şunu rica ediyorum: Yasama faaliyeti gösteren arkadaşlarımızın Montesquieu'nun "Kanunların Ruhu Üzerine" kitabını okumasını rica ediyorum. Yani onu okuduğunuz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 6

zaman ne kadar önemli bir iş yapıyoruz ama biz o işi ne kadar değersizleştiriyoruz net bir şekilde görsünüz. Mesela, Montesquieu şöyle diyor: "Bir devletin yapısında iki şeyden ötürü değişiklik olur. Ya devletin yapısı bozulur ya da düzeltilir. Eğer ilkeler korunup devletin yapısı değiştiriliyorsa devlet düzeltilir ama ilkeler değiştirilip devletin yapısı değiştiriliyorsa devlet bozulur." Şimdi, biz, burada, ilkelerimizi değiştiriyoruz, bazı ilkeleri değiştiriyoruz ve bu, halktan gelen bir talep değil. Yani biz burada halkın yasasını yapmıyoruz, biz burada milletin yasasını yapmıyoruz, biz burada belli bir azınlığın yasasını yapıyoruz ve ben bundan utanç duyuyorum. Biz burada emeklinin yasasını yapmıyoruz, emekliliği yarayacak, işçiyi yarayacak, memura yarayacak bir yasa yapmıyoruz. Biz, bazen, şu anda -arkadaşlar belirttiler- bir kişi için yasa yapıyoruz ve ilke değiştiriyoruz, yaş ortalamasını yükseltiyoruz. Bakın, yaş ortalamasını yükseltiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SADULLAH KISACIK (Adana) - 65 yaşında kendi tapusuna sahip olan bir adama evini sattırmıyoruz ama ordu yöneltireceğiz. İlke değiştiriyoruz arkadaşlar ya, gözünüzü seveyim ya, Allah rızası için! Bakın, ilke değiştiriyoruz.

Yine, biz kanunları böyle, bu şekilde hızlı hızlı geçirdikçe, noter oldukça kanunların artık değeri de anlamı da kalmıyor, onu da söyleyeyim. Yine, Montesquieu diyor ki: "İstibdat hükümetlerinin ilkesi korkudur. Şu hâlde, korkak, bilgisiz, boynu bükük insanlar için fazla kanuna lüzum yoktur." diyor. Ben de diyorum ki fazla söze lüzum yoktur.

Tekrar saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erdem.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım. teşekkür ederim.

Tabii, arkadaşların torba kanun konusundaki hassasiyetlerine biz de katılıyoruz. Devamlı uygulanan bir yöntem değil ama Anayasa Mahkemesi iptallerinden dolayı bu dönemde Komisyonumuz bu konuda birkaç kere toplandı, sonra normale dönecektir. Torba kanunun konusu da -defalarca konuştuk- dünyada birçok parlamentoda ara ara uygulanan bir usul.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bizde devamlı uygulanıyor Sayın Erdem.

ORHAN ERDEM (Konya) - Burada, biz, hiç kimseye özel de bir kanun çıkarmıyoruz. Daha önce de Millî Savunma Bakanlığının konusu gündeme geldi. Dünyanın her yerinde olan bir şey. Ben inceledim, Çin'de Cumhurbaşkanına verilen yetki 65-70, NATO ülkelerinde 64'ten 70'e çıkarılma.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hayır, NATO ülkelerinde yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır canım, nerede? 40 yaşında Genel Kurmay Başkanı var Orhan Bey.

ORHAN ERDEM (Konya) - Bunların hepsini aldık, baktık. Türkiye Cumhuriyeti önemli süreçlerden geçti. FETÖ'den sonra ciddi bir ihraç ve azalan personeli oldu.

ERHAN USTA (Samsun) - FETÖ'yü kim getirdi?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bu kimin suçu?

ORHAN ERDEM (Konya) - Bu dengeleri ilgili bakanlıklar daha iyi bilir. Askeriyemizin, ordumuzun geldiği nokta belli. Yürüyen projeler var, devamlılığı için gerekebilir. Bu noktada, dünyada da gerektiği zaman uygulanan bir maddeyi biz de getirmiş olacağız değerli teklif sahiplerinin sunumuyla.

Biz asgari ücretin emekli aylıklarının yeterli olduğunu savunmuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN ERDEM (Konya) - İmkanlarımız ölçüsünde verebildiğimize bakıyoruz. Hep diyoruz, 2002'de 112 dolar olan, 184 lira olan asgari ücret bugün 22.105 lira. Yeter mi? Yetmez. 565 dolara getirmişiz. En düşük memur aylığı 392 liraydı. 239 dolar, bugün 1.117 dolar. Yeter mi? Yetmez ama bütçe dengeleri içinde getirilen miktarlar bunlar. İnşallah, daha da iyi noktalara getireceğimize inanıyorum. Ben, bu bilgiler ışığında, komisyon çalışmalarımızın hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sağ olun Sayın Erdem.

Sayın Usta, bir daha açıyorum mikrofonunuzu.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İkinci defa söz almak istemezdim ama az önce bir şeyi unuttuğum için onu söyleyeceğim.

Yani bakın, buradan bir kısım itirazlarımız oluyor: "Şöyle yapalım. Gelin, şuna daha ciddi bakalım." filan dediğimiz zamanlarda bunlar dikkate alınmıyor. Bunların dikkate alınmaması çok vahim sonuçları var. Şimdi, geçen hafta hep beraber, daha doğrusu sizlerin, hukuk yapma tekniği açısından imza attığı bir skandalı burada anlatacağım. Yani bu hakikaten kabul edilecek bir şey değil. Bu kadar gayriciddilik, ehliyetsiz, liyakatsiz kadrolar olursa, müzakere olmazsa olacak olan bu. Hatırlayın, geçen hafta -216 sıra sayısı olarak basıldı bu şey, hani referans olsun diye daha sonra okuyanlar için- LPG'lerle ilgili bir düzenleme yapmıştık. "Dağıtıcılar herhangi bir dağıtıcıdan toptan LPG ticareti kapsamında LPG satın alabilir ancak bu LPG'yi başka bir satışa satamazlar." şeklinde. Bu maddeyi hatırlıyorsunuz. Şimdi, bu madde gelirken arkadaşlar 16'ncı maddeyi kanun teklifinde ve "Şu kanunun 5'inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir." denilip bu cümleyi koydular kanun teklifindeki 16'ncı maddeye. Şimdi, tabii, bu buradan geçti, bu dikkatimizi çekmedi ama gruptaki daha doğrusu komisyondaki arkadaşlar yani "son fıkrası" şeklindeki bir tanımlamanın yanlış olacağını düşünerek alınan redaksiyon çerçevesinde sayıyorlar fıkraları ve bunu "dokuzuncu fıkra" olarak düzeltiyorlar. Ha, redaksiyon böyle nitelikli bir değişikliğe müsaade eder, etmez ayrı bir konu ama bana göre yaptıkları doğru çünkü

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 7

yarın başka bir şey geldiğinde, bir son fıkra daha geldiğinde ne yapacaksınız? "Son fıkrası" diye madde düzenlemesinin olmaması lazım. Şimdi, hepinizin "mailbox"larında var; şu, bize o maddeyle ilgili Plan ve Bütçe Komisyonunun düzeltilmiş, komisyondan çıkan düzeltilmiş metin olarak gönderdiği eski 16'ncı, sonradan bir madde araya girdiği için 17'nci madde bu. Tamam mı arkadaşlar? Burada diyor ki: "5'inci maddesinin dokuzuncu fıkrası" -dokuzuncu fıkra oldu son fıkra- diye değiştiriliyor ondan sonra da.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Fakat Komisyonunda bu maddeyle ilgili buna müeyyide koyan -yine hatırlarsınız- hani, bu "Yasak koyuyordu, bir müeyyide konulması gerekir." denildi. Bu AK PARTİ'li arkadaşların bir madde önergesi oldu, o önerge burada kabul edildi. O önergede, bu maddeye yani bu fıkraya atf yapılırken Komisyondan "son fıkra" diye geçen... Lütfen, istirham ediyorum, dikkatle dinleyelim. Komisyonunun "son fıkra" diye geçen, Komisyon uzmanlarının "dokuzuncu fıkra" diye düzelttikleri maddeye atf yapıyoruz ve ona "onuncu fıkra" diye atf yapıyoruz arkadaşlar. Burada "onuncu fıkra" diye çıktı. Bakın, şu kanuna ya, bu kanunun onuncu fıkrası falan yok. Bu kanunun da onuncu fıkra yok. Olmayan bir kanuna, olmayan bir fıkraya atf yapıldı burada. Şimdi, biz bunu, bu çelişkiyi muhalefet şerhimizde yazınca İYİ Parti Grubu olarak, ondan sonra Komisyondaki grup uzman arkadaşlar tekrar dokuzuncu fıkra olarak sayıp "dokuzuncu fıkra" dedikleri o fıkrayı tekrar "son fıkra" olarak değiştirdiler çünkü bu açık bir çelişki olarak ortaya çıkıyordu. "Dokuzuncu fıkra" deniliyor, son fıkra dokuzuncu fıkra fakat onuncu fıkra ya atf var yani dokuza atf yapılması gerekirken olmayan bir fıkraya atf yapılıyor. Bu sefer Komisyon sıra sayısını basarken bunu yine "son fıkra" diye... Hani, kendilerinin baştan, "Olmaz son fıkra kanun yapma tekniğine aykırı." dediği son fıkraya döndüler. Güya o şimdi oldu. Olmadı yine. O zaman şimdi "son fıkra" diyorsun, sayıyorsun burada yine onuncu fıkra gene yok. Yani oraya "son fıkra" denince onuncu fıkra kendiliğinden doğmuyor. Şu iddia edilebilir, onu iddia etmiş herhâlde arkadaşlar: Onun altında da -tuhaf, tabii, daha önceden de liyakatsizlik, ehliyetsizlik falan devam ettiği için, 20 yıllık bir Hükûmet tabii, her tarafı bozdunuz- orada (a), (b), (c) diye bentler var, şimdi, o bentleri bu sefer fıkra kabul ediyor arkadaşlar "Onuncu fıkra doğrudur." diye böyle bir savunma yapıyorlar, gerçekleştiriyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

Oldu ki ona doğru dersek yani bentlere fıkra dersek o zaman da on ikinci fıkra olması lazım. Yani nereden bakarsanız bakın bir rezalet.

Bir başka rezaleti sunumdan sonra söyleyeceğim. Yani yine burada hep beraber... Daha doğrusu sizlerin de ve hani "Sorumluluğu üstlenelim bizde." deyip yapılan bir yanlış... Ya, bu kadar büyük fahiş hatalar olmaz arkadaşlar. İşte, bu "Ben bilirim, ben yaparım, ben kimseyi dinlemem, muhalefet ne derse desin, bildiğimi yaparım." deyip yanlış bilmenin, ehliyetsiz, liyakatsiz kadrolarla çalışmanın bir sonucudur. Olmaz, Türkiye Cumhuriyeti devletine de bu yakışmıyor arkadaşlar. Olmayan bir fıkraya atf var şu anda bizim Komisyondan geçen kanun teklifinde, bunun tabii ki Genel Kurulda düzeltilmesi lazım. Bunu şöyle görmeyin lütfen: Olabilir ya, insanız hepimiz, bir hata... Öyle bir şey değil bu; bu kadar büyük, fahiş bir hata yapamayız, buna hiç kimsenin hakkı yok. Biz görmeseydik ne olacaktı, biz İYİ Parti Grubu olarak bunu görmeseydik ne olacaktı arkadaşlar? Çıkacaktı bu kanun ya, hâlâ da çıkacak. Şimdi, şu andaki hâliyle çıkarsa yine zaten hata, hata düzeltilmiş değil ancak o arkadaşları da suçlamak istemiyorum, onlar meseleyi, burada yapılan hataları... Tabii, sadece burada değil, bu kanun teklifinin nihayetinde maddelerinin kamu kurumlarından geldiğini biliyoruz. LPG kimden geldi? İşte, Enerji Bakanlığından. Gelendeki yanlışın, o yanlışın burada müzakeresiz bir şekilde kabul edilmesinin, topyekûn böyle hem kurum hem Parlamento grubu olarak yaptığınız hataların Türkiye'yi getirdiği durum bu. Bununla ilgili bir örneği de birazdan vereceğim; bunları yapmayalım. Dolayısıyla biraz daha müzakereci olmakta her zaman fayda var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Usta; son sıra sayısında, basılıp dağıtılan sıra sayısında uyumlu alakalı herhangi bir problem yok. Dolayısıyla size ilk dağıtılan taslak zaten var, sonra redaksiyona tabi tutulan ve basıma gönderilen metinde düzeltmeleri yapıldı.

ERHAN USTA (Samsun) - Yanlış yapıldı.

Başkanım, iki dakika orada dinlemeyle bu iş öğrenilmez, ben bunlara dün iki saat çalıştım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, bir saniye...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkanım, Usta'dan daha mı iyi bileceksiniz Allah aşkına ya(!)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben yasama uzmanı değilim, tabii ki teknik bilgi alacağım onlardan, ben milletvekiliyim, yasama tekniğini onlar yapacaklar.

ERHAN USTA (Samsun) - Alacaksın elbette, alacaksın da iki saat çalıştık.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Çalıştık, çalıştık ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye, bir saniye...

Değerli arkadaşlar, bir saniye...

En son size dağıtılan, Parlamento'ya dağıtılan yani kanun geçtikten sonra sıra sayısı alınıp basılan metinde bir problem var mı?

ERHAN USTA (Samsun) - Var, var tabii, esas problem orada.

Onuncu fıkra yok, on birinci fıkra yok, bentleri fıkra sayıyorsa alttaki o zaman on ikinci fıkra olması lazım. Atf yapılan yer dokuzuncu fıkra Mehmet Ali Bey, yanlış yapmayın. Benim gazabım çok şiddetli olur, öyle bir şey yok!

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 8

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Sayın Usta, bir saniye...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - "Gazabım çok şiddetli olur." derken ne olur yani ne yaparsın?

ERHAN USTA (Samsun) - Dokuz olarak kabul ediyorsun bunu kardeşim; ben bürokratlara şey söylemek istemiyorum yani çok fazla üzerine gitmek istemiyorum ama şimdi, burada, bana karşı böyle sanki yanlış bir şey ifade ediyormuşum gibi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Öyle bir şey, öyle bir şey yok! Kabul edeceksiniz "Hata yapıldı, bir daha hata yapmayalım." diyeceksiniz. Olmayan fıkraya şey yapıyorsunuz, bu da savunuluyor. Olmaz böyle bir şey! Bentleri fıkra sayarsan o zaman on ikinci fıkraya atıf yapman gerekiyor. Böyle bir saçmalık olur mu!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum, kifayetimüzarake...

ERHAN USTA (Samsun) - Tabii, ne olacak işte yani hukuk olmadıktan sonra... Anayasa Mahkemesinin kararlarını dinlemeyen bir ülkede bir tane madde hatalı olmuş, olmamış sizin umurunuzda değil. Ya, Türkiye'yi getirdiğiniz nokta bu ya! Ya, utanılması gereken yerde...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, biz niye utanalım Allah aşkına!

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, sen Uşak'a nasıl gidiyorsun arkadaş ya, nasıl gidiyorsun Uşak'a ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

Görüşmelere saat 11.00'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati:10.53

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.04

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 35'inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi, teklif sahibine konuşmasını yapması için söz vereceğim.

Sayın Kurt, buyurun lütfen.

Süreniz yirmi dakika.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, saygıdeğer milletvekilleri, kamu kurumlarının çok değerli temsilcileri, sivil toplum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle, değişen ve gelişen teknolojinin çalışma hayatında daha etkin ve verimli kullanımının sağlanması, yurt dışındaki vatandaşlarımızın sosyal güvenliğe ilişkin iş ve işlemlerinin emek ve zaman kaybı yaşanmadan kolaylıkla sonuçlandırılması, iş gücü piyasasında etkinliğin artırılması, açık işlerin şeffaf ve merkezî bir sistem üzerinden izlenebilmesi, iş gücü arz ve talebinin daha sağlıklı analiz edilebilmesi, işveren ile iş arayanların daha etkin şekilde eşleştirilmesinin sağlanması ve idarelerin kurumsal yapıları ile personelinin mali haklarının güçlendirilmesi amacıyla muhtelif kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Bu teklifle, teknolojik gelişmeler doğrultusunda Türk Silahlı Kuvvetlerinin organizasyonel ihtiyaçlarının karşılanması, bünyesindeki deneyimli general ve amirallerin tecrübe, bilgi ve birikimlerinden azami seviyede istifade edilmesi ve farklı kuvvet komutanlıkları arasında uygulama birliğinin sağlanması amacıyla Deniz ve Hava Kuvvetlerinde tüm muharip sınıf general ve amirallerin korgeneral, koramiral rütbelerine terfi edebilmelerine imkân sağlanmakta ve Yüksek Askeri Şûra kararıyla hizmet süresi uzatılabilecek general ve amirallerin sayısı, yaş hadleri ve terfilerdeki eğitim şartlarıyla ilgili olarak düzenlemeler yapılmaktadır. Bu doğrultuda, başta 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrasında çok sayıda personelin Türk Silahlı Kuvvetlerinden ihraç edilmesi olmak üzere çeşitli nedenlerle rütbe karşılama oranlarının belirlenenden düşük olması dolayısıyla belirli rütbelerdeki personel ihtiyacının etkin bir şekilde karşılanabilmesi için rütbe terfi şartlarının belirlenmesi maksadıyla söz konusu maddede düzenleme yapılmaktadır.

Yine, turizm yatırımlarının sağlıklı ve düzenli işletilmesinin yanı sıra devamlılığının sağlanması, turizm sektörünün millî ekonominin verimli bir sektörü hâline dönüşmesi bakımından büyük bir önem arz etmektedir. 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 1'inci maddesinde turizm sektörünün teşviki amacıyla turizm sektörünü düzenleyecek, geliştirecek dinamik bir yapı ve işleyişe kavuşturacak tedbir ve tedbirlerin alınması, sağlanması amacıyla kanunun diğer maddelerinde de bu amacın yerine getirilmesine yönelik olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Bu amaçla, Bakanlık tarafından yapılan ücretsiz girişli günübirlik tesisler esas itibarıyla kültür ve turizm yatırımlarının altyapı hizmetlerini sağlamak amacıyla işletilmektedir. Bakanlığın tesisleri işletme amacı kâr elde etmek değil sosyal devlet anlayışı çerçevesinde hizmet vermektir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 9

Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen gerekçeler göz önüne alınarak ücretsiz girişli günübirlik tesislerin Bakanlık tarafından yapılması hâlinde bu tesislerin münhasıran Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü veya en az yüzde 45 sermaye ortağı olduğu şirketler tarafından işletilebilmesi yönünde bir düzenleme yapılmaktadır. Yapılan düzenlemeyle işletme faaliyetlerinden elde edilecek gelirin Kültür ve Turizm Bakanlığının görev ve sorumluluklarının yerine getirilmesi amacıyla Bakanlığın merkez ve taşra birimlerinin faaliyetlerinde kaynak olarak kullanılmasına imkân sağlanarak turizm yatırımlarının sağlıklı ve düzenli işleminin sağlanması amaçlanmaktadır. Halk plajlarının kamu yararı esas alınarak kâr amacı gözetilmeksizin sağlıklı, düzenli ve ücretsiz biçimde işletilmesinin, devamının sağlanması amaçlanmaktadır.

Kurumsal sürekliliklerinin sağlanması, idari ve mali işlemlerin aksamaya mahal verilmeden etkinlik ve süreklilik içerisinde yürütülmesi amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığında Doğa Koruma ve Millî Parklar döner sermayeli işletmeleri olarak faaliyetlerini sürdüren döner sermaye işletmelerinin Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmeleri olarak faaliyetlerine devam etmesi öngörülmektedir.

Gençlik ve spor il müdürlüklerine bağlı olarak kurulan gençlik merkezi, genç ofis, yurt, kamp, spor tesisi, sporcu eğitim merkezi ve Türkiye olimpiyat hazırlık merkezlerinde fiilen görev yapan memur ve sözleşmeli personelin çalışma saatlerinin Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından belirlenmesine imkân sağlanarak fazla çalışmada bulunan personelin mali hakları güçlendirilmektedir.

Bu teklifle, toplamda 12 bin memur ve sözleşmeli personelle sınırlı olmak üzere her bir personel için ayda doksan saati aşmamak üzere her bir saat için yılı merkezî yönetim bütçe kanununda belirlenen fazla çalışma saat ücretinin 5 katı tutarında fazla çalışma ücretinin ödenmesi öngörülmektedir.

İş Kanunu'na göre haftalık çalışma süresi kırk beş saat olarak uygulanmaktadır. İş Kanunu kapsamına giren iş yerlerinde çalışan işçiler haftalık kırk beş saatlik çalışma süresini tamamlamaları durumunda hafta tatiline hak kazanmakla birlikte kazandıkları hafta tatilini 7 günlük zaman dilimi içerisinde, diğer bir ifadeyle, 6 gün çalışan bir kişi 7'nci gün hafta tatili kullanmaktadır.

Bu teklifle Kültür ve Turizm Bakanlığında turizm işletme belgeli, konaklama belgeli tesislerde çalışan personelin yazılı talebi ve onayı olmak kaydıyla haftalık izinlerini gerekli görülen durumlarda on günlük süre içerisinde kullanabilmesine imkân sağlayacak esneklikte bir düzenleme yapılarak haftalık izinlerin haftada bir gün, 6+1 kullanılacağına ilişkin genel kurala bu bakımdan bir istisna getirilmektedir. Bu durumda 45 saatlik çalışma süresinin tamamlandığı gün hafta tatiline hak kazanan işçinin hak kazandığı hafta tatilini çalışanın yazılı talebi ve onayıyla, tatile hak kazandığı günü takip eden dört gün içerisinde kullanması mümkün hâle gelmektedir. Yapılan düzenlemeyle, işçi verdiği onayı otuz gün içinde önceden işverene yazılı olarak bildirimde bulunmak şartıyla geri alabilecektir. Bu düzenlemeyle, işçi yönünden hak edilen hafta tatillerinin birleştirilerek kullanılmasına ve daha verimli bir serbest zaman yaratılmasına imkân sağlanması, aynı zamanda değişen sosyal yaşam ve ekonomik koşullar dikkate alınarak işçi ve işveren yönünden çalışma barışının sağlanmasına katkıda bulunulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda düzenleme kapsamına girecek turizm işletme belgeli tesis sayısı 7.467'dir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2011 yılına kadarki taşrada faaliyetlerini 20 ilde bölge çalışma müdürlüğü, 1 ilde ise şube müdürlüğü eliyle yürütmekteyken 11/10/2011 tarihli ve 665 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'yle taşra teşkilatı kaldırılarak bu görevler çalışma ve iş kurumu il müdürlüklerine devredilmiştir. Bakanlığın görevlerini taşra teşkilatı vasıtasıyla yürütebileceğine ilişkin teklifle öngörülen düzenlemeye uyumlu olacak şekilde 4850 sayılı Kanun kapsamındaki idari para cezalarının uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar belirlenmektedir. Kanun teklifiyle çalışma ve iş kurumu il müdürlüklerinin 4850 sayılı iş kanunu uyarınca idari para cezası uygulama yetkisi tereddüde yer vermeyecek bir biçimde ortaya konulmaktadır. İş Kanunu'nun 108'inci maddesi kapsamında 2025 yılı Haziran ayı sonuna kadar 24.186 dosyada yaklaşık 1,67 milyar TL'lik bir idari para cezası uygulanmıştır. Bu teklifle çalışma ve iş kurumu il müdürlüğünce uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davalarda yetkisizlik nedeniyle iptal kararı verilmesinin önüne geçilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Yine, işçilere kayıtlı elektronik postayla bildirim yapılabilmesi ve bunların hukuken yazılı, ıslak imzalı gibi geçerli sayılması öngörülmektedir. Bu düzenleme fesih sonucunu doğuracak olanlar hariç olmak üzere tebliğ edilebilecektir. Böylece ülkemizin sürdürülebilirlik ve dijitalleşme hedefleri destekleneceği gibi, iş ilişkisinde belirlilik ve ispat kolaylığı sağlanarak işverenin belge düzenleme, gönderme ve saklama yükümlülüğünün dijital ortama taşınmasıyla fiziki dosyalama zorunluluğunun azaltılması, maliyet ve zaman tasarrufu sağlanması amaçlanmaktadır. Yapılan düzenlemeyle, 4857 sayılı Kanun'un 109'uncu maddesinin "Yazılı Bildirim" olan başlığının "Yazılı veya Elektronik Bildirim" olarak değiştirilmesi öngörülmektedir. Kayıtlı elektronik posta sisteminin kullanılmasına ilişkin maliyetler de işveren tarafından karşılanacaktır.

Ülkemizin dijital dönüşümünün gerçekleştirilmesinin hedeflendiği bu dönemde dijital Türkiye politikaları çerçevesinde e-devlet hizmetleri hızla yaygınlaşmış, nihai kullanıcılar olarak hem işverenlerin hem de çalışanların birçok hizmete e-devlet üzerinden erişebilmelerinin önü açılmıştır.

Türkiye İş Kurumunca yetkilendirilen özel istihdam bürolarının İŞKUR'la veri paylaşım yükümlülükleri yeniden düzenlenerek söz konusu bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden bürolara idari para cezası uygulanması öngörülmektedir. Böylece iş gücü piyasasında veri bütünlüğünün sağlanması, özel istihdam bürolarının İŞKUR'la anlık olarak veri paylaşabilmesi, iş ve işçi bulma süreçlerinin daha şeffaf, izlenebilir ve denetlenebilir hâle getirilmesi, açık iş ilanlarının ortak bir platform üzerinden iş arayan vatandaşlara sunulması hedeflenmektedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 10

Yurt dışında ikamet eden vatandaşlarımızın Sosyal Güvenlik Kurumuna yapacakları başvurulardan Bakanlıkça uygun görülenlerin çalışma ve sosyal güvenlik müşavirlikleri ataşelikleri aracılığıyla alınabilmesi imkânı getirilerek bulundukları yerden hizmete ulaşabilmeleri ve böylece postayla yapılan başvurularda oluşabilecek aksaklıkların önüne geçilmesiyle, e-devlet uygulamasını aktif olarak kullanamayan vatandaşlarımızın yalnızca bürokratik işlemleri için ülkemize germe gerekliliğinin ortadan kaldırılması öngörülmektedir. Bu kapsamda, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sadece emeklilik başvurusu yapmak için Türkiye'ye gelmelerine de gerek kalmayacaktır. Bu kapsamda Bakanlığın belirlediği hizmetler çalışma ve sosyal güvenlik müşavirlikleri ataşelikleri aracılığıyla yapılabilmektedir.

10 Aralık 2003 tarihli, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan kurumların Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan fonlardan (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kurum ve kuruluşlarının tabi olduğu usullerle yararlanma düzenlenerek kurumlar arasındaki farklılıkların giderilmesi ve böylece (IV) sayılı cetvelde yer alan kurumların bu fonları daha etkin ve verimli kullanabilmesi hedeflenmektedir.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Mesleki Yeterlilik Kurumunda vekâlet ve istisna sözleşmesiyle iş yaptırılmasına izin veren 256'ncı maddesinin (4)'üncü fıkrası Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli 2019/90 esas, 2023/51 sayılı Kararı'yla iptal edilmişti. 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin "Vekâlet ve istisna sözleşmesiyle istihdam" başlıklı dayanak ek 31'inci maddesi de Anayasa Mahkemesinin 7 Aralık 2023 tarih 2018/117 esas, 2023/212 sayılı Karar'la iptal edilmiş olup Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on iki ay sonra 4 Haziran 2025 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 5544 sayılı Kanun'da yapılan düzenlemeyle Mesleki Yeterlilik Kurumunun asli faaliyetlerinin yerine getirilmesi için özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici mahiyetteki işlerde vekâlet veya istisna sözleşmesiyle danışman ve uzmanların istihdam edilebilmesine, bu kapsamda geçici süreyle çalıştırılmasına imkân sağlanmaktadır.

Sözlerime son verirken sayın milletvekillerimize teşekkür ediyor, Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Teklif sahibinin sunumunu aldık.

Şimdi gruplar adına söz taleplerini karşılayacağız.

İlk söz talebi Sayın Aşkın Türelî'nin.

Buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, basın mensupları ve meslek örgütlerinin ve sivil toplum örgütlerinin değerli yöneticileri ve temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce usul konuştuk, usulü konuşuyoruz çünkü bugün görüştüğümüz görüşme sistematigimiz, konuların ele alınması, önümüze gelen torba kanunlar, bizim mutlaka usul üzerine bir şeyler söylememizi gerekli kılıyor. Hâlbuki usul üzerine bir şeyleri... Bunu her gelen torba kanunda ya da benzeri düzenleme de söylemekten biz de memnun değiliz. Bir: Kendi içinde, bütünlüğü içinde bir kod kanun gelmiş olsa önümüze yani kanun kendi bütünlüğü içinde görüşülse o zaman son derece verimli olur. Çünkü zaman değişiyor, ihtiyaçlar değişiyor, yeni birtakım düzenlemeler yapmak zorunlu hâle gelmiş olabilir; bunları yapalım, itirazımız yok ama bunları bir bütünlük içinde yapalım.

İki: bunlar hangi komisyonu ilgilendiriyorsa o komisyonda görüşülsün. Bakın, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ihtisaslama üzerine kurulu, komisyonların görev alanları ve komisyona seçilen milletvekilleri buna göre belirleniyor; uzmanlık alanlarında, bilgi birikimlerine, eğitimlerine göre ilgili komisyona üye oluyorlar. E şimdi bu komisyonlar çalışmıyor, Plan ve Bütçe Komisyonu çalışıyor, âdet alt Meclis gibi çalışıyor. Diğer komisyonlar niye çalışmıyor? Aslında normalde, bakın, birazdan bahsedeceğim, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'yla ilgili, bunun Millî Savunma Komisyonunda görüşülmesi gerekir, bizimle ilgisi yok. Hani, bırakın Millî Savunma Komisyonunda görüşülmesini, tali komisyon olarak bile görüşülmüyor. Ne acelesi var? Ne acelesi var? Bu gelen 1'inci, 2'nci, 3'üncü maddenin ne acelesi olduğunu ben anlayamadım. Pazartesi günü Meclise sunuldu kanun teklifi, perşembe günü bugün, iki gün geçti üzerinden, şimdi bunu görüşüyoruz. Daha doğru dürüst çalışacak zaman yok üzerinde. Bir taraftan da ondan sonra, işte "Parlamentonun etkinliği yok. Parlamento kaliteli ve nitelikli yasa yapamaz." diye konuşuyoruz. Öyle, yapamaz. Nasıl yapacak? Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun Plan ve Bütçe Komisyonu'yla ilgisi ne? Burada Komisyondan gelen arkadaşlarımız var, Komisyon üyesi arkadaşlarımız var; onlar geliyorlar, en azından -bu konuda ne oluyor, ne bitiyor- bu konuyla ilgili bilgi edinmek, fikir sahibi olmak için. Yani madde 1, 2, 3'ün ben neden bu kadar aciliyetle geldiğini anlamış değilim. Ne oldu? Yani birden bire Türk Silahlı Kuvvetleri bir gün durdu da "Arkadaşlar, hemen acil bir değişiklik yapmamız gerekir iki günde, üç günde." deyip bunu önümüze mi getirdiler? Varsa böyle bir hazırlık, bu yapılır, sonuç itibarıyla... Hani, bazen bir kısım düzenlemeler var, KHK'lerle yapılıyor, onları Anayasa Mahkemesi iptal ediyor, bir süre oluyor, kısmen anlaşılır. Burada öyle bir şey de yok. Üst komuta kademesinin yeniden yapılandırılması, bazı muharip sınıflar vardı, tümgeneralliğe kadar çıkıyordu, onların daha yukarıya doğru, korgeneralliğe ve koramiralliğe -deniz, hava ve kara için söylediğimizde- çıkabilmesi, sürelerin, yaş hadlerinin uzatılması... Ne bunlar arkadaşlar? Biz bunu anlamadık, bu konuları maddelere gelince soracağız. Niye? Böyle bir şeye neden ihtiyaç hissediliyor? Ne oldu? Türk Silahlı Kuvvetleri sonuçta bu milletin göz bebeğidir, elbette birtakım düzenlemeler yapılması gerekiyorsa yapılır ama bunlar anlatılır, toplum bunları, kamuoyu bunu tartışır, bunların gerekli olduğu üzerine bir konsensus oluşur. Parlamento demek müzakere demek. Biz hepimiz sonuç itibarıyla vatandaşlarımızın oylarıyla geldik ve burada onları temsil ediyoruz. O zaman, o müzakerenin olması gerekir, o görüşler konuşulacak, tartışılacak, ondan sonra bir karara varacağız burada

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 11

ve iktidar partisi de muhalefetten gelen görüşlere kulak kabartacak "Evet." diyecek, "Doğru mu?" diyecek, doğru ise buna ilişkin düzenlemeleri beraber yapacağız. Ben 24'üncü Dönem milletvekiliyken yaptık bunları, Sayın Kalaycı da burada, birçok düzenleme birlikte, iktidarıyla muhalefetiyle yapıldı ama şimdi öyle bir şey yok, apar topar önümüze getiriliyor. Buna ilişkin neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuldu ben anlayabilmiş değilim. Bunları ayrıntılı olarak bilmek istiyoruz. Tek tek zaten maddelerde soracağız, uzun uzun tartışılacak ama madde 1, 2, 3, ilk üç madde, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun bu kanun teklifinde yer almasını doğru buluyoruz ve bu konunun ilgili komisyonda tartışılması gerektiğini ve kamuoyunda da tartışılması gerektiğini düşünüyoruz.

Diğer taraftan, tabii, şimdi, geneli olunca o kadar farklı farklı madde var ki genelinde ne konuşacağız? Bir de biliyorsunuz, başka bir sıkıntı şu: Bir de bunları biz aşağıda, Genel Kurulda temel kanun olarak görüşüyoruz, temel kanun. Biliyorsunuz, maddeler üzerinde konuşulmuyor temel kanunda, bölümler hâlinde konuşuluyor. Orada da tümü konuşulacak, birinci bölüm, ikinci bölüm. Ne konuşulacak? Önerge vermezsek konuşamıyoruz. Yani bu şekilde bir çalışma olmaz.

Diğer taraftan, burada ilgimi çeken bir konu var. Bakın, o devamlı gündeme geliyor, döner sermaye konusu, gittikçe genişliyor bu. Önce Ticaret Bakanlığı'nda bir döner sermaye vardı, sonra, biliyorsunuz, geçtiğimiz günlerde gelen torba kanunda Sanayi Bakanlığı'nda bir döner sermaye kuruldu, şimdi burada Tarım ve Orman Bakanlığı'nda bir döner sermaye var, değişiyor, görev ve işlev açısından yapısı değişiyor, madde 5'teydi. Madde 7'de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nda bir döner sermaye kuruluyor. Şimdi İklim Kanunu görüşüldü, orada döner sermaye var. Ne bu döner sermaye arkadaşlar? Bakın, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu son derece ilerici bir kanundur ve 2003 yılında çıktığı zaman onun çıkmasına, yasalaşmasına muhalefet olarak, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizler de destek olduk ve orada hatırlayın, 5018 sayılı Kanun'un geçici 11'inci maddesi çok açık ve netti; bütçe dışı fonların ve döner sermayelerin 2007 yılına kadar tasfiye edilmesi, kapatılması söz konusuydu. Sonra olmadı, 2010 yılına kadar bunun yeniden yapılandırılması gibi bir şey çıktı, ne olduğu belli değil döner sermayelerin, şimdi de -biraz önce de söylediğim gibi- yeni yeni bir sürü döner sermaye kuruluyor. Yani böyle olmaz. Eğer gerçekten döner sermaye konusu bir ihtiyaçsa bir çerçeve yasa gelsin, döner sermayelerin neler olduğu belli olsun. Her bakanlık için tek tek döner sermaye mi kuruluyor arkadaşlar? İki: Kararnameyle döner sermaye kurulması. Cumhurbaşkanı kararnameleriyle kuruluyor, ondan sonra Anayasa Mahkemesi iptal ediyor. Gelin, bu döner sermaye konusunu konuşalım, ne olması gerekiyor, şimdi konuşalım, bütçe zamanı konuşalım bütçede çünkü dediğim gibi, döner sermaye... Aslında hazine birliği ilkesinde döner sermaye mantığı doğru bir mantık değil ama eğer bir ihtiyaç varsa bunun ne olacağı, kapsamının ne olacağı, hangi alanlarda olacağı, görev ve yetkilerinin, elde ettikleri gelirin nasıl harcanacağı, nerelere harcanacağı belirlensin, bütün bakanlıklar için belirlensin, bir sistematik yapalım. Burada her bakanlığa geliyor, ayrı ayrı, birbiriyle ilgisi yok, bunu kabul etmiyoruz.

Diğer taraftan, bu bürokrasideki yeniden yapılanma, bu "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" denilen ucube sisteme geçildikten sonraki yeniden yapılanma burada yine önümüze bir sürü sorun çıkarıyor. Var olan birtakım kurumlar kapatılıyor, yeni bir kurum kuruluyor, görev ve yetkileri bir kuruma aktarılıyor ama onun sonucunda bir sürü sorun çıkıyor ortaya ve tek tek bunlar hemen hemen bütün torba kanunlarda önümüze geliyor. Kredi ve Yurtlar Kurumu kapatılmış, işlevleri Gençlik ve Spor Bakanlığına aktarılmış, şimdi çalışma saati, süre belirlemeyle ilgili Bakanlığa yetkiler veriliyor. Kredi ve Yurtlar Kurumunu neden kapattık? Kredi ve Yurtlar Kurumu gerekli bir kurum, cumhuriyetin kurduğu bir kurum, önemli bir kurum; kapatıyorsunuz, ondan sonra sorun çıkıyor. Madde madde 8'de, 9'da vardı bu. Madde 11'de yine, genel bütçeli kuruluşların görevlerinin kendisinin bağlı ve ilişkili kuruluşları tarafından yapılması. Bu da doğru değil, Anayasa'ya aykırılık var burada. Yine madde 22, bakanlık ayrılmış birbirinden, ondan sonra birçok sorun çıkıyor, yeniden onların düzenlenmesi yapılıyor. Yani buradaki hikâye şu, biz her zaman şunu söylüyoruz: Bu sistem Türkiye'nin kamu bürokratik sistemini, kamu yönetim sistemini tahrip etmiştir. Yeni kurulan bu yapıyla -ki çoğu yasayla değil Cumhurbaşkanı kararnameleriyle belirlenmiştir- görevleri arasında baktığımız zaman aynı görevlerin farklı farklı kurumlara verildiğini görüyoruz. O kurum kapatılıyor, görevin, işlevin nereye aktarıldığı belli değil, işler ortada kalıyor. Bakanlıklar var, bir de bir taraftan Cumhurbaşkanlığında paralel bir yapı, devlet yapısı kurulmuş, politika kurulları var, ne yaptığı belli değil, ofisler var, ofis vardı, şimdi birleştirildi, başkanlıklar var. Yani bu yapı doğru bir yapı değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu yapı tek adam yönetimine göre belirlenmiş bir yapıdır. Türkiye'nin ihtiyacı ortak akıldır, Türkiye'nin ihtiyacı parlamenter sistemdir. Güçlendirilmiş ki güçlendirilmişten kastımız, bütçe sürecinden kanun yapma sürecine kadar muhalefetin daha çok söz sahibi olduğu bir parlamenter sistemdir. Bugünkü sistem doğru değil. Kanunların yerine Cumhurbaşkanı kararnameyle yapılan düzenlemeler doğru değil, birçoğu yanlış ve Anayasa Mahkemesi tarafından da iptal ediliyor, ondan sonra önümüze geliyor ama o arada yapılıyor işlemler. Ha, bu ne olmuş, zarar vermiş mi, bunun oluşmasından Sonuç itibarıyla mağduriyet duyan birtakım gruplar var mı, onlar hiç kimsenin umurunda değil, böyle olmaz.

Diğer taraftan, en düşük emekli aylığı konusu. Arkadaşlar, her ocak ve her temmuzda görüşüyoruz bunu yani buraya bir kanun maddesi geliyor. Ya, gelin, bunu bir sisteme bağlayalım, bunun bir kriteri olsun. Bizim önerimiz çok açık ve net, en düşük emekli maaşı net asgari ücrete eşitlensin ya da ne yapılacaksa ona göre konuşulsun, kök aylıklar artırılsın. Bu şekildeki bir sistematik doğru bir şey değil. Şimdi, bakıyoruz, ne olacak? Şimdi göreceğiz, bugün, sanıyorum görüşmeler içinde, muhtemelen burada ya da aşağıda Genel Kurulda mı olacak, bilemiyorum. En düşük emekli maaşı 14.469'du, göreceğiz, enflasyon oranları açıklandı, SSK ve BAĞ-KUR emeklileri için yüzde 16,67; memurlar için de yüzde 15,57 oldu, ona göre mi artacak, bunu göreceğiz ama her zaman söylediğimiz şu: Bu ülkede yıllarca çalışan, prim ödeyen insanlar bugün insan gibi yaşama olanağından yoksun, böyle olmaz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 12

Yıllarca çalışan insanların artık hayatta, sonraki döneminde daha rahat bir biçimde bir yaşam sürebilecekken hepsinin ciddi geçim sıkıntıları çekmelerini hepimiz aslında bir baktığımız zaman son derece sıkıntılı buluyoruz, içimizi acıtıyor, yüreğimizi acıtıyor. Aylık bağlama oranlarını artıralım, güncelleme katsayıları yeniden artsın, bu refah payı işini getirelim. Büyüme varsa ekonomide o büyüme ücretlere yansısın. Arkadaşlar, verimlilik ve ücret arasındaki ilişkidir zaten bu. İktisadın içinde eğer bir verimlilik artışı, büyüme varsa ekonomide -büyüme demek mal ve hizmet üretiminin artması demek fiziki anlamda- bunu yansıtacaksınız. Sonuçta, o millî gelirin üretilmesi için, o büyümenin sağlanması için çalışan insanlar var, emek var, üretim faktörleri var, onlar bundan pay almak zorunda. Adaletli bir sistemi ancak bu şekilde kurabiliriz ama yok.

Asgari ücret... Bakın, bu kadar yüksek enflasyonun, bu kadar ciddi bölüşüm krizinin olduğu, asgari ücretin bırakın yoksulluk sınırını açlık sınırının dahi altında olduğu bir yerde temmuz ayında asgari ücret artışı olmak zorunda, hatta bu dönemlerde üç ayda bir artırılmalı. Ekonomi güzel gider, ona göre şartlar değişir, o zaman tekrar konuşulur ama var olan sorunları görmediğimizde ya da "Bütçe imkânları yetersiz, ne yapalım bu kadar verebiliyoruz." demek yetmez, o bütçe imkânlarını yaratacaksınız. Ortada ciddi bir vergi reformu -geçen hafta konuştuk- yok, getirin bir vergi reformu. Az kazananlardan az, çok kazananlardan çok vergi alınacak bir sistemi hep beraber getirelim, vergi istisna ve muafiyetlerini daraltalım, gelir vergisi dilimlerini yeniden düzenleyelim. Bu konunun büyük bir akıbeti var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Türelî, lütfen tamamlayalım.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Tamamlayacağım, birkaç husus kaldı.

Bir taraftan "tasarruf" diyorsunuz, tasarruf diye bir şey yok ortada. Hani vardı tasarruf ve verimlilik paketi, zaten verimlilik kısmı yok, tasarruf kısmı da yok, müthiş israf içinde devam eden bir yapı var. Şimdi, bu şekilde bir yapı olmaz. Bakın, asgari ücret dünyanın her yerinde, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesi'nde, Avrupa Sosyal Şartı'nda, ILO standartlarının tanımlanmasında, hepsinde çalışanın ve ailesinin insan onuruna yaraşır bir yaşam sürmesi olarak tanımlanıyor. Bizdeki ise asgari ücret tespit komisyonu sadece bir kişiyi, ailesi olmadan tek kişi belirliyor ve asgari ihtiyaçları olarak belirliyor. Yani bir laf var Türkçede "Biri yer biri bakar, kıyamet ondan kopar." böyle olmaz. Bu kadar büyük adaletsizliğin olduğu, belki de İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra cumhuriyet tarihinin en büyük bölüşüm şoklarından birini yaşadığımız bir pozisyonda, ortada baktığımız zaman bir savaş yok, o zaman bunun şartları düzeltilmeli, bunun yapılması gerekiyor. Burada baktığımız zaman tabii göreceğiz bunun ne olduğunu.

Tekrar söylüyoruz: Genel anlamda Türkiye'de ücretler seviyesinin yukarıya doğru çıkarılması gerekiyor. Tek tek böyle maddeler... O kurumda birileri var, işte onların ücretlerinin belirlenmesi hiç kimseyi tatmin etmiyor, hatta böyle bir şey yaptığımız zaman o kurum içinde de ciddi bir kısım sıkıntılar ortaya çıkıyor. Bazı gruplar geliyorlar, işte örneğin "Aynı bakanlıkta çalışıyoruz, aynı işi yapıyoruz ama onlar şu kadar maaş alıyor, biz şu kadar maaş alıyoruz." diye -bu taşeron işinde de var, diğer işlerde de- ciddi itirazlar geliyor buna ilişkin olarak. Bunu düzenleyelim, emeklilere ilişkin buradaki düzenlemeyi birlikte yapalım, dediğim gibi zaten ilgili maddeyi burada görüşürken en düşük emekli maaşının net asgari ücret seviyesine çıkarılmasıyla ilgili önergemizi de vereceğiz.

Evet, birbirinden farklı bir sürü madde var, bir madde yelpazesi var, maddelere geldiği zaman da hem bir bilgi almak istiyoruz ayrıntılı biçimde hem de o konuda görüşümüzü belirteceğiz.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Türelî, teşekkür ediyorum.

Geneli üzerindeki görüşmelerde DEM PARTİ Grubu adına söz talebi var mı?

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Daha sonra konuşacağım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Tamam, siz şahsınız adına söz alacaksınız.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, bir torba kanunun genelini konuşmak son derece zor ama yine de elimizden geldiği kadar bir genelleme yaparak bazı konulara girmeye çalışacağım.

Şimdi, bu kanun teklifindeki 5 maddede AYM iptalleri var. Bunların yine benim tespit ettiğim 3 tane maddesi, 6'nı, 7'nci ve 20'nci maddeleri sistem değişikliğiyle ilgili maddeler yani bu sistem nasıl bir sistemi ise hâlâ bunun değişiklikleri, işleri devam ediyor aradan geçen yedi sekiz yıla rağmen. Bunu da o kadar açık söyleyeceğim sadece. Az önce olmayan bir fıkraya atıf yapıldığına ilişkin meseleyi konuşmuştuk burada yani bu hem kurumdan gelen kanun tekliflerinin ne kadar niteliksiz olduğu, hem Komisyonun uzman kapasitesinin, yönetici kapasitesinin ne kadar yetersiz olduğu hem de müzakerelerin ne kadar yetersiz olduğunun net bir göstergesi. Buna itiraz eden varsa bunu akşama kadar tartışabiliriz. Yani orada 10'uncu fıkra deniliyor, ortada bir 10'uncu fıkra yok. Bu kanun çıkarsa nasıl yapacaklar bakalım yani nasıl uygulanacak ben onu çok merak ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi ikinci örneği vereceğim. Bu kalitesiz, niteliksiz iş yapma, "Ben bilirim." anlayışıyla iş yapma, hiç kimseyi umursamama, hukuku umursamamanın diğer bir örneğini de şimdi söyleyeceğim. Hatırlarsınız burada biz geçen haftalarda bir kanun geçirdik, 7551 sayılı Kanun burada kabul edildi -işte şu- Resmî Gazete'de de yayınlandı. Değerli arkadaşlar, bu kanunun bir 9'uncu maddesi var, sunumda da Resul Bey bundan hiç bahsetmedi. Şimdi, hatırlarsanız orada -Sayın Kalaycı da iyi hatırlayacak- Gençlik Spor Bakanlığı'nda bir maddeyle koordinasyon ofisleri diye yurt dışı teşkilatı kuruluyordu ve ben buna çok itiraz ettim. Yani bir maddeyle yurt dışı teşkilatı kuruyorsunuz, sınırsız bir teşkilat kuracaksınız, ya burada Dışişleri Bakanlığına bile dünya kadar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 13

sınırlama varken burada hiçbir zaman sınırlama yok, bu israftır filan şeklinde bir sürü itirazlarda bulunmuştuk, bu itirazlarımızı Genel Kurulda da ifade ettik. Şimdi, o kanun teklifinde 3289 sayılı Kanunu'nun 35'inci maddesini başlığıyla birlikte değiştiriyordu koordinasyon ofisleri diye, değerli arkadaşlar şimdi gelen kanun teklifinde yine aynı kanunun -lütfe, madde 8'i açın, bakın- "3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun mülga 35 inci maddesi -şu anda mülga değil, bir 35'inci madde var zaten- başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir." diye günlük çalışma saatlerinin tespiti yapılıyor. Ben buradan şunu anladım, dedim ki: Ya, biz itiraz ettik tamam mı, evet, Parlamento esnasında bu itirazlarımız görülmüştü ama bizim itirazlarımız daha sonra en azından yürütme tarafından herhâlde bir yerde bir karşılık buldu. Daha işte üç beş gün önce -1 Temmuzda, üç beş gün önce bile değil- 1 Temmuzda Resmî Gazete'de yayınlanan bu kanununun Gençlik ve Spor Bakanlığının yurt dışı koordinasyon ofisleri kurmasına ilişkin maddesini kaldırıyorlar diye düşündük biz ve ben bu anlamda bir teşekkür "tweet"i attım. Hatta şunu da istismar etmeyeceğiz dediğim yani "Biz size söyledik, yapmadınız, bakın biz yine haklı çıktık." filan da demedik yani geç de olsa bir hatadan dönüldü diye ben teşekkür "tweet"i attım, oradaki konuşmaların videolarını da koydum. Şimdi, ben bir soru soruyorum Resul Bey'e kanun teklifinin hazırlayıcısı olarak: Sizin amacınız benim az önce ifade ettiğim şekilde Gençlik ve Spor Bakanlığının geçen hafta çıkardığımız kanunla yurt dışı koordinasyon ofislerini kaldırmak mı bu maddede -şu anda kaldırılıyorsunuz- yoksa burada bir hata mı var? Şimdi, gerekçede bir şey yok, sunuma baktık, sunumda da herhangi bir şey yok yani bize sunumda da da bir şey söylenmedi. Şu denilebilirdi, bunun denilmesi lazım: "Ya, biz geçen hafta böyle bir kanunu buradan geçirdik ama arkadaşlar şimdi düşündük ki bu yanlış oldu." veya işte ne bileyim "Maliye Bakanlığı itiraz etti, Cumhurbaşkanlığı itiraz etti -her neyse- bu nedenlerle biz bu maddeyi kaldırıyoruz." Şu anda çünkü bu madde kalkıyor ama bizim içeriden öğrendiğimiz -biraz araştırdım ben meseleyi- kadariyle arkadaşların böyle bir niyeti yokmuş, yani yurt dışı koordinasyon ofislerinin devam etmesi fakat bu yapılan şey yanlışlıkla, yani geçen hafta çıkardığımız maddenin şimdiki kanun teklifinde yanlışlıkla çıkarıldığına ilişkin bir bilgi aldık. Umarım böyle değildir, umarım birinci şekildedir, yani bir yanlıştan dönülmüştür. Eğer bu yanlıştan döndüyse bu konuyu hiç uzatmayacağım ben, hakikaten teşekkür edeceğim. Hani keşke burada yapılsaydı ama burada yapılmadı, yanlışın neresinden dönülse kârdır çünkü bu, devlete ciddi bir külfet getirecekti, personel arasında ciddi bir huzursuzluk getirecek bir meseleydi. Şimdi, bir defa, bunu netleştirmemiz lazım, bunu netleştirdikten sonraki yorumlarımızı ona göre yapacağız. Umarım, çok özür dilerim, biz 35'inci maddeyi bilememişiz, yeni bir madde yaptığımızı, 35 değil, bu 45 olacaktı veya ne bileyim, 35/a olacaktı, falan olacaktı, filan olacaktı diye bir şeyle inşallah karşımıza gelmezsiniz. Eğer öyle olursa bu çok fena bir şey olur. İşte, az önceki bahsettiğim gibi, yani işte kötü iş yapmanın, niteliksiz insanlarla iş yapmanın, efendim, ehliyetsiz, liyakatsiz insanların Türkiye'yi getirdiği bir sonuç olarak ben bunu yorumlarım; umarım öyle olmaz.

Bu faslı burada daha sonra sizin vereceğiniz bilgilere göre kapatacağım şimdilik ama bu bilgileri sunumda vermeniz lazımdı Resul Bey. Yani hata varsa hatayı göremediyseniz bir şey diyemem ama bir değişiklik yapıyorsanız yani bunu oldubittiye getirip.

RESUL KURT (Adıyaman) - Ben bilgi verdim, izah edeceğim size, teşekkür ederim.

ERHAN USTA (Samsun) - "Bilgi verdim." mi? Amacınız kaldırmak mıydı?

RESUL KURT (Adıyaman) - Bu maddeyle getirilen düzenleme konusunda bilgi verdim size.

ERHAN USTA (Samsun) - Onu demiyorum, bilgi verecek bir şey yok orada, onu biliyorum zaten, okuyorum onu ben.

RESUL KURT (Adıyaman) - O şekilde.

ERHAN USTA (Samsun) - O şekilde değil. Bilmiyorum, siz bu söylediklerimin daha önce farkında mıydınız? Ben anlatmakta zorluk çekiyorum, baştan anlatacağım.

RESUL KURT (Adıyaman) - Ben gayet net anladım, hiç sıkıntı yok.

ERHAN USTA (Samsun) - O zaman niye "Bilgi verdim." diyorsunuz bana. Yani sizin amacınız, geçen hafta çıkardığımız maddeyi ortadan kaldırmak mı, yoksa bilmeden oraya o maddeyi... Çünkü "O madde başlığıyla birlikte değiştirilmiştir." diyorsunuz. Geçen hafta yani 1 Temmuzda çıktı Resmî Gazete. Şu anda bir kanun teklifi görüşüyoruz. Bu görüştüğümüz kanun teklifinin kabul edilmesi durumunda geçen hafta çıkardığımız Gençlik Spor Bakanlığının yurt dışı koordinasyon ofisleri maddesi kalkacak, başlığıyla birlikte değişecek,

RESUL KURT (Adıyaman) - Bilgi vereceğiz.

ERHAN USTA (Samsun) - Niye vermiyorsun arkadaş, bunun zamanında bilgisini ver bana ya! Niye bilgi vermiyorsunuz, burası Parlamento değil mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Yeni başladı.

ERHAN USTA (Samsun) - Nasıl yeni başladı, genelinde en önemli söyleyeceği mesele buydu. Geçen hafta bir hata yapıldı, bilmem ne.

RESUL KURT (Adıyaman) - Maddelelere gelince...

ERHAN USTA (Samsun) - Bu söylenmesi gereken bir şey, bakacağız nasıl bilgi vereceksiniz?

CAVİT ARI (Antalya) - Erhan Bey, belki farkında değiller yani.

ERHAN USTA (Samsun) - O söylenebilir ya, farkında olunmadı arkadaş, hata yaptık, denilir. Yani böyle hiç kimse, kimseye kurnazlık yapmaya kalkmasın yani; anlatabildim mi şimdi? Neyse, vereceğiniz cevaba göre bu fasla devam edeceğiz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Resul Bey, konusuna hakim.

ERHAN USTA (Samsun) - Elbette hakimdir de. Yani elbette hakim, yoksa torba kanun düzenlenebilir mi? Her askeriye de biliyor, askerlerdeki yaş sınırının uzatılmasının ülkeye nasıl bir fayda sağlayacağını, her şeyi biliyor, her şeyi biliyor!

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 14

Çok kısa bir şey daha söyleyeyim, bu askerler meselesine genelinde geleceğim, maddede çok uzatmak istemiyorum. Bu enflasyon farkı meselesi sürekli söylediğim bir şey arkadaşlar. Şimdi, bugün, yine olacağı için yani bu enflasyon farkı vermek, çalışanlara, emeklilere, çalışanların refah kaybını azaltmaz. Yani enflasyonun doğru ölçüldüğünü varsayıyorum, zaten doğru ölçülüyor ayrı bir fasılda, doğru ölçülmüş olsa bile enflasyon farkı, tanımı gereği -"by defination"- bir defa refah kaybı demektir çünkü siz, başta vereceğiniz artışı çok kısık tutup, çok düşük tutup, yüzde 5'de, 6'da tutup ondan sonra 15'lik enflasyon yaşadığınız zaman ancak enflasyon farkını verdiniz diyelim ki temmuz veya ocak aylarında, sadece o günden başlayarak bir telafi yaparsınız ama geçen altı aydaki orada bir üçgen oluşuyor, bunu daha önce grafiklerle izah ettik, o altı aylık dönemdeki azar azar başlayan ve sonuna doğru artan refah kaybını telafi etmiş olamazsınız. Şimdi, dolayısıyla, Hükûmet veya iktidar, hep şunu söyleyecek: Biz enflasyona ezdirmiyoruz, enflasyon farkı veriyoruz değil, enflasyon farkı vermek, tanımı gereği bir defa zaten enflasyona ezdirmek anlamına gelir, bunun düzeltilmesi lazım, özellikle düzeltilmesi lazım. Toplumun acil konuları var dedik, usul hakkında konuştuğum için tekrar söylemiyorum, o esnada söyledik, asgari ücret meselesi, en düşük emekli maaşı meselesi. Efendim, burada sözleri verilmiş olan müfettişlerle ve uzmanlarla ilgili meselenin mutlaka bu kanun teklifine, bu torba kanun teklifine -biz bunlarla ilgili önergeler de vereceğiz- ama bu kanun teklifine konulmasının bir zaruret olduğunu değerlendiriyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Türk Silahlı Kuvvetlerimizle ilgili 3 tane madde var. 1'inci maddeyle ilgili çok fazla bir itirazımız yok, tamam, o olabilir. Şimdi, özellikle 2'nci maddede ne yapılıyordu? Bir defa, bir kısım bekleme süreleriyle ilgili, daha doğrusu görev süresi uzatılacak generallere ilişkin sayılar artırılıyordu. Yani işte, normal şartlarda 36'dan 60'a çıkarılıyor, zorunlu durumlarda 47'den 75'e çıkarılıyor. Bir şey daha yapılıyor, kuvvet komutanlarının yaş sınırı 65'ten 67'ye çıkarılıyor ve ayrıca da birer yıl olmak kaydıyla 72'ye kadar uzatılmasına ilişkin 2'nci maddede hüküm var.

Şimdi, değerli arkadaşlar, önce şunu belki söylemek lazım, yeri gelmişken direkt maddeyle alakalı değil bu. Şimdi, tabii, Millî Savunma Bakanlığında, sivil bakan yardımcılarımız var veya sivil yöneticiler var. Onlar bir defa tabii, askeriyeyle belli rütbelerle eşleştiriliyor, sonra Millî Savunma Üniversitesi Rektörü var, işte ona da yanlış hatırlamıyorsam korgeneral unvanına denk bir ünvan falan veriliyor. Bir defa asker olmayan sivil şahıslara genel rütbe karşılığı ünvan verilmesi meselesinin doğru olmadığını değerlendiriyorum. Tabii, tartışılabilir bu konu ama bizim düşüncemiz bu şekilde. Kişiselleştirmek istemiyorum ama özellikle bir şey dikkatimizi çekti bizim, arkadaşlarımız bizi o konuda uyardı: Millî Savunma Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Erhan Afyoncu, kursiyerlere "Kösem Sultan" kitabını okumalarını tavsiye etmiş. Benzer bir şey Amerika Birleşik Devletlerinin Genelkurmay Başkanında oluyor, o da "Otuz Altı Yıl Askeri Tecrübe" kitabını tavsiye ediyor. Yani askeriyeyle ilişkin tabii, rektörün tavsiye edebileceği kendi eseri yok, "Kösem Sultan" bu kitap önemli olabilir, değerli bir kitaptır da ama herhâlde askeriyedeki kursiyerlere... Yani bunu bu kadarlık söyleyeyim, daha fazla söylemeye gerek yok.

Şimdi, bu görev süresinin uzatılması meselesi bir defa nereden çıktı? Buna ilişkin maddeyi görüşürken herhâlde bize bilgi verilecektir ancak bunun, hiçbir şekilde, görev süresinin uzatılmasındaki sayıların, kontenjanlarının artırılmasının doğru olmadığını düşünüyoruz. Bu bir defa alt rütbedeki generallerle ve generalleri tehdit edecek albayların mağduriyetine, haklarının yenmesine, görev ve motivasyonlarının azalmasına sebebiyet verecektir, dolayısıyla bu yapılan iş son derece yanlıştır. Şimdi, bu maddenin ikinci kısmında da bu dediğim gibi kuvvet komutanlarının 65 yaştan 67'ye çıkarılıyor, 72'ye kadar uzatılması. Burada dikkati çeken husus gerekçe. Gerekçe enteresan, gerekçe diyor ki: "Genelkurmay Başkanıyla uyumlu olması sağlanıyor." deniliyor. Şimdi, vallahi kusura bakmayın, sizin yaptığınız son düzenlemeden sonra Genelkurmay Başkanıyla bu memlekette Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri Komutanının biçimle alakası kalmadık. Şimdi, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 331 no.lu Kararname'nin 338'inci maddesinin 1'inci fıkrasının birinci cümlesi diyor ki: "Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanı Millî Savunma Bakanına bağlıdır." Yine, aynı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin vadesini saymayayım, Millî Savunma Bakanı, görevlerini bağlısı Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri komutanlıkları ile bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı, ilgili kurum ve kuruluşları vasıtasıyla yerine getirir. Vallahi, hiç bu Kara Kuvvetleri yani kuvvet komutanlarının Genelkurmay Başkanıyla ilgisine ilişkin bir şey yok, bağlı olduğu yer orası. Başkomutanlık, barışta, zaten barışta Başkomutan Cumhurbaşkanlığı, savaşta Başkomutan... Yani barış şartlarında dahi Genelkurmay Başkanı -savaş durumu zaten farklı bir durum- zaten Başkomutan değil, dolayısıyla, yani böyle bir gerekçeyle yani "Oraya uyum amaçlı bir şey yapıyoruz, düzenleme yapıyoruz." demek bir defa başlı başına yanlış. Yani bu bir çaresizlikten kaynaklanan bir durum olsa gerek; bu birincisi.

İkincisi: Yani şimdi yaptığınız şeyi sonucunda ciddi mağduriyet oluşacak. Ya, bunun bir hiyerarşisi var, bunun bir düzeni var ve bu işin bir programı var. Bu işin aynı zamanda hem bir ahlakı, kurallı, disiplini, şunu bunu var da bir de aritmatığı var. Yani işte sayıları bellidir, gelecekler bellidir, gidecekler bellidir. Siz bir kişinin yaşını uzattığınız zaman yukarıdan aşağıda dünya kadar mağdur yaratırsınız. Buradan akla gelen şu, yaptığınız şey şu: Biz aşağıdan bir kısım insanları bekliyoruz, onlar gelinceye kadar aradıkları harcayalım, üsttekilerin sürelerini uzatarak, hem bekleme sürelerini uzatıp hem yaşlarını uzatarak aşağıdan beklediklerimiz gelinceye kadar aradıkları harcayalım demektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani bugünkü bir kısım ast rütbelerde olan generallerin veya işte, kurmay, albayların falan harcanması meselesinden başka bir şey değildir, akla bir şey gelmiyor. Arkadaşlar, bakın, dolayısıyla yine insanların önleri kapatacaksınız, görev motivasyonları kaybolacak, hakları yenecek, liyakat ve disipline dayalı köklü teamüllerin -TSK'nin böyle bir teamülü var- bunların bozulmasına, biat kültürünün yerleşmesine, kuvvet komutanlarının siyasetin güdümüne girmesine neden

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 15

olacaktır. Bir yıl daha uzatılsın, bir yıl daha uzatılsın diye... Yani elbette siyasetle ilişkisi olacak, nihayetinde siyasettir ama herkesin de bir rolü, fonksiyonu vardır. Bu kadar da askeriye'nin siyasallaştırılması meselesini hiçbir şekilde bizim kabul etme imkânımız yok. Bakın, tarihimizde bununla ilgili ciddi sıkıntılar çektik yani 3'üncü maddeyle de alakalı. Yani, İttihat ve Terakki ile Hürriyet ve İtilaf Fırkası mensupları arasındaki efendim, o siyasal tartışmanın Osmanlı'yı yıktığını, ne kadar toprak kaybettiğini, ne kadar nüfus kaybettiğini hepimiz canlı canlı daha yüz yıl önce yaşadık değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta, lütfen tamamlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani aynı siyasallaştırma burada yapılıyor ya, böyle bir şey olabilir mi ya, böyle bir şey olabilir mi! Askeriye'nin bu kadar çok siyasallaştığı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu kadar siyasallaştığı bir durum yok.

Sayın Başkanım, maddelerde biraz daha kısa konuşuruz, yani bütünlüğü bozulmasın diye yapıyorum.

Dünyada da emsali yok arkadaşlar. Bu 72 yaşın bana bir tane emsalini gösterin ya. Biz NATO ülkesiyiz, değil mi? Bakın 32 tane NATO ülkesinin tek tek genelkurmay başkanlarının kaç yaşında göreve geldiğine, kaç yaşına kadar da devam edeceklerine ilişkin elimizde bilgi var. Yani yok böyle bir şey. Şimdi, tek tek okumayayım, biraz şuradan toplulaştırarak okuyayım. Yani bizde şu anda Genelkurmay Başkanımız 65 yaşında, tamam mı, kuvvet komutanlarının da işte kimisinin yaşı onun gibi, kimisi daha düşük. Yani bakın İspanya Genelkurmay Başkanı 52, Polonya 53, ABD Genelkurmay Başkanı 56, İngiltere Silahlı Kuvvetleri Profesyonel Başkanı 56, İtalya, Portekiz, Kanada 57, Hollanda'nın 59, Yunanistan 60, Almanya, Fransa 61 yaşındaki genelkurmay başkanlarıyla sevk ve idare ediyor. 40 yaşında olan genelkurmay başkanları da var, onları örnek olarak vermiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani şimdi bu sanki bizim askerimiz yokmuş gibi, yani bu kadar çok burayı uzatmak... Yani şu olsa: Burayı uzattığımız zaman alttan gelenlerde bir sıkıntı olmamış olsa hadi onları biraz daha... Efendim, en fazla gecikir desek değil onları da yarın bir gün kadrosuzluk nedeniyle bu sefer emekliye ayıracamız; yapacağınız o. O zaman bu ne oluyor? Kişiye göre, şahsa göre bir şey yapmanın ötesinde başka bunun ne anlamı var, lütfen bize biri bunu söylesin.

Şimdi, 3'üncü maddeyle ne yapılıyor? Yani, hele bu hiç kabul edilebilir bir şey değil ya. "Tümgeneral, tümamiral, tuğgeneral, tuğamiral rütbelerinde bulunanların korgeneral, koramiral olabilmesi için Kuvvet Harp Enstitüleri komuta ve kurmay öğrenimini başarıyla tamamlama şartı aranmaz." deniliyor. Kimler için aranmaz? Bu belli, sayılar da belli, şahıslar da belli, isimleri de belli. Yani bu Kuvvet Harp Enstitüsü komutanının burayı bitirmiş olması şartı aranmaz diye bir şey yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta, isterseniz maddede daha geniş...

ERHAN USTA (Samsun) - Bütünlük bozulmasın, tamam, çok da fazla istismar etmeyeceğim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bunu kabul etmek mümkün değil. Yani, böyle bir düzenlemeyi niye yapıyorsunuz? Bu geçici madde olarak yapılıyor, evet ama bu kişiye özel bir şey, belli bir kitleye bir imtiyaz veriyorsunuz. Yani "Harp marp bilmese de kuvvet komutanı olur." diyorsunuz. Coğrafyadaki sıkıntıları görmüyor muyuz biz ya? Ya harp nosyonu almamış, harp eğitimi almamış birini nasıl kuvvet komutanı veya korgeneral yapacaksınız bu ülkede; böyle bir şey olabilir mi? Ondan sonra bizim başımıza gelen sıkıntılar niye geldi diyoruz. Bakın, bu birilerinin kimler olduğunu bilmiyorum, ben askeriye'nin içi yüzünü bilmem, ben askeri severim, onun dışında çok fazla işleyişi bilmem ama bakın arkadaşlar, geçmişte Balyoz, Ergenekon operasyonları yapılırken de, geçmişte bu işlerde kötü birtakım işler yapılırken de birileri bunların çok önemli olduğunu, çok zaruret olduğunu bizlere hep söylediler. İktidara söyledi, iktidar yaptı, HSK'de de aynı şeyi yaptı. Ondan sonra Türkiye'nin geldiği durum ortada. Dolayısıyla bunları böyle yapmamak lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, bir de 2017'den itibaren Kara Kuvvetlerinde 28, Deniz Kuvvetlerinde 7, Hava Kuvvetlerinde 11 toplam 46 kurmay, subay kökenli general ve amiral de emekliye sevk ettiniz. 46 general emekliye sevk edildi. Bunların herhangi bir şeyi yok bakın, terörle iltisakı yok, o tespit yapıldı. Yani YAŞ kararında herhangi bir... Terör nedeniyle falan değil, terörden olanlar oldu zaten, onlar cezasını çöksin; onlara kimsenin bir şey diyeceği yok ama bu tabii subjektif değerlendirmelerle sen 46 kurmayı, generali daha doğrusu emekliye sevk ediyorsun. "Eyvah, işler kötü oldu." diyorsunuz. Bu sefer "Gel, şu 65'i 72'ye uzatalım." falan diyorsunuz. Olmaz, böyle bir şey olmaz, bunun emsali de var.

Son cümlemi söylüyorum Sayın Başkan. Bizim önerimiz şu: Burada eğer bir ihtiyaç varsa... "Artık biz plan yapamıyoruz, TSK de bozuldu, öngörü kabiliyetimizi yitirdik. Yani 3-5 subayı bile hangi kadroda ne kadar kaldığını... Bunları yapacak bir kabiliyetimiz yok." diyorsanız eğer ben size yardımcı olayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Daha önceden nasıl pilotlarda haksız hukuksuz yere emekli edilmiş olanların talep etmesi hâlinde Türk Silahlı Kuvvetlerine geri dönmesine ilişkin bir düzenleme yapıldıysa bu 46 general için aynı düzenlemeyi yapalım. Tabii, kendilerinin talep etmesi hâlinde, bir şart olarak şunu koyun: Herhangi bir siyasi partiye üyeliği olmama şartını koymak kaydıyla, o

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 16

arada bir siyasi partiyle bağlantısı da olmamış olsun; bunları tekrar kazandıralım, bu yanlışlardan dönülmesi lazım. Bunları kabul etmek mümkün değil. Metehan'dan beri Türk Silahlı Kuvvetleri böyle bir kötü dönem görmedi arkadaşlar ve iş daha da kötüye gidecektir. Daha da kötüye gitmesinin önünde engel olmak lazım. Bugünkü komuta kademesi bizim bu söylediklerimize, bize hak verecek mi? Vermeyecek çünkü kendi menfaatlerine birtakım düzenlemeler yapılıyor. Olmaz, yani kendi menfaatomuzu değil de ülkenin menfaatinin önüne geçerek düzenleme yapmamız lazım, iş yapmamız lazım. Hükûmetin bu anlamda yaptığı meselelerin de yanlış olduğunu düşünüyorum. "Benim kendi adamım gelinceye kadar..." Böyle bir şey yok. Türk Silahlı Kuvvetlerinde eğer terörle bir iltisakı yoksa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen, selamlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) - Olanları zaten tespit edin, atın ama "Yok, benim adamım, benim düşüncem." anlayışıyla Türk Silahlı Kuvvetlerini dizayn etmeye kalkarsanız bu işten bu ülke zarar görür değerli arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim Sayın Usta.

Geneli üzerinde görüşmeler devam ediyor.

YENİ YOL Partisinden Sadullah Kısacık...

Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcilerini; hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu görüştüğümüz teklifte ilk 3 madde, Plan ve Bütçe Komisyonunun görevinde olmayan aslen Millî Savunma Komisyonunun görevi olan bir 3 maddeyi görüşeceğiz. Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin sitesinde Millî Savunma Komisyonunun sayfasına girdiğiniz zaman şöyle bir şey yazıyor: "Millî Savunma Komisyonu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kendisine havale edilen millî güvenlik, savunma, Türk Silahlı Kuvvetlerinin görevli veya emekli personeline ilişkin bu personelin beslenmesi, eğitimi, özlük hakları, harcırah düzenlemeleri ile mesleğe alınma, çıkarılma veya meslekte yükselmeleri ve benzeri konulardaki kanun tekliflerini görüşmektedir." Yani, burada net yazmış zaten bakın. Bu Millî Savunma Komisyonunun görevi. Biz burada ne yapıyoruz? Plan ve Bütçe Komisyonunun görevinde bunlar yazmıyor ve bugün görüşeceğimiz maddeler direkt Millî Savunma Komisyonunun görevindeki maddeler, net yazıyor. Bakın, yani yanlışla bakar mısınız? Şimdi, bu 3 maddeyi burada görüşmemiz Millî Savunma Komisyonuna bir hakaret değil mi? Millî Savunma Komisyonu üyelerine bir hakaret değil mi? Kendi görev tanımlarına giren maddeleri biz bugün burada görüşüyoruz. İnanın, ben Millî Savunma Komisyonu Başkanı Sayın Hulusi Akar'ın yerinde olsam istifa ederim. Ben Komisyon Başkanı olacağım, Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilgili bir kanun teklifindeki görüşmeler Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülecek. Yani ben Komisyon Başkanının yerinde olsam istifa ederim, bugün istifa ederim Komisyon Başkanlığından. Bakın, böyle bir şey olmaz. Biz başkalarının ihtisas komisyonundaki görev maddelerini burada konuşuyoruz. Mecliste Millî Savunma Komisyonundaki görev tanımından bunu net çıkardım.

Yine, şimdi, bu 3 maddeye baktığımız zaman orgeneral ve oramirallerin yaş haddi 72'ye yükseliyor. Tabii, ordu bizim gerçekten göz bebeğimiz ve belki de Türk milletinin en saygı duyduğu şeylerden biri de üniformadır. Yani üniformaya, ordumuza, polisimize, askerimize gerçekten saygı büyüktür ama ordumuzun iyi yönetilmesi de gerekiyor. Şimdi, yönetim bir bilim, yöneticilik zihnen ve fiziken zinde olmayı gerektirir. Şimdi, bunun 72 yaşa çıkarılması gerçekten de... Biz genç bir nüfusa sahip milletiz, giderek yaşılanıyoruz ama şu anda çok şükür gençiz. Genç aslan gibi komutanlarımız varken hani bunları terfi ettirmeyi önceliklememiz gerekirken neden mevcut yaş haddini yükseltiyoruz? Ben bunu açıkçası burada sormak istiyorum yani niye? Gençlerin terfilerini önceliklendirelim, yapıyı öyle kuralım. Gençlerin önünde uzun şeyler görsün yani adam 72 yaşına kadar "Ben 72 yaşında komutan olayım." demesin "50 yaşında, 55 yaşında, 60 yaşında en geç komutan olayım." desin. Niye biz bunu daha da ötelendiriyoruz, niye ötelendiriyoruz? Gerçekten de bu önemli.

Yani şimdi, kişilere özgü bu tür düzenlemeler yaparsak ama biz kanun çıkartıyoruz, bu genele yansıyacak, bundan sonra genel beklentileri yükseltecek, genel yaş haddini yükseltecek. Bakın, bir kültür oluşturuyoruz burada, bir kültürü yeniden inşa ediyoruz. Ben bu açıdan bu sorularına cevap istiyorum.

Diğer taraftan, yine bu kanun teklifinde Gençlik ve Spor Bakanlığının bazı birimlerinde mesai saatlerinin yeniden düzenlenmesini içeren konular var. Şimdi, usul üzerinde yaptığım konuşmada söyledim. Kanunların ruhu önemlidir, kanunların ruhu devletin işleyişini belirler. Şimdi, bizim devlet bu kanunlarla gittikçe böyle işçiden tırtıklayayım, emekliden tırtıklayayım, memurdan tırtıklayayım devletine dönüştü. Şimdi, burada turizm sektöründe çalışan işçilerimizin mesai saatleri düzenleniyor. Normalde yedi günde bir gün dinlenme hakkı olanı on güne kadar uzatma durumu var. Bakın, şimdi, ne yapacak adam? Normal o zaman mesaisini buna göre alamayacak yani sekizinci günde, dokuzuncu günde mesai alması falan gerekirken bunu alamayacak ve aynı zamanda da on gün verimli bir sistemde de değil. Turizm sektörünün mesailerinin ne kadar zor olduğu şeyleri biliyorsunuz bire birde.

Şimdi, benim merak ettiğim şu: Biz hadisîşerifte ne belirtiyor Sevgili Peygamberimiz? "İşçinin alın teri kurumadan hakkını veriniz." Ya, biz böyle bir dine mensubuz. Ne hâle geldik de "Aman, işçinin işte mesai saatlerini biraz daha düzenleyelim de oradan bir şeyler tırtıklayalım." ne aşamaya geldik! Ne aşamaya geldik ki "Yahu, şu doğal gaz zammını 1 Temmuzda açıklayıp yüzde 25 yapalım da emekliye, memura vereceğimiz zamdan tırtıklayalım." Yahu, bize yakışmıyor ya, bakın, bu bize yakışmıyor. Böyle bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 17

anlayış bize yakışmıyor. Ya, Türk devleti büyük düşünmeli kardeşim, devlet büyük düşünmeli. Devlet gidip de vatandaşının, işçisinin, emeklisinin, turizmde çalışan, Gençlik Sporda çalışan işçisinin mesaisinden, oradan tırtıkla, buradan tırtıklaya dönmemeli ya! Ya, biz bu ülkede refahı artırmak için çalışıyoruz. Biz işçimizin, emeklimizin, memurumuzun, çiftçimizin hakkını, refahını artırmak için çalışıyoruz ya ama biz bir avuç çetenin önünü açan bir devlet, bir yasama faaliyeti hâline geldik ya! Biz her yasama faaliyetinde diyoruz ki "Ya, burada devletin ne faydası var? Bu yasamadaki maddelerin milletimize, işçimize, emeklimize ne faydası var?" diye konuşuyoruz, hiç cevap alamıyoruz.

İşte, İklim Kanunu'nu geçirdik dün. Sizin de mail kutularınız dolmuştur. Her kesimden diyor ki: "Ya, bu İklim Kanunu nedir" Şimdi, bugün zeytinlikleri sermayenin emrine açmak için kanunun mücadelesini vereceksiniz aşağıda. Yani rica ediyorum, her kanunda şu kanunların ruhu üzerinde... Ya, bu kanunun devletimize, milletimize, işçimize ne faydası var onlara bakalım.

Diğer bir şey, şimdi, burada en düşük emekli maaşının muhtemelen işte belli bir oranda yükseltilmesi için düzenleme yapılacak. Şimdi, bu ülkede bir asgari ücret var. Bu asgari ücretin belirlenmesinde de zaten komisyonlar her yıl işte işçi tarafı, işveren tarafı oturuyorlar. Bir hanede geçim standardının sağlanmasıyla ilgili her yıl çalışmalar yapılıyor. Şimdi, gelin, şu her sene bu en düşük emekli aylığını böyle tartışmaktan, umuda bağlamaktan, bu yaşlı emeklilerimizin gözünün televizyonda, gazetede olup "Ya, acaba bizim maaş ne kadar artacak?" falan demekten kurtaralım. Yani bu işin standardı en düşük emekli aylığının en azından asgari ücrete bir...Asgari ücret adı üzerinde yani biz bir adama emekli maaşı vereceksek, atamıza, dedemize, bu millete yıllarca hizmet etmiş bir büyüğümüze bir emekli maaşı vereceksek, bir maaş verecekse bu devlet bu asgari ücretin altı olmamalı. Ya, biz bunları sağlamalıyız ama biz her sene... Zaten şu anda asgari ücret açlık sınırının altına düşmüş durumda. Bakın, ne kadar acı, açlık sınırının altına düşmüş durumda. Şimdi, bizim en düşük emekli maaşımız zaten asgari ücretin de altı. Yani bu maaşların bir anlamı, bir değeri olmalı.

İstatistiklere yine baktığınız zaman Türkiye'de çalışma yaşı zorunlu olarak artıyor. Sağlığı, fiziksel ve ruhsal durumu yeterli olmamasına rağmen şu anda binlerce emeklimiz tekrar çalışmak zorunda kalıyor ve yine baktığınız zaman da şu anda iş başında vefat eden emeklilerimizin sayısı artıyor. Yani adamın artık sağlığı bile kaldırmıyor ama mecburen hanesine ekmek götürmek zorunda, aş götürmek zorunda çünkü aldığı maaş az yani açlık sınırının neredeyse yarısı, açlık sınırının yarısı. Bu adam zorla nefes alıyor, sağlığı yetersiz ama çalışıyor. Lütfen, istatistikleri açın sorun, deyin ki: "Kaç emeklimiz çalışma hâlindeyken vefat etmiş?" Bakın, yani insanlarımızın son yaşında bir rahat, huzur yüzü görmesi gerekirken şu anda insanlarımız işinin başında vefat ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Yani lütfen bu gözle, bir vicdan gözüyle bakalım. Vatandaşımızı nasıl vergiye bağlarız, nasıl onun maaşından çalarız, nasıl ona enflasyonundan işte birtakım oyunlarla daha az maaş vermek yerine... Ya, devletimiz büyüktür, vatandaşına bakar, işçisine, çiftçisine, memuruna, emeklisine bakar. Şu 5'li çeteye, çetelere verdiğimiz hakların yarısını alsak bu işçimiz, memurumuz en düşük emekli maaşı alan emeklimiz ihyâ olur. Onun için bakış açımızı değiştirelim, biraz daha büyük düşünelim. Milletimiz, emeklimiz, çiftçimiz, memurumuz için düşünelim diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kısacık, teşekkür ederim.

Milliyetçi Hareket Partisi adına Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yine, bir torba düzenleme. Her teklifte ilk gündemimiz torba düzenleme. Elbette Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu konudaki görüşlerimizi daha önceki görüşmelerde hep dile getirdik. Yani "torba düzenleme" deyince nedir bu? İşte, konu ve amaç birliği, bütünlüğü olmayan birbirinden farklı düzenlemelerin bir arada teklif hâline gelmesi. Bu tabii ki hukuki güvenliği zedeliyor. Kısa süre içerisinde tekrar tekrar kanun değişikliklerine gitme ihtiyacına neden oluyor.

İşte, biraz önce Erhan Bey'in anlattığı konu. Belli ki orada bir atlama var, 8'inci madde yani daha önce, daha geçen hafta o mülga maddeyi ihya etmiştik, yeni bir konu başlığıyla birlikte değiştirmiştik. O yokmuş gibi yeni düzenleme geldi. Herhâlde bu ilave olacak, ayrı bir düzenleme olacak. Önceki düzenlemeyi kaldıran bir hüküm yok çünkü. Karşılaştırma tablosuna bakıyorum, orada da "mülga" diye geçiyor 35. Orada bir eksiklik var. İşte, bunu bir anlamda da böyle torba düzenlemelerin karşımıza çıkardığı bir sonuç olarak da görebiliriz.

Bu konunun çözümü noktasında da hep söylüyoruz yani bu torba düzenlemeye niye gidiliyor? Temel kanun olarak Genel Kurulda niye görüşülüyor? Bütün bunların çözüm yeri İç Tüzük yani İç Tüzük'ü hep beraber, siyasi parti grupları, tüm siyasi partiler yeniden düzenlemeliyiz, yasama kalitesini artırmalıyız. Komisyon odaklı bir çalışma ve Genel Kurul sürecini daha hızlandıracak bir İç Tüzük getirmemiz lazım. Öyle olmayınca bir anlamda da mecburen 2 maddelik, 3 maddelik teklifler çok uzun zaman alacağı için Genel Kurul görüşmelerinde torba hâline getiriliyor yani bunun altında yatan nedene baktığımız zaman bunu görüyoruz. Meclis Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş'un siyasi parti gruplarıyla görüşmeleri var, inşallah, bu konuda önümüzdeki süreçte gerekli İç Tüzük değişikliğini yaparız ve yasama kalitesini artırırız.

Bu konuda bir de şununla karşılaşıyoruz: "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi." Değil yani bu, sistemle alakası olan bir şey değil torba düzenlemeye gitmek çünkü parlamenter sistem döneminde de ben burada çalıştım, yine aynı düzenlemeler geliyordu. Hatta bunu daha önce de ifade ettim, bizim geçmiş dönem Antalya Milletvekili Mehmet Günel Hocam "Torbadaki Hukuk" diye kitap bile yazdı yani bu Meclisteki çalışmalarla ilgili. O nedenle yani bunu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine mal

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 18

etmek doğru değil. Yine, yeniden yapılanmalar oluyor, deniyor ki: "İşte, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, sürekli yeniden yapılanma." İhtiyaç varsa yeniden yapılanma olur, bunun yine sistemle bir alakası yok. Parlamenter sistem döneminde kurumlar yeniden yapılanmıyor muydu? Yeniden yapılandırılıyordu. Burada aklıma bir konu geldi, Allah rahmet eylesin, Deniz Bölükbaşı'nın bir lafı var, "Atıp tutmanın ÖTV'si yok, KDV'si yok, stopajı yok, sıfır maliyetli bir egzersiz." derdi. Hakikaten öyle yani her konuda Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine tabiri caizse atıp tutuluyor, bu da doğru değil.

Evet, kanun teklifinin benim saydığım 5 maddesi Anayasa Mahkemesi iptalleriyle ilgili, kanunla düzenlenmesini öngördüğü için gerek KHK'yle gerekse de Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle yapılan bazı düzenlemeleri iptal etti. Şimdi, o iptal edilen hükümlerle ilgili hukuki boşluğu doldurmak üzere 5 maddede düzenlemeler yapılıyor.

Evet, en çok tartışılan Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilgili maddeler, ilk 3 madde. Öncelikle, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin 2.234'üncü yıl dönümünü iftiharla kutluyoruz. Burada da şunu ifade edeceğim: Elbette komisyon olarak Millî Savunma Komisyonunda görüşülmesi daha doğru olanı ama baştan beri konuştuğumuz bu torba düzenlemelerin bir sonucu da burada maalesef çıkıyor, Plan ve Bütçeye geliyor bu madde. Ama içerik anlamında da ben şunu söyleyeceğim: Bizim için Milliyetçi Hareket Partisi olarak burada Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve Millî Savunma Bakanlığımızın görüşü nedir, o önemli. Herhâlde hem Millî Savunma Bakanlığımızın hem Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç bildirmesi üzerine bu düzenleme getiriliyor, biraz sonra maddelerde zaten bu görüşler ifade edilir. Şimdi, bu yaş uzatmaları konusu zaten Yüksek Askerî Şûrada karar verilecek bir konu yani kimin yaşı uzatılacak, kimin yaşı uzatılmayacak. Hepimiz biliyoruz ki Türk Silahlı Kuvvetlerinin her işi planlı, programlıdır, ihtiyaç belirlenmesi de ona göredir. O nedenle bu 3 maddede Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve Millî Savunma Bakanlığının görüşünü biz asıl olarak alıyoruz.

Bir diğer konu, bu teklifte de maddeler var, gerçi yeni bir döner sermaye kurulması öngörülüyor ama son dönemde her kanun teklifinde bu döner sermayelerle ilgili maddeler geliyor. Biraz önce Aşkın Bey de anlattı, aslında 5018 sayılı Kanun'la fonların ve döner sermayelerin tasfiyesi de öngörülmüştü ama bir türlü tasfiye edilemedi. Yani bu, 5018 sayılı Kanun'un ruhuna da uygun olmayan bir düzen çünkü 5018 sayılı Kanun tüm gelir ve giderlerin bütçede gösterilmesini öngörüyor, saydamlığı öngörüyor, doğruluğu öngörüyor. Bu nedenle bu konunun bir masaya yatırılması gerektiğini biz düşünüyoruz, bu döner sermaye işletmeleri konusunun yani her kurumun bu yola başvurmaması gerekir.

Diğer maddelerle ilgili madde görüşmelerinde görüşlerimizi ayrıca ifade ederiz.

Ben teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Evet, AK PARTİ Grubundan var mı? Yok.

Gruplar adına konuşmalar tamamlandı.

Şimdi şahıslar adına Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Evet, gene bir torba yasayla karşı karşıyayız. Birbiriyle alakasız 11 tane kanunda değişiklik yapılacak ve 1 tane de kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapılacak. Ben maddelerde bunu konuşacağım çünkü bugün bizim konuşmamız gereken başka konular var.

Konuşmamız gereken en önemli konulardan bir tanesi, biliyorsunuz, TÜİK bugün itibarıyla haziran ayının enflasyon rakamlarını açıkladı. Buna göre haziran ayında enflasyon 1,37, yüzde 1,37 artmış, yıllık enflasyon yüzde 35,05, altı aylık yüzde 16,67 ve on iki aylık ortalama ise yüzde 43,23. Şimdi, bizde her zaman temmuz ayında ve ocak ayında Türkiye'deki milyonlarca insanın, milyonlarca emeklinin, milyonlarca çalışanın, memurun kulağı her zaman TÜİK'in açıklamış olduğu bu rakamlarda. Rakamlara bakıyorsunuz, benzer çalışmaları yapan bağımsız kuruluşların rakamlarıyla alakası yok, beklentilerin çok altında. Yani haziran ayında aylık yüzde 1,37 enflasyon rakamını açıklamak TÜİK için bile çok fazla bir rakam çünkü piyasa beklentisi 1,55 ile 1,65 arasında değişmekteydi ve diğer, İstanbul Ticaret Odasını açıklamış olduğu İstanbul Geçim Endeksi aylık artış 1,77, yıllık artış yüzde 44, arada çok ciddi farklar var, ENAG'dan bahsetmiyorum bile. Gerçekten de bu ülkede yaşamak çok zor, bu ülkede çalışmak çok zor, bu ülkenin vatandaşı olmak çok zor ama en çok zor olan şeylerden bir tanesi bu ülkede emekli olmak. Şimdi, biz Google'da bir arama yaptık, Google görsellerde "Türkiye emekli" yazdık, bir de "Almanya emekli" yazdık, çıkan resimleri ben size şimdi göstermek istiyorum. Yani bunu siz de yapabilirsin, mesela İsmail Bey girerse şu anda, Google'a görsellerde "Türkiye emekli" yaz İsmail Bey, "Almanya emekli" yaz, bu fotoğraf çıkıyor. Burada bir amca var, kederli, dalgın, "Ne olacak benim hâlim?"

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - ANKA Haber mi?

CAVİT ARI (Antalya) - Sokak, sokak.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yok, şu an gir, şu an girebilirsin.

"Almanya emekli" yazınca da böyle bir emekli çift, ileriye, ufka umutla bakıyor. Birisi dünyayı geziyor, Türkiye'yi geziyor, bütün dünyayı geziyor; öteki, bizim ülkemizdeki yazık, gariban emekliyse en fazla bir parka gidiyor, parkta varsa bir fiske, fiskeyenin karşısında oturuyor, bir tane çay içiyor. Şimdi, Almanya ile Türkiye'deki emeklilerin alım güçlerini karşılaştırdık, biz daha önce bunu asgari ücret üzerinde de yapmıştık. Türkiye'deki ortalama emekli maaşı 18 bin civarında, Almanya'da da 1.800 euro civarında. Bir paketimiz var bizim, genelde temel ihtiyaç maddelerinden oluşuyor, temizlik maddeleri var, bakliyat maddeleri var, et var, süt var, yumurta var, böyle bir paket var. Şimdi, bizim Türkiye'de bu paketi doldurmak için emeklimiz 2.940 lira para harcamak zorunda, 18 bin lira ortalamadan da bir aylık maaşıyla o paketi 6 defa doldurabiliyor. Aynı sepeti Almanya'da emekli Hans da 89,9 euroya doldurabiliyor ve 21 kez dolduruyor, 21 kez dolduruyor. Bizim ortalama emeklimiz o sepeti 6 defa doldurabiliyor, Almanya'daki emekli

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 19

ise 21 kez doldurabiliyor. Yani alım gücüne baktığımız zaman arada uçurumlar söz konusu. Şimdi, Almanya'da, birçok ülkede... Genellikle biz hep diyoruz ya "En düşük emekli maaşı asgari ücret kadar olsun." Biz bunu ezbere söylemiyoruz esasında, Avrupa'da bunun örnekleri var. Avrupa'da, genellikle gelişmiş ülkelerin hepsinde, hatta bazılarında en düşük emekli maaşı asgari ücretten fazla. Almanya da bunlardan bir tanesi. Esasında, geçmişte de ülkemizde de...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Doğru bilgi değil.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ağabey, sen mesela "Doğru." demiyorsun. Sorsak şimdi, sana göre domates Almanya'da 20 euro. Yani, şimdi, ben gerçek rakamlardan bahsediyorum sana.

Şimdi, geçmişte de bizim ülkemiz böyleydi. SGK'nin rakamlarından bahsediyorum. 2002 Temmuz-Aralıkta 4/A sigorta emeklisinin en düşük maaş 239 liraymış ve aynı tarihte asgari ücret 184 liraymış yani 4/A sigortalı en düşük emekli maaşı asgari ücretin yüzde 30 fazlasıymış. Şimdi, bugünkü zamla hesapladığım zaman, 2025 yılındayız, Temmuz-Aralıkta en düşük 4/A emekli maaşı 18.411 liraya çıktı, asgari ücret 22.104 lira. Bakın, 2002 yılında yüzde 30 asgari ücretten fazlayken asgari ücretin ne kadar altına düşmüş. Peki, asgari ücretin yüzde 30 fazlası olmuş olsaydı, 2002'deki durum olmuş olsaydı, bugün bu maaşın, en düşük 4/A maaşının 28.735 lira olması lazımdı, 18.400 lira. Aradaki 10 bin lira fark nerede? Benzer şey 4/C'ler için de geçerli, memur emeklileri için de geçerli. Memur emeklisi 2002 yılında 376 lira maaş alıyormuş -en düşük memur emeklisi bu, ortalama değil- asgari ücret 184 liraymış, yüzde 104 fazla, 2 katından daha fazla. Bugün hesapladığımız zaman, bugün en düşük memur emeklisinin bu hesapla alması gereken para 45.092 lira, 45 bin lira. Peki, yeni gelen zamla ne kadar alıyor, biliyor musunuz? Yeni gelen zamla beraber 21.800 lira alıyor, neredeyse yarısı, 23 bin liralık fark var. Nerede bu fark, nereye gitti bu fark? 4/B'de de üç aşağı beş yukarı aynı şey. 4/B'de de kafa kafayaymış, asgari ücretle 4/B 12'nci basamaktaki bir emeklinin aldığı para kafa kafayaymış. Bugün 4/B'lilerin neredeyse tamamı 14.469 lira para alıyor, tamamı en düşük emekli maaşını alıyor, asgari ücret 22.104 lira.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen emekli sayısını söyle.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Geldiğimiz nokta bu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 2008'de emekli sayısı kaçmış, şimdi kaç?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, oraya da geliyorum, şimdi oraya da geliyorum.

Diyorsunuz ya "Emekli sayısı arttı. SGK batıyor. EYT bizi mahvetti." Rakamlar bunu söylemiyor. 2021 yılında 13 milyon 264 bin tane emeklimiz varmış.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 2008 yılında kaçmış?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 2024 yılından bahsediyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 2008 yılında kaçmış?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sana rakamdan bahsediyorum ya.

2024 yılında bu rakam 16 milyon 677 bine çıkmış, yüzde 25 artış var, bakın, yüzde 25 artış. Şimdi, emeklinin sayısı yüzde 25 arttığına göre ne olması lazım? İşte, SGK'ye transferlerin gayrisafi yurt içi hasıladaki payının artmış olması lazım. Mantık bunu gerektiriyor. Ne olması lazım? Emekli maaşlarına yapılan toplam ödemenin gayrisafi yurt içi hasıladan en az yüzde 25, yüzde 30 artması lazım. Ne olmuş biliyor musunuz, ne olmuş biliyor musunuz? 2020'de transfer gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 4,93'müş, 2024'te bu 3,32'ye düşmüş, düşmüş. Maaş ödemesi yüzde 6,9'muş gayrisafiye oranı 2020 yılında, 2024 yılında yüzde 6'ya düşmüş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yanlış bilgi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Düşüyor, ya, bu nasıl olabilir arkadaşlar? Yani emekli sayısı yüzde 25 arttığı hâlde, nasıl maaş ödemelerinin aldığı pay yani emeklinin millî gelirden aldığı pay nasıl düşebilir? Bana bunun bir açıklaması yok. Ha, bunun şu açıklaması, var...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 2008'de 6 milyon emekli varken...

BAŞKAN ORHAN ERDEM - İsmail Bey, size de söz vereceğim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bakın, bu doğru bilgi.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Karşılıklı konuşmayalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Birazdan İsmail Bey siz şey yaparsınız.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım, bakın, ben düzeltmek için... Tarihi yanlış yerden...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 2020'den bahsediyorum ya, beş sene öncesinden bahsediyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 2008'de 6 milyon emekli varken 2024'te 16 milyon emekli var. Aşağı yukarı 2,5 kat.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Söz verdiğimde daha rahat açıklarsınız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, bunu ancak sizin iktidarınız becerebilirdi. Birileri emeklimizin evine girmiş geceleyn hırsız gibi, mutfağından, kasasından, cebinden 10 bin lirasını çalmış.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Doğru bilgi vermiyorsun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sıra sana gelince konuşursun, doğru bilgiyi anlatırsın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bunu ancak sizin iktidarınız yapabilir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 2008'de kaç emekli var?

CAVİT ARI (Antalya) - Nüfus da büyüyor, nüfus.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 20

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bu eve girerken bunun kullandığı maymuncuk da TÜİK'tir. Hani, biz diyoruz ya: "Tayyip'i üzmeyen istatistik kurumu." Tayyip'i üzmüyor ama milletin anasını ağlatıyor, milletin anasını ağlatıyor. Bu farklar ancak ve ancak yanlış verilerle olabilir çünkü emekli maaş artışları, memur maaş artışları TÜİK'in açıklamış olduğu enflasyon rakamlarıyla yapılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, belediyelerle ilgili, belediye çalışanlarıyla ilgili haksızlıkların hiçbirini görmüyorsunuz. Belediye işçileri Çankaya'da, İzmir'de grev yaptı.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - İsmail Bey, lütfen... Size de söz vereceğim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Kendi üzerinize düşeni yapmıyorsunuz, sonra gidip başkasını eleştiriyorsunuz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Cumhurbaşkanı 2018 yılında şöyle demişti: "Verin yetkiyi, görürsünüz etkiyi. Verin bakalım yetkiyi, enflasyonla, şununla bununla nasıl mücadele edilir, görün." Sayın Cumhurbaşkanı kendinden öncekilerin, ekonomiyi yönetenlerin veyahut da dünyadakilerin yapmayacağı bir şey yaptı, enflasyonla mücadelede müthiş bir yol buldu: Türkiye İstatistik Kurumu üzerinden şu anda Türkiye'de enflasyonla yapay bir mücadele edilmekte. Olan, ne yazık ki ülkemizdeki gariban, açlık sınırının altında yaşamak zorunda kalan, 14.469...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ne yapacaksınız? Ne yapacaksınız İsmail Bey, bugün bir teklif gelecek mi? En fazla geleceği, yüzde 15 arttıracaksınız, 2 bin, 2.500 lira maaş farkı vereceksiniz. Oldu 17 bin lira diyelim, oldu 17 bin lira, açlık sınırı 26 bin lira, açlık sınırının 26 bin lira. Yarın doğal gaza yüzde 25 zam geliyor, yarın bütün tütün ürünlerine ÖTV zammı geliyor, benzine zam geliyor.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlioğlu, teşekkür ederim.

Komisyon üyelerimize söz vermeye devam edeceğiz ama bir talep var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Vallahi, bizi...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, İsmail Bey, burada savunulacak bir şey yok. Yapmayın, gözünüzü seveyim!

BAŞKAN ORHAN ERDEM - İsmail Bey, size söz vereceğiz, o zaman cevaplayın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben 2020'den bahsediyorum sana.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Biz olayı savunmuyoruz.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlioğlu, teşekkür ederim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, savunamazsınız zaten, nasıl savunacaksınız bunu yani?

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Lütfen... Arkadaşlar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Emeklilerimizin yanında olduğumuzu bildiriyoruz ama yanlış bilgi veriyorsunuz.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - BAŞKAN ORHAN ERDEM - İsmail Bey, size de söz vereceğiz, o zaman açıklayın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yanlış mı? Benim verdiğim bir tane bilgi yanlış olsun...

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Lütfen...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Benim verdiğim bilgilerin hepsi SGK'den almış olduğum bilgiler. SGK yöneticileri burada.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Arkadaşlar, lütfen...

Söz talebi istediğinizde, zamanı geldiğinde gerekli cevapları verirsiniz.

Komisyon dışından Seyit Torun Bey'in bir talebi oldu, onun beş dakikalık söz talebini karşılayıp sonra Veli Ağbaba'yla devam edeceğiz.

Buyurun.

SEYİT TORUN (Ordu) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Yani birçok kez gündeme getirildi ama bir kez de ben söylemek istiyorum. Yani bu torba yasa anlayışından bir türlü vazgeçmiyoruz. Siz bıkmadınız ama biz hakikaten bıktık, söylemekten de bıktık, anlatmaktan da bıktık. Bunlar komisyonunda, örneğin, şimdi ilk 3 madde Millî Savunma Bakanlığının Komisyonunda görüşülüp de gelmesi gerekiyordu. Bu komisyonlar da aslında itibarsızlaşıyor bu sayede. Yani konu gerekli komisyonlarından görüşülüp gelmeyince burada tarihe sadece not düşüyoruz. Zaten, yeterince üzerinde müzakere edilmeden, bir anda kanunlaşıyor, Genel Kurula iniyor ve orada da kanunlaşıyor zaten. Ardından Anayasa Mahkemesi iptal ediyor, hep aynı döngü devam ediyor.

Tabii bir de Türk Silahlı Kuvvetleri gibi çok önemli, hani "Peygamber ocağı" diyoruz, çok önem veriyoruz ya, yani onun konusunu bu kadar basitleştirmek de doğru değil. Silahlı Kuvvetlerin zaten gücü ortada. Geçmişten bu yana, kozmik odalara girildiği günden bu yana her geçen gün tartışma konusu oldu, her geçen gün de Silahlı Kuvvetlerimiz maalesef o geçmiş gücünü kaybetti.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 21

Bu kanun teklifiyle de terfi zincirinden yaş sınırına, eğitim standardından komuta doktrinine kadar birçok konuda Türk Silahlı Kuvvetlerine yeni bir darbe vuruluyor; liyakat yıpranıyor, genç subayların motivasyonu kaybediliyor, ordunun siyasallaşmasına tam gaz devam ediliyor.

Teklifin 1'inci maddesi korgeneral, koramiral olmak için Deniz Kuvvetlerinde deniz güverte sınıfı, Hava Kuvvetlerinde pilot olma şartını kaldırıyor. Piyade, istihbarat ve muharebe gibi sınıfların önü açılıyor. Şu bir gerçek ki: Gemi komutanlığı yapmamış ya da jet uçağı kullanmamış subayların kuvvet komutanı olması NATO'daki ordular dahil hiçbir modern ordu da görülmemektedir. Siz bu değişiklikle liyakat yerine sadakati ödüllendirme ve vasatın kariyer patikasını duble yola çevirme derdindesiniz. Bu değişiklikle Türk Silahlı Kuvvetlerine büyük bir zarar veriyorsunuz. Unutmayın, Türk Silahlı Kuvvetlerin itibarı ve gücü liyakat ve tarafsızlığından gelmektedir. Bu teklif, o itibarı zedeleyecek unsurlar içeriyor. Ülkemizin en güzide kurumlarından olan Türk Silahlı Kuvvetlerine bunu yapmamalısınız.

Teklifin 2'nci maddesi ayrı bir garabet. Bu maddeyle her yıl görev süresi uzatılan general, amiral kontenjanının 36'dan 60'a, olağanüstü hâllerde 47'den 75'e çıkarmayı, kuvvet komutanlarının yaş haddini ise 67'den 72'ye çıkarmayı teklif ediyorsunuz. 65 yaş üstü bireyler sürücü belgesi için bir sürü kontrollerden geçerken 72 yaşında bir komutanın yüksek tempolu operasyonel kararlar alması asla gerçekçi değildir. Öngörülen kontenjan artışları terfi bekleyen genç ve liyakatli subayların önünü tıkayacaktır. Zaten hâlihazırda hava ve deniz kuvvetlerinde ilgili niteliklere sahip yeteri sayıda general amiral bulunmaktadır. Dolayısıyla, bu değişiklik kurumsal körlük yaratacak ve genç subaylar da motivasyon kaybına yol açacaktır. Ayrıca, siyasi tercihlerle belirlenen kişilerin daha uzun süre görevde kalmasını sağlayacaktır yani bu düzenleme açık bir saraya bağımlılığı artırma girişimidir.

3'üncü madde belki de teklif edilenler arasında en sakıncalı olanı. Bu maddeyle Harp Enstitüleri eski adaylı adıyla Harp Akademisi mezuniyet şartı kaldırılıyor. Yani kurmay olmayan subaylarda general, amiral olabilecek. Değerli Komisyon üyeleri, neresinden bakarsanız bakın, bu, kabul edilebilir bir teklif değil. Kurmay eğitimi, müşterek harekât, uluslararası hukuk, strateji, planlamak gibi kritik becerilerin omurgasıdır. Bu eşiği kaldırmak Türk Silahlı Kuvvetlerinin stratejik aklını ve kurumsal hafızasını devreden çıkarmak demektir. Teklifi yapan AK PARTİ Grubu gerekçeyi "15 Temmuz sonrası kurmay açığı" diye açıklasa da YAŞ kararlarından anladığımız kadarıyla 327 general ve amiral bulunmaktadır. Biz de biliyoruz ki 2017'deki general ve amiral sayılarından daha yüksektir. Öte yandan, geçmişte FETÖ'nün harp akademilerine yerleştirilmesini kolaylaştıran siyasi iktidarın yine aynı refleksle kurumsal standardı zayıflattığını bir kez bu kanun teklifi de kabul etmektedir. Bu maddeyle ilgili bir başka sorun da terfi edecek generaller arasında akademi mezunu veya akademi mezunu olmayan sayılarında ciddi dengesizlik olduğu belirtiliyor.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım bir dakika içinde.

SEYİT TORUN (Ordu) - Teşekkür ederim.

Ama bunu destekleyen herhangi bir somut veri bizimle paylaşamıyor. Dolayısıyla, terfi esas korgeneral, koramiral kontenjan sayısı, korgeneral, koramiral kadroları için terfi bekleyen tümgeneral, tümamiral sayısı, Akademi Enstitü mezuniyet oranları verilerinin bizlerle paylaşılması kanun teklifinin değerlendirilmesi açısından da çok önemlidir.

Değerli Komisyon üyeleri, bu 3 maddeyi bir araya koyun, terfi havuzu keyfi genişletiliyor, yaş haddi ve görev uzatmasıyla kadro tıkanıyor, son karar yürütmeye bırakılıyor. Sonuçta rütbe Cumhurbaşkanlığı yakınlık endeksiyle fiyatlanan bir ünvana dönüşüyor. Böyle bir yapı tepkisel tekliflerle kuvvet hazırlık döngüsünü bozacaktır. Parlamentonun yetkisi aynı zamanda bir denetim yetkisidir. Bizler orantısız personel planlamasında asgari hiyerarşinin siyasal vesayetinde kaynak tahsis etmemiz hakkına sahibiz. Bir şeyi daha ifade etmek istiyorum: Astsubaylarımızın, uzman çavuşlarımızın bu kadar sorunu varken bunu sürekli gündemimize getirmeye rağmen hiçbir şekilde ele alınmazken, sürekli kuvvet komutanlarıyla ilgili bu tip değerlendirmelerin yapılmasını da haksızlık olarak görüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Sayın Torun, teşekkür ederim. Sayın Veli Ağbaba, buyurun

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Tabii, diğer arkadaşımız da ifade ettiği gibi, hakikaten Plan ve Bütçe Komisyonunda Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir değişikliğin konuşulması hakikaten doğru değil. Bunun hem Millî Savunma Komisyonuna hakaret hem de Plan ve Bütçe Komisyonuna karşı yapılan bir haksızlık olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, tabii, burada Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilgili önemli düzenlemeler var. Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; bakın, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, maalesef, geçmişte kimyasını bozdunuz, hâlâ da düzeltemiyorsunuz. Geçtiğimiz günlerde bir haber çıktı, darbeden dokuz yıl geçmiş, FETÖ tasfiyesinden -yaklaşık 2014'te başladı- on bir yıl geçmiş ama hâlâ bakın, FETÖ'cü askerler olduğu iddia ediliyor. Millî Savunma Bakanının emir erinin tutuklandığı iddia ediliyor, bir albayın. Ya olacak iş değil. Emir eri dediğiniz şey Türk Silahlı Kuvvetlerinin yatak odası. Hâlâ bunlarla uğraşıyoruz. Tabii, burada da çeşitli soru işaretleri var. Acaba FETÖ'cü mü, değil mi? Bunlarla ilgili de soru işaretleri var ama bir Millî Savunma Bakanının özel kaleminin ya da emir subayının FETÖ'cü olmasında bu bozulan dengenin yansımalarını görüyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, Türkiye bir savaş bölgesinde. Geçtiğimiz yıllarda, hatırlarsınız, Ermenistan ile Azerbaycan arasında bir savaş çıktı. Bu dönemde Suriye'deki durumu görüyorsunuz. İran-İsrail savaşını gördük. Yani biz çatışmalı bir bölgedeyiz. Bizim hepimizin bu memlekette yaşayan herkesin ortak noktası, göz bebeği Türk Silahlı Kuvvetleri ama maalesef, 15 Temmuz sonrasında çok yanlış yaptınız. Bakın, 15 Temmuz öncesine geleceğim ama 15 Temmuz sonrasında çok yanlış yaptınız. Türk Silahlı Kuvvetlerinin gelenekleri var, belli bir yapısı var. Geldiğiniz gün, 15 Temmuz'u hemen sonra askerî hastaneleri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 22

kapattınız. Bakın, savaş bölgesindeyiz diyoruz, bu askerlerin yaralanması durumunda uzmanlık isteyen hastaneler, şu anda bir hastanemiz yok. Askerî okullarımız vardı, yıllardan beri devam eden askeri okullar, çok da başarılıydı. Bunların hepsini kapattınız ve bir Millî Savunma Üniversitesi kurdunuz, başına da size yakın bir profesörü getirdiniz, askerlikle ilgisi yok, askerlik yapıp yapmadığı belli değil. Maalesef, komutanlarla bu okullarda yetişen öğrenciler arasındaki bir bağı kopardınız. Eskiden hava harp okullarında, akademide komutanla bir yeni yetişen askerin, subayın bir ilişkisi vardı, maalesef koptu. TSK'de emir komuta sistemi maalesef felç oldu. Değerli arkadaşlar, bakın, savaş kim yönetecek? Savaşı fiilen Genelkurmay Başkanlığı yönetecek. Peki, Genelkurmay Başkanı yönetecek de kuvvet komutanları kime bağlı? Millî Savunma Bakanına bağlı. Bunun da ayrıca bir değerlendirilmesi lazım. Değerli arkadaşlar, bakın, Türkiye hiç yaşamadığı şeyleri yaşadı, savaşta bile yaşamadığımız şeyler yaşadı. Bu ülkenin Genelkurmay Başkanı darbeye esir düştü. Darbeye esir düştü, en yakınlarının hepsi FETÖ'cü çıktı ama ne hikmetse Genelkurmay Başkanı yapıldı. Şimdi, bu 15 Temmuz sonrasında birçok şey maalesef yanlış yapıldı. Değerli arkadaşlar, bakın, hâlâ onun acısını çekiyoruz. Hızlıca yaptınız, kimseye danışmadan, sormadan yaptınız ve acısını çekiyoruz. Şimdi, 15 Temmuz gelen süreci de bir değerlendir arkadaşlar. 15 Temmuz nasıl gelindi? Niye 15 Temmuz oldu? Vallahi onu siz yaptınız 15 Temmuz. 15 Temmuz giden yolu siz döşediniz, AK PARTİ döşedi. Bakın, biz bir kitap yazdık "Balyoz Kumpası" diye. Bu Balyoz kumpası ilk başından sonuna kadar nasıl yapılmış, nasıl medyayla altyapısı yapılmış, nasıl taşlar döşenmiş, hepsi yazıyor burada. Mecliste kim ne söylemiş, hepsi yazıyor burada ve bu Balyoz kumpasıyla değerli arkadaşlar, Balyoz kumpası var, İzmir casusluk var, İstanbul casusluk var, Ergenekon var. 400 subayımız cezaevine girdi. Bakın, burada, Birinci Ordu Komutanı var, eski Genelkurmay Başkanları var, Deniz Kuvvetleri Komutanı var. Yani burada Türk Silahlı Kuvvetlerine, maalesef, düşmanın yapmadığını yaptınız. Kimle yaptınız? AK PARTİ ile FETÖ yaptı. Nasıl yaptınız? Mahkemeyle yaptınız, yargıyla yaptınız. O zaman bağırdık değerli arkadaşlar, "Yapmayın, etmeyin." Bakın, bu Deniz Kuvvetlerinde çok yetişmiş insanlar vardı, Hava Kuvvetlerinde çok yetişmiş insanlar vardı ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin kimyasını âdeta bozdunuz, yerle bir ettiniz. Sonra davalar açıldı, idam cezası olsaydı İlker Başbuğ'a idam cezası vereceksiniz. Bakın, değerli arkadaşlar, bunlar hep sizin gazeteleriniz. Bunların hepsi sizin gazeteleriniz, bunlar hepsi sizin okuduğunuz ve yönlendirdiğiniz, sizden talimat alan gazeteler. Ne yazıyor burada? Ne yazıyor? Bakın, aynı yanlış... Ne yazıyor? "Darbeye Cuntaya Ceza Yağdı" "Ergenekon'da Hüküm Bozuldu" "Böyle Bir Örgüt Yok" yani şu manşetlere bakın, bunlar ihop hatırlatmaya devam edeceğiz. Değerli arkadaşlar, olan Türk Silahlı Kuvvetlerinin oldu. O Balyoz ve Ergenekon'da, askeri casusluktaki, maalesef, yargılamalar Türk Silahlı Kuvvetlerini yerle bir etti. Şimdi, aynı şekilde devam ediyorsunuz değerli arkadaşlar, aynı şekilde devam ediyorsunuz. Şunu da söyleyelim: Darbeye direnen askerler de tasfiye edildi. Örnekleri var, darbeye direnenleri önce terfi ettirdiniz, sonra kadrosuzluktan emekli ettiniz onları. Niye? Size uymuyor. Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapısını bozmamak lazım; bakın, Türk Silahlı Kuvvetlerine "peygamber ocağı" diyoruz, siyasetin girmemesi lazım, siyaset girerse geçmişte diğer yıkılan ülkeler neler yaşadıysa aynısını biz de yaşarız Allah korusun.

Değerli arkadaşlar, bakın, bir örnek vereceğim size. 2. Zırhlı Tugay'da gidip darbeci tugay komutanını derdest eden ve daha fazla tankın sokağa çıkmasını önleyen albaylar Ekran Olgay ve Hançeri Sayat; bu iki albay önce rütbe aldılar, üç yıl sonra YAŞ kararıyla emekli edildiler. Bu albaylar terfi ettikten sonra üç yıl içerisinde ikinci ordunun bölgesinde terörle mücadele ve Suriye operasyonunu geçirmiş subaylardı. Bununla ilgili birçok örnek var. Başka bir subay Mustafa Barut; Mustafa Barut da Afrin'e Türk bayrağını diken tugay komutanıydı, süresi dolmadan emekli edildi. Dolayısıyla kaç yaparken göz çıkarıyorsunuz. Bakın arkadaşlar, yaş haddi 65, kuvvet komutanları ile diğer amirallerin yaş haddini birer yıllık sürelerle 72 yaşına kadar uzatabilmesine yönelik Cumhurbaşkanına yetki veriyorsunuz. Arkadaşlar, olacak iş değil. Bakın, bu Türk Silahlı Kuvvetleri dün kurulmuş bir ordu değil ki; Türk Silahlı Kuvvetleri geleneği olan, geçmişli olan, hafızası olan bir yapı. Geçmişte hiç bu düşünülmemiş de sizin aklınıza niye geliyor? Kişiyi özel bir düzenleme olduğu söyleniyor. Niye? Deniz Kuvvetlerinde bir tane oramiral var, onun da güvenilirliği iddia ediliyor donanma komutanına, bundan dolayı bir değişiklik yapıldığı söyleniyor ama bakın, bu ileride ayağınıza takılacak yine. Değerli arkadaşlar, bakın, orduya tarikatları sokmamamız lazım. Maalesef, orduda, Deniz Kuvvetlerinde geçmişte cübbeyle gidip bir tarikat liderinin dizinin dibinde el öpen birisine hiçbir işlem yapmadınız ama o Atatürkçü çocukları, gençleri oradan ihraç ettiniz; bu büyük bir çelişki. Türk Silahlı Kuvvetlerine tarikat girer mi? Tarikat girerse ne olur? Komutandan emir almaz, şeyten emir alır. O ne yapar? Meclisi bombalar, masum insanları katleder; bu, doğru değil. Şimdi, arkadaşlar, dediğim gibi, Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir hafızası var "bin yıllık ordu" diyoruz. Ya, kurmaylığı kaldırıyorsunuz; kimsenin aklına gelmedi, sizin aklınıza geldi, kimse düşünmedi, siz düşünüyorsunuz, bu da doğru değil değerli arkadaşlar. Bakın, liyakat yerine sadakat ya da başka bağlar bulursanız Türk Silahlı Kuvvetlerinde darbe de olur, ordumuz da zayıflar; lütfen Türk Silahlı Kuvvetlerine kıymayın değerli arkadaşlar.

Şimdi, başka bir şey: Turizm iş kolunda çalışanlarla ilgili on gün aralıksız çalıştırmayı yasal hâle getiriyorsunuz. Ya, Allah'tan korkun, Allah'tan korkun! Bir hafta çalışınca, kırk beş saat çalışınca bir gün hafta sonu izni oluyor, o izin de çalışırsa yüzde 50 fazla para alıyor işçi. Şimdi, on gün olsun, on günün sonunda izin olsun; bu, doğru değil değerli arkadaşlar. "İşçi izin alırsa" diyorlar, işçi yazılı başvurursa... Hangi işçi başvuracak? Turizm sektöründe çalışan insanlar öyle sekiz saat falan çalışmıyor, hepiniz biliyorsunuz, on iki saat, on beş saat çalışıyor. Bu da doğru bir uygulama değil, 10'uncu maddenin derhâl çekilmesi lazım; doğru değil.

Şimdi, değerli arkadaşlar, en önemli konumuz ne? En önemli konu, bu memleketin en önemli konusu yoksulluk. Bakın, biraz önce enflasyon açıklandı, TÜİK her zamanki gibi mucizeler yaratıyor. Şimdi, muhtemelen emekliye 2.500 lira civarında zam gelecek, herhâlde 17 bin civarında bir emekli maaşı olacak. Değerli arkadaşlar, 2002'de en düşük emekli maaşı asgari ücretin 1,4 katıydı, şu anda yüzde 65'ine gerilemiş durumda. Burada emekli dernekleri var, onlara da sesleniyorum: Vallahi korkmayın, Kazım

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 23

Başkan, korkmayın, isyan edin, çıkın sokağa. Ne yapacaklar? İdam mı edecekler sizi, öldürecekler mi sizi? Emekli derneklere söylüyorum: Sokağa çıkmadığınız sürece bu açlığa mahkûmsunuz, sesiniz çıkmadığı sürece bu yoksulluğa mahkûmsunuz; çıkın sokağa, çıkın. Böyle bir şey olur mu ya? Yıllarca çalışıyorsun, bir emekli doktora gidemiyor değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, hemen bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, üyelerinize sorun, üyelerinize sorun, burada emekli derneği var: En son ceketi ne zaman aldın ya? En son pantolonu, ayakkabıyı ne zaman aldın? Emekliler ikinci elden alışveriş yapamıyor. Emekliler, bakın, üyelerinizi düşünüyorsanız, kendinizi düşünüyorsanız, çocuğunuzu düşünüyorsanız isyan edin; çıkın sokağa, çıkın sokağa. Bakın, arkadaşlar, emekli 14.469 lira maaş alıyor "Türkiye'de 70 bin lira, 80 bin lira maaş alan var." diyorlar. Bakın, değerli arkadaşlar, TÜİK verilerine göre 2020'de en düşük emekli maaşı 12.500'dü, şimdi, 2024 sonu istatistiklerine göre nüfusun en düşük gelir grubundaki yüzde 5'i yani 4 milyon 283 bin kişi 3.161 lira gelirle yaşıyor. 2'nci en düşük gelire sahip yüzde 5'lik dilimse 4.642 TL'yle yaşıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam.

3'üncü en düşük yüzde 5'lik kesim ise 5.485 lirayla çalışıyor. 4'üncü en düşük yüzde 5'lik kesim 6.275 lirayla yaşamını sürdürmeye çalışıyor. Nüfusun yüzde 20'si, 17 milyon kişi 4 bin TL'yle, 6 bin TL'yle yaşamını sürdürmeye çalışıyor, bu da Türkiye'nin gerçeği. Hiç kimse "Emekli maaşı 70 bin, 80 bin." diye hikâye okumasın. Bakın, 85 milyon nüfusunun ortalama aylık geliri ise ne kadar biliyor musunuz? 15.644 TL. Bunu nereden aldım? Bunu TÜİK'ten aldım. 15.644 TL'yle geçimini sürdürmeye çalışıyor. 5 milyon aile devletten düzenli sosyal yardım alıyor, hane nüfusu da göz önüne alındığında nüfusun dörtte 1'i yani 20 milyondan fazla kişi sosyal yardım olmazsa ekmeğe muhtaç. Bunun da değerlendirilmesini rica ediyoruz. Lütfen emekliyi görün, biraz vicdan varsa bu emeklileri görün. Bakın, sokağa çıkın, eğer hâlden, durumundan memnun olan memur emeklisi, işçi emeklisi, herhangi bir emekli varsa gelin benim yakamı tutun. Bakın, memur emekli oluyor, 40 bin lira alırken 20 bin liraya düşüyor; işçisi aynı şekilde. Başkanlar bilir, eskiden bir emekli emekli olduğu zaman düğün, bayram yeriye evi. Niye? Emekli evini alırdı, çocuğunun çocuğunun düğün parasını ayırırdı. Emekli aldığı ikramiyeyle ev almayı bırak tuvalet alamıyor şimdi, araba almayı bırak teker alamıyor ama burada biraz suç emeklilerin çünkü 2008'deki aylık bağlama oranlarında sesi çıkmadı emekli derneklerinin, sendikaların; isyan etmediniz, yaşadığımız sorunların hepsi de bu yüzden. Tekrar söylüyorum: Emekli hakkını alırsa... Mücadelesiz olmaz; korkmayın, yanınızdayız, arkanızdayız.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Cevdet Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkanım, Kıymetli Komisyon üyeleri, çok kıymetli bürokratlar; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yine bir torba yasa şeklinde bir kanun teklifi, çeşitli kanunlarda değişiklik yapıyor. Yine, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bazı hususlar da kanun olarak düzenlenmesi gerektiğinden bugün tekrar önümüzde. Zaten aylardır torba yasada Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bu tip hususların kanunla tekrar önümüze gelişini ve kanunlaştırılmasıyla ilgili teklifleri kanunlaştırarak Meclisten geçiriyoruz.

Şimdi, buradaki ilk 3 madde 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'yla ilgili. Benden önceki değerli vekiller konuya çok detaylı girdiler, anlattılar. Tabii, burada ilk maddede Hava ve Deniz Kuvvetlerinde de Kara Kuvvetlerinde olduğu gibi tüm muharip sınıf general ve amiraller korgeneral, koramiral rütbesine terfi edebilecek gördüğümüz kadarıyla. Burada şöyle bir sakıncayı size belirtmek isteriz: Gemi komutanlığı yapmamış veya bir jet kullanmamış bir subayın da generalin de bir üst rütbeye terfi etmesi konusunda bazı hassas durumlar söz konusu. Burada korgeneral, koramiral rütbesine terfi eden personelin kuvvet doktrinine hakimiyetini, stratejik ve operatif seviyede karar alma kabiliyetini zayıflatabileceği konusunda eleştiriler var. Bu hususun dikkate alınması önemli.

2'nci maddede yine, söz konusu maddeyle alakalı da Genelkurmay Başkanlığında olduğu gibi burada diğer kuvvet komutanlarında da yaş haddiyle ilgili 67 yaşını 72 yaşına kadar uzatabilme yetkisinin Cumhurbaşkanına verilmesi. Bu hususla ilgili de yaş sınırının yükseltilmesi alt rütbedeki liyakatli personelin önünü tıkayabilir, görev süresini uzatmak isteyenlerin siyasi otoriteye bağlı hareket etmesine neden olabilir, liyakatten uzaklaştırılarak Türk Silahlı Kuvvetlerinin komuta kademesinde siyasi etkilerin en üst seviyeye çıkmasına neden olabilir; bu yüzden, bu maddelerle ilgili çekincelerimiz var.

Diğer bir madde de kurmaylarla ilgili, kurmay ve işte normal sınıf subaylarla alakalı. Mevcut muharip sınıf general ve amirallerin korgeneral ve koramiralliğe yükselmelerinde Kuvvet Harp Enstitüsü komuta ve kurmay öğrenimini görmüş olmaları koşulu aranmıyor mevcuttalarda. Tabii ki burada kurmaylık müessesesi bizim Türk Silahlı Kuvvetlerinde ve orduda çok önemli bir müessese, çok kıymetli komutanların yetiştirildiği ve çok ciddi eğitimlerin alındığı bir müessese ama çok başarılı olmuş, sahada da bir üst rütbeyi hak eden subaylar mutlaka var. Buradaki dengenin korunması ve burada bir çelişkiye sebep verilmemesi, kutuplaşma yaratılmaması, hassas davranılması önemli.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 24

Bence, bu kanun teklifindeki en önemli maddelerden biri 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, bu 4'üncü madde. Bu konuya biraz ben geniş değinmek istiyorum, maddeler üstünde de soracağımız sorular olacak. Kültür ve Turizm Bakanlığının yaptığı günübirlik, ücretsiz tesislerle ilgili işletme konusu söz konusu burada. Döner Sermaye İşletmesi Merkez Birim diye geçiyor, DÖSİMM diye kısaca söyleyeceğim size. DÖSİMM'in veyahut da DÖSİMM'in en az yüzde 45 hissesine sahip olduğu kuruluşların bu işletmeleri işletmesi söz konusu yani "Bu işletmeler neler?" diye baktığımızda halk plajları olduğunu görüyoruz. Yapılan halk plajları var; burada, işte, Marmaris, Bodrum, Çeşme'yi sayabiliriz. Sayılarını da birazdan net olarak verebilirsiniz. Bu halk plajlarına girişler ücretsiz fakat yeme içme ve diğer hizmetlerle ilgili hususlarda ücretli olan kısımlar var. Bunlardaki yüzde 45'lik hissenin özel bir şirkete buraların işletilmesinin yönünü de açacağı için Sayıştay denetiminin dışında tutulan bir durum söz konusu ve buradaki idarecilerin, yöneticilerin, üst düzey yöneticilerinin de aldığı maaşlar, özlük haklarıyla ilgili kimsenin bilgisinin yeterli bir şekliyle olmaması gibi hususlar söz konusu oluyor. Buradaki şirket kim? TURAŞ yani TURAŞ şirketi şu anda işletiyor zaten. TURAŞ'ın ortaklık yapısına da baktığımız zaman burada DÖSİMM'in hissesi yüzde 48'in biraz üzerinde, yüzde 49'a yakın. Yine bir hissedar da TUDAV diye bir vakıf var, eski Bakanlık çalışanlarının kurduğu bir vakıf -Turizm Dayanışma Vakfı- bu da yüzde 50'nin üzerinde, yüzde 51'e yakın bir hisseye sahip. Şimdi, buradaki yönetim tarzıyla ilgili şeffaflık yok. Birtakım yöneticiler buraya atanıp ayrıldıktan sonra tespit ettikleri hususlar olmuş, bunu Bakanlığa bildirmişler. Kültür ve Turizm Bakanlığında bürokratların önünde bekleyen... Çok kısa süre çalışıp ayrılmak zorunda kalmış. Yine, bu TUDAV'ın yönetiminde değişiklik olup kayyum atanmış. Bu atanan kayyumlarla alakalı bu kayyumların bir kısmı TURAŞ'da da yönetim kurulu üyesi mi, değil mi? Buranın yöneticileri kimler? Bunların açıklığa kavuşturulması gerekiyor.

Şimdi, mesela, özel sektör olduğu için, biliyorsunuz, çoklu maaşlarla ilgili 2 maaş sınırlaması getirildi; bir asli görev, bir de ikinci görev aldığı yerle ilgili bir sınırlama var ama kamu kuruluşlarının yüzde 50'nin altında hissesi olan yerlerde bu konuyla ilgili bir sınırlama söz konusu değil. Şimdi örnek verecek olursak buradaki TURAŞ yöneticileri de veya TUDAV'ın iştiraki olan şirketler var - birazdan onlara değineceğim, enerji şirketi var- orada da yönetimde olan kişiler -aynı zamanda, Bakanlıkta Daire Başkanı olan var, Bakan Yardımcısı olan var- görev alıyorlar. Böyle dörtlü, beşli yerlerden "huzur hakkı" adı altında ücretler alabiliyorlar. Almıyorlarsa da "Almıyoruz." diye açıklama yapmalarında fayda var. Örneğin, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Batuhan Mumcu Yunus Emre Vakfı Yönetim Kurulu üyesi, Ziraat Bankası Gözetim Kurulu üyesi gibi gibi. Eski özel kalem müdürü, biliyorsunuz, zaten. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir Alpaslan Kuveyt Türk Yatırım Bankası Yönetim Kurulu üyesi. Şimdi, bu Kuveyt Türkün ortaklık yapısında da Vakıflar Genel Müdürlüğünü hissesi var, biliyorsunuz, yüzde 25'e yakın. O hisseden dolayı da buradaki Yönetim Kurulunda yer alan Bakan yardımcısı ve Bakanlıkta görev almış kişiler var. Bu, şimdi, yüzde 50'nin altında olduğu için bu kişi iki yerden hâlen maaş alıyorsa, üçüncü görev olarak bu varsa buradan da maaş ve ücret almaya devam ediyor.

Şimdi, yine, Tarım ve Orman Bakanlığıyla ilgili, mesela, burada Et ve Süt Kurumu Yönetim Kurulu üyesi, Tarım ve Orman Bakanı danışmanı Mücahid Taylan, bu kişiyle ilgili geçtiğimiz günlerde bir vekilimiz bir iddiada da bulunmuştu, o konuyla ilgili açıklama da yapılmadı. Bu kişinin et ithalatından, canlı hayvan ithalatından sorumlu olan bir birimde görev alırken yurt dışında bir ülkede ortaklığı olduğu bir şirketten ve oradan da canlı hayvan ithalatının yapıldığı gibi hususlarda şaibeler de var. Tek tek girmeyeceğim, tabii, bunlara ama az önce de konuştuğumuz gibi, enflasyon oranının haziranda aylık yüzde 1,37 olarak açıklanmasıyla SSK ve BAĞ-KUR emeklileri yüzde 16,67'lik zam ve ücret alacakken, yine memur ve memur emeklileri de yüzde 15,57 oranında bir zam alacakken... Bu kanun teklifini getiren Hazine ve Maliye Bakanlığında da temsilciler var ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında da. Hem net asgari ücrette ara zam yapıp ayarlama yapılmaması hem en düşük emekli aylığıyla ilgili halkın kabul edebildiği makul bir seviyeye çekilmemesi, bunlar çekilirken de ücret dengeleri açısından, maaşlar arasındaki farkın daralmadan -bunu da özellikle halkımız bize iletiyor- onlarla ilgili de gerekli hakkaniyet ve ayarlamalara dikkat edilerek yaşanılabilir bir seviyeye getirilmesi muhakkak yapılmalıdır. Şimdi, buradan bir kez daha bunu vurgulayalım. Tasarruf tedbirlerine herkesin uyması lazım, israftan herkesin kaçınması lazım. Yolsuzluk ve usulsüzlük zaten hiç olmaması gerekir. Maddelerde benim soracağım bazı sorular, detay sorular olacak işletmeyle alakalı. Onların da cevabını burada mutlaka duymak isteriz. Geçtiğimiz dönemdeki Plan ve Bütçe Komisyonunda da bizden önce görev olan kıymetli vekillerimiz de bu soruların bir kısmını zaten sormuşlar ama üzerinde birtakım ilaveler olmuş. Bu konularla ilgili de özellikle açıklama bekliyoruz.

Şimdi, yine, burada 13'üncü madde de Anayasa'nın 20'nci maddesine aykırı, biliyorsunuz, az önce sayın sözcümüz Rahmi Aşkın Türeli de ifade etmişti. Buradaki husus da Türkiye İş Kurumuyla alakalı, özel istihdam bürolarıyla alakalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Türkiye İş Kurumuna artık bildirimlerin düzenli ve İş Kurumunun belirttiği şartlar doğrultusunda yapılması gerekiyor, bu da özel hayatın gizliliği açısından sıkıntılar yaratıyor ve bu konuyla ilgili bazı kurumların verilerine ulaşıp özel verilerin, kişisel verilerin paylaşılması ve bazı sitelerin oluşturulmasıyla alakalı Ankara Cumhuriyet Savcılığında yürütülen bir soruşturma var. İddianameyi de okudum ben, orada çok vahim durumlar var ve bu vahim durumlarla ilgili burada Türkiye İş Kurumu da mağdurlar arasında, aşağı yukarı 6 tane üniversite var, 14'e yakın da kamu kurum ve kuruluşu var. Bu konularla ilgili de bu maddede sıkıntılar görüyoruz. Daha düzgün bir şekliyle düzenlenmesi gereken ve Anayasa'ya aykırılığın giderilmesi gereken bir husus var. Bunları madde üzerinde konuşacağız.

Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 25

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akay, teşekkür ederim.

Sayın Erdem, buyurun.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Komisyonun kıymetli katılımcıları ve basın emekçileri; hepinizi ben de saygıyla selamlıyorum.

Neredeyse bir yasama döneminin sonuna daha gelirken yine vatandaşın asıl sorunlarını ve beklentilerini çözmekten uzak, iktidarın dönemsel siyasal ihtiyaçlarına yönelik birbiriyle alakasız bir torba kanunu konuşuyoruz. Öncelikle şunu söylemek istiyorum ki bu ülkenin yurttaşları her gün bir hukuksuzlukla, adaletsizlikle, her gün bir şafak operasyonu, her gün yeni zamlar ve konulan vergilerle uyanmaktan artık bıktı, "Yeter." diyor ama halktan ve sokaktan kopuk iktidar bu sesi duymuyor, duymak istemiyor. Buradan iktidara tekrar seslenmek istiyorum: Muhalefete yönelik bu düşman hukuku uygulamalarından vazgeçin. Bu operasyonlar ülkenin ekonomisine de adaletine de halkına da maalesef zarar veriyor.

Değerli arkadaşlar, son günlerde İzmir, Hatay, Antalya Aksu ve Gazipaşa, Manisa olmak üzere birçok kentimiz yangınlarla boğuşuyor, ciğerimiz yanıyor. Öncelikle, yangından zarar gören tüm yurttaşlarımıza geçmiş olsun diyor, yangınları söndürmek için canla başla mücadele eden tüm kurum ve emekçilerimize buradan teşekkür ediyorum. Ama şunu da söylemek gerekiyor: Ülkemizde son yıllarda iklim değişikliği, elektrik telleri kopması ve insan kaynaklı yangınlar arttı. Elektriğe fahiş zamlar yapan şirketler bakım, onarım ve yenileme yapmıyor. Defalarca uyarmamıza rağmen yeterli tedbirler alınmıyor. Uçak sayısı yetersiz. "Türk Hava Yolları uçakları eski." dendi, hangarlara çekildi, kullanılmadı; Rusya'dan, Ukrayna'dan yangın söndürme uçakları kiralanıyor. İtibardan biraz tasarruf edin de ormanlarımızı koruyun diyoruz ama gerekli tedbirleri almamız için daha ne kadar ormanımız yanacak, belli değil.

Yine, değerli arkadaşlar, okullar kapandı ve binlerce özel sektör öğretmenini işsiz kaldı. Bu insanlar atanamadıkları için kışın asgari ücretin bile altında özel okullarda çalışıyor, yazın işsiz kalıyor, birçoğu geçinebilmek için kasiyer, garson, inşaat işçisi olarak yazın çalışmak zorunda kalıyor. İki gün önce taban maaş başta olmak üzere temel hakları için açıklama yapan öğretmenler ise polis şiddetiyle karşı karşıya kalıyor. Yine iktidar öğretmenin sesine kulak vermekten uzak.

Değerli arkadaşlar, hafta başı Demre halkıylaydık. Antalya Demre'de Kültür ve Turizm Bakanlığı bir rant projesinde ısrar ediyor. Demre Belediyemiz sahillerimizin halka açık olması için proje yapıyor, mücadele ediyor, mahkemeyi kazanıyor fakat Bakanlık mahkeme kararına uymuyor. Danıştayın "Sahil şeridinin ilk 50 metresi kamuya ait olmalıdır." yönündeki kararına rağmen Bakanlık bu mesafeyi 15 metreye indirerek kalan kısmı otellere peşkeş çekiyor. Buradan, bu kıyılara sahip çıkmaya devam edeceğiz, mücadelemizi sürdüreceğiz diyorum.

Yine, başta da söyledim, yurttaşın çok önemli sorunları var ve bu sorunların çözümü bu yüce Meclisten geçmekte. Günde yüzlerce mail, telefon geliyor; vatandaş çarşıda pazarda yolumuzu kesiyor, derdine çözüm istiyor. Gerçi siz sokağa çıkmadığınızdan bilemezsiniz ama mutlaka size de mail geliyordur değerli arkadaşlar. Emekli, asgari ücretli, kamu emekçisi evine ekmek götüremez hâlde. Bugün milyonlarca asgari ücretlinin ve emeklinin gözü bu Komisyonun üzerinde, bu Komisyondan gelecek iyi bir haberi bekliyor. İnsanlar artık temel barınma, beslenme ihtiyaçlarını karşılayamaz hâlde.

Bakın, TÜRK-İŞ'in haziran ayı verilerine göre bu ülkede açlık sınırı 26 bin, yoksulluk sınırı 85 bin olmuş. Yine TÜRK-İŞ'in araştırmasında gıda fiyatlarının haziran ayında bir önceki aya göre yüzde 4,8 arttığını görüyoruz. Bu ülkenin yarısı asgari ücret seviyesinde çalışıyor, emekli 14 bin lirayla hayatta kalmaya çalışıyor yani ülkenin yarısı açlık sınırının altında. Kamu emekçilerine TÜİK'in uyduruk enflasyon rakamlarının bile altında "hedef enflasyon" diye uydurma bir rakam üzerinden yüzde 16-17 zam hedefleniyor.

Bakın, başka şeyleri söylemiyorum. Dün doğal gaza konutta yüzde 24,6 sanayide 7,86 zam yapıldı. Temmuz enflasyonunu etkilemesin diye zamanlama yine ayarlanmış. Enflasyonla mücadele için Mart 2024'te faizlerin yüzde 50'ye yükseldiği tarihten bu yana doğal gaz fiyatları tam yüzde 149 artırılmış değerli arkadaşlar. Peki, bir yılda emekçiye ne kadar zam verdiniz? Hiç. Vatandaşların bankalar ve finans kuruluşlarına olan bireysel kredi ve kredi borçları 4 trilyon 914 bin lira olmuş. TÜİK'in Mayıs ayı verilerine göre işsiz sayısı 12,6 milyona yükselmiş. Bu hesaba göre her 7 kişiden 1'i işsiz. İcra dosyaları patlamış, şirketler kapanıyor, çiftçi desen borç içinde ama Cumhurbaşkanı Erdoğan Türkiye İhracatçılar Meclisinde "Ekonomide kendimiz bedel ödedik ama milletimize ödetmedik." diyor. Halk soruyor: "Ne bedel ödediniz? Sofranızdan kestane balı mı eksildi, manda kaymağı mı?" Bedeli çalışan ödüyor, emekli ödüyor, halk ödüyor. Bir kez daha söylüyoruz: Asgari ücrete ara zam yapılınsın ve asgari ücret en az 30 bin lira olsun diyoruz.

Teklifin 18'inci maddesiyle en düşük emekli aylığı 14.468 lira olarak belirlenerek ek 19'uncu maddesinde yeni bir fıkra ekleniyor ve maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi de SGK'ye veriliyor. Bu neyi değiştirecek değerli arkadaşlar? Zaten emekli maaşını enflasyon verilerine göre kök aylık üzerinden belirliyoruz, sonra en düşük emekli maaşı diye emekliyi yoksullukla eşitliyoruz. Hadi 16 bin lira yaptınız en düşük emekli maaşını; bu, aklıktan ölmek demek değerli arkadaşlar. Gelin, burayı düzeltelim "En düşük emekli maaşı asgari ücretten az olamaz." ibaresini koyalım ve sorunu kökten çözelim.

Teklifin 1, 2 ve 3'üncü maddeleri 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'yla ilgili. Arkadaşlar çokça dile getirdiler. Ben bu konudaki görüşlerimi maddelerde değerlendireceğim.

Madde 8'le Gençlik ve Spor Bakanlığına gençlik merkezi, genç ofis, yurt, kamp, spor tesisi, sporcu eğitim merkezi, Türkiye olimpiik hazırlık merkezleri ve diğer birimlerde görev yapan personelin çalışma sürelerini belirleme yetkisi veriliyor. Madde 9'la da nöbet ücreti ödemesi düzenleniyor. Bu maddelerin altında bazı farklı niyetlerin olduğu iddiaları var. Özellikle yurttaki öğrenciler tedirgin. Bu konuda da bir netlik bekliyor vatandaş.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 26

Teklifin 10'uncu maddesi ise Anayasa, iş kanunları ve yargı kararlarına aykırı bir madde. İşçi sendikaları da zaten maddenin teklif metninden çıkarılmasını talep ediyor. Maddeyle, konaklama tesislerinde çalışan personelin yazılı talebi ve onayı olmak kaydıyla haftalık izinlerini gerekli görülen durumlarda on günlük süre içinde kullanılabilmesine yönelik bir düzenleme yapılıyor. Buradan işçinin aralıksız on gün çalışabileceği sonucu çıkmaktadır. Bu, Anayasa'ya aykırıdır. Ayrıca "işçinin yazılı talebi ve onayının alınması" ibaresinin pratikte geçim sıkıntısı yaşayan işçiler aleyhine işverenin bir baskı unsuruna dönüşebileceğinden şüphelerimiz vardır. Maddenin bu anlamla teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu iktidarın hiçbir zaman doğayı ve toplumu korumak gibi bir derdi olmadı zaten; bu iktidarın tek derdi, sermayeyi korumak. Dün Genel Kurulda kabul edilen İklim Kanunu'ndaki anlayışı bugün Genel Kurula gelmesi beklenen zeytin kanununda da görüyoruz. Teklifte AKP iktidarı yirmi üç yıldır yaptığı gibi doğa ve çevre katliamına süper izinlerle son gaz devam etmek istemektedir. Bu teklif doğayı stratejik yatırım kılıfıyla yağmaya açmak, bürokratik ve hukuki denetimi kaldırmak "kamu yararı" adı altında ülkenin kaynaklarını, zenginliklerini, topraklarını yerli ve yabancı sermayeye peşkeş çekmek istemektedir. ÇED süreçleri işlevsizleştirilmektedir. Acele kamulaştırmayla halkın mülkiyetine el koyma yasal zemine oturtulmaktadır. İktidar yıllardır aynı talan maddeleri üzerinde oynamalar yaparak ısrarla buraya getirmek istemektedir. Kime söz verdiniz değerli arkadaşlar? Batırdığınız ülke ekonomisine para bulabilmek için kimlerle ne pazarlık yaptınız? Birleşik Arap Emirliklerine, Çin'e ne sözler verdiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Soruyorum: Siz bu memlekete, bu memleketin insanına, köylüsüne, ağacına düşman mısınız? Vallahi düşman bunu yapmaz. Zeytin ağaçları Akdeniz ikliminin vazgeçilmez bir parçasıdır, yıllar boyunca sadece ekonomik bir kaynak değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel bir simge olmuştur.

Bu yasa geri çekilmelidir diyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Erdem, teşekkür ederim.

Sayın Tahsin Ocaklı, buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve heyetimizi saygıyla selamlıyorum.

Yine bir torba yasadayız ama üzülerek söyleyeyim, Plan ve Bütçe Komisyonumuza gelen bir sürü torba yasadaki gibi yine halka değen hiçbir şey yok. Bakınız, TÜRK-İŞ'in açlık ve yoksulluk sınırı araştırmasına göre 4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 85 bin lira oldu, açlık sınırı ise 26 bin liraya çıktı. Asgari ücretimiz hâlâ 22 bin lira, emekli maaşı hâlâ 14.469 lira. Enflasyon mayıs ayında TÜİK'e göre yüzde 35,41; ENAG'a göre ise yüzde 71 seviyesinde, haziran ayı enflasyon beklentisi ise yüzde 35,26 civarında. Yine TÜİK'e göre gıda enflasyonunda dünya ortalamasında yaklaşık yüzde 7 enflasyon var iken Türkiye'de TÜİK'e göre yüzde 37 görünüyor ve ülkemizde çalışanların yüzde 83'ü asgari ücret ya da o civarlara yakın olan gelirler elde edebiliyorlar. Yani hem çalışanlar hem emekliler aslında perişan durumda ve teklifin içinde bunu düzeltmeye dair hiçbir şey yok arkadaşlar. Şimdi, çalışanlara muhtemelen yüzde 17 zam verileceği ortada, yüzde 17 zam bugün açıklanacak iken dün yüzde 25'lik doğal gaz zammının söylenmesi ne kadar adil? Bu sizin hiç vicdanınızı sızlattırmıyor mu Allah aşkına ya? Simit artık lüks bir gıda oldu, simit, simit bile. Dört kişilik bir ailenin sadece kuru ekmekle beslense -1 ekmek 12 buçuk lira, günde 12, ayda 360 ekmek- ekmek parası 4.500 lira tutuyor, yanında bir de bir bardak çay olduğu zaman, hani, Cumhurbaşkanımızın söylediği gibi, maaş bitti, maaş yok ortada. Ev kirası, su, elektrik, yakacak vesaire ulaşım, giyim masrafı, hiç kalmadı. E, bu, insafsızlık değil mi? Şimdi, buralara, bu yoksulluğa mahkûm etmek, bu toplum kesimini mahkûm etmek vicdansızlık değil midir Allah aşkına? Bir emekli beni Ankara'da yolda yakaladı, dedi ki: "Ya, bir şey söyle onlara." "Ne söyleyeyim?" dedim, dedi ki: "Ben onlara kör olasın demem." "Ne diyeceğiz?" dedim, "Kör olasın demem, kör olurlarsa beni görmezler, ben beni görmelerini istiyorum." dedi, çok anlamlıydı bu.

Halkın size verdiği yetkiyi bu iktidar olarak kötü kullandınız, işçiyi, köylüyü, esnafı, memuru, emekliyi görmezden geldiniz, işiniz gücünüz çok uluslu şirketlerin, maden şirketlerinin önünü açacak yasal düzenlemeler getirmek. Daha dün Meclisten İklim Kanunu geçti. Dikmen Kapısı'nda onlarca insan Türkiye'nin, her bir yerinden geldiler, "Çiftçiliğimiz bitiyor, tarım bitiyor, sularımıza, ormanlarımıza, yaşam alanlarımıza karışılıyor, bu düzenlemeyi geri çekin." dedi, dinlenmedi, AKP ve MHP oylarıyla yine geçti. Bu insafsızlığı Türkiye'de herkes görüyor.

Özellikle teklifin 18'inci maddesi emekli maaşlarıyla ilgili düzenleme yetkisini ne yapıyor? SGK'ye veriyor. Yani generallerin emeklilik yaşlarını yükseltme, düşürme Genelkurmay Başkanlığına bağlı değil, Cumhurbaşkanına bağlı da bu vergi oranlarını vesaireyi yani emekli maaşlarıyla ilgili düzenleme yetkisini SGK'ye vermek ne demektir? Bir bunu düşünün. Her türlü yetki Cumhurbaşkanına ama onu düzenlemeye ilgili yetki SGK'ye. Yani Cumhurbaşkanı "Beni o işe karıştırmayın, az para verilirse siz sorumlu olun." demeye getiriyor aslında. Emekli maaşlarını düzenleme yetkisini Cumhurbaşkanı yerine SGK'ye veriyor olmanız demokratik olgunluk bakımından hakikaten de göz yaşartıcı bir durum yani İsmail Bey, onu söyleyeyim. "Acaba emeklileri mutlu edecek maaş zammı vermeyeceğiniz için mi bu yetkiyi Cumhurbaşkanına değil de SGK'ye veriyorsunuz?" diye özellikle sormak istiyorum. Biliyorsunuz ki emekli maaşlarını 17 bin lirada tutmak istiyorsunuz ama açlık sınırı 26 bin liranın üzerinde, buna söyleyecek bir cümleleniz olmadığı için de bu hakkı veya bu görevi SGK'ye verdiniz. 16 milyon emeklinin 3,5-4 milyonu en düşük emekli maaşı alıyor, 10 milyondan fazlası 25 bin TL'nin altında maaş alıyor. Yıllarca çalışıp devlete hizmet etmiş olan milyonlarca insanı açlık ücreti ile ölüm ücreti arasında bıraktınız. Buna gönlünüzün nasıl razı olduğunu doğrusu kimse anlayamıyor. "Asgari ücrete ara zam yapalım." diyoruz, "Olmaz." diyorsunuz. Milyonları yoksulluğa mahkûm ettiniz, artık yeter, düşün milletin yakasından diyorum size.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 27

Teklifin ilk üç maddesinde TSK'deki eğitim ve liyakat düzenini ortadan kaldırılıyorsunuz. Kurmaylık şartını kaldırılıyorsunuz, gerekçe olarak da FETÖ'nün 15 Temmuzdan önce kendi mensupları dışındakilerin harp okullarına girişini engellemiş olduğunu ileri sürüyorsunuz. General rütbesinde bulunan personelin sayısında azalmanın mevcut olduğundan bahsediyorsunuz. "Son dönemde sınır ötesinde kahramanca mücadele eden mevcut generallerimizin çoğunun kurmaylık eğitimi bulunmadığından bu üstün hizmetlerine rağmen korgeneralliğe yükselememektedirler." gerekçe böyle yazıyor. Arkadaşlar, Türk Silahlı Kuvvetleri Türk milletinin göz bebeğidir, tarihi milattan önceye kadar gider. Böyle köklü gelenekleri olan bir kurumumuzu uyduruk gerekçelerle dizayn etmek, siyasallaştırmak hiç doğru bir şey değildir. Orduya şu anda siyaset bulaşmış durumdadır. Yanlış yapıyorsunuz, bu teklifi doğru bir teklif değildir, yanlış yapıyorsunuz. Dokuz yıl oldu, her yerde bitti ama TSK'de hiç bitmiyor, sürekli FETÖ operasyonları kapsamında şu kadar muvazzaf subay alındı vesaire gibi haberler çıkıyor. Daha dün Millî Savunma Bakanının emir subayının, üstelik de çok önemli toplantılara girmek gibi görevleri olan emir subayının da FETÖ'cü olarak tutuklandığını basından duyduk, demek ki bitmiyor. Bunu besleyen, büyüten sizin iktidarınız, sizin devriniz idi. Dolayısıyla, sürekli FETÖ operasyonları kapsamında şu kadar muvazzaf subay alındı şeklinde haberleri iştmemizi kullanışlı bir torba buldunuz, hoşunuza gitmeyen her şeyi o torbaya atarak... Bu FETÖ dediğinize sizin için Allah'ın lütfuydu diye cümleler kullanılmamış mıydı zamanında? 9'uncu Cumhurbaşkanı merhum Demirel "Camiye, okula, kışlaya siyaseti karıştırmayın." diye öğütlerdi, haklıydı ama siz bunun tam tersini yaptınız, yapmaya da devam ediyorsunuz. Sizin için demokrasi bir tramvaya benzeyebilir, ilk durakta inebilirsiniz de ama Türkiye'nin 86 milyon yurttaşı için demokrasi ekmek demektir. Türkiye'yi Irak'la, Suriye'yle, Nikaragua'yla karıştırmayın. Türkiye'nin yüz iki yıllık geçmişi, yetmiş beş yıllık demokrasi deneyimi var, bu milleti istemediği bir kalıba hiç kimse sokamaz. "Demokrasiyi ortadan kaldıralım, seçimlerde rakiplerimizi kendimiz belirleyelim, göstermelik seçimlerle devam edelim." şeklinde bir düşüncenizin var olduğunu biliyoruz. Partimize yapılan siyasi operasyonlar, belediye başkanlarımıza yapılan operasyonlar bunların birer örneğidir. Halkın iradesini yargı eliyle mahkûm etmeye çalışılıyorsunuz, cumhurbaşkanı adayımızı kumpaslarla, iftiralarla esir tutuyorsunuz, onlarca belediye başkanımızı FETÖ taktikleriyle zindanlarda tutmaya devam ediyorsunuz. Millet artık sizi istemiyor kardeşim, bunu anlayın, kabullenin, millete rağmen iktidarda kalmaya çalışmak beyhudedir. Halkın üzerinde vesayet kuramayacaksınız, siyasal yargı marifetiyle kurduğunuz kumpasları milletimiz görmektedir. Vatandaşlarımızın ensesinde boza pişirmenize izin vermeyeceğiz. "Yolsuzluklara, yasaklara ve yoksulluğa müdahale edeceğiz." diye iktidara gelip bunları daha da arttırıp ülkemizi yoksullaştırdınız. Yağmur yağar, güneş açar, ekin büyür, hakça paylaşır ve biz yeniden toparlanırsınız, bunda sorun yok, yeter ki siz bu milleti daha fazla yormayın, halkın iradesini boğmayın. 26 Mart 2024'te yapılan yerel seçimlerde Cumhuriyet Halk Partisi 1'inci parti olmuştur, bunun anlamı şudur: Halk artık size güvenmiyor ve istemiyor, yereldeki değişimi genele taşımak istiyor. Mart 2024'ten bu yana Hükûmet total ördük durumundadır. Milletle inatlaşılmaz, getirin sandığı, görelim ak koyun ile kara koyunu diyerek heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Gülcan Kaçmaz Sayıgıt.

Buyurun lütfen.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYIĞIT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçmiş olsun.

Teklif sahibi vekil arkadaşlar dâhil, salonun hepsi herhâlde sıkılıyor.

RESUL KURT (Adıyaman) - Yok, gayet güzel dinliyoruz.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYIĞIT (Van) - Yok, gayet güzel değil çünkü sabahtan beri kafanızı eğip telefonunuzla uğraşıyordunuz siz de.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Kurt mutsuz mu yani bu kanun teklifini savunmaktan?

GÜLCAN KAÇMAZ SAYIĞIT (Van) - Bence mutsuzlar, bence mecbur oldukları için getiriyorlar Sayın Türel.

Siz getiriyorsanız biz de muhalefet olarak muhalefetini yapmak zorundayız bu torba kanun tekliflerinin, bunu ifade edelim.

İlkin ben şunu ifade etmek istiyorum: Gerçekten Plan ve Bütçe Komisyonu Anayasa Mahkemesi kararlarının kodifikasyonu merkezi hâline getirildi, özellikle bu son süreçte daha yoğun, daha yaygın bir şekilde karşımıza çıkıyor. Çünkü farklı kanun teklifleri içerisine yerleştirilmiş yaklaşık 200'e yakın madde AYM'nin iptal kararları uyarınca getirildi şimdiye kadar, bu teklif içerisinde de 5 madde yine aynı özelliği taşıyor, o şekilde karşımıza çıkıyor. Biz her defasında bunu ifade ediyoruz burada, yine tekrar edeceğiz. Bizim bunu DEM PARTİ olarak kabul etmemiz mümkün değil, bunun altını net bir şekilde çizelim. Bu torba yasa usulünün etik olmadığını da hukuki olmadığını da her defasında ifade ediyoruz, bu tarzdan vazgeçilmesi gerektiğini de burada defaatle ifade ettik, bundan sonra da siz bu tarzı sürdürdüğümüz müddetçe biz de bunun yanlış olduğunu, hukuki olmadığını, usule aykırı olduğunu her defasında ifade etmeye devam edeceğiz.

Şimdi, bununla ilgili ben tekrara girmeyeceğim, arkadaşlarımız sabahtan beri bununla ilgili konuşuyorlar, ben daha çok sizin bu torba yasa mantığında emekçilerin görünmediğini, ısrarla emeklerinin sömürüldüğünü, açlığa, yoksulluğa mahkûm edildiğinin üzerinden birkaç şey söylemek istiyorum. Emekçilerin çalışma saatleri, çalışma koşullarıyla ilgili birkaç noktanın altını çezeceğim. Özellikle, turizm sektörünün, emek sömürsünün ve kölelik bürolarına çevrilen özel istihdam bürolarıyla ilgili birkaç kelam etmek istiyorum.

Şimdi, Türkiye'de turizm sektörü maalesef emek sömürsünün en yoğun olduğu sektörler arasında karşımıza çıkıyor. Buralarda çalışan emekçilerin yaşadığı sorunlar oldukça çeşitli bir şekilde ve büyük ölçüde sektördeki yapısal sorunlardan, sektördeki eşitsizliklerden, sektördeki mevsimlikten ve sendikasızlıktan, ayrıca güvencesizlikten dolayı karşımıza çıkan sorunlardır

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 28

bunlar. Şimdi, turizm sektörü doğası gereği büyük oranda mevsimsel çalışmaya dayanan bir sektör ve birçok işçi sadece turizm sezonunda, özellikle de yaz aylarında buralarda iş bulabilmekte ancak sezon sona erince buradaki emekçiler de maalesef işten çıkarılmakta. Bu da neye neden oluyor? Emekçilerin işsizlik ve geçim kaygısı yaşamasına sebep oluyor. Şimdi, süreklilik taşımayan bir sektör, güvencesi olmayan bir çalışma düzeniyle bu karşımıza çıkıyor. Özellikle, sahil bölgelerinde tarım işçileri gibi göçmen veya mevsimlik işçiler turizmde de geçici olarak çalıştırılıyor. Bu işçiler hem hukuki hem de sosyal anlamda oldukça savunmasız bir şekilde karşımıza çıkıyor. Kaldı ki hâlihazırda emekçilerin büyük bir kısmı da buralarda asgari ücrete ya da asgari ücrete yakın bir maaşla maalesef çalıştırılıyorlar. Özellikle, otel, restoran ve tatil köylerinde çalışan işçilerin büyük bir kısmı fazla mesai ücreti de almadan uzun saatler çalıştırılmak zorunda bırakılıyor. Resmî kayıtlara yansımayan bu çalışma düzeni içerisinde işçilerin emeği de görünmez bir şekilde karşımıza çıkıyor.

Şimdi, turizm sektöründe çalışan emekçilerin yaşadığı bu sorunların yanı sıra bu sektörde çalışan işçilerin maalesef çok az bir kısmı sendikaya üye olabiliyor. Birçok yerde işverenin baskısı nedeniyle sendikalaşmak isteyen işçiler işten atılma riskine karşı maalesef herhangi bir sendikaya üye olmuyorlar, olamıyorlar. Bu aynı zamanda toplu sözleşme hakkı başta olmak üzere bir çok sosyal ve ekonomik hakkın da kullanılmasına açık ve net bir şekilde engel olan bir durum ortaya çıkarıyor. Yine, otel personelleri için sağlanan lojmanlar genellikle yetersiz, kalabalık ve sağlıksız bir şekilde karşınıza çıkmakta. Emekçiler bu şartlar altında çalışmak zorunda bırakılıyor, hatta birçok yerde işçilere verilen yemekler yetersiz ve kalitesiz olarak ifade ediliyor. Yani burada çalışan emekçilerin barınma ve yemek gibi en temel ihtiyaçları bile maalesef karşılanmıyor.

Yine, turizm sektöründe "kayıt dışı çalışma" dediğimiz çalışma koşulları da karşımıza çıkmakta ve bu oran oldukça yüksek. Bazı işçilere ya hiç sigorta yapılmıyor ya da eksik günle yapılıyor bu sigortalar. Bu da emekçilerin emeklilik, sağlık ve işsizlik haklarından mahrum bırakılmasına neden oluyor. Yine, bu sektörde kadın işçiler sıklıkla cinsiyetçi rollere hapsedilerek taciz, mobbing ve ayrımcılığa maruz bırakılıyor. Kadınlar için doğum izni, çocuk bakımı gibi konular çoğu zaman bu sektörde dikkate bile alınmamakta ve kadınlar için işten atılma gerekçesi olarak sunulmakta. Yine, sürekli gözetilmek olunan bir müşteri memnuniyeti var turizm sektöründe, bu da orada çalışan emekçiler açısından duygusal emeği sürekli hâle getirirken tükenmişlik sendromuna yol açmakta. Yine, turizm emekçilerine yönelik getirdiğiniz yasa teklifinde bir düzenlemeyle turizm sektöründe çalışan işçilere haftalık izinlerin on günlük bir zaman dilimi içerisinde esnek şekilde kullandırılması amaçlanıyor. Getirilerek istenen bu düzenleme, aslında ilk başta sektörün doğası gereği mevsimsel yoğunluklara uyum sağlama amacı taşısa da emekçiler açısından önemli riskler ve sakıncalar barındırıyor. Çünkü haftalık izin işçinin temel bir dinlenme hakkı olarak karşımıza çıkıyor ve bu hak yasal olarak haftada en az bir kez kullanılmalı ancak on günlük esneklikle işverenin haftalık izni ötelemesine ve birleştirmesine olanak tanıyarak bu hakkı erteleyebilir, hatta fiilen bu hakkı ortadan kaldırabilir hâle getirebilir bu düzenleme. Turizm sektörü uzun çalışma saatleriyle bilinen bir sektör, düzensiz vardiyalar ve yoğun tempoyla biliniyor, haftalık izinlerin ertelenmesi de işçilerin bedensel ve zihinsel olarak tükenmesine, iş kazası risklerinin artmasına sebep olabilecektir. Kaldı ki Türkiye'de "esneklik" adı altında getirilen düzenleme çoğu zaman işçinin değil maalesef işverenin çıkarlarını önceleyen bir durum da karşımıza çıkıyor. Zira, iktidarın yaptığı birçok değişiklik emekçileri değil sermayeyi gözeticek şekilde yıllardır pratiklerle karşımıza çıktı. Bu düzenleme "esneklik" adı altında sunulsa da emekçilerin dinlenme hakkını zayıflatan, çalışma sürelerini uzatan ve işverenin keyfi uygulamalarına açık kapı bırakan bir risk de beraberinde taşıyor. Sektörün ihtiyaçlarına göre düzenleme eğer yapılacaksa bunun işçi sağlığı ve dinlenme hakkı gözetilerek sendikalarla birlikte, sendikalarla istişare hâlinde planlanması gerekir.

Sonuç itibarıyla, turizm sektörü ülke ekonomisine döviz kazandıran önemli bir lokomotif olarak sunulsa da bu sektörde emeğiyle var olan yüz binlerce çalışanın çalışma koşulları görmezden geliniyor. Bu sorunların çözümü, iktidarın bu torbada da yaptığı gibi göstermelik düzenlemelerle değil ancak emeğin örgütlenmesi, çalışma saatlerinin yasal sınırlarla denetlenmesi, sosyal güvenceye erişimin sağlanması ve tabii ki sendikal haklarının sağlanmasıyla mümkün olabilir diyorum.

Şimdi, bir de bizim özel istihdam büroları var, biz bunlara kölelik büroları diyoruz. Niye diyoruz? Özel istihdam büroları esas itibarıyla bizler açısından kölelik bürolarıdır çünkü emeğin güvencesizleştirilmesi ve esnekleştirilmesi temelindeki neoliberal otoriter emek rejiminin bir kurumu olarak karşımıza çıkıyor bu bürolar. Özel istihdam büroları güvencesiz ve esnek çalışmayı yaygınlaştırıyor, çoğunlukla geçici iş ilişkileri kuruyor bu bürolar. Böylelikle, işçilerin sürekli iş bulmakta zorlanmasına, kıdem tazminatı, yıllık izin, iş güvencesi gibi haklardan yoksun kalmalarına da neden oluyor bu bürolar. Bu modelde özellikle gençler ve kadınlar daha kırılgan bir hâle geliyor. Özel istihdam büroları işçiyi işe yerleştirirken işverenle arada komisyon anlaşması yapıyor, bunun sonucu olarak da bu sistemde bazı çalışanlar daha düşük ücretle çalıştırılıyor. Yine, bu özel istihdam büroları işçinin emeğinden doğrudan kazanç elde eden bir aracı konumuna geliyor, böylelikle emek bu bürolarda açık ve net bir şekilde metalaştırılıyor. Yine, patronlar özel istihdam büroları sayesinde işçiyi kolayca işe alıp çıkarabilir, iş güvencesinden de kaçınabilir, işçinin maliyetini düşürüp sendikasız, güvencesiz iş gücü üretimini de sürdürür. Bu nedenle, özel istihdam büroları işverenin çıkarına çalışan bir sistem olarak maalesef karşımıza çıkmakta. Bu büroların denetimi de oldukça zayıftır. Bu nedenle, bazı bürolarda kayıt dışı iş ilişkileri kurulabiliyor veya iş arayanlardan yasa dışı ücret talep edilebiliyor. Bu da sistemin istismar edilmesine çok açık bir kapı bırakıyor. Özel istihdam büroları kadınlar açısından daha riskli bir yapıyı ifade ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Örnek verecek olursak, ev içi hizmetlerde çalışan kadınlar özel istihdam büroları aracılığıyla işlere yerleştirilse bile çoğu zaman sosyal güvenlikten yoksun, ayrımcılığa ve istismara açık çalışma koşullarına maruz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 29

birakılıyorlar maalesef. Tüm bunlara ek olarak, özel istihdam bürolarının yaygınlaşması aslında İŞKUR'un asli görevi olan iş ve işçi bulma faaliyetlerine ikincil hâle getiriyor, kamunun bu alandaki etkinliğini de azaltarak istihdamı net bir şekilde ticarileştiriyor. Özel istihdam bürolarının işçilerin kolektif haklarını zayıflattığını da ifade etmek gerekiyor. Kamu eliyle yürütülmesi gereken istihdam özel şirketlerin kâr alanına dönüştürülerek istihdam bu şekilde piyasalaştırılıyor. Özellikle, Türkiye'de 2016 tarihinde 4857 sayılı İş Kanunu'nda yapılan değişiklikle özel istihdam bürolarının geçici iş ilişkisi kurma yetkisi genişletildi. Bu düzenlemeyle özel istihdam büroları, kadınlar, öğrenciler, emekliler başta olmak üzere işçileri işverenlere kiralayabilir bir hâle getirdi maalesef,

Maddeler üzerinde de daha detaylı bir şekilde konuşacağız.

Teşekkür ederim sağ olun Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sağ olun.

Değerli milletvekilleri, şimdi de Sayın Ayyüce Türkeş Taş'a söz vereceğim, sonrasında da yemek arası vereceğiz.

Sayın milletvekillerini, Sayın Bakanım Yardımcılarımızı, kurum başkanlarını ve genel müdürlerimizi üyeler altta lokantasında, diğer bürokrat katılımcılar için de üyeler lokantasında üst katta yemek hazırlığımız olacaktır. Sayın Ayyüce Türkeş Taş'ın konuşmasından sonra ara vereceğiz.

Sayın Türkeş Taş, buyurun.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, değerli bürokratlar, STK temsilcileri ve gazeteciler; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum .

Yine bir torba yasayla karşı karşıya olduğumuzu belirtmek istiyorum. Bu defalarca söylendi ama biz İYİ Parti olarak bu torba yasaya neden karşı olduğumuzu bir kere daha vurgulamak istiyorum çünkü Meclis, yasama erki yani, Türkiye Cumhuriyeti devletinin sahip olduğu en güçlü organlardan biri, Yüz elli yıllık bir Meclis kültürüne sahip olan Türk devleti kesinlikle bu birikimine çok güçlü bir şekilde sahip çıkmalı ve bu kazanımını, Meclis kültürü kazanımını korumalı ve kıymetini bilmeli, hatta bunun gelecek yüzyıllar için önünü açmalı diye düşünüyoruz. O yüzden, Meclis yasama erkini zayıflatacak, etkisini azaltacak herhangi bir yapılanmanın ya da yasa yapmanın doğru olmadığını bir kere daha vurgulamak istiyorum. Önümüze gelen torba kanunlarında maalesef Meclis yasama erkinin gücünü hafiflettiğini şahit oluyoruz hepimiz, görüyoruz. Örneğin, ben bu torba yasada en çok üzerinde durulması gereken maddelerin TSK'yla ilgili olan maddeler olduğunu söylüyorum. Millî Savunma Komisyonunda kesinlikle görüşülmesi gerektiğini savunuyorum. Türk Silahlı Kuvvetleri gerçekten dünyaya örnek olan bir ordudur. İki bin yıllık olan ordumuzun oturmuş bir sistemi, teamülleri ve çok detaylı kanuni düzenlemeleri vardır ve ordumuzun sahip olduğu başarılar da bu teamüllerin sistemi ve kanunların doğruluğunun aslında bir ispatıdır. Tabii ki zamana ve koşullara göre uyarlanması gereken düzenlemeler olabilir ama bu düzenlemeleri yaparken hem çok ciddi çalışmaların yapılması gerekmektedir hem de bu düzenlemelerin bir kişiye ya da orduyu siyasallaştıracak, liyakatten uzaklaştıracak düzenlemeler olacağı hissi vermemesi gerekmektedir; bu çok önemlidir. İki bin yaşını doldurmuş Türk Silahlı Kuvvetleri, Türk milletinin ve Türk devletinin geleceğinin sigortasıdır. Onun yıpranması, zayıflaması, yeni bölgesel ve küresel tehditlere karşı adapte olamaması hem Türk milleti için hem de müttefikli olduğumuz ülkeler ve orada yaşayan milletler için varoluşsal bir tehdittir. Bugün, geldiğimiz noktada yerlilik oranını yüzde 75'lerin üzerinde silah envanteriyle Türk Silahlı Kuvvetleri dünyanın ilk 10 ordusu arasındadır ve böyle de kalmak zorundadır. Ordumuz, insansız hava hareketleri gibi belli alanlarda dünyanın en iyi orduları arasındadır. Çeşitli başarıları da dünya tarafından kabul edilmiştir. Terörle mücadelede bunların en önemlisidir. Böyle kalması için biz siyasetçilere düşen görev, ona akliselimle, siyasetüstü, günlük politiklardan ve polemiklerden arınmış bir şekilde gastronal politikalarıyla yaklaşmaktır. Büyük güce sahip olmak, maalesef beraberinde çok büyük sorumluluklar da getirmektedir. Türk Silahlı Kuvvetleri, hesapsız maceraların bir aparatı değildir ve yapılamamalıdır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün deyişiyle "Onun vazifesi, Türk vatanını ve Türk toplumunun şan ve şerefini, iç ve dış her türlü tehlikelere karşı korumaktan ibarettir." ama bugün torba yasayla gelen düzenleme, ordunun en önemli, en eğitimli, en tecrübeli kademesi olan yönetici kadrosu diyebileceğimiz korgeneral ve koramiral atanmasını kapsamaktadır. Öncelikle şunu bir daha vurgulamak istiyorum ki 15 Temmuz gibi bir rezaleti ya da ihaneti yaşayan bir Hükûmet, 15 Temmuzdan sonra on yıl geçmesine rağmen hâlâ ihanetin yaralarını saramadığı gerekçesiyle orduda bu düzenlemelere ihtiyaç duyduğunu söyleyerek bu kanun teklifini önümüze getirmiştir. Bu da ayrıca tartışılması gereken bir konudur ama ben buraya çok değinmek istemiyorum ama önümüze gelen kanun teklifi de göstermektedir ki 15 Temmuzda, Yüce Türk ordusunun yara almasına sebep olabilecek yapılanmanın tekrar başka bir şekilde önünü açacak düzenlemeler yapılmaktadır. Bu da kendi içerisinde çelişki içeren bir durumdur ve ordudaki liyakati bozacak, sistemini değiştirecek, siyasallaşmanın önünü açacak hiçbir şey kesinlikle tekrardan yapılmamalıdır. Özellikle korgeneral, koramiral gibi önemli makamındaki için bilgi, birikim, tecrübe çok önemli. Yani torba yasanın 3'üncü maddesinde yapılmaya çalışılan, kurmay olmayan bir askerin bu makamlara gelmesinin önünün açılması, master, doktora yapmadan profesör olmanın önünün açılması gibi bir şeydir. Bu, TSK'ye yapılacak en büyük kötülüktür. Bunu kesinlikle karşıyız ve bu maddenin kesinlikle çekilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Karşı olduğumuz bir başka şey de 15 Temmuz sonrası askeriyede yapılan sivilleştirme düzenlemeleridir. Nedir bu düzenleme diye bakacak olursak, bakanlık merkez teşkilatındaki kadroların Türk Silahlı Kuvvetlerindeki rütbe karşılığı bakan yardımcısı için orgeneral, Millî Savunma Üniversitesi Rektörlüğü için korgeneral, Teftiş Kurulu Başkanı ve genel müdürleri ile Millî Savunma Üniversitesi rektör yardımcısı için tümgeneral, genel müdür yardımcısı ve müstakil daire başkanları için tuğgeneral, daire başkanları ve Millî Savunma Üniversitesi enstitü müdürleri için albaydır. Bu kadrolara atananlar, kamu konutları ve askerî sosyal tesislerden rütbe karşılığı subaylar gibi istifade ederler. Askerî protokol münasebetlerinin düzenlenmesinde de aynı esas uygulanır. Sivillere askerî rütbe verilmesini açan bu düzenlemeyi de kesinlikle doğru bulmuyoruz. Bunun darbe sonrası geçici bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 30

süre için yapıldığını varsaysak da hâlâ on yıldır yürürlükte olması ve sivillerin hâlâ askerî rütbeleri kullanmasını yanlış buluyoruz ve konu buraya gelmişken tekrar belirtmek istiyoruz ki askerî liseler, hastaneler ve askerî yargı sistemi de ivedilikle tekrar geri getirilmeli ve uygulamaya konulmalıdır.

Bir başka değişiklik de bu torba yasayla yapılan, görev süresi uzatılacak general sayısını artırmaktadır. Anılan kanun teklifi, madde düzenlemelerinin yürürlüğe girmesi hâlinde görev süresi uzatılacak general sayısı kadar bir alt rütbedeki generaller ile generalliğe terfi edecek albayların mağduriyetine, haklarının yenmesine ve görev motivasyonlarının azalmasına sebebiyet verileceğinden bu maddede de değişiklik yapılmasını mahzurlu bulduğumuzu belirtmek istiyorum. Yine, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanlıklarına atanan orgeneral ve oramirallerin mevcut yaş haddi sınırının yükseltilmesi, işte 72'ye kadar uzatılabilmesi, daha kıdemsiz orgeneral ve oramiraller ile bir ast rütbedeki korgeneral ve koramirallerin önlerrinin kapanmasına, görev motivasyonlarının kaybolmasına, haklarının yenmesine ve TSK'nın liyakat ve disipline dayalı köklü teamüllerinin bozulmasına, biat kültürünün yerleşmesine, kuvvet komutanlarının siyasetin güdümüne girmesine yol açabileceğini düşünüyoruz. O yüzden bu değişikliğin de uygun görmüyoruz. Şunu da özellikle vurgulamak isterim ki yaptığımız detaylı çalışmalar sonucu an itibarıyla 32 NATO ülkesi arasında en genç Genel Kurmay Başkanı 40 yaşla Karadağ'da bulunurken en yaşlı Genelkurmay Başkanıysa Türkiye Cumhuriyeti'nde 65 yaş olarak görev yapmaktadır. Alt kademelerden gelen generallerin önlerrinin kapatılmaması, NATO ordusu içerisinde en yaşlı kuvvet komutanları ve Genelkurmay Başkanı ünvanına sahip olma durumuna son verilmesi, kuvvet komutanlarının Genelkurmay Başkanı makamlarının NATO standartlarına uygun olarak gençleştirebilmesi maksadıyla yaş hadlerinde değişiklik yapılmaması ve kanun teklifinin yasa maddesinden çıkarılmasını da uygun görmekteyiz. Ayrıca, Kara Kuvvetlerinden 1 orgeneral, 3 korgeneral, 6 tümgeneral, 18 tuğgeneral olmak üzere toplam 27 şeklinde belirtilen jandarma sınıfı general sayılarına ilişkin olarak bu kanun teklifiyle ilgili herhangi bir değişiklik de yapılmamaktadır. An itibarıyla Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde iki jandarma sınıfı orgeneralin bulunması ve Jandarma Genel Komutanlığındaki toplam general mevcudunun 27 olarak belirtilen personel kadrosunun 2 katından fazla olması nedeniyle burada da bir değişiklik yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Burada bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Hani madem böyle bir kapsamlı düzenleme yapılıyor, bunun neden atlandığını da işin açıkçası sormak istiyoruz.

Son olarak şunu da belirtmek istiyorum: Askerlik ile politikanın birbiri içine dâhil edilmesi neticesinde İttihat ve Terakki Fırkası ile Hürriyet ve İtilaf Fırkası mensubu subay ve generallerin sırf siyasi görüş farklılıkları sebebiyle birbirine yardım etmemesi ve birbirine yüz çevirmesi neticesinde Osmanlı İmparatorluğu'nun 167 bin 312 kilometrekare toprakları ve yaklaşık 18,5 milyon nüfusun yüzde 35,5'ine tekabül eden kısmı, ayrıca 12 Adalar, Girit'in kaybedilmesi, 8 Ekim 1912-10 Ağustos 1913 tarihleri arasında yaşadığımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - ...yaşadığımız Birinci Balkan Savaşı faciası; bu acı faturaları da dikkate almak suretiyle güneydoğu, batı ve kuzey yönlerinden gelebilecek çok yönlü dış tehdit ve risklerle çevrili jeopolitik konumda bulunan Türkiye Cumhuriyeti devletimizin gerçek anlamda bekasını müdafaa ve muhafazasıyla görevli askeri gücümüzü emir ve komuta eden subay ve general, amirallerimizin mutlak suretle siyaset dışında kalabilmeleri için Kuvvet Harp Enstitüsündeki komuta ve kurmay öğrenimini başarıyla tamamlamış general ve amirallerin korgeneral ve koramiral rütbesine yükseltilmesinin son derece mahsurlu olduğunu da düşünmekteyiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, görüşmelere 14.45'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.42

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.46

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Değerli Komisyon üyelerimiz, 35'inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Geneli üzerinde kaldığımız yerden konuşmalara devam ediyoruz.

Şimdi, söz sırası Sayın İsmail Güneş Bey'de.

Buyurun.

Süreniz on dakikadır.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz, çok değerli bakan yardımcılarımız, bürokratlarımız, sivil toplum örgütlerimizin çok değerli temsilcileri ve basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 31

Özellikle bu kanun teklifinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Tabii, muhalefet partisinden arkadaşlar da milletvekillerimiz de bu kanun teklifinin torba kanunu olması hasebiyle çok tenkitlerde bulundular. Haklı oldukları taraflar var, bizde kanunları kod kanun olarak görüşmek isteriz fakat burada, bu yapıda bunu kod kanun olarak görüşmek için kanunun görüşmelerinin daha çok komisyonlarda olması lazım, komisyonlarda iş bitmesi lazım ve dolayısıyla da Genel Kurulda daha az müzakere etmemiz lazım. Şöyle bir şey var: Tabii, bu kanun yapım kalitesini daha da üst seviyeye çekmek için hem bize görev düşüyor hem de muhalefete görev düşüyor ve dolayısıyla da verdiğimiz önergelerin gerçekten de anlamlı olması lazım çünkü sadece konuşmak açısından eş anlamlı kelimeler dahi kullanılarak, hiç anlam değişmeden önergeler oluyor. Normalde bunu Meclis Başkan Vekili veya Başkanı kabul etmeyebilir.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Nerede bu, Genel Kurulda mı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Genel Kurulda.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Temel kanun görüşüldüğü için öyle Sayın Güneş, mecburiyet var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yani şimdi şöyle bir şey var, bu torba kanun görüşmelerini biz başlatmadık.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Temel kanun görüşmesinden kaynaklanıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bu, parlamenter sistemde de vardı, bizden önceki dönemdeki sistemde de vardı, cumhurbaşkanlığı sisteminde de vardı ve dolayısıyla da bu bir zaruret olduğu için torba kanunu konuşuyoruz. Eğer biz bu kanunları daha hızlı bir şekilde, daha düzgün bir şekilde görüşebilseniz biz de bunu kod kanun olarak görüşmek isteriz ama eğer biz bunları, bu sistemde, bu İç Tüzük'le kod kanun olarak görüşmek istediğimiz zaman bu görüştüğümüz kanun sayısının belki de onda 1'ini ancak görüşebiliriz ve dolayısıyla da çok...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Niye? Hiç bir şey değişmez.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Değişir çünkü farklı kurumların, farklı ihtiyaçları var ve dolayısıyla da bu ihtiyaçlara cevap veremeyiz.

Diğer taraftan, AK PARTİ iktidarlarında hiçbir şey yapılmadığını söyledi bazı arkadaşlar. Tabii ki buna çok üzüldüğümü ifade etmek isterim. Eğer insanlar yapılanları görmüyorsa arkadaşlar ya gözlerini kapatmıştır ya kulaklarını kapatmıştır ya da bu konuyla ilgili değildir. Bunlardan ben bazılarını size tekrar hatırlatmak istiyorum: Mesela, eğitimde 343 bin olan derslik sayımızı neredeyse 2'ye katlayarak 613 bine çıkarmışız. Üniversite sayımızı 76'dan 208 bine çıkarmışız. Yine, yükseköğretimde yurt yatak kapasitemizi 182 binden 962 bine ulaştırmışız. Yine, bizden önce sadece 18 bin nitelikli yatak varken hastane yatak kapasitemizi 182 bine, toplam yatak sayısını da 164 binden 270 bine çıkarmışız ve 25 tane şehir hastanesi yapmışız. Bugün şehir hastanelerimiz referans hastanesi olmuş ve birçok ilimizden hastalarımız buraya gelmektedir ve dolayısıyla da iyi ki yapmışız diyoruz. Bölünmüş yol ağımıza tam 23 bin kilometre ilave etmişiz. Diğer taraftan asrın projesi olan Marmaray'ı, Orhangazi'yi, Yavuz Sultan Selim Köprü'sünü, 1915 Çanakkale Köprü'sü, Nissibi Köprülerini; Avrasya, Zigana, Ovit, Eğribel, Bolu Tünelleri ve pek çok devasa ulaştırma pozitif projesini hayata geçirmişiz. Yine, aynı zamanda yüksek hızlı trene hayata geçirmişiz, 2.032 kilometre yüksek hızlı tren yolu yapmışız. Tarımsal hasılamızı hocam, 24,5 milyar dolardan tam 74 milyar dolara çıkarmışız. Dolayısıyla da...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Emekliye ne vereceksiniz, emekliye?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Onu da söyleyeceğim.

Cumhuriyet tarihinde yapılan barajın tam 3 katını yapmışız.

Tabii ki emeklilerimiz, çalışanlarımız bizim taş tacımız ve dolayısıyla da AK PARTİ iktidara geldikten sonra gerçekten de ekonomide önemli bir büyüme olmuştur. Gayrisafi millî hasılamızı 180 milyar dolardan almış götürmüşüz 1 trilyon 300 milyar dolara çıkarmışız.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Ali Babacan zamanında.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yahü Allah aşkına gözünü seveyim!

Şimdi, diğer taraftan fert başına millî gelirimizi 3.500 dolardan bugün 15 bin dolarlara çıkarmışız. Tabii ki bunlardan da emeklilerimiz de istifade etmiştir. Yani burada emeklilerimiz ve çalışanlarımız istifade etmedi diyemeyiz ama istediğimiz yerde olmayabilir ama eskiye göre baktığımız zaman önemli bir mesafe katetmişiz. Mesela iktidara geldiğimizde asgari ücret yüzde 180 TL ve 126 dolara denk geliyordu, 126 dolara. Yılbaşında asgari ücret 635 dolardı, bugün aşağı yukarı 550 dolar yani nereden baktığınız zaman dolar bazında aşağı yukarı 4 kat civarında bir artış olmuş. Yine, aynı şekilde yani mesela asgari ücretin satın alma gücüne baktığımız zaman -yani siz bunu özellikle dile getiriyorsunuz- mesela o dönemde yüzde 170 litre mazot alırken -mazot bugün pahalı diyoruz, doğru pahalı- ama bugün 442 litre, yaklaşık aşağı yukarı 3 katından fazla bir litre mazot alabilmektedir.

Dolayısıyla da mesela en düşük emekliyi veriyorsunuz. Burada tabii ki SSK emeklisini veriyorsunuz ama BAĞ-KUR emeklisine gelince buradan ses çıkarmıyorsunuz. BAĞ-KUR emeklisi 2002'de 66 TL alırken bunun karşılığı 43 dolardı, 43 dolardı...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 1'inci kademe, yapma Allah aşkına ya, 12'nci kademe? Ya, 12'inci kademeye bak!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bugün ne olursa olsun en düşüğü...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, bunu alan insan yoktu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bugün aşağı yukarı 43 dolardan en düşük emekli aylığı 14.469 TL olup 360 dolara tekabül etmektedir. Diğer taraftan tabii ki biz emeklilerin daha fazla maaş almasını isteriz. Bugün bizi Almanya'yla kıyaslıyorsunuz, doğru, kıyaslamakta haklısınız, biz de oraya gelmek isteriz ama Almanya bizim millî gelirimizin yaklaşık 3-4 katı millî geliri var. Bir de şu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 32

var: Almanya'da emekli yaşı 65, bizde arkadaşlar çıkardığımız kanunlarla bayanlarda 38. 2002 yılında toplam emekli sayımız 6,5 milyon, nüfusumuz 65 milyon; bugün nüfusumuzun aşağı yukarı 85 milyon, yaklaşık yüzde 30 civarında bir artış var, emeklimiz 6,5 milyondan bugün 16,9 milyona çıkmış.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, aldıkları pay azalmış.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Nüfus yüzde 30 artarken emekli miktarı yüzde 260 artmış arkadaşlar. Dünyada hiçbir ülkede 43 yaşında emekli olan bir yer yoktur.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Aldıkları pay azalmış. İsmail Bey, aldıkları pay azalmış.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Şimdi, sayı artmış, sayı artmış, sayı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, sayı artmış da aldıkları pay azalmış.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Dolayısıyla da bu gibi konularda biz elimizden geleni yapıyoruz. Tüm bu sayı artmasına rağmen biz emeklilere döviz bazında daha fazla vermişiz, gönül ister ki daha fazla olsun. Satın alma gücü bakımından da daha fazla imkânları sağlamışız, yeterli mi? Yeterli değil ama daha da bunu arttıracamız.

Şimdi, ben muhalefetten şunu isterim: Siz iktidara geldiğiniz zaman yapabileceğiniz sözleri verin, yapabileceğiniz önerileri götürün. Şimdi, bakın, ben 2002 yılından beri AK PARTİ belediyelerinde işçilerle ilgili bir grev hatırlamıyorum. Hatırlamıyorum, hatırlamıyorum böyle bir şey ama sizinle ilgili aşağı yukarı üç yıl önce falandırı Çankaya'da işçiler greve gitti, hani işçi haklarından yararlanıyordunuz ya...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet, grev en doğal hakkıdır işçinin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, hakkıdır da işçi niye greve gider? Hakkını vermediğiniz için greve gider, sen hakkını versen greve gider mi işçi?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, Allah aşkına yapma ya! Yapma gözünü seveyim ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, AK PARTİ belediyeçiliğinde greve gitmiyor işçi, CHP'de olunca gidiyor, size düşmanlığı mı var? Hayır, hakkını veremiyorsunuz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şu anda İzmir'deki işçilerin haklarıyla Antep'teki işçilerin hakları bir mi? Ya, bırak Allah'ını seversen!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bakın, bu neyi gösteriyor biliyor musunuz? Yani siz iktidara gelince neyi yapacağınızı gösteriyorsunuz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bir olaya bu kadar ters yüz yaklaşıyorsunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Dolayısıyla da şuna gelmek lazım: Dolayısıyla da yapabileceğiniz işleri yani iktidar olsanız...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yarın, öbür gün memurlar, kamu işçileri greve giderse ne olacak, hakkını vermiyoruz mu diyeceksiniz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - ...onlara verebileceğiniz imkânları söylemek lazım, afaki şeyler söylememek lazım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yarın, öbür gün memurlar greve gidecekler, ne yapacaksınız?

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlioğlu, lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Diğer taraftan tabii, zamanım da çok gitti, bu kanun teklifiyle ilgili tabii, biz, 15 Temmuz 2016'da terör örgütü tarafından çok büyük bir darbe girişimine maruz kaldık ve bu darbe girişimi neticesinde özellikle askerîye içinde yuvalanmış olan bu terör örgütüne mensup olan elemanların atılmasıyla da askerîyede birtakım yapılanmada değişiklik oldu, personel yapısında ve dolayısıyla da burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ya, dokuz yıl oldu, dokuz yıl oldu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - ...çıkardığımız şudur: Normalde diyelim ki subay olmak için harp akademisine gidiyorsunuz...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 2017'de yapıldı düzenleme, erken terfiyle ilgili düzenleme neden yapılmadı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - ...ondan sonra da diyelim ki hava harp akademisi kurmaylık bölümünü kazandıktan sonra iki yıl daha okuyorsunuz, kurmay oluyorsunuz ve kurmay olanlar da korgeneral, orgeneral ve üstü olabiliyorlar. Biz burada ne yapıyoruz? Bu harp akademisi kurmaylık bölümüne denk gelene ne yapmışız? Millî Savunma Üniversitesinden Kuvvet Harp Enstitüsü birimini okuyanlar yine bu haklara sahip olacak demişiz, burada bir sıkıntı yok. Burada sadece getirdiğimiz nedir? Önceden diyelim ki Kara Kuvvetlerinde muharip birimler diyelim ki orgeneralliğe, korgeneralliğe yükseliyordu, burada biz demişiz ki: Bu muharip birimlerdeki Deniz ve Hava Kuvvetlerindeki muharip bilimlerde aynı haklara sahip olsun demişiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım, siz on dakika verdiniz mi bana?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - O bitti, sonraki bir dakika da bitti.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Diğer taraftan da şu var. Yani burada bu darbe girişiminden sonra ve daha öncesinde kurmaylık sınavlarında haksızlıklar olabildiği ve kurmay subayların sayısının azalmasından dolayı burada biz demişiz ki ve şimdi hâlihazırda tuğgeneral veya tümgeneral olanların yani kurmaylık...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kurmay olmadıkları hâlde orgeneral olsun diyorsunuz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 33

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bak, belki de bunlar kurmay olacaktı, bilemiyoruz ki o yapıdan dolayı. Diyoruz ki, geçici maddeyle belli bir süre bunların korgeneral ve orgeneral olabilir demişiz. Dolayısıyla da bu kanun teklifinde mesela gençlik sporda biz diyoruz ki: Özellikle biz gençlere çok önem veriyoruz, gençlik kamplarımız var, yurtlarımız var, diyelim ki diğer Gençlik Sporun gençlik merkezleri var, genç ofisleri var ve burada çalışan kardeşlerimiz var. Buralar her zaman dolu olmuyor ve dolayısıyla da biz bunlara diyoruz ki: Orada çalışan insanlara...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - ...doksan saate kadar ek ücret verelim, nöbet ücreti verelim ve dolayısıyla da buradaki çalışan kişiler mağdur olmasın diyoruz.

Pek çok madde var, daha sonra maddelere gelince de tekrar konuşuruz diyorum.

Kanun teklifimizin hayırlara vesile olmasını diliyor, herkesi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, Sayın Güneş, teşekkür ederim.

Böylece, Komisyon üyesi arkadaşlarımızın geneli üzerindeki söz taleplerini karşıladık.

Şimdi, Komisyon dışından iki arkadaşın söz talebini karşılayalım.

İlk söz talebi, Özgür Ceylan Bey.

Süreniz beş dakika.

Buyurun.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bu kanun teklifinde bizim de üyesi olduğumuz Millî Savunma ile alakalı çok önemli 3 madde var. Ben açıkçası bunun niye ısrarla bu maddelerin Millî Savunma Komisyonunda görüşülmediğini merak ediyorum yani Sayın Bakan Yardımcısı da burada, Şuay Bakan Yardımcısı daha önce bizim komisyonumuzdaki toplantılara katılıyordu, oradaki ortamı gördünüz yani bizim orada ortak bir çabamız var, millî savunma alanında, millî güvenlik söz konusu olduğunda uzlaşıyla götürdüğümüz bir komisyonumuz var. Ben niye ısrarla Millî Savunma Komisyonundan bu maddelerin kaçırıldığını -buna kaçırma diyorum- merak ediyorum yani bunun nedeni nedir? Acaba Hulusi Akar'la yaşanan bir sıkıntı mı var aranızda ki bu onun vereceği tepkiyi göze alamayarak mı böyle bir şey yapıyorsunuz? Çünkü yani askerse komisyonda askerimiz de var ama maalesef ki ısrarla Plan ve Bütçeye getirilerek bunlar Plan ve Bütçede tartışılmaya çalışılıyor. Bakın, bu değişiklikler çok tehlikeli değişiklikler. Ordu milletimizin ordusu ama siz bu yaptığınız değişikliklerle ordu ile millet arasındaki bağı koparıyorsunuz, orduyu hızla bir AKP ordusu hâline getiriyorsunuz çünkü bir partili cumhurbaşkanına verdiğiniz yetkilerle onun yapacağı, kendi, kişiye özgü yapmak istediği düzenlemelerle orduyu siyasallaştırıyorsunuz. Şu an biz bu teklifteki üç maddenin tıpkı daha önce 2022 yılında Yaşar Güler için yaptığınız gibi, 65 yaşındaki Genelkurmay Başkanının süresini 72'ye uzatmakla ilgili bir yasa geçirmiştiniz, o zaman da söyledik, bunu bir kişi için yapıyorsunuz yani Yaşar Güler için yapıyorsunuz. "Gelin, o zaman bu teklifi ağustostan sonra 1 Eylülde verin, 1 Eylülde geçirelim." dedik, o zaman "Hayır, tek kişi için yapmıyoruz." dediniz. Şimdi, bu üç madde de yine bir kuvvet komutanı için maddenin biri, diğerleri de Yüksek Askerî Şûrada yükseltmek istediğiniz generallerle ilgili. Bakın, bir kişiye yönelik düzenlemeler çok zararlıdır yani o günde demiştiniz ki "Vay, efendim, işte, bu düzenleme yapılmazsa terörle mücadele akamete uğrar, savunma akamete uğrar." Bir kişiye zaten bağlarsa bizim terörle mücadelemiz biz başarılı olamayız, bu bir ekip işidir.

Sonrasında yani ben anlamadım, şimdi, Deniz Kuvvetlerinde güverte veya deniz sınıfı amiral, Hava Kuvvetlerinde pilot olma özelliğini, koşulunu kaldırıyoruz. Şimdi, Hava Kuvvetlerinin silahı uçaklarımızdır, Deniz Kuvvetlerinin de gemidir. Siz bu kuvvet komutanının gemi kullanmayan bir Deniz Kuvvetleri Komutanı, uçak kullanmamış bir Hava Kuvvetleri Komutanı olmasının önünü açıyorsunuz. Yani bakın, yan branşlardır diğerlerinin hepsi; İHA'dır, istihbarattır, bunlar operasyonel değildir. Ordunun operasyonel gücü, gerçek silahı Deniz Kuvvetlerinde gemi, Hava Kuvvetlerinde de uçaklarımızdır. Kuvvet komutanı o zaman bunlara hiç binmeden, hiç kullanmadan bir kuvvet komutanı olacak. Bu, açıklanamaz, bu, ordunun genetiğini değiştiren bir özelliktir.

Sonrasında 2'nci maddede, az önce de bahsettim, 65'ten 72'ye çıkartıyorsunuz, herhâlde hepsi 72 olacak yakında. Niye 72, biz onu da anlamadık yani 65'ten 77'ye değil de 70'ten 75... 72 yaşında komuta kademesi yani bunu çok üzümlük söylüyorum ama en yaşlı komuta kademesine sahip olma riskimiz var. Huzurevi gibi bir askeriye mi istiyoruz? Bizim gençlerin önünü açmamız gerekirken, terfi bekleyen bir sürü genç subayımız varken biz mevcutları sırf siyasi itaate bakarak 65'ten 72'ye çıkarmanın peşindeyiz. Bunu not olarak düşünüyoruz. Bunun maalesef ki acı sonuçlarını hep beraber yaşayacağız.

Ve akıl almaz bir şey, kurmaylığı bitiriyorsunuz yani yüz yıllık ordu geleneğimizde yer alan, daha öncesinde Mustafa Kemal Atatürk'ün de eğitimini aldığı kurmaylığı bitirerek siz bambaşka bir düzen getiriyorsunuz. Artık kurmay olmayan bir kuvvet komutanı general olsun istiyorsunuz. Yetişmiş insandan bu kadar mı korkuluyor yani eğitim almış insandan bu kadar mı korkuluyor? Bakın, ülkemiz ateş çemberinin içerisinde, bizim yetişmiş insanlara bu kadar ihtiyacımız varken niye eğitim almayı, eğitimi bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayın bu

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - ...komuta kademesi olmasını tercih etmeyerek daha da liyakatsiz, daha da eğitimsiz bir orduya doğru bir yönelme içerisindeyiz? Ordunun genetiğiyle oynamaktan vazgeçin. Her konuşmamızda söyledik, şu anda orduda en büyük tehlike yine FETÖ benzeri yapılanmadır ve bu yapacağınız atamalarla, bu yapacağınız bir kişiye özgü yükseltmelerle buna sizler zemin hazırlamaktasınız. Getirin, Millî Savunma Komisyonunda kimin kayrılacağını belli olmadığı personel rejimini

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 34

konuşalım, ne ihtiyacımız var konuşalım, kaç kişi lazım konuşalım, onların yükseltmelerini konuşalım ama bu şekilde yaparsanız vicdandan uzak ve ordunun genetiğine zarar veren bir düzenleme olacak. Biz bunlardan ziyade bakın, astsubaylarımızın sorunları var, emekli astsubaylarımızın, askerî hastaneler, askerî yargı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Buyurun.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Bu konularla ilgili bazı düzenlemeleri artık bekliyoruz ve mümkünse bunları da Millî Savunma Komisyonunda görüşerek ondan sonra yasalaştırmak istiyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Sayın Ceylan, teşekkür ederim.

Sayın Aşkın Genç, buyurun.

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bir Millî Savunma Komisyonu üyesi olarak bizler bizim alanımızla ilgili olan maddeleri kendi komisyonumuza görüşmeyi arzu ederiz. Bugün hemen hemen tüm muhalefet temsilcisi arkadaşlarımız, milletvekillerimiz bu konuda görüşlerini beyan ettiler, ben de özellikle konuşmamın başında bunu ifade etmek isterim.

Görüşmekte olduğumuz bu torba kanunun 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri Türk Silahlı Kuvvetlerinin komuta yapısını, terfi sistemini ve liyakat esaslarını doğrudan hedef almaktadır. 1'inci maddeyle Hava ve Deniz Kuvvetlerinde gemi komutanlığı yapmamış ya da uçak uçurmamış subayların dahi korgeneral ve koramiralliğe terfi etmesinin ne yazık ki önü açılıyor. Kuvvet doktrinine hâkim olmayan sınıf subayları artık en üst rütbelere gelebilecek.

2'nci maddede ise Yüksek Askerî Şûra kararıyla görev süresi uzatılacak general ve amiral sayısı 36'dan 60'a, zorunlu hâllerde ise 75'e çıkarılıyor. Ayrıca, orgeneral ve oramirallerin yaş haddi 67'ye çıkarılıyor ve Cumhurbaşkanına bu sınırı 72'ye kadar uzatma yetkisi tanınıyor.

3'ncü maddeyle ise harp enstitüsü yani kurmaylık eğitimi zorunluluğu kaldırılıyor. Bugüne dek Türk Silahlı Kuvvetlerinde korgeneral ya da koramiralliğe yükselebilmek için stratejik sevk ve idare eğitimi almış olmak gerekiyordu, şimdi bu koşul da kaldırılıyor yani harp enstitüsü eğitimi almamış kişiler en üst rütbelere taşınabilecek bu yasa geçtiği takdirde. Tek tek saymayacağım ama bu düzenlemelerden kimin doğrudan faydalanacağını biz de biliyoruz, sizler de biliyorsunuz. Kimin görev süresi bu maddeyle garanti altına alınmak isteniyor, kim kurmaylık eğitimi almadığı hâlde terfi ettirmek isteniyor teker teker takip ediyoruz. Bu teklif sistematik bir kadro planlaması değil, doğrudan belli isimleri koruma amacıyla hazırlanmış, adrese teslim bir siyasi mühendislik ürünüdür. Daha önce de bu salonlarda liyakati aşındıran, FETÖ'ye alan açan düzenlemeler ordunun temelini nasıl sarstıysa şimdi de sadakati esas alan kişiye özel bu düzenlemelerle benzer bir yıkımın önü açılmak isteniyor. 65 yaş üzerindeki vatandaşlarımıza araç kullanmak için yılda iki kez sağlık raporu zorunluyken 72 yaşında orgeneralin hâlâ görevde tutulması ne akla ne de mantığa ne de modern askerî normlara sığar. Bu düzenlemeler genç ve liyakatli subayların önünü tıkamakta, komuta kademesini kurumsal körlüğe, emir komuta zincirini ise siyasi sadakate mahkûm etmektedir. Ayrıca, bu kadar kritik değişikliklerin emekli maaşı artışı gibi sosyal beklentilerin arasına saklanarak torba teklif yöntemiyle Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek istenmesi usul bakımından da sakattır. Bu maddeler doğrudan askerî hiyerarşiyi etkiliyor ve esas olarak Millî Savunma Komisyonunda ele alınmalıydı. Özetle söyleyelim ki bu teklif Türk Silahlı Kuvvetlerini daha güçlü kılmak için değil, bazılarını görevde tutmak, bazılarını dışarıda bırakmak için hazırlanmıştır. CHP grubu olarak bu maddelere itiraz ediyor, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kurumsal yapısının siyasi tercihlerle değil, liyakatle şekillenmesini savunuyoruz.

Bir diğer önemli husus... Bu kadar alelacele bunları Plan ve Bütçe Komisyonuna getirirken sizleri de mutlaka arayan - astsubaylar, astsubay emekli dernekleri mutlaka arıyordur- açıkl sınırının altında yaşayan astsubay kardeşlerimiz var, tazminat sorunları olan insanlarımız var -askerlik görevini ciddiyetle yapmış, görev ve sorumluluklarını bilinciyle yerine getirmiş- onların da ciddi sorunları var. Biz isterdik ki onların da sorunları burada konuşulsun ve çözüm önerileri sunulsun. Bizler sizden tekrar bunu rica ediyoruz. Astsubayların da sorunlarını en kısa zamanda hep birlikte burada çözelim istiyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Genç, teşekkür ederim.

Komisyon Üyesi Sayın Cavit Arı.

Buyurun Cavit Bey.

CAVİT ARI (Antalya) - Evet, değerli arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, değerli bürokratlarımız, değerli komutanlarımız; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Günümüzün, bugünümüzün sıcak gündemleri var. Bunlardan bir tanesi: Vatandaşlarımızın, özellikle emeklilerimiz başta olmak üzere çalışanlarımızın, memurlarımızın, memur emeklilerimizin yaşadığı sorunlar maalesef ki iktidar tarafından çözülemediği gibi bu sorunlar artarak devam etmekte. Şimdi, bakın, altı aylık enflasyon verisini şöyle sıralayayım: Ocak ayında "yüzde 5,03" şubatta "yüzde 2,27" -devam ediyor- haziran ayına gelince "yüzde 1,37" olarak açıklanıyor. Neden bu oran yani neden yüzde 1,37? Önce onu soruyorum ve bizi dinleyen herkese soruyorum. Bugün sokakta, çarşıda, pazarda, markette, kasapta, nereye gidersek gidelim yüzde 1,37 enflasyon oranını gören var ise bize de haber versin. Ya, her şeye zam geldiği ve hatta daha dün doğal gazda yüzde 25 oranında zammın olduğu, her gün benzine, mazota, elektriğe yüksek oranlarla zamların geldiği ve bir alışverişe gittiğinizde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 35

aynı ürünü bir sonraki gidişinizde neredeyse yüzde 10-15'ler ve devamında yıl toplamında yüzde 100 artış oranlarıyla alınan bu ülkede yüzde 1,37 enflasyon açıklanıyor TÜİK tarafından. Sebebi ne? Sebebi, bu oran bu şekilde düşük açıklanacak ki işte memura, emekliye yapılacak olan artış oranı olarak hesap edilsin. Şimdi herkes TÜİK'i bu anlamda sorumlu tutuyor, ben gerçek sorumlunun iktidar olduğunu söylemek istiyorum çünkü iktidar TÜİK tarafından, TÜİK eliyle emeklimizi, çalışanımızı, memurumuzu, kısacası herkesi mağdur etmeye devam etmekte ve zaman zaman da kendi açıklayamadıkları bu artış oranlarını herhâlde utanıyorlar ki şimdi SGK eliyle bu açıklamayı yapacaklar. Bakın, SGK ve BAĞ-KUR emeklileri yüzde 16,67 zam alacak. Ya, zaten geçen verdiğiniz zam bu süre içerisinde eridi yani o dönemki artış oranları bugün neredeyse yok denecek bir duruma düştü. Emeklilerimiz perişan vaziyette. En düşük emekli aylığı bugün 14.469 TL. İşte emeklinin genel anlamda büyük çoğunluğu bu en düşük emekli aylığına mahkûm edilmiş durumda. Şimdi ne olacak? Bu artış oranına göre baktığımızda -az sonra kanun teklifini de getireceksiniz- tahminen 16.880 TL'ye çıkacak. Yani bu parayla emeklinin yaşamaya mahkûm edildiği bir ortamdayız. Memur ve memur emeklileri için de yine yüzde 15,57 oranında zam beklenilmekte. Kısacası -tekrar tekrar söylüyorum- iktidar bugün emeklimizi, asgari ücretlimizi, çalışanımızı gerçekten mağdur etmiştir ve mağdur etmeye devam ediyor ve hâlâ çalışanlarla ilgili, emeklilerle ilgili bir çözüm bulabilmiş değildir. İşte burada göstermelik enflasyon oranları. Nedense bu enflasyon hep böyle çalışanın ve emeklinin maaşlarının artacağı dönemlerde aniden düşüyor, maaşlar o oranla hesaplanıyor, artışlar yapılıyor ve enflasyon tekrar normal seyrine dönüyor ve böylelikle de vatandaşımız mağdur olmaya devam ediyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, gündemdeki diğer güncel konulardan bir tanesi orman yangınları. Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, yedi yıldır burada milletvekiliyiz ve her yaz ayı geldiğinde benzer konuları konuşuyoruz. Şu an ülkemizin birçok önemli bölgesinde orman yangını var ve bu yangınların söndürülmesi noktasında maalesef ki iktidar acziyet içerisinde. Geçtiğimiz dönemlerde, örneğin, dönemin en büyük yangınlarından biri olan Manavgat yangını günlerce söndüremediniz ve binlerce dönüm alan yanmıştı. Şimdi bugün de hâlâ bu orman yangınları devam ediyor ve gerekli müdahale yapılmıyor, gerekli yangın söndürme uçaklarıyla müdahale etmekte sınıfta kaldınız. Örneğin, gece olduğunda gece görüşü olan bir uçak var mı, yok mu? Soruyorum buradan. Bildiğimiz kadarıyla yok ve gece çalışabilecek bu uçak olmadığı için de şu an akşama kadar çalışılıyor, akşam ancak karadan işçi arkadaşlarımız marifetiyle müdahaleler yapılıyor. Geçen bir sosyal medya paylaşımında görmüştüm, diyor ki: "Uzaya gönderdiğimiz turist arkadaş için 55 milyon dolar para harcanmıştı, bu parayla en az 2 tane, 3 tane gece görüşü olan ve gece çalışabilecek orman yangını söndürme uçağı alınabilir." Evet, ben de aynen bu görüşü destekliyorum. Gerçekten de 55 milyon dolar ve gittiği tarih olan 2023 döneminde genel bütçenin yaklaşık yüzde 2'sine yakın bir parayla uzaya gidip, tatil yapıp, gezip gelen ve sonuçta ne işe yaradığı belli olmayan bir kişi için. Neymiş? 13 bilimsel deney gerçekleştirerek tarihî bir başarıya imza atmış. İlgili bakan buraya geldiğinde sorduk, "Neymiş bu deneyler? Bir açıklayın." dedik, hâlâ bize bir cevap verecekler. Eğer ki o turist arkadaş için bu 55 milyon dolar harcanıp da seçim döneminde okul okul, etkinlik etkinlik astronot kıyafetiyle o kişiyi seçim öncesi siyasi manevra olsun diye gezdireceğinize 2 tane, 3 tane uçak almış olsaydınız gerçekten bugün ormanlara daha hızlı bir müdahale edilme ihtimali, şansı vardı. Şu an her taraf yanıyor ve siz seyrediyorsunuz ve hâlâ Orman Bakanlığı gerekli önlemleri alıp yeterli müdahale etmekten aciz vaziyette ve Sayın Bakan televizyona çıkıyor, kameraların önüne geçiyor, diyor ki: "Sayın Cumhurbaşkanımıza çok teşekkür ediyoruz. Onun takdirleriyle, tensipleriyle, onun talimatlarıyla ve bize verdiği manevi güçle, moralle yangına müdahale ediyoruz." Ya, insan utanır yani Cumhurbaşkanını bu işe bari karşıtma. Yani Cumhurbaşkanı sana yangını söndür talimatı mı verecek ya da vermezse yangını söndürmek için müdahale etmeyecek misin? Ya, bunu bari söyleme ve hâlâ yanıyor. Demek ki Cumhurbaşkanının talimatı da bu yangınları söndürmeye yetmemiş.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, burada en güncel konulardan yine bir tanesi bu askeriyeyle ilgili konu. Benden önceki konuşmacı arkadaşlarımız da çok detaylı şekilde açıkladılar. Bugünkü düzenlemede üç tane önemli konu var, açıklandı detay şekilde. Ben bunları şöyle bir bütünlük içerisinde ifade etmek istiyorum. Bakın, geçtiğimiz dönemlerde, yıllarda bu orduda belirli geleceği olan komutanlar, kendilerine uydurulan birtakım ithamlarla, değişik yargılamalar sonrası ordudan uzaklaştırıldı. Önce gerçekten cumhuriyetçi, Atatürkçü, liyakatli subaylar ordudan atıldı, uzaklaştırıldı. Sonra, onların yerini dolduran belli yapıdaki, düşüncedeki subayların sonrasında nasıl bir sonuç yarattığını 15 Temmuzda hep birlikte gördük. Ve hep söylüyorduk: Bakın, o yapının amacı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Arı, lütfen tamamlayın.

CAVİT ARI (Antalya) - O yapı önce "mülkiye" dedi, evet, döneminde birçok valiye birçok kaymakama tesir etti. Sonra "askerîye" dedi, işte orduyu ele geçirdi ve sonra "adliye" dedi, adliyeleri o dönemde ve hatta belki de bu dönemde ele geçirdiler, yargıyı da ele geçirmiş oldular. Şimdi onun sonuçlarını gördünüz ama bundan akıllanmadınız ve siz şimdi kendimize bir ordu yaratma peşindesiniz. O nedenle, o dönemde elenenlerin devamı olarak daha iki hafta önce buradan bir kanun düzenlemesi daha geçti. Neydi? Teğmenlikten itibaren albaylığa kadar olan süreç içerisindeki asgari personelin terfisiyle ilgili Cumhurbaşkanına bir yetki verilmesi, istediği devreyi efendim, terfi süresini uzatma yetkisi verildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Şimdi, orada siz Cumhurbaşkanına terfi süreciyle ilgili artırma ve süreyi kısaltma yetkisi veriyorsunuz ama bir taraftan da terfi edecek kişilerle ilgili karar verecek olan o mekanizmanın adaletli bir mekanizma olmadığını

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 36

zaman zaman görüyoruz. Çünkü bir kişiyi terfi ettirebilmek için bu orduda 60-70 kişinin önündeki bulunan kıdemlilerin bir anlamda elendiğine şahit olduk. Şimdi, hepsine bir bütün baktığımızda ne olacak? Siz kendi siyasi ordunuzu yaratma planı içerisindesiniz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen selamlayalım.

CAVİT ARI (Antalya) - Bitiriyorum.

Bugüne kadar zaten değişik atamalarda sanki siyasi bir atama yaparmış gibi tutum ve davranış içerisinde oldunuz. Buna bu ülke şahit oldu. Şimdi, bu atamalar içerisinde en böyle kritik olanlardan bir tanesi yaşla ilgili. Şimdi, bakın, bir ordu komutanımızın -özellikle de donanmayla ilgili söylüyorum- efendim, neymiş 67 yaş sınırını 72 yaş sınırını artırma yetkisi veriyoruz. Değerli arkadaşlar, kişiye özel kanun çıkmaz. Eğer biz kişiye özel kanun çıkarıyorsak demek ki sizin o kişiden bir beklentiniz var ya da o kişiyi özellikle kendi adınıza oraya dikmişsiniz sonucu çıkar. Bu da askeriye gibi tarafsız olunması gereken ve herkese eşit davranması gereken bir kuruma zarar verir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - Siz günü kurtardık zannediyorsunuz, günü kârlı kapattık zannediyorsunuz ama sonuç itibarıyla bu ülkenin en temel kurumlarından bir tanesi olan ordumuzun temelini inanın dinamit koyuyorsunuz, zarar veriyorsunuz. Bu da doğru bir uygulama değildir çünkü bu ülkede askeriye yıllardır var, siz geldiniz, bugün varsınız, yarın yoksunuz ama bu ordu yıllarca olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Sayın Ari, teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, böylece teklifin geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlamış olduk.

1 adet Anayasa'ya aykırılık önergesi var, okutup oylarınıza sunuyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesini Anayasa'nın 10, 13 ve 48'inci maddelerine, 6'ncı ve 11'inci maddelerinin Anayasa'nın 7'nci ve 128'inci maddelerine, 10'uncu maddesinin Anayasa'nın 50'nci maddesine, 13'üncü maddesinin Anayasa'nın 20'nci maddesine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İç Tüzük'ünün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

İzmir

Cevdet Akay

Karabük

Tahsin Ocaklı

Rize

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Manisa

Veli Ağbaba

Malatya

Mustafa Erdem

Antalya

Cavit Ari

Antalya

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Gerekçeyi okuyalım.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Meclis İç Tüzük'ünün 38'inci maddesi "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasa'ya aykırı olduğunu gördüğü takdirde, gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder." hükmünü taşımaktadır. Kanun teklifinde 4'üncü maddede yer alan hükümle Kültür ve Turizm Bakanlığı yaptığı ücretsiz günübirlik tesisleri, Bakanlık döner sermaye işletmesi (DÖSSİMM) yada DÖSSİMM'in az %45 sermaye ortağı olduğu şirketler tarafından işletilebilecektir. Madde bu konuda daha önce yapılan düzenlemenin iptaliyle 5/11/2024 tarihli ve E:2023/9, K:2024/183 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı'nı karşılamaya dönük olmasına karşın eşitlik, sözleşme hürriyeti, adil rekabet, ölçülülük, kamu yararı açısından sorunlu bulunmakta olup Anayasa'nın 10, 13 ve 48'inci maddelerine aykırı bulunmaktadır.

Teklifin 6'ncı maddesiyle 3146 sayılı Kanun'un 703 sayılı KHK'yle mülga edilen taşra teşkilatı maddesi yeniden düzenlenmekte ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının taşrada yürütülmesi gereken görevlerini Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının taşra teşkilatları aracılığıyla yürütebilmesine ve buna ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenlenebileceğine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Ancak bu yapılan düzenlemenin esasına bakıldığında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı personel eksikliğini ilgili kuruluşların taşrada görevli personellerinin kendi görev alanında kullanarak gidermeye yönelik bir düzenleme yapmayı amaçlamaktadır. Oysa ilgili kuruluşlardan ikisi sosyal güvenlik kuruluşudur ve özerk niteliktedir. Diğer de Mesleki Yeterlilik Kurumudur. Bunların personel sorunları ve sıkıntıları kamuoyunun malumundadır. Yapılan bu düzenlemeyle SGK ve İş Kurumunun personeline kendi uzmanlık alanlarının dışında denetim, inceleme gibi görevler verilebilmesi anlamına gelen söz konusu düzenleme sorunu çözmeyeceği gibi, yeni sorunlar da yaratacaktır. Esas olan, Bakanlığın taşrada yeterli ve uzman personel istihdamına ilişkin bir düzenleme yapılmasıdır. Ayrıca, yine özerk nitelikte olan SGK ve Türkiye İş Kurumunun taşra personelinin Çalışma Bakanlığında görevlendirmesinin usul ve esaslarının yönetmelikle düzenlenmesi Anayasa'nın 128'inci maddesinde belirlenen kanunilik ilkesinin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 37

zedelenmesi veya Anayasa'nın 7'nci maddesinde yetki devrinin sınırlarının aşılması anlamına gelmektedir ve bu nedenle Anayasa'ya aykırıdır.

İş Kanunu'nun 46'ncı maddesi hafta tatilini düzenlemekte olup haftalık çalışma süresi olan kırk beş saati tamamlayan işçi hafta tatiline hak kazanmaktadır. Yani haftanın altı günü, günde yedi buçuk saat çalışan işçi, kırk beş saati tamamladığında haftanın yedinci günü işçiye hafta tatili verilmesi zorunludur. Teklifin 10'uncu maddesiyle Turizm Bakanlığında Turizm İşletme Belgesi almış olan konaklama işletmelerinin işçinin yazılı talebi ve onayı halinde hafta tatili izini takip eden dört gün içinde kullanılmasının önü açılmakta, altı gün çalışan işçi yedinci gün hafta tatiline hak kazanmaktayken, turizm sektöründe işçinin üst üste on gün çalışmasının önü açılmakta, on birinci gün hafta tatili olarak kullanılması teklif edilmektedir. Anayasa'nın 50'inci maddesi açık biçimde dinlenme hakkını güvence altına almıştır. "Dinlenmek çalışanların hakkıdır. Ücretli hafta ve bayram tatili, ücretli yıllık izin hakkı ve şartları kanunla düzenlenir." Bu açık hüküm karşısında işçinin haftada bir gün dinlenme hakkı anayasal bir güvencedir. Hafta tatili hakkı işçinin yedi günlük zaman dilimi içerisinde kesintisiz yirmi dört saat dinlendirilmesini sağlamak üzere tanınmıştır. İşçinin aralıksız on gün çalışılabileceği sonucunu doğuracak olan teklif de Anayasa'ya aykırı bulunmaktadır.

Teklifin 11'nci maddesinde 4857 sayılı Kanun kapsamındaki idari para cezalarının Çalışma İşkur İl Müdürü'ne verilebilmesine yönelik bir düzenleme yapılmaktadır. Anayasa'nın 128'inci maddesinde belirlenen kanunilik ilkesinin zedelenmesi ve Anayasa'nın 7'nci maddesinde yetki devrinin sınırlarının aşılması anlamına gelmektedir ve bu nedenle Anayasa'ya da aykırı bulunmaktadır.

Teklifin 13'üncü maddesiyle iş gücü piyasasında veri bütünlüğü için özel istihdam bürolarının İŞKUR'a aktaracağı veriler konusunda düzenleme yapılmaktadır. Bu düzenlemeye göre, özel istihdam büroları artık İŞKUR talep etmeden de veri yükleyecek, açık iş ilanlarını ve yönlendirdikleri adayların kişisel verisini İŞKUR sistemine işleyebilecektir. Madde kapsamında özel istihdam bürolarının kişilerin hangi verilerinin alınacağı ve İŞKUR'a gönderileceği belirsizdir ve kanunla rıza unsurunun aranması şartıyla kuruma aktarılacak verilerin sınırlarının belirtilmemesi Anayasa'nın 20'nci maddesinde belirtilen özel hayatın gizliliğine ilişkin düzenlemeye aykırıdır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Anayasa'ya aykırılık önergesinin gerekçesini de okuttuk.

Şimdi, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi, teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, şimdi teklifin maddelerine geçtik. Görüşme usulüne ilişkin, eğer sizler de uygun görürseniz, daha önceki toplantılarımızda da uyguladığımız üzere kanun teklifinin maddelerini tek tek okutacağım. Ayrıca, teklifte aynı konuda, birbiriyle ilgili maddeler bulunmaktadır, görüşmelerde konu bütünlüğünü sağlamak adına ilgili maddeleri birlikte görüşmeye açacağım. Teklif sahibinden açıklama alıp milletvekillerimizin söz taleplerini karşıladıktan sonra maddeleri ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

Şimdi, teklifin maddelerini görüşmeye başlıyoruz. 1, 2 ve 3'üncü maddeler birbiriyle ilgilidir. Teklif sahibinden maddelere ilişkin bir açıklama lütfen.

Buyurun Resul Bey.

RESUL KURT (Adıyaman) - Evet, Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Evet, maddeyle Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlığında Kuvvet Harp Enstitüleri komuta ve kurmay öğrenimini başarıyla tamamlamış generallerin korgeneral, koramiral rütbelerine terfi edebilmeleri öngörülmektedir. Yüksek Askerî Şûra kararıyla hizmet süresi uzatılacak general ve amirallerin sayısının artırılması, kuvvet komutanlıklarına atanan orgeneral, oramirallerin yaş haddinin 67 olması, kuvvet komutanlarıyla, diğer orgeneral ve oramirallerin yaş hadlerinin birer yıllık sürelerle 72 yaşına kadar uzatılabilmesine yönelik Cumhurbaşkanına yetki verilmesi öngörülmektedir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Resul Bey, tamam mı?

RESUL KURT (Adıyaman) - Tamamdır Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bakan Yardımcımız...

RESUL KURT (Adıyaman) - Evet, Bakan Yardımcımızın da ilave bir açıklaması olacak.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Sayın Başkanım, Komisyonun saygıdeğer üyeleri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi, bakan yardımcılarının orgeneral rütbesiyle ilgili olarak aslında teklif metninde olmayan bir konuyla ilgili olarak milletvekili arkadaşlarımızdan birkaç değerlendirme geldi, onunla ilgili bir açıklama yapma ihtiyacı hasıl oldu.

Değerli Başkanım, bakan yardımcılarının rütbe konusu -Türk Silahlı Kuvvetlerinin bakan yardımcılarını düzenlemesi devreye girdikten sonraki şey ayrı ancak- rütbe karşılığı meselesi 1990 yılından beri Türk Silahlı Kuvvetlerinin uygulamasında var olan bir husustur ve düzenleme vardır. Bu, NATO karargâhında...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bakan yardımcısı...

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Şöyle ama uygulama yani -ona geleceğim- rütbe karşılığıyla ilgili konu 90 yılından beri uygulamada var, düzenleme 90 yılından beri yürürlükte ve bu NATO konsepti içerisinde NATO karargâhının NATO üyesi ülkeler tarafından da kullanılmaktadır; bu bilinen bir konu. Bakan yardımcılarıyla ilgili kısma geldiğimizde bakan yardımcılarını sivildir, hiçbir askerî rütbe taşımaz ancak bahse konu ifade edilen rütbe itibarı rütbedir yani rütbe karşılığıdır. Bakan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 38

yardımcısının idari hiyerarşi içerisinde, askerî sivil iş birliği içerisinde görev yaparken hem hiyerarşi hem protokol hem de görev ve sorumluluk alanıyla ilgili konularda yurt dışı temasları oluyor, içerideki temasları oluyor, dolayısıyla da birlikte çalışılan insanlar hem bizim Türk Silahlı Kuvvetlerinin şerefli mensupları, aynı zamanda da dış temaslarda ve toplantılara da diğer ülkelerin silahlı kuvvetler mensuplarıyla toplantılar icra ediliyor, bunların hepsinde -dediğim gibi- dayanak NATO karargâhında yapılan uygulamalar ve 90'dan beri devam eden uygulamalar. Bu sebeple de itibari rütbe olarak, rütbe karşılığı olarak kullanılan bir konudur yoksa hiçbir bakan yardımcısı asla şimdiye kadar "Ben şu rütbeyi taşıyorum, rütbe sahibiyim." diye telaffuz dahi edilmemiştir, edilmez çünkü itibari bir şeydir, rütbe karşılığıdır, dolayısıyla bunun temsiliyet dışında, protokol ve görev ve sorumluluk alanıyla ilgili karşılıklı çalışma dışında bir karşılığı yoktur. Biz rütbe taşımıyoruz, siviliz ve bu şartlar altında çalışıyoruz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Sayın Başkanım...

ERHAN USTA (Samsun) - "Taşıyorsunuz." demediler, değil mi?

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Hayır, şöyle ifade edildi: "Orgeneral rütbesi verilmiştir." Bu doğru değildir, bir defa kavramsal olarak da bu doğru değil, kavramsal olarak da doğru değil, fonksiyonel olarak da doğru değil, onu anlatmaya çalıştık.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani bir bakan yardımcısı orgenerale denktir, değildir. Şu anda, biliyorsunuz, devlet protokolümüz yok bizim, hâlâ yayımlanmadı, devlet protokolü yok. Bakan yardımcılarının devletteki yerini filan bilmiyoruz fakat daha önce bakan yardımcılarının ilk olduğu, 2018'e geçmeden önceki bakan yardımcılar devlet protokolünde çok aşağıdaydı yani şimdi bakan yardımcısı askerîyede orgeneral seviyesinde olunca da bu yeni sistemde bana göre bakan yardımcısı müsteşar yardımcısı seviyesindedir, müsteşar yardımcısı da daha önce hangi rütbeye denk geldiği ifade ediliyorsa bakan yardımcısının aslında denk geldiği itibari rütbe de o olmalıdır. Bu da ayrı bir tartışma konusudur da ama yani devlet protokolünün yapılmaması...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta, maddede konuşalım mı?

ERHAN USTA (Samsun) - Çok affedersiniz, araya girdim ama.

Devlet protokolünü ortaya koymamışız ama bu sadece bu tarafta bir karşılıklı bir denkleştirme...

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Sayın Milletvekilim, ben de milletvekilliği yaptığım dönemde bakan yardımcılığı 2011'de başlamıştı, 2011'de başladı, biliyorsunuz, ben de 2015'te bakan yardımcısı olarak ilk olarak atandığımda tek bakan yardımcısı olarak devam ettik. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte başlayan süreçte sorumluluk, yetki alanları da paylaşıldı görev ve sorumluluk açısından. Yani herkes fonksiyon olarak da... Bakan yardımcılar fonksiyonel bir iş görüyorlar, dolayısıyla da bu kapsamda, demin ifade ettiğim gibi, bir yasal rütbe olarak tanımlanmış, özlük haklarından falan istifade edilen bir rütbe söz konusu değildir, takdim edilirken ve kavramsallaştırırken bu şekilde bazı tanımlamalar kullandı yani yanlış anlaşılma sebebiyet verilmemesi açısından bunun izahı gerekiyordu, dolayısıyla fiilî bir eşdeğerliktir, itibari rütbedir.

ERHAN USTA (Samsun) - Müsteşarın denk geldiği rütbe...

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - O ayrı bir tartışma konusu, ona girmek istemiyorum tabii.

ERHAN USTA (Samsun) - Müsteşarın denk geldiği rütbe... Müsteşarlar neye denk gelir?

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Müsteşar, ilk müsteşar orgeneral olarak başlamıştır. Millî Savunma Bakanlığında 2018 sonrasında, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi devreye... Affedersiniz, 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrasında 2016'dan itibaren yapılan düzenlemede ilk sivil müsteşar diye değerlendirdiğimiz... Orgeneral itibari rütbe olarak...

ERHAN USTA (Samsun) - "90'dan itibaren var." dediniz ya bu denk şeyleri, itibari rütbe diyoruz. Müsteşar sistemi vardı bizde.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Rütbe karşılığı.

ERHAN USTA (Samsun) - Müsteşar sistemi onun rütbe karşılığı değil askerîyede.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Sayın milletvekilim, 2016 öncesinde malum işte genel müdürler var, daire başkanları var, şeyleri açısından diyorum, dolayısıyla da rütbe karşılığı olarak tarif edilmişti, o zaman da öyleydi ama özlük hakları, vesaire diğerleri açısından fark eden bir şey yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Alpay, süremiz doldu. Var mı ilave edeceğiniz bir şey?

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - 2016 sonrasında Millî Savunma Bakanlığındaki bakanlık yapısıyla ilgili değişiklikler olduğunda ilk başlayan müsteşarımız yine itibari olarak orgeneral rütbesi taşıyordu. Müsteşar yardımcılar fiilen devam etti, bakan yardımcılar, biliyorsunuz, devredeydi, dolayısıyla uygulama bu şekilde.

Sayın Başkanım, bu şeyle ilgili olarak ben tabii, izniniz olursa bazı teknik detaylar da var. Personel Genel Müdürümüz Tümgeneral Orhan Paşa'ya söz bırakacağım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, buyurun, açıklamasını alalım.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Ancak burada yine Sayın Milletvekilimin 1 sayılı CBK kapsamında Genel Kurmay Başkanımızın görev alanıyla ilgili konusuna da bir izniniz olursa kısa bir açıklama getirmek istiyorum. Şimdi, bilindiği gibi, 1 sayılı CBK'nin 338'inci maddesinde görevler sayılmış, onun 5'inci fıkrasında Genelkurmay Başkanının Türk Silahlı Kuvvetlerinin harbe hazırlanmasında, eğitim, personel, hareket, istihbarat ve teşkilatla ilgili konularda, bu konularda koordinatör

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 39

olarak diğer kuvvet komutanlarıyla birlikte ilke ve prensipleri belirleyeceği ve bu hazırlıkları yapacağı düzenlemesi yapılmış, dolayısıyla da bütün olarak Genelkurmay Başkanı ile kuvvet komutanlıklarının ilişkisinin bitirilmesini öyle değerlendirmemek lazım. Mevcuttaki bu CBK kapsamındaki düzenleme Genelkurmay Başkanımızın yine...

ERHAN USTA (Samsun) - Bu işin usulsüz olduğunu elbette iddia etmiyoruz da...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Devam edin.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

ERHAN USTA (Samsun) - Hani ona ek olarak 67 yaşı, 72 yaşlarının... Genel Kurmay ile Kuvvet Komutanlarının uyumlu olması diyorsunuz. Orada baktığınız zaman, yine aynı CBK'de Kuvvet Komutanlıklarının Millî Savunma Bakanlığına bağlı olduğu açıkça ortada.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Şimdi, söz taleplerini karşılayalım.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Sayın Başkanım, Orhan Paşa...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Peki, peki, önemli.

Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ ORHAN GÜRDAL - Sayın Başkanım, yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifimizde 3 madde var bizi ilgilendiren. 1'inci maddede, herkesin malumu olduğu üzere 15 Temmuzdan sonra akademiler kapandığı için Millî Savunma Bakanlığı Millî Savunma Üniversitesi bünyesinde harp enstitüleri müdürlükleri kuruldu, kurmayları artık oradan mezun ediyoruz. Dolayısıyla, mevcut uygulamaya uygun yasal düzenleme yapıyoruz. Kurmay subaylarımız, artık harp akademileri olmadığı için harp enstitülerinden mezun oluyor, o nedenle onu yaptık. Ancak ikinci bölümde, Kara Kuvvetlerinde zaten muharip sınıflar kurmay olup korgeneralliğe terfi ederken Deniz Kuvvetlerinde deniz ve güverte; Hava Kuvvetlerinde pilotlu. Şu anda yaptığımızda "Muharip sınıflar korgeneralliğe terfi etsin." derken zaten Deniz Kuvvetlerinde de terfi edeceklerin büyük bölümü muharip olacaktır yani Deniz Kuvvetlerinde korgeneral olan biri illa orgeneral olup Deniz Kuvvetleri... Öyle olacak diye bir şey yok, zaten Yüksek Askerî Şûra o değerlendirmeleri yapar; deniz piyadeyi bir Deniz Kuvvetleri komutanı yapmaz, mutlaka muharip sınıf ve deniz sınıfı gemi komutanlığı yapmış bir korgenerali orgeneralliğe terfi ettirir. Aynı şekilde, Hava Kuvvetlerinde mutlaka pilot olanı terfi ettirir. Dolayısıyla, buradaki maksadımız yasaya uygun hâle getirmek, Kara Kuvvetlerinde olduğu gibi muharip sınıflarda korgeneralliğe terfi etmesi; çok başarılı, muharip sınıfları, işte, lojistik alanda... Veya Deniz Kuvvetlerinde deniz Amfibi Kolordusu kurduk ama "Amfibi Kolordusunu da bir deniz amfibi piyade yönetsin." gibi düşündük ve böyle öngördük.

ERHAN USTA (Samsun) - 1'inci maddeyi diyorsunuz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ ORHAN GÜRDAL - Evet, 1'inci madde.

ERHAN USTA (Samsun) - Ona bizim itirazımız yok zaten.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ ORHAN GÜRDAL - 2'nci maddede ise 36'yı 60'a; 47'yi 75'e... Bu, kesinlikle Silahlı Kuvvetlerin ihtiyaçları doğrultusunda yapılan bir şey. Ayrıca, o; rütbe, görev sürelerini tamamlamış personeli uzatıyor, bu uzatılan personel kesinlikle aşağıdaki terfi edeceği engellemez; rütbe görev süresini uzattığımız personel otomatikman 926 sayılı Kanun'un 49/a maddesinin dışına çıkar kontenjan dışına çıktığı için, yıllık kontenjan kalsa aşağıdan o kadar terfi etmeye devam eder ama maalesef birliklerimiz çoğaldı, teknolojik nedenle bu arkadaşlarımızın kazandığı tecrübeye ihtiyaç duyuyoruz. Biz 47 kişiyi uzatabiliyoruz, 47 kişiyi çok ihtiyaç duymamıza rağmen uzatamıyorduk, bunu zorunlu hâllerde 75'e kadar götürme imkânı var ama bu uzatma hiçbir şekilde aşağıdan gelenlerin terfisini engellemez. Bu, otomatikman yasa geri kontenjanının dışına çıkarıyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Engellemez ama pozisyonunu etkiler.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ ORHAN GÜRDAL - Onu da etkilemez.

ERHAN USTA (Samsun) - Nasıl engellemez? Üst tarafta daha rütbeli varken kuvvet komutanı olabilecek mi alttaki? Olamayacak.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ ORHAN GÜRDAL - Sayın Vekilim, bu uzatma adamın terfi etmesini sağlamaz, görev ve hizmet süresine bir yıl daha devam etmesine imkân sağlar. Bu, bunu sağlıyor. Orgenerallik yaş haddine değil; bu 36'yı 60'a; 47'yi 75'e çıkarmak sadece bunu sağlıyor. Şu anda biz onu her yıl Yüksek Askerî Şûraya sunuyoruz, Yüksek Askerî Şûrada, hizmetine ihtiyaç duyulan, işte, hakikaten terörle mücadele tecrübesi olan, deniz tecrübesi olan veya teknolojik konularda tecrübesi olan bu arkadaşları orada tutabilmek için bunu yapıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Komutanım, Yüksek Askerî Şûrada kaç asker, kaç siyasi var?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Karşılıklı soru-cevaba geçmeyelim, siz bitirin, sonra maddeyi sizler konuştuktan sonra bir daha söz verelim; şimdi, bunu bir bitirelim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ ORHAN GÜRDAL - Baş üstüne Sayın Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 40

Yine, orgenerallerde ise zaten orgenerallerin, kuvvet komutanlarının yaş haddinin 67'ye, daha sonra 72'ye; Genelkurmay Başkanıyla paralel hâle getiriyoruz. Diğer orgenerallerimizin de yaş haddini 72'ye kadar uzatmak için Sayın Cumhurbaşkanımıza yetki veriyoruz. Biz bunların tecrübelerinden, bilgi, birikimlerinden ve deneyimlerinden faydalanmak... İlla bu yapılacak diye bir şey yok, ihtiyaç olması hâlinde bunu yapmayı arzu ediyoruz.

Yine, teklifimizin 3'üncü maddesine geçtiğimizde ise bu maddede, yani gerçekten, 15 Temmuzdan sonra kurmay subayların yüzde 95'ini biz ihraç ettik yani FETÖ buraya sızmıştı.

CAVİT ARI (Antalya) - Sızdırıldı.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ ORHAN GÜRDAL - Dolayısıyla, daha sonra da bu süreçte Suriye'de yapılan harekâtlarda çok tecrübe kazanan arkadaşlarımızdan bu sınıf subayları terfi ettirildi ve bu ağır sorumlulukları, çok riskli görevleri yerine getirdi. Bunlardan çok başarılı olanları geçici bir süre... Kurmaylığı önemsemiyoruz değil, kurmaylığı bilhassa daha önemsemiyoruz. Bunlara çok üstün niteliklere, korgeneralliğe terfi imkânı getiriyor, bu da geçici bir süreyle, sürekli değil.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ne kadar süre peki?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ ORHAN GÜRDAL - Bu süre, bunların yayımı tarihinde olan 182 general var, bunların hepsi için değil, bunun içinden başarılı belki 3 kişi, belki 10 kişi onu bilemem, zaman gösterir ama 182 kişiyi kapsayan bir düzenleme.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ ORHAN GÜRDAL - Bunlar muharip arkadaşlarımız, örneğin ben bundan faydalanmıyorum, ben yardımcı sınıfım; sadece muharip olacak, harekâta yönelik olacak. Hava Kuvvetlerinde bundan en çok faydalanacaklar pilotlar, Deniz Kuvvetlerinde en çok faydalanacaklar yine deniz ve güverte sınıfı kurmaylığı olmayan arkadaşlar ama bu geçici bir süre.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu kadar ihtiyaç vardı YAŞ'ta niye bu kadar kurmay subayı emekliye ayırdınız?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ ORHAN GÜRDAL - Ayrıca, ikinci bölümde de eski harp akademileri kapandığı için ondan kalan kurmay subayların da hak kaybı olmasın diye düzenleme yapıyoruz yani yasayla getirmek istediğimiz düzenleme bunlardan ibarettir Sayın Başkanım.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Söz taleplerini karşıladıktan sonra yine gerekli yerde cevap verme imkânı olacak.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Sayın Başkanım, özür diliyorum, sadece iki cümleyle bu ilk kısmı da paylaşmamız gerekiyor.

Kurmaylık kaldırılmıyor, onu hatırlatmış olayım; kurmaylık kaldırılmıyor, geçici madde düzenlemesi yapıyoruz, geçici maddeyle...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kurmay olmayan generallerle ilgili düzenleme yapıyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakanım, gerektiği yerde yine söz vereceğim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Sağ olun Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Maddelerle ilgili açıklamaları aldık, söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Ari...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, korgeneral ve koramiralliğe yükselebilmek için kuvvet harp akademileri öğrenimini başarıyla bitirmiş bulunmak ve aynı zamanda Kara Kuvvetlerinde muharip sınıfı general, Deniz Kuvvetlerinde güverte veya deniz sınıfı amiral ve Hava Kuvvetlerinde pilot sınıfı general olmak, enstitüleri komuta ve kurmay öğrenimi başarıyla bitirmiş muharip sınıfı general veya amiral olmak yani kısacası, bir, terfide öncelikle kurmaylığın kaldırıldığını görüyoruz. Ordunun terfi sisteminin en temel unsurlarından olan kurmaylığın kaldırılması demek, orada istenilen kişilerin belirli noktalara kolaylıkla getirilebileceği sonucu çıkarır, çıkar. Bu da askeriye'nin en temel esası olan disiplin kurallarını ihlal eder. Bunu biz söylüyoruz, ileride yaşanabilecek sıkıntıları şimdiden öngörüyoruz ama siz geçmişten ders çıkarmadığınız için ve hâlâ aynı şeylere devam ettiğiniz için bunu şimdi görmezden, duymazdan geliyorsunuz. Söyleyeyim: Bakın, bunlar çok tehlikeli hamlelerdir, orduyla oynamayın.

Yine, burada "Kuvvet Komutanlığına atanan orgeneral-oramirallerin yaş haddi 67'dir. Kuvvet komutanlarının yaş haddi birer yıllık süre ile 72 yaşına kadar Cumhurbaşkanınca uzatılabilir." hükmü getirilmekte. Yani burada yetkiyi Cumhurbaşkanına vermektedir, onu da söyleyeyim. Askerî Şûra mı karar verecek, Cumhurbaşkanı mı? Öncelikle onu da soruyorum.

Burada, gündemde bir kişi için bir kanun düzenlemesi getirildiği iddia edilmekte, Deniz Kuvvetleri Komutanı için bu düzenlemenin yapıldığını ve Deniz Kuvvetleri Komutanının beş yıl daha bu görevde kalabilmesinin önünün açıldığı söylenilmekte. Kanunların kişiye değil, genel olarak çıkarılması esastır ancak bugün iddia odur ki bu düzenlemenin şu an görevde bulunan bir kişi için çıkarıldığı söylenmekte. Bu da -tekrar söylüyorum- askeriyedeki temel prensiplere, kurallara ve disipline aykırı bir düzenleme olduğunu, o nedenle de doğru bir düzenleme olmadığını buradan ifade etmek istiyorum. Böyle bir, adrese teslim bir düzenleme o görevde tutulan kişi hakkında da olumsuz kanaat yaşatacak ve olumsuz kanaatle, bugüne kadar belki başarıyla bu görevlere gelmiş kişi hakkında fikirlerin değişmesine yol açacaktır diyorum ve böyle konulara tenezzül edilmemesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Bakırlioğlu...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 41

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim.

Şimdi, bu madde 1'de, mevcutta, Türk Silahlı Kuvvetlerinde korgeneral, koramiral rütbesine terfi için Harp Akademisi mezunu kurmay subay olmak ve Kara Kuvvetlerinde muharip, Deniz Kuvvetlerinde deniz güverte, Hava Kuvvetlerinde ise pilot sınıfı olma şartı vardı ve uzun zamandan beri de bu şekilde devam etmekteydi ve dünyadaki modern ordularda da, tamamında da buna benzer bir uygulama var. Şimdi, biz bu teklifle -eğer kanunlaşırsa- Kara Kuvvetlerinde herhangi bir değişiklik olmayacak, gene muharip sınıf olacak, Deniz Kuvvetlerinde deniz güverte, Hava Kuvvetlerinde ise pilot olma şartını kaldırıyoruz. Şimdi, deniz sınıfı subaylar deniz harekâtlarını, pilotlar ise hava harekâtlarını tüm yönleriyle planlama ve icra yeteneklerine sahiptir. Şimdi, biraz evvel Sayın Komutanımız da belirtti, biz hâlen daha burada Komisyon üyeleri olarak gerekçeye bakıyoruz; gerekçe, gerekçe değil; burada bize yapılan açıklamalara bakıyoruz, biz buna ikna olamadık, neden buna gerek olduğu konusunda herhangi bir şekilde ikna olamadık. Şimdi, bu yeteneklere sahip, şu anda, hâlihazırda bu üstün yeteneklere sahip yeterli miktarda general ve amiraliz bulunmadığı için mi biz böyle bir uygulama yapmak durumunda kalıyoruz? Tabii, hâliyle, bize yeterli bir açıklama olmadığı için de o zaman insanın aklına şu geliyor: "Ya, burada hareket motivasyonu siyasi saikler mi, siyasi hedefler mi?" sorusu aklımıza gelmekte. Ve biraz evvel Sayın Komutanımız şunu söyledi: "Biz bunu getirdiğimiz zaman, bu kanunlaştığı zaman bu illa böyle olacak diye bir şey yok yani zaten Yüksek Askerî Şûra büyük olasılıkla normal şartlar altında, korgeneralliğe pilotlar arasından seçecek, koramiralliğe de güvertede veya da Deniz Kuvvetlerinde deniz sınıfında görev yapmakta olan generaller arasında seçecek." Vallahi benim şimdiye kadar gördüğüm şey, tecrübem; hani tiyatro oyunlarında eğer sahnede bir silah gözüküyorsa o oyun içerisinde mutlaka bir yerinde patlar. Şimdi, ben de yedi yıldan beri burada milletvekilliği yapıyordum; eğer bu karşıma kanun teklifinde getirildiyse mutlaka kullanılacaktır ve mutlaka kullanılmıştır. Ve hâlen daha siz bunun gerekçesini söyleyemediniz. Ve burada, işte madde 2'de "Aynı rütbede görev süresi uzatılan general, amiral sayısını 36'dan 60'a..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 3 maddeyi birlikte mi değerlendireceğiz, yoksa tek tek mi gideceğiz?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Birlikte daha iyi olur.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - O zaman ona göre biraz süremiz...

"Aynı rütbede görev süresi uzatılan general, amiral sayısını 36'dan 60'a, zaruri hâllerde 47'den 75'e çıkartmak öngörülmekte." Eğer bu yazdıysa, bu yapılacak, ben size söyleyeyim ama bu yapıldığı zaman... Şeyi anlayabiliyoruz; 15 Temmuz sonrasında general, amiral sayısının son derece azaldığını biliyoruz ancak şu an öyle bir sıkıntımız var mı? Yani şu anda herhangi bir sıkıntı olduğunu ben zannetmiyorum. Şimdi, eğer bu olursa, bu sefer de gereksiz bir şekilde amiral, general sayısında artışa sebebiyet vermeyecek mi eğer bu uygulanırsa? Bu düzenleme, terfi bekleyen bazı subayların önünü kapatmayacak mı? Kapatmayacağını iddia ettiniz ama biz öyle görmüyoruz. Peki, görev süresi uzatılan personelde bu, kurumsal körlüğe ve terfi bekleyenlere de motivasyon kaybına sebebiyet vermeyecek mi? Bunlar da sorulması gereken şey.

İkinci kısmındaysa bu 2'nci maddenin kuvvet komutanlarının yaş haddinin 65'ten 67'ye, birer yıllık uzatmalarla da 72'ye kadar yükseltilmesi amaçlanıyor. Burada bütün arkadaşlarımız söyledi, burada bulunan herkes de bunu biliyor, kanaat getiriyor. Bu, kişiye has yapılmış bir uygulama yani buradan, bu uygulamadan kimin faydalanacağı, kimin görev süresinin uzatılacağı bu salonda bulunan, Komisyonunda bulunan herkes tarafından bilinmekte. Yani biz burada kişiye özel bir uygulama yapıyoruz. Hadi, her şeyi boş verin yani bugün 65 yaşın üzerinde bir insan sürücü belgesini devam ettirmek için yılda 2 defa sağlık kontrolüne tabi tutulurken, 65 yaşın üzerindeki bir insan kendi tapulu malını satamaz iken, nasıl komuta kademesini 72 yaşına çıkartacağız? Buna da anlam vermekte gerçekten zorlanıyorum. Bunda da herhangi açıklayıcı bir şey söyleyemediniz. Yok zaten, mantıklı bir açıklaması yok.

3'üncü maddeye baktığımız zaman da Harp Enstitüsü yani Harp Akademisi eğitimi almamış sınıf subayı general, amirallerin korgeneral ve koramiral rütbesine terfisine imkân sağlanacak. Şimdi, neden buna gerek duyuluyor? İşte, evet, çok yetenekli, çok kabiliyetli, çok tecrübeli komutanlarımız var ancak kurmay değil; tuğgeneral ve tümgeneral rütbesinde bunların korgeneral ve general olmasının önünü açıyoruz. Zaten geçici bir madde diye söyleniyor. Burada o zaman bazı sorulara cevap verilmesi gerekli. Yani elimizdeki mevcut, kurmay olup da işte koramiral, korgeneralliğe yükselecek olan general sayısı kaçtır? Mesela, bu sayıyı biz bilmiyoruz, bu sayının verilmesi lazım ve oranları vermek lazım; elimizdeki şu anda tümgeneral, tümamiral sayısı, tuğgeneral, tuğamiral sayısı ve bu sayılar içerisinde Akademi ve Enstitüden mezun olmuş olanların oranlarını bilmemiz lazım. Yani gerçekten böyle bir sıkıntı, böyle bir tehlike var mı? Yani şu olabilir: İşte, koramiral, korgeneral olacak olan sayısı ve kurmay olan sayısı az olabilir, daha fazla seçenek için buna gerek duyulmuş olabilir belki. Bu rakamları bize verirseniz,

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - ...kurmay konumunda olan tümgeneral ve tümamiral sayısını bilsek, bunun oranını bilsek, bütün içerisindeki oranını bilsek daha neticeli sonuçlar alacağımızı düşünüyoruz, daha rahat tartışacağımızı ben düşünüyorum.

Ama genel olarak baktığımız zaman, bu 3 maddenin, bir kere Plan ve Bütçe Komisyonunda bunların tartışılmaması lazımdı, Millî Savunma Komisyonunda tartışılması lazımdı. Bir Allah'ın kulu da neden böyle olduğunu, talep olduğu hâlde, neden burada tartıştığımızı anlatamadı. Yani teklifteki bu ilk 3 maddeyi bir arada izlediğimiz zaman, tamamıyla kişiye özel uygulamaların olduğunu görmekteyiz ve buradaki düzenlemenin ne yazık ki siyasi beklentilerle yapıldığını biz görmekteyiz ki çok tehlikeli bir şey bu yani bir orduda siyasetin bulaşması çok tehlikeli...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen Sayın Bakırlioğlu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 42

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - ...geçmişte, Cumhuriyet öncesi dönemlerde ve Cumhuriyet Dönemi'nde de çok acı tecrübelerimiz var yani bunu biz yaşadık, böyle bir tecrübeye sahibiz. Böyle bir tecrübeye sahipken hâlen daha Türk Silahlı Kuvvetlerinin siyasi saiklerle atamalar yapılması gerçekten de kabul edilemez. Biz bu 3 maddenin de teklif metninden çıkartılmasını öneriyoruz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Bazı vekillerim soruyu sordular ama ben daha net bir şekilde tekrar sormak istiyorum: Terfi edecek generaller arasında Akademi mezunu olan veya olmayan arasında ciddi bir dengesizlik var mı? Yani bunu bir netliğe kavuşturmamız lazım. Bu konuda bilgi vererseniz seviniriz.

Bir de terfi esas korgeneral, koramiral kontenjanı nedir yani miktarı nedir? Korgeneral, koramiral kadroları için terfi bekleyen tümgeneral, tümamiral sayısı nedir? Bir de akademi enstitüsü mezuniyet oranları nedir?

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Kısacık...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, tabii, bu yaş sınırının yükseltilmesinin olumlu tarafları da var. Genelkurmay Başkanıyla aynı yaş grubundaki kuvvet komutanlarının olması iletişim açısından daha faydalı olabilir, bilgi, birikim, tecrübe açısından da faydalı olabilir. Yalnız bu Orta Doğu'da yaşanan son savaşlarda da gördüğümüz gibi savaşların niteliği, cinsi, yapılış tarzı da değişiyor yani özellikle artık ordunun yapay zekâ kalitesinin, aynı zamanda teknoloji kullanım kapasitesinin de artması gerekiyor. Çok hızlı bir şekilde gelişti, artık savaşlar bildiğimiz savaş tarzından çıkıyor; tamamen teknolojiye, yapay zekada, öngörülebilirlikte üstün olan, bu istihbaratları toplamak da üstün olan ordular daha avantajlı hâle geliyor. O nedenle, biz bu yaş sınırının bu kadar yükseltilmesinin genel anlamda sıkıntı doğuracağına inanıyoruz yani bu kadar hızlı değişime komutanlarımızın da ayak uydurması gerekiyor ama yaş haddi sebebiyle de buna çok imkân gözüküyor. Onun için buna bir kez daha bu şekilde de bakılması gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Türkeş...

AYYÜCE TÜRKÜŞ TAŞ (Adana) - Ben de teşekkür ediyorum.

Öncelikle Sayın Bakan Yardımcıma açıklamaları için teşekkür ediyorum ama hem "itibari rütbe" diyorsunuz hem... Merak ediyorum, mesela, siz tahsisli lojmanda oturuyor musunuz? Emir subayınız ya da emir astsubaylarınız var mı? General makam araçlarına biniyor musunuz? İşin açıkçası bunları öğrenmek istiyorum.

Biz zaten hani orgeneral rütbesi veriliyor da siz orgenerallik yapıyorsunuz anlamında söylemedik, sadece onların o rütbenin haklarını kullanması açısından söyledik. Yani işin açıkçası "90'dan beri var." diyorsunuz ama hiçbir şekilde uygulanmamış ve yapılmamış, ihtiyaç duyulmamış. Demin Sayın Personel Komutanı "Kurmay subayların yüzde 95'ini eledik." dedi yani bu gerçekten facia bir durum. Burada zaten başta Sayın Cumhurbaşkanının ve AK PARTİ Hükûmetinin kendini çok ciddi eleştirmesi lazım çünkü o elenen kurmayların oraya gelmesinde nasıl haberleri olmuyor, nasıl istihbarat alınmıyor? Yani ben bir asker kurmay albay kızı olarak da hani orada bir kurmay olmanın, bir askerî okula girmenin... Ki benim babam 1917 doğumluydu, o zaman bile onun askerî okula, liseye girme hikâyesi, işte, harp akademisine girme hikâyesi, kurmay olma hikâyesi... Bunların çok ciddi bir istihbarat şeyinden geçtiğini her zaman anlatır ve detaylıca şey yapardı; bunu siz benden daha iyi biliyorsunuz. Dehşet içindeydik, iyice dehşet içine düştük, o gerçekten ilginç. Ve o sayılarını artırmanın da aşağıdaki terfiyi engellememesi de söz konusu olmaz yani onda da bizim kafamıza net bir açıklama olamadı maalesef. Biz de bu 3 maddeyi sakıncalı buluyoruz ve gerçekten çekilmesini istiyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, bu 3 maddeyle ilgili cevaben...

RESUL KURT (Adıyaman) - Paşamız izah edecek.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ TÜMGENERAL ORHAN GÜRDAL - Sayın Başkanım, müsaadelerinizle şu anda bir rakam vermek istiyorum: Hava Kuvvetlerinin general mevcudu 65, 17 kurmay var. Bu sene korgenerallik için terfi değerlemesine girecek tek bir uygun aday var, kurmay.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 15 kurmay var.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ TÜMGENERAL ORHAN GÜRDAL - Yani toplam 17 general var ama terfi... Tümamirallikte, tümgenerallikte bu statüye sahip kurmay olan -madde geçmezse- tek 1 kişi korgeneral olabilir. Kara Kuvvetlerinde toplam general sayısı...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Geri kalan kurmay değil yani.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ TÜMGENERAL ORHAN GÜRDAL - Kurmay değil, bunların yüzde 90'ı pilot ama kurmay değil; ya FETÖ engellemiş, olamamış ya da dışarıdan çağırdık. Bu adamlar FETÖ'nün zulmüyle gitmiş,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 43

dişarıdan yasal düzenleme yaptık, geldik, şu anda harekâtı bunlarla icra ettik. Bunlar daha sonra o işlerini bıraktılar, geldiler, artık bizim generalimiz ama ondan sonra...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bu ciddi bir zafiyet esasında bakıldığında.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ TUMGENERAL ORHAN GÜRDAL - Kara Kuvvetlerinde de...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Madde 3'le alakalı diyorsunuz değil mi?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ TUMGENERAL ORHAN GÜRDAL - Kara Kuvvetlerinde de 199 tane generalimiz var, bunun 66'sı kurmay. Dolayısıyla, biz bunu geçici şekilde, bir şekilde çözmeye çalışıyoruz yani rakamlar da bunu doğruluyor.

Arz ederim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Çok affedersiniz yani burada 199 generalden zannedersen 63'ü kurmay demiştiniz. Mesela, madde 2'de bu 36'dan 45'e, 60'a çıkarma kurmay subaylar üzerinden mi olacak genelde?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ TUMGENERAL ORHAN GÜRDAL - Diğer sınıf generallerini de uzatıyoruz çünkü dört yılını doldurduğunda bu adam eğer uzatma yapamazsak, otomatikman terfi de ettiremezsek emekli ediyorsunuz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani elimizdeki kurmay generalleri daha fazla...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ TUMGENERAL ORHAN GÜRDAL - Kurmaylar zaten terfi edip yukarıya gidiyor. Sınıf generali çok olduğu için bunları uzatmamız lazım, yoksa bu tecrübeli adamlar otomatikman dördüncü yılını doldurduğu için eğer uzatma kontenjanı yeterli olmazsa... 47'yi doldurdunuz ama o gün, o sene elinizde dört yılını doldurmuş ve dört yıl ve üstünde 60 generaliniz var, o zaman otomatikman 47'den sonrakini emekli ediyorsunuz. Biz şimdi 75'e kadar götürüyoruz ki bunların hizmetinden daha çok faydalanalım, tecrübelerinden daha çok faydalanalım ama bunlar kesinlikle aşağıdan... 49/(a) maddesinde yazar, Kara Kuvvetlerinin kontenjanı, örneğin, tuğgenerale 24'tür, o 24 terfi eder. Onları hiç...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Peki, Sayın Paşam, ya, kuvvet komutanlığı yapacak generalimiz yok mu da 72 yaşına kadar uzatıyoruz? Hadi hepsini anladık da...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ TUMGENERAL ORHAN GÜRDAL - Ya, bunların tecrübelerinden... Bugün ülkemizin içinde bulunduğu konjonktüre de bakalım, bunlar büyük bir tecrübe kazandı, bu tecrübelerden de faydalanmak gerekir Sayın Vekilim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Eyvallah da bunun yerine gelecek olan da teğmen gelmiyor yani...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ TUMGENERAL ORHAN GÜRDAL - Yani dolayısıyla illa 72 yaşına gidecek diye bir şey yok. Sadece bir yıl olur, iki yıl olur, Sayın Cumhurbaşkanına böyle bir yetki veriliyor ama bu illa 72 kullanılacak anlamı taşımıyor.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim, çok sağ olun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ TUMGENERAL ORHAN GÜRDAL - Sağ olun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Sayın Başkanım, izninizle...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun, ilaveniz var.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Değerli Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; aslında demin de ifade ettim, değerli milletvekilimiz, kurmaylık kalkmadı bunu tekrar ettiniz ama anladığım kadarıyla... Cavit Milletvekilim de ifade etti, kurmaylık kalkmıyor, tekrar söylüyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kalkmıyor tabii, bunu diyen de yok zaten.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Kurmaylık kalkmıyor, tam tersine biz daha evvel Harp Akademileri bünyesinde yapılmış olan kurmaylık eğitimini daha fazla güçlendirmek suretiyle Millî Savunma Üniversitesi bünyesindeki enstitüler marifetiyle güçlendirerek devam ettiriyoruz. Sürede azalma yok, nitelik olarak da güçlendirilmiş bir eğitimle devam ediyoruz ancak çeşitli vesilelerle ifade ettik değerli Başkanım, şimdi -Orhan Paşam da ifade etti- mevcutta kurmay olan terfi edecek şeyimiz az. İkincisi de mevcuttaki general amiral sayımız da az. Bunun birkaç sebebi var, önemli olduğu için onu tekrar etmek durumundayız. Birincisi, hain FETÖ yapısı tarafından, bilindiği gibi, başta tasfiye sonrasında geldiğimiz noktada ihraçlar oldu ve en fazla ihraçlar da kamuoyunun yakından da hatırlayacağı, takip ettiği gibi kurmayların içerisinde oldu, generaller. Dolayısıyla da bu kurmay sınıfını bir şekilde sızarak işgal etmiş olan bu teröristlerin oluşturduğu tahribatın yanında başka bir gerekçemiz de şu: Bu süreç içerisinde kendilerinden olmayan subayların da harp akademilerine kurmaylık süreçlerine dâhil olmalarını olağanüstü şekilde engel olmuşlar, bunu sonradan devlet olarak fark ediyoruz. Dolayısıyla da şu anda sınır ötesi operasyonlarda Irak'da, Suriye'de, terörle mücadele süreci içerisinde kahramanca çarpışan çok kıymetli askerlerimiz var. Bunlar FETÖ tarafından harp akademilerine, kurmaylık süreçlerine dâhil edilmedikleri için, süreçlerin dışında tutuldukları için kurmay olamamışlar ama kahramanca çalışan, çarpışan askerlerimiz var. Dolayısıyla, bizim bu sebeple de hem kurmaylıkla ilgili bu gerekçemizi hem de mevcuttaki kahraman askerlerimizi, bir şekilde onların kazandığı tecrübeyi, yeteneği bu alanda değerlendirmek istiyoruz. Onun için de geniş bir alana, bir potansiyele de ulaşmayı arzu ediyoruz; temel sorun bu. OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Değerli Başkanım, bu Deniz...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 44

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan Yardımcım, söyledikleriniz çok güzel, böyle güzel, tatlı dille de anlatıyorsunuz, biz sizin söylediklerinizi doğru kabul ediyoruz ancak bir yerde şunu söyleyelim. Bakın, geçmişte de böyle sizin gibi buralarda bu işleri güzel şekilde mutlaka anlatanlar olmuştur ama sonuçta gelineen noktanın doğru olmadığını gördük. Bizim talebimiz ve temennimiz şu: Bu sizin iyi niyetle şimdi anlattığınız ve doğru olduğunu şu an ifade ettiğiniz konunun samimi bir şekilde yürütülmesi, geçmişte mağdur olup kurmay olamayan, özellikle FETÖ yapılanması nedeniyle kurmay olamayan kişilerin bu hak kayıplarının önüne geçilmesi ve hak edenin hak ettiği şekilde yükselmesi bizim de temennimizdir. Ancak şu çekincemizi de burada söyleyelim. Siyasi irade bugün her ne kadar siz burada bu güzel sözleri söyleseniz de askeriyeye ilgili aynı samimiyeti taşıdığına biz çok inanmıyoruz, orayı siyasallaştırmaya dönük hamleler içerisinde olduğuna dair bizdeki anlayış maalesef ki devam ediyor. Bizim çekincemiz bu noktada.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkürler Sayın Arı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Biraz da iyi niyetli bakın olaya.

CAVİT ARI (Antalya) - Sizin bugüne kadarki niyetinizi biliyoruz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Art niyetli ne yapmışız bugüne kadar? Hayret bir şey ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Bugüne kadarki yaptıklarınız sizin nasıl bir niyette olduğunuzu açıkça gösteriyor.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Sayın Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakanım, çok uzattık ama hemen kısaca bir bilgi alalım.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Çok kısa.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Hayret bir şey ya!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Yorum yapıyoruz, burada alınacak bir şey yok, neye alınıyorsunuz? MUSTAFA KALAYCI (Konya) -

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Değerli Başkanım, milletvekili arkadaşlarımızdan gelen bir şey vardı, şimdi...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - ...modern ordularda...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Burası belediye değil ya, Türk Silahlı Kuvvetleri!

CAVİT ARI (Antalya) - Türk Silahlı Kuvvetlerinin ne hâle getirildiğini gördük geçmişte.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ne hâle geldi?

CAVİT ARI (Antalya) - Kurmayların yüzde 95'i FETÖ'cü çıktı, yüzde 95'i FETÖ'cü çıktı sizin yüzünüzden!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Arkadaşlar, Sayın Bakanımız bir açıklama yapıyor, lütfen karşılıklı konuşmayalım.

CAVİT ARI (Antalya) - Sen bilmiyorsun bak, yüzde 95'i FETÖ'cü çıktı!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Balyoz'dan, Ergenekon'dan kim attı onları, hiç mi istihbarat almadınız?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Hayır, niye itiraz ediyorsunuz?

CAVİT ARI (Antalya) - Onlar da sizin sayenizde o noktaya geldi işte.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Arı, ifade ettiniz, kayda geçti... Lütfen arkadaşlar...

Sayın Bakan, buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKAN YARDIMCISI ŞUAY ALPAY - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bir konuya daha açıklık getirmek istiyorum. Demin saygıdeğer milletvekilimiz ifade etti, Kara Kuvvetlerinde sadece muharip sınıflar var, Deniz Kuvvetleri, Hava Kuvvetlerinde, işte deniz güverte subaylığı gemi idare eder, dolayısıyla bu ekarte ediliyor gibi; burada da bir yanlış anlama, muhtemelen bir eksik değerlendirme var. Subay Sınıflandırma Yönetmeliği'ne göre bu düzenlemeler yapılıyor. Şu anda tam tersine teknolojik ihtiyaçlarla birlikte modern yapılara kavuşan süreçte Türk Silahlı Kuvvetleri de bu moderniteyi yakın takip ediyor, ihtiyaç tanımlaması yapıyor. Dolayısıyla bizim şu anda Kara Kuvvetleri dışında Deniz Kuvvetleri ve Hava Kuvvetlerine muharip sınıflar olarak sayılan sınıflar yönetmelikte sayılmıştır, deniz güverte subayı olarak değerlendiren şeyi de deniz ve devam eden maddelerinde sınıf subay olarak muharip sınıflar olarak sayıldığı için burada hiçbir tereddüt yok. Dolayısıyla hem Deniz Kuvvetlerinde hem de Hava Kuvvetlerinde muharip sınıf tanımlaması yapılmıştır, bunu esas alıyoruz.

Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Evet, şimdi maddeler üzerindeki önergeleri okutuyorum.

1'inci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3186 esas numaralı Bazı Kanunlarda 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

İzmir

Cevdet Akay

Karabük

Veli Ağbaba

Malatya

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Manisa

Cavit Arı

Antalya

Tahsin Ocaklı

Rize

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 45

Mustafa Erdem

Antalya

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Gerekçe mi, açıklama mı?

CEVDET AKAY (Karabük) - Gerekçe uzun biraz, ben kısaca toparlayayım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Tabii, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu maddeye neden ihtiyaç duyulduğu açık değildir. Madde gerekçesinde teknolojik gelişmelere bağlı olarak İHA pilotlarıyla muhabere, istihbarat ya da hava, deniz piyade gibi sınıfların yükselmesine olanak sağlanmasının hedeflendiği belirtilmiş ancak bu yaklaşım Deniz ve Hava Kuvvetlerinin temel muharebe konseptine uygun değildir. Öte yandan Deniz Kuvvetleri Komutanlığında koramirallığe yükseltmek için Deniz, Hava Kuvvetleri Komutanlığında ise yeterince pilot sınıfı general bulunmaktadır. Bu nedenle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir diye kısaca özetleyebiliriz, önergemizi bunun için verdik.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akay, teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylamadan önce maddeye ilişkin bir redaksiyon ihtiyacı bulunmaktadır.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Maddeyle değiştirilmesi öngörülen 926 sayılı Kanun'un 47'nci maddesinin birinci fıkrasının f) bendinde yer alan "başarı ile bitirmiş" ibaresinin mevzuatta ifade bütünlüğünü sağlanması amacıyla "başarı ile tamamlamış" şeklinde redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - 1'inci maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3186 esas numaralı Bazı Kanunlarda 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

Veli Ağbaba

Cavit Arı

İzmir

Malatya

Antalya

Cevdet Akay

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Tahsin Ocaklı

Karabük

Manisa

Rize

Mustafa Erdem

Antalya

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun Cevdet Bey.

CEVDET AKAY (Karabük) - Modern dünya orduları göz önüne alındığında 65 yaş dahi komutanlık görevi için geç bir yaş iken görev yaşının 72 yaşına kadar uzatılması dünyada meydana gelen gelişmeleri takip, teknolojiye uyum ve yüksek görev gerekliliklerine uygun hareket kabiliyeti gibi konularda gereksiz bir düzenleme olarak algılanmaktadır. Kanun değişikliğinde güdülen amaç TSK'nin görev ve vazife ihtiyaçlarının yetişmiş, nitelikli personelle karşılanması amacıyla mı yoksa kanunların genel düzenleme amaçlarından çıkarılarak belli bir kişi ya da grup için mi düzenlendiği konusunda tereddütler oluşmuştur. Bu yüzden 2'nci maddenin teklif metninden çıkartılmasını bu önergeyle talep ediyoruz.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayyüce Türkeş Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun Sayın Taş.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Teşekkürler.

Ben daha önceden de belirttiğim gibi bu bekleme sayısının artmasının aşağıda terfi bekleyenlerin önüne tıkanma yaratacağını düşünüyoruz. Liyakat ve kıdem esasına dayalı terfi sisteminin sekteye uğraması hem personel motivasyonunu düşürecek hem de hak kayıplarına yol açacaktır. Ayrıca yaş haddinin uzatılmasının da komuta kademesini siyasi makamların inisiyatifine açık hâle getirme ihtimali olduğundan TSK'nin siyasi etkiden bağımsızlığı ilkesini zedeleyeceğini düşünüyoruz. Kuvvet komutanlarının ve Genelkurmay Başkanının görev süresinin bu şekilde uzatılması hem alt rütbedeki generallerin önünü kapatacak hem de komuta kademesine biat kültürünün yerleşmesine zemin hazırlayacaktır. Ayrıca konuşmamda da belirttiğim gibi NATO'nun

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 46

en yaşlı Genelkurmay Başkanına sahibiz. O yüzden Genelkurmay başkanının yaşının da aşağı çekmenin doğru olduğunu düşündüğümüz için bu maddenin çekilmesi için önerge verdik.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınızı sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde 2 adet önerge vardır, geliş sıralarına göre okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3186 esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

Veli Ağbaba

Cavit Arı

İzmir

Malatya

Antalya

Cevdet Akay

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Tahsin Ocaklı

Karabük

Manisa

Rize

Mustafa Erdem

Antalya

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akay, gerekçesi buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Verilen istatistikler ve rakamlara ilave olarak geçici maddenin kaç yıl süreyle uygulanacağı ve düzenlemenin bir ya da birkaç generale terfi için teklif edilip edilmediğinin açıklanması gerekli. Son olarak 926 sayılı TSK Personel Kanunu ve genel olarak asgari personel, terfi ve personel yönetim sistemi belli bir sistematiğe sahiptir. Türk Silahlı Kuvvetlerine ilişkin personel yönetim süreçleri torba kanunlarla yapılacak veya düzeltilecek işler değildir. Konunun bütüncül bir yaklaşımla ele alınması ve yapılan düzenlemelerin TSK personel yönetim sistemine ve genel olarak Silahlı Kuvvetlerin liyakate dayalı oturmuş sistemini aksatmayacak şekilde yapılması gerektiğinden bu önergeyi verdik ve teklif metninden çıkarılmasını talep ettik.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 3- 926 sayılı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 51- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce herhangi bir nedenle Türk Silahlı Kuvvetlerinden emekliye sevk edilmiş kurmay albaylar ile her rütbedeki general ve amirallerden istekliler, emekli edilmelerine neden olan işlemlere ilişkin herhangi bir hukuki, disiplin veya güvenlik yönünden sakınca bulunmaması, Kuvvet Komutanlıklarının uygun görüşü, Genelkurmay Başkanlığının değerlendirmesi, Millî Savunma Bakanının teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile yeniden Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında görevlendirilebilirler.

Bu şekilde göreve dönenler, ayrıldıkları rütbede veya uygun görülecek rütbede yeniden görevlendirilir. Görevden alındıkları tarih ile tekrar göreve başladıkları tarih arasındaki süre, emeklilik, rütbe bekleme süresinden sayılmaz. Ancak bu süre, emeklilik aylığı hesabına esas hizmet süresi olarak dikkate alınmaz.

Bu kapsamda göreve dönen kurmay albaylar ile general ve amiraller, göreve başladıkları tarihten itibaren en az dört yıl fiilen hizmet etmeden yeniden görevlerinden ayrıldıkları takdirde, bu madde uyarınca kazanılmış hiçbir hak ve statüden yararlanamazlar. Emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta iken bu madde kapsamında göreve başlayanların aylıkları kesilir. Dört yıllık hizmet süresini tamamlamayanların bu hizmetleri hizmet birleştirilmesine konu edilmez ve haklarında toptan ödeme hükümleri uygulanır. Bu kişilerin sigortalılıklarının sona erdiği tarih, yazılı istek tarihi kabul edilerek ilgili sosyal güvenlik mevzuatı hükümlerine göre aylıkları yeniden bağlanır. Bu maddenin uygulanması nedeniyle geçmişe yönelik herhangi bir ödeme yapılmaz.

Göreve dönen general ve amiraller, göreve başladıkları tarihten itibaren dört yıl süreyle, 926 sayılı Kanunun 41'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan Yüksek Askerî Şûra tarafından belirlenecek hizmet kadrosu fazlası general ve amiral miktarı kapsamında değerlendirilmez.

Bu kişiler hakkında, görevden ayrıldıkları rütbeleri ve nasıpları esas alınarak, 926 sayılı Kanunun 38'inci maddesinde belirtilen rütbe terfi şartları aranmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere, emsalleri ile eşit seviyeye getirilmek amacıyla derhal rütbe terfi işlemleri yapılır ve nasıpları emsalleri tarihine götürülür."

Ayyüce Türkes Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 47

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Sayın Türkeş, buyurun.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ben tekrar kurmay olmadan bu tarz koramiral, korgeneral olmanın doğru olmadığını düşünüyorum. Biz önergemizle Türk Silahlı Kuvvetlerinin emir ve komuta yapısının nitelikli, tecrübeli ve liyakatli personelle güçlendirilmesi, ülkemizin güvenlik mimarisine stratejik katkılar sunacak seviyede tecrübe birikimine sahip komutanların tekrar kazanılması amacıyla bu önergeyi vermiş bulunuyoruz. Özellikle 15 Temmuz 2016 sonrası dönemde çeşitli nedenlerle emekliye sevk edilen kurmay albaylar ile general ve amirallerin bir bölümü herhangi bir güvenlik riski veya disiplin cezası bulunmaksızın sicil safahatları itibarıyla emsallerinin önünde olmalarına rağmen idari takdirle sistem dışına çıkarılmıştır. Oysa bu kişilerin büyük bölümü harp akademileri mezunu, operatif düzeydeki birliklere emir ve komuta deneyimi bulunan, TSK'nin kurumsal hafızasına katkı sunabilecek yüksek nitelikli kurmay subay kökenli personellerdir. 2017 YAŞ kararıyla böyle 46 subayın görevden alındığı bilinmektedir. Bu düzenlemeyle görevden ayrılmış ancak hâlen çağdaş güvenlik doktrini ve operasyonel planlama becerilerine sahip kurmay albaylar ile general ve amirallerin yeniden uygun şartlarda göreve dönebilmeleri mümkün hâle getirilmektedir. Bu çerçevede, emeklilik haklarını ve rütbe statülerini kazanabilmek için asgari dört yıllık görev yapma zorunluluğu getirilerek kamu kaynakları açısından sürdürülebilirlik sağlanmış, aynı zamanda hiyerarşik dengeler gözetilerek hizmet fazlası kadro uygulamasından muafiyet tanınmıştır. Bu teklif kurumsal liyakati, personel politikalarında adaleti ve TSK'nin caydırıcılık kapasitesinin güçlendirilmesini hedeflemekte olup, geçmişte görevden ayrılan ancak devletine ve milletine hizmet etmeye istekli, nitelikli, Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ilke ve ideallerine bağlı komutanların yeniden sisteme kazandırılmasına imkân tanımaktadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi değerli değerli milletvekilleri, 3'üncü maddeye ilişkin redaksiyon ihtiyacı bulunmaktadır.

Buyurun:

Maddeyle 926 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen geçici 51'inci maddenin ikinci fıkrasında yer alan "harp akademileri eğitimi" ibaresinin mevzuatta ifade bütünlüğünün sağlanması amacıyla "harp akademileri öğrenimine" şeklinde redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Redaksiyon doğrultusunda 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'ncü maddeyi müzakereye açıyorum.

Buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, yapılan düzenlemeyle işletme faaliyetlerinden elde edilecek gelirin Kültür ve Turizm Bakanlığının görev ve sorumluluklarının yerine getirilmesi amacıyla Bakanlığın merkez ve taşra birimlerinin faaliyetlerinde kaynak olarak kullanılmasına imkân sağlanarak turizm yatırımlarının sağlıklı ve düzenli işleminin sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, söz talebi Sayın Kaçmaz Sayyigit, buyurun lütfen.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu 2634 sayılı Teşvik Kanunu'nun 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "müdürlüğü" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya en az yüzde 45 sermaye ortağı olduğu şirketler" ibaresini ekliyorsunuz. Yine, Anayasa Mahkemesi daha önce Bakanlığa iştiraki olan tüm şirketlerin günübirlik tesisleri işletmesine izin veren düzenlemeyi iptal etmişti biliyorsunuz. Bu maddeyle, getirilmek istenen düzenlemeyle ücretsiz girişli günübirlik tesisleri sadece Kültür ve Turizm Bakanlığı döner sermaye işletmesi ya da Bakanlığın en az yüzde 45 ortağı olduğu şirketlerin işletebilmesi amaçlanıyor. Bu sayede elde edilecek gelirin Bakanlığın faaliyetlerinde kullanılabileceği ve turizm yatırımlarının daha düzenli ve kontrollü yapılacağı iddia ediliyor sizin tarafınızdan ama yapılmak istenen düzenleme Anayasa Mahkemesinin iptal kararını kısmen uyguluyor gibi görünse de gerçekte kamu kaynaklarının belirli şirketler eliyle yönetilmesini yasal bir güvenceye bağlıyor bizce. Bakanlığın en az yüzde 45 ortağı olduğu şirketlere işletme hakkı verilmesi bu tesislerin kamusal niteliğini zayıflatan bir anlayış da açığa çıkarıyor. Yine, kamusal alanların ve hizmetlerin merkezi iktidar eliyle halkın katılımıyla yerel yönetimlerin denetiminde ve demokratik şekilde işletilmesi gerekiyor yani biz aslında bu yetkinin büyük bir kısmının yerel yönetimlere devredilmesi gerektiğini düşünüyoruz ama siz tam tersine merkezileştiriyorsunuz bunu. Aynı zamanda halkın ortak kullanımına açık olması gereken günübirlik bu tesisleri de dolaylı yollarla sermayeye ve merkezi idareye bağımlı şirketlere devretmesi bizler açısından ciddi bir risk. Yine, turizmin yerel halkla, doğayla ve kültürel değerlerle uyumlu bir şekilde yürütülmesi, günübirlik tesislerin ise ticari kazanç yerine toplumsal fayda gözetilerek hayata geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, bu 4'üncü maddeyle Kültür ve Turizm Bakanlığının yaptığı ücretsiz günübirlik tesisleri Bakanlık döner sermaye işletmesi ya da kısaca DÖSİMM veya DÖSİMM'in en az yüzde 45 sermaye ortağı olduğu şirketler işletebilecek. Önceki hâlinde "veya iştiraki şirketler" ibaresi vardı, şimdi bu ibare çıkıyor, onun yerine "en az yüzde 45 sermaye ortağı olduğu şirketler" ibaresi getiriliyor. Neden getirdiniz, neden böyle bir uygulama yapıyorsunuz? Çünkü Anayasa Mahkemesi öncekini iptal etmişti. Anayasa Mahkemesi esas yönünden aykırılık kararı vermiş Anayasa'nın 10'uncu, 13'üncü ve 48'inci maddelerine aykırılık barındırdığı için. Anayasa Mahkemesi bu düzenlemeyi dolaylı bir özelleştirme olarak görmekte

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 48

baktığımız zaman iptal gerekçesine, sözleşme özgürlüğü, adil rekabet, ölçülülük ilkelerini karşılamıyor demekte. Dolayısıyla yani şu an yapmış olduğumuz düzenleme de Anayasa'ya aykırılık barındırmakta. Burada olması gereken şey, bakıldığı zaman çok daha farklı şeyler de söylenir, bu işletmecilikleri DÖSİMM'in yapması gerekir. Bu, işin anayasal kısmı, bir de bu DÖSİMM'lerin yüzde 45'ten fazla sermaye ortağı olduğu kaç tane şirket var? Yani bizim bildiğimiz kadarıyla bir tane şirket var, o da Turaş. Bu şirket gününbirlik tesisleri yapıyor, bir de arıtma tesisleri yapıyor ve işletiyor. Turaş'ın yüzde 48,9'u DÖSİMM'in yani maddedeki tarif edilen şirket bu, yüzde 51'i de Bakanlığın eski çalışanları tarafından kurulmuş olan TUDAV Vakfının. Ben TUDAV vakfına baktığım zaman, internet sitesi kapalı ve 2020 yılında kayyum atandığı söylenmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Etki analizine baktığımız zaman 19 adet halk plajı işletildiği söylenilmekte ve 6 milyon kişi ziyaret ediyor. Gene Turaş'ın sitesine girdiğimiz zaman da bu 19 plajın 16 tanesini Turaş işletmekteymiş yani öyle plajlar var ki Çeşme, Bodrum Torba, İçmeler, Kemer, Çamyuva, Manavgat, Marmaris halk plajları gibi plajları yani günde 3 bin, 4 bin kişi kapasiteli bu 16 halk plajını bu TURAŞ işletiyor ve ancak TURAŞ'a baktığımız zaman, internette haberlere baktığımız zaman, çok ciddi yolsuzluklarla anılmakta. Eski genel müdürü yolsuzlukları bir rapor hâline getirmiş ve mükâfatlandırılacağı yerde istifaya zorlanmış. Geçmişteki haberler bu ve şunu söylüyor, "Büyük bir yolsuzluk ağı var." demekte bu TURAŞ'la alakalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Devam edin.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ayrıca kanunda "üçüncü kişilere devredilemez, işletilemez" ibaresinin olmasına rağmen yani burada bu tesisler içerisinde bulunan işte restoran, otopark gibi birçok başka birimler var. Bu birimlerin kiraya verildiği iddia edilmekte. Böyle bir şey var mı?

Başka bir iddia... Bu iddia 2020 yılındaki kanuni düzenlemede, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği kanuni düzenleme esnasında burada Komisyon'da da dile getirilmiş. TURAŞ'ın Kültür ve Turizm Bakanlığıyla sorunlu olan otellere danışmanlık sözleşmesi yaptığı -tırmak içinde- bu sorunları çözdüğü, bunun karşılığında da milyonlarca liralık ücret aldığı söylenmekte. Bu ciddi bir iddia, bu rüşvettir baktığınız zaman. Burada şunu sormak istiyorum, daha önce de sorulmuş ve bu soruların hiçbir tanesi cevaplandırılmamış: Bu TURAŞ danışmanlık hizmeti vermekte midir, böyle bir hizmeti varsa bugüne kadar hangi otel ve işletmelerle ilgili buna benzer danışmanlık sözleşmesi yapmış ve bu hizmeti vermiştir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - TURAŞ'ın yönetim kurulu kimlerden oluşmaktadır? Yani sitesine girdik, birçok şeye baktık ama yönetim kurulunda kimler olduğu konusunda sitesinde herhangi bir bilgi yok. Ayrıca bu TUDAV'a -dediğimiz gibi- bu vakfa kayyum heyeti atanmış, bu kayyum heyeti kimlerden oluşmaktadır? Komisyonumuza bu konuda bilgi verirseniz sevinirim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Şimdi tekrar etmemek için burada bu halk plajlarını yani Kültür ve Turizm Bakanlığının yaptığı, gününbirlik giriş çıkışlarla ilgili halk plajlarını uygulamada şu anda TURAŞ işletiyor. TURAŞ'ın da yüzde 48 hissesi DÖSİMM'e, yüzde 51'e yakın hissesi de TUDAV'a ait. Şimdi, burada bazı soruların açıklığa kavuşturulması lazım. Şimdi, Bakanlığınızın yüzde 48,9 oranında hissedarı olduğu TURAŞ AŞ'nin yapımını üstlendiği tüm halk plajı projelerinin yapım maliyetleri ayrı ayrı ne kadardır, bunların finansmanı nasıl sağlanmıştır?

TURAŞ AŞ'ye hangi gerçek ve tüzel kişiler tarafından bağış yapılmıştır? Bu 1 soru.

Son beş yılda TURAŞ AŞ'nin sunmuş olduğu danışmanlık, eğitim faaliyetleri gibi hizmetler karşılığında TURAŞ AŞ'nin tahsil ettiği tutarlar ne kadardır?

Halk plajlarının yapımı için ihtiyaç duyulan finansmanın Bakanlığınızca halk plajlarının açıldığı bölgelerde bulunan turizm tesisi sahibi ya da işletmecilerin bağış ve yardımlarından, "danışmanlık faaliyeti" adı altında TURAŞ AŞ'ye yaptıkları ödemelerden karşılandığı iddiası doğru mudur? Bunlar daha önce de sorulmuş ama bir cevap alınmamış.

TURAŞ AŞ'ye yaptıkları söz konusu ödemelerin karşılığında bu ödemeleri yapan kişi ve kuruluşlara ilave kamu arazisi tahsis izni, ilave yapılaşma izni, kat izni verilmiş midir?

Mevcut TURAŞ AŞ'nin yönetim kurulu üyeleri kimlerden oluşmaktadır, ne kadar ücret almaktadırlar, çoklu maaş alıyorlar mı, kaç yerde görevlileri var?

Yine bir soru. Bu TUDAV'ın -değil mi- TURAŞ'ın yüzde 51 hissesine sahip olduğunu az önce ifade etmiştik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - 18 Aralık 2020'de Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesinin kararıyla TUDAV yöneticileri görevden alınmış, yerlerine önce 3, sonra da 1 kişi kayyum olarak atanmış, kararda da mal varlığı ve vakıf şirketlerinin yönetim yetkisi de dâhil edilmiş, yani TURAŞ'ın da yönetim yetkisi verilmiş bu kayyum olarak atanarlara. Yani kayyumlar sadece TUDAV'da değil, TURAŞ'ta da görev ve yetki sahibi kişiler olmuşlar. Bu kayyumlar kim? Yani net bir bilgi alamadık. Birtakım iddialar var. Birisinin Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un çalıştığı hukuk bürosunda görevli üç yıllık bir avukat olduğu iddia ediliyor; bunu söylüyorum, iddia ediliyor. Birisinin bu Bakanlık emrinde bürokrat olduğu iddia ediliyor. Bir diğeri ebru sanatçısı olduğu iddia ediliyor. En sonunda bir de mali müşavir atandığı iddia ediliyor. Şimdi, bu plajlara da çok ciddi harcamalar var. Manavgat plajı 16,8;

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 49

Kemer plajı 15,4; Marmaris plajı 10,2 milyon TL'ye ihale edilmiş bunlar. Şirketin başlangıçtaki sermayesi 5 milyarken bunun 10 katını aşan borçlanma ve ihale tutarları var ve burayla ilgili de hâlen borçlar olduğu söyleniyor. 50 milyonu aşan tutardan bahsediyorum. Bunun da bir kısmının pandemi döneminde ihale edildiği ve o sıkıntılı dönemlerde de devam ettiği ifade ediliyor. Bu konularla ilgili açıklamalar bekliyoruz.

Bir de Turizm Dayanışma Vakfının (TUDAV) TURAŞ AŞ ve TURVAKEN Enerji Üretim AŞ Vakfında iştirakleri var. TURAŞ'ı biliyoruz da TURVAKEN'i yani bu Enerji Üretim AŞ'yle ilgili çok bir bilgimiz yok. Bununla ilgili bir bilgi ve izahat verilebilirse seviniriz. Buranın Yönetim Kurulu Başkanı "Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Serdar Çam" diye biliyoruz biz TUDAV'da, ki kendisinin de İslam İş birliği Teşkilatında Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi üyeliği var, TİKA'dan sorumlu Bakan Yardımcısı, Yunus Emre Vakfının Mütevelli Heyeti Üyesi. Önceki Yönetim Kurulu Başkanı da belli zaten, devam ediyor. Bir de bu TURVAKEN Enerji Üretim AŞ'nin yönetim kurulunda Kültür ve Turizm Bakanlığından daire başkanları olduğu söyleniyor. Bu isimler Onur Gözet, Caner Yılmaz, Eras Eraslan, Hasan Hüseyin Kınıkoğlu. Doğru mudur? Bu konuda Komisyona bilgiler verirsiniz memnun oluruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kurt, siz mi vereceksiniz?

RESUL KURT (Adıyaman) - Yazılı olarak cevap verilecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yazılı... Burada bayağı bir soru var. Yani şimdi yazılı...

RESUL KURT (Adıyaman) - Bu kadar yoğun bir konuda...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle: Şimdi Komisyon...

RESUL KURT (Adıyaman) - ...Kültür ve Turizm Bakanlığımız tarafından...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Turizm yetkilileri nerede, Bakanlığın yetkilileri? Evet, arkadaşlar, buyurun. Bu kadar soruyu cevapsız bırakamayız yani.

CEVDET AKAY (Karabük) - Başkanım, müsaade ederseniz bir ilave yapacağım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu soruların bir kısmı bundan üç yıl önce o zamanki Komisyon Üyesi Vekilimiz Akif Hamzaçebi tarafından da sorulmuş, diğer vekillerimiz tarafından da sorulmuş, o zaman da "Yazılı cevap vereceğiz." demişler.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Hâlâ bekliyor Akif Hamzaçebi'nin.

CEVDET AKAY (Karabük) - Ben üzerine 5-6 tane daha ilave yaptım. Yani yazılı cevap da verilecekse lütfen verilsin net bir şekilde yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle yapalım değerli milletvekilleri...

Evet, siz kendinizi tanıtır. Kim var Turizm Bakanlığında yetkili?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - DÖSİMM Merkez Müdürüyüm Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, başka kim var?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YATIRIM VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ELÇİN ŞİMŞEK ÖNCÜ - Ben de Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürüyüm.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun değerli arkadaşlar, bu konuları bir izah edin bakalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Başkanım, öncelikle sizi ve tüm Komisyon üyelerimizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, sayın vekillerimizin sorduğu sorulardan öncelikle kiralama olayına değinmek istiyorum. Bu üçüncü kişiler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Kesinlikle TURAŞ'ın işlettiği ne restoran ne otopark gibi konularda en ufak bir kiralama sözleşmemiz yoktur, bunu net bir şekilde söyleyebilirim. Danışmanlık hizmetleriyle ilgili -üç yıldır ben Kültür Bakanlığındayım, buraya geçtim- üç yıldır danışmanlık hizmeti verilmesi, bu şekilde bir sözleşme yapılmasıyla ilgili en ufak bir sözleşme yapılmamıştır, hiçbir otele de danışmanlık sözleşmesi yapmadık ve hizmet vermedik. Net bir şekilde bunu üç yıl için -çünkü üç yıl oldu ben geçeli- bunu net bir şekilde söyleyebilirim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yazılıda daha öncesini de verebilirsiniz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Plajların yapım maliyetiyle ilgili kısmı... Bunlar, bu plaj yerleri belli bir dönemde TURAŞ'a tahsis edilmiş günübirlik tesis olarak. Bir kısmı TURAŞ'ın kendi mali imkânlarıyla yapılmış, daha sonra da Bakanlık politikamız olarak bunların sayısının 2028'e kadar 35'e çıkarılması planlandıktan sonra yapılarak hasılat paylaşımı yöntemiyle DÖSİMM tarafından kiraya verilmiş TURAŞ'a ve TURAŞ tarafından işletilmeye başlanmıştır. Aslında şunu net bir şekilde ifade etmek isterim, 2023 yılında ilk bu kanun maddesini koyarken Sayın Bakanımızın tensip ve talimatları doğrultusunda biz bunu yapmak istediğimizde amaçladığımız şey tam şuydu: Buraların iki gün sonra, daha sonraki süreçte özel şirketlere kiralanıp rant kapısı hâline getirilmesini önlemek ve halkımızın ucuz ve kaliteli hizmet almasını sağlamak yani bu yasanın esas çıkış noktası tamamen buradan kaynaklı olarak çıktı. TURAŞ'ın yönetim kurulunda kimler var sorusunun cevabı: Hisse yapısı itibarıyla 3 Bakanlık temsilcisi, 4 de vakıf temsilcisi bulunmakta. Vakfın kayyum atanması olayı tamamen yargısal bir konu, buna ben burada değinip cevap vermek istemiyorum. Şirketin borçlanmasıyla ilgili konu: Şirketin şu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 50

anda tek bir kredi borcu bulunmadığını net bir şekilde biz ifade edebiliriz. Bu noktada da eğer gerekirse yazılı cevabımızda bilançomuzu da sunabiliriz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - DÖSİMM niye bu faaliyeti yapmıyor?

DÖSİMM MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Şöyle Sayın Vekilim: DÖSİMM bu faaliyeti yapabilir mi? Yapılabilir ama personel rejimi anlamında takdir edersiniz ki mevsimlik işletmeler bunlar ve personel istihdamı noktasında çok ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. Yani bu anlamda, genel itibarıyla sezonluk işler olduğu için altı ay işletiyoruz. En uzun açık alan plajımız altı ay. Dolayısıyla DÖSİMM tarafından işletilmesi bu anlamda personel istihdamı anlamında çok ciddi sıkıntılar yarattığı için biz bu noktaya gitmiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, sorularınızdan kalan var mı?

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayıştay denetimine tabi değil, Kamu İhale Kurumu mevzuatına tabi değil ve bir sürü usulsüzlüklerin yapıldığı aşikâr. Keyfi bir yönetim var, ipin ucu kaçmış burada yani buranın disiplin olması lazım. Direkt Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM tarafından yönetilsin. Niçin özel bir şirket tarafından şu anda yönetiliyor ki? Bu kadar mahkemeye intikal etmiş olaylar da var. Yani, şimdi, bu mahkemede çıkacak tespitler sonrasında da çok değişik yere de gidebilir bu olay. Bunun bir şekliyle mutlaka sonuçlandırılması ve sorumlularının tespit edilmesi lazım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bir de DÖSİMM'in hissedar olduğu başka şirketler var mı bunun gibi? Yani yüzde 45'ten fazla olan başka şirket var mı?

DÖSİMM MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Yok.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yok, bir tek bu var yani gene adrese teslim bir şey yapıyoruz. Başka ortaklıkları var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun DÖSİMM Müdürüm.

DÖSİMM MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Adrese teslim değil kesinlikle, zaten hâlihazırda uzun zamandan beri yürüyen, fiilen uygulanan bir konu hakkında düzenleme yapmak istiyoruz biz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Burada, biraz evvel siz bir şey ifade ettiniz yani bundan üç yıl önceden böyle bir düzenlemeye gidildi derken, bu söz konusu yerlerin işte başka özel sektörde işletilmemesi yani insanların da işte halk plajı olsun diye yaptınız. Bu söz konusu yerler devlete ait yerler değil mi?

DÖSİMM MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Buralar tabii ki devlete ait ama şöyle bir şey var Sayın Vekilim...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Böyle bir mantık kuruluyor yani devlete mi güvenemiyoruz, neden?

DÖSİMM MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Siz de çok iyi biliyorsunuz, normal, sadece standart bir "beach"te bile içeriye girmek için vatandaşlarımız 1.500-2.000 lira ücret ödüyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Zaten ona karşılık, o yanlış bir şey.

DÖSİMM MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Biz, burada vatandaşımızı tamamen ücretsiz girişli bir şekilde misafir ediyoruz ve burada hizmetlerimizden kimseyi yararlanmak için zorlamıyoruz. Aksine, kendisi geldiği zaman bütün duş, tuvalet ve bunun gibi birçok hizmetten bedelsiz bir şekilde yararlanabiliyor. Biz bunu sağlamak için tamamen bu düzenlemeyi yapıyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Olması gereken zaten o yani bu plajlar, bu kıyılar insanların, bizim yani baktığımız zaman, neyse.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım, bir soru da ben sorabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Tabii, burada bu plajlar devletin ve gününbirlik insanlar ücretsiz giriyor ve dolayısıyla da devlet oraya yatırım yapmasın diye siz özel şirkete buraya yüzde 45'ten daha fazla yatırım yaparsa işletmesini veriyorsunuz. Buradaki bu özel şirketin verdiği hizmetlerde fiyatları kontrol ediyor musunuz? Yani yoksa o özel şirket istediği fiyata geçiyor mu burada? Yani giriş bedava olabilir de içerideki hizmet çok pahalı olunca vatandaş çok üzebilir. Onun için onları kontrol ediyor musunuz?

DÖSİMM MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Tarifeler tamamen Bakanlık kontrolünden ve Bakanlık onayından geçerek sözleşmeler yapılıyor. Sözleşmelerimizde bu maddemiz mevcut, fiyat tarifemiz de var Sayın Başkanım yanımızda.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bir de yazılı olarak verirsiniz, işte yönetim kurulunda kimler var, onu da sormuştuk.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi şöyle yapın değerli arkadaşlar, burada cevaplandırdıklarınız var, cevaplandıramadığınızı tutanaklardan çıkarın, cevap verin.

DÖSİMM MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Tamam Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ama şöyle bir şey olmayacak -siz de takip edin- göndermezseniz bir dahaki sefer buraya gelmeyin artık. Yani bir daha gelmeyecekseniz göndermeyin ama bir daha geleceksiniz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bir daha gelecekler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, başka bir daha gelecekseniz bile Turizm Bakanlığı olarak... Yani bize bir daha gelmeyecekseniz, bizimle işiniz olmayacaksa tamam.

DÖSİMM MERKEZ MÜDÜRÜ FATİH MEHMET ÖZVEREN - Tamam Sayın Başkanım.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 51

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ona göre gönderin gerekli bilgileri.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bütçede gelecekler, bir de Anayasa Mahkemesinden dolayı gelecekler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, bize bütçeden önce de çok gelirler.

Evet, teşekkür ediyoruz.

Başka söz talebi yoktur.

Bir adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir
Cevdet Akay
Karabük
Tahsin Ocaklı
Rize

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa
Veli Ağbaba
Malatya

Mustafa Erdem
Antalya
Cavit Arı
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Bakırlıoğlu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Biraz evvel de belirttiğimiz gibi biz bu uygulamanın Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyoruz ve Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararda da 10'uncu, 13'üncü ve 48'inci maddelere aykırılık barındırmakta ve biz yapılan düzenlemede bu aykırılığın giderilmediğini düşünüyoruz. O sebeple teklif metninden çıkartılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci ve 15'inci madde Doğa Koruma ve Millî Parklarla ilgili olduğu için 2'sini birlikte müzakereye açıyorum.

Sayın Kurt, buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Millî Parklar döner sermayeli işletmeler olarak faaliyetlerini sürdüren döner sermaye işletmelerinin kamu tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli bağlı kuruluş olarak yapılandırılan Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü döner sermayeli işletmeleri şeklinde düzenlenmesi öngörülmektedir. Maddeyle 10 Aralık 2013 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli II sayılı cetvelde bu doğrultuda gerekli değişikliğin yapılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Söz talebi yok.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

Doğa Koruma ve Millî Parkların başka bir işi yoksa gidebilir değerli arkadaşlar, teşekkür ediyoruz.

Görüyorsunuz ki iyi çalışan hemen geçiyor, şipşak.

6'ıncı maddeyi müzakereye açıyorum.

Buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Anayasa Mahkemesinin kararı ve gerekçesi dikkate alınarak iptal edilen hükmün kanunla düzenlenmesi suretiyle uygulamada oluşabilecek hukuki boşluğun doldurulması amaçlanmaktadır. Anayasa Mahkemesi mezkûr kararda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının taşradaki görevlerinin bağlı ve ilgili kuruluşların taşra teşkilatları aracılığıyla yürütülmesinin Bakanlığın idari vesayet yetkisi kapsamına girdiğini, bu kişilere, bu yetkilere ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceğini içeren hükmün kanunda yer alması gerektiğini belirtmiştir. Maddeyle Anayasa Mahkemesinin iptal kararı ve gerekçesi dikkate alınarak iptal edilen hükmün kanunla düzenlenmesi suretiyle uygulamada oluşabilecek hukuki boşluğun doldurulması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, söz talebi yok.

1 adet önerge vardır; okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir
Cevdet Akay
Karabük

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa
Veli Ağbaba
Malatya

Mustafa Erdem
Antalya
Cavit Arı
Antalya

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 52

Tahsin Ocaklı

Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

SGK ve Türkiye İş Kurumunun taşra personelinin Çalışma Bakanlığında görevlendirilmesinin usul ve esaslarının yönetmelikle düzenlenmesi Anayasa'nın 128'inci maddesinde belirlenen kanunilik ilkesinin zedelenmesi ve Anayasa'nın 7'nci maddesinde yetki devrinin sınırlarının aşılması anlamına gelmektedir ve bu nedenle Anayasa aykırıdır. Anayasa'ya aykırı olduğu için teklif metninden çıkarılmasıyla ilgili önerge verdik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi

müzakereye açıyorum.

Sayın Kurt, buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Evet, Sayın Başkanım, 7'nci maddeyle 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Döner Sermaye İşletmesi" başlıklı 96/Ğ maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi nedeniyle mevcut döner sermaye işletmelerinin yasal dayanağının tesis edilebilmesi için 3146 sayılı Kanun "Döner Sermaye İşletmesi" başlıklı mülga 39'uncu maddesinde yeniden bir düzenleme yapılmaktadır.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben konuyla alakalı değil de burada SGK olduğu için başka bir konuda bence çok önemli olan bir konu hakkında bir şey söylemek istiyorum:

Tekin Tuturğa adlı baş polis memurumuz 21/2/2020 tarihinde sınır ötesi bir operasyonda yapmış olduğu, ifa etmekte olduğu görevin stresinden dolayı, riskli olmasından dolayı kalp krizi geçiriyor, vefat ediyor ve şehit oluyor; şehit belgesi veriliyor ve vazife malullüğü aylığı bağlanıyor. Daha sonra SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) bunu mahkemeye veriyor. "İşte, zaten kalp hastasıydı, kalp hastası olduğu için görev başında ölmüş olması o şehit olmaz." diyerek mahkemeye veriyor, daha sonra istinafta da kazanıyor. Bugün bu şehidimizin Tekin Tuturğa'nın -74 doğumlu benimle yaşıtması, Allah rahmet eylesin- eşiyle telefonda görüştüm, iki gözünü iki çeşme ağlıyor. 2020 yılından bugüne kadar bütün aylık ödenen aylıkları ve ikramiyelerin ki tutarı 1 milyon 500 bin lira, bu tutar bu aileden isteniyor. 3 kızı var; biri en ufakları fen lisesinde okumakta, bir kızı geçen hafta tıp fakültesini bitirmiş, doktor olmuş, biri de hâlen daha tıp fakültesinde okumakta. Böylesine bir aile, böylesine zorluklar içerisinde üç pırlıl evlat yetiştiren bir şehidimizin ailesi. Sınır ötesinde operasyonunda kalp krizi geçiriyor. İddia şu: Bir rapor varmış vefat öncesinde kalp rahatsızlığı olduğuna dair.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Doktor olan kızı Çukurova Üniversitesinde o raporu, o tetkiki yapan doktorla konuşuyor ve bir evrak alıyor yani sehven verildiği, bütün verilerin esasında sağlıklı olduğunu, herhangi bir kalp rahatsızlığının olmadığı konusunda bir evrakta alıyor. Şu anda Anayasa Mahkemesine gitmişler. Yani şöyle, lütfen özellikle bu konularda biraz daha hassas davranmak lazım. Özellikle görev başında bu tip hadiseler geçirip kaybettiğimiz şehitlerimize SGK'nin biraz daha farklı yaklaşması lazım. Bu konuda sizlerden anlayış bekliyoruz. Bu konuda araştırmanızı... Yani SGK'nin uğraşacağı çok şey var esasında baktığınız zaman. İşte, hastanelerde bebek yoğun bakımlarında, SGK'yi dolandırmışlar. Yani daha çok önemli konularımız varken bu tip insanların rencide edilmesi, üzülmesi... Bu ailenin bu 1 milyon 500 bin lirayı verme şansı yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Anneye demişler ki "Hakkınız var, şehit yakını, şehit eşisin sana iş verelim." onu kabul etmemiş. Yani iyi niyetli insanlar, pırlıl evlatları var. Bu konuda yardımcı olursanız sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - SGK bunu bir araştırın.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Notumuzu aldık Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir bakın da yetişirse bilgi verirsiniz bize.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 7'nci maddeye dair bir redaksiyon yetkisi alacağız.

Maddeyle 3146 sayılı Kanun'un yeniden düzenlenen mülga 39'uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "bu kanun" ibaresinin kanun yazım tekniğine uyum sağlanması amacıyla "bu madde" şeklinde aynı fıkra da yer alan "tahsis olunmuştur"

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 53

ibaresinin "tahsis edilmiş" şeklinde, altıncı fıkrasında yer alan "tahsis olunan" ibarelerinin "tahsis edilen" şeklinde değiştirilmesi suretiyle redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultuda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ne bu böyle Başkanım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İfadelerle alakalı, teknikle alakalı bir mesele, sürekli yaptığımız meseledir değerli arkadaşlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Her maddede oldu, arka arkaya oldu; biraz özensizlik var gibi duruyor.

Güzel çalışmamış Sayın vekilimiz, güzel çalışmamış.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, çok kısa bu konuyla ilgili...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani bu, aslında pek redaksiyona benzemiyor, özellikle ilk kısmı, bu kanunun bu maddesi bu bir nitelikli değişiklik. Yani eğer burada şeyse hemen yazılsın maddesi, tekrar yapılsın. Yani özensizlik falan, zaten olanları artık söylemeye gerek yok. Yani bir maddede niye bu kadar çok değişiklik gelir? Burası değişiklik yeri falan, bu anlamda değişiklik yeri değil. Biz redaksiyon komitesi falan değiliz, burası Parlamento, burası Parlamento! İçeriğine ilişkin hiçbir şey yapamıyoruz buradan işaret gelmediği zaman ama ondan sonra bizim uzmanlarımız sağ olsun arkadaşlar, muhtemelen onlar buldu bunu, "Böyle bir şey olmaz falan filan." dedi. O zaman, bak, biz bunu kendimiz kabul edersek bize bu muamele yapılır; gönderilir, çalakalem yazılır, ondan sonra "Nasıl olsa Plan ve Bütçe Komisyonu uzmanları bir redakte eder bunları." falan der. Yani ya yanlış geldiyse "Al kardeşim bunu, geri git." dememiz lazım. Bunu demediğimiz sürece burada bir redaksiyon komitesi gibi çalışırız, hiçbirimizin de bir iradesi olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kurt, teklifleri daha dikkatli hazırlayın, siz verdiniz teklifi.

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sağ olun.

8'inci ve 9'uncu maddeler Gençlik ve Spor Bakanlığıyla ilgili maddeler, ikisini birlikte müzakereye açıyorum.

Teklif sahibi, buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Maddeyle Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesindeki gençlik merkezi, genç ofis, yurt, kamp, spor tesisi, sporcu eğitim, merkezi, Türkiye olimpiik hazırlık merkezleri ve diğer birimlerde görev yapmakta olanların çalışma süresi ve saatlerinin belirlenmesine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanlığına düzenleme yapma yetkisi verilmektedir. Maddeyle Gençlik ve Spor Bakanlığının bu anlamda taşra teşkilatı birim olan gençlik ve spor il müdürlüklerine bağlı kurulan gençlik merkezi, yurt, kamp, sporcu eğitim merkezi gibi müdürlüklerde 24 saat esasına göre hizmetler yürütüldüğünden, hizmetlerin aksamaması için fazla çalışma süresi dışında nöbet tutan, bu nöbet karşılığında izin kullanılması mümkün olmayanlara da daha etkin ve verimli bir şekilde görevlerini yerine getirebilmelerini sağlamak adına aylık doksan saati geçmemek üzere her bir saat için belirtilen gösterge oranının aylık katsayıyla çarpımı sonucu hesaplanacak tutar üzerinden bir ödeme yapılması öngörülmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaçmaz Sayyigıt, buyurun lütfen.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu konuda bizzat emekçi sendikaların görüşünü ben burada sizinle paylaşmak istiyorum. "Bu 8'inci ve 9'uncu maddelerle ilgili söz konusu düzenleme ile Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı kurum ve kuruluşların çalışma saatlerini belirleme yetkisi verilmektedir. Aslında, bu hükmün arka planında personelin vardiyalı çalışma sistemine geçirilmesi amacı yatmakta. Bu düzenleme personelin haklarını zayıflatacak, çalışma barışını bozacak, sosyal yaşamlarını altüst edecek keyfi uygulamaların da önünü açacaktır." diyor arkadaşlarımız.

Yine teklifte geçen " 'Hizmetin devamı için normal ve fazla çalışma süreleri yeterli gelmemektedir.' ifadesi gerçeği yansıtmamakta. Çünkü Maliye Bakanlığı tarafından Gençlik ve Spor Bakanlığına tahsis edilen fazla çalışma süreleri dahi çoğu zaman kullanılmamakta, kalan ödenekler ise iade edilmektedir." diyor arkadaşlarımız. "Ayrıca, yasa teklifinde tüm bakanlık hizmetlerinin 7/24 esasına göre yürütüldüğü iddia edilse de bu da doğru değildir." diyorlar Sayın Resul Kurt. "Yasa teklifinde dolaylı olarak hedef alınan yurt hizmetleri ise zaten Gençlik ve Spor Bakanlığı çatısı altında öncesinde ve Kredi Yurtlar Kurumu bünyesinde olmak üzere yaklaşık altmış beş yıldır sorunsuz bir şekilde devam ediyordu." diyor arkadaşlarımız. "Bu süreçte yurtlarda vardiya sistemine geçilmesini zorunlu kılacak hiçbir yapısal veya işlevsel sorun yaşanmamıştır." diye belirtmişler. Şöyle, aslında bu konuyla ilgili şu adımların atılması gerektiğini de ifade ediyorlar: Aynı işi yapan işçilerin yemek, yol, ikramiye gibi sosyal haklardan faydalanırken, memur/memur statüsündeki destek personelinin bu haklardan mahrum bırakılmasının iş barışını bozacağını, bu yönlü adımların atılması gerektiğini söylüyorlar.

Yine, işçilerin yarı maaşıyla 24 saat görev yapan memurların nöbet hizmeti karşılığında hiçbir şekilde nöbet ücreti almamasını eleştiriyorlar, bunun düzenlenmesi gerektiğini ifade ediyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sayyigıt, buyurun lütfen, devam edin.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Sürekli görev yapan personelin insani çalışma şartlarından uzaklaştırıldığı, bu buna yönelik bir düzenlemenin yapılması gerektiğini söylüyorlar.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 54

"Bir de yasa teklifi bu şekilde eğer yasalarsa Gençlik ve Spor Bakanlığı personeli ne zaman, nerede, kaç saat çalışacağını bilmeden belirsizlik ve düzensizlik içerisinde bir mesai sistemine mahkûm edilecek." diyor arkadaşlarımız. Bizlerde DEM PARTİ olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı personelinin emeğinin karşılığını alması, çalışma koşullarının da insani standartlara uygun hâle getirilmesi ve özlük haklarının da korunması gerektiğini buradan bir kez daha ifade ediyoruz. Umarım bunları göz önünde bulundurursunuz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ -

Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Şimdi, burada, Gençlik ve Spor Bakanlığı personelinin bir anda yaptığı mesainin böyle 1 katı kadar daha mesai yapmasına yönelik bir mesele var. Yani rakamlardan bakınca, işte şu anda 482 milyon lira buradan bir mesai ücreti çıkıyormuş; bu, 829 milyon liraya yükseliyor, 350 milyon lira bir ilave var. Tabii, para kısmında değilim ben işin, bunun karşılığında bir emek olacak. Yani bir defa bu nereden çıktı? Yani yurt işletmesini yeni filan yapıyor değil devlet, yurdu da var, diğer, hangi alanlarda ise bunlar zaten vardı. Yani bugüne kadar bu kadar fazla bir mesai ihtiyacı yoktu da bu ihtiyaç nasıl ortaya çıktı? Gerçekten, bunu ben merak ediyorum. Ben üniversite okurken dört yıl Ankara'da Cumhuriyet Yurdunda kalmış bir kişiyim, yurt ortamını filan da bilirim. Yani orada mesaide olan sadece bir gece nöbetçi memurudur, belli bir süre kalır, normal bekçileri vardır; burada temizlikçi olmaz, başka şey olmaz yani bir başka yerde antrenörü filan, bunlar mesaiye kalacak ünvandaki veya pozisyonadaki kişiler değil. Yani burada insanın aklına başka başka şeyler geliyor. Ne olacak? Yani bu öğrencileri, böyle biri bizi gözetliyor formatına filan mı geliyor iş? Ne yapılacak? Bu öğrencilerle, sürekli birilerinin gözleri onların üzerinde, bunlar ne yapıyor, ne ediyor, bilmem ne noktasında filan işi bir noktaya mı götürüyorsunuz? Gerçekten bunu anlamak mümkün değil. Yani bu kadar çok aşırı bir çalışmaya, vardiya sistemi gibi bir çalışmaya... Burası fabrika filan değil, buna niye ihtiyaç var? Bu anlaşılabilir değil, gerekçede biz bunları göremiyoruz. Hani, ilk kez kurulan bir sistem olsa filan dersin ki: "İki gün önce böyleydi ama şimdi böyle gerekiyor."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Öyle değil yani yıllardan beri hizmet veren alanlar bunlar. Bunu ben anlayamıyorum yani gençleri bu kadar çok bunaltmamak lazım, gençlerin yakasından bir düşmek lazım ya. Gençlerin sizden beklediği şey, daha fazla değer görmek istiyor, özgürlük istiyor; siz, daha fazla insanın, gençlerin boğazını sıkalım gibi bir noktaya götürüyorsunuz. Bu kadar memurun gençler üzerinden "Sen ne yapıyorsun, sen nereye adım attın, sen bilmem ne yaptın." türü filan bir noktaya gider buradan. Ya, bunu bize hakikaten çok güçlü bir şekilde izah etmeniz gerekiyor. Niye bu kurumlarda böyle bir fazla çalışma ihtiyacı var? Buna bir cevap vererseniz ondan sonra ben tekrar bununla ilgili düşüncelerimi paylaşırım.

Şimdi, tabii, madde 8'i böyle de geçmememiz gerekiyor, ilk girişte ifade ettiğim husus var. Bu madde 8'de siz ne yapıyorsunuz? 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu'nun mülga 35'inci maddesini başlığıyla birlikte değiştiriyorsunuz. Bunu geçen hafta değiştirdik zaten.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RESUL KURT (Adıyaman) - Bir önerge verildi, 31 oldu yani bir redaksiyon hatası olmuş.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani koordinasyon ofislerini kaldırıyor sunuz.

RESUL KURT (Adıyaman) - Yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani onu kaldırmanızı arzu ederdik.

RESUL KURT (Adıyaman) - 31 yerine 35 yazılmış.

CAVİT ARI (Antalya) - Erhan Bey uyarmasa farkında değilsiniz ya.

ERHAN USTA (Samsun) - Böyle çıkaracaktınız bunu ya.

RESUL KURT (Adıyaman) - Önerge hazır, verilmiş yani.

ERHAN USTA (Samsun) - Nerede verilmiş? Niye söylemediniz şeyde o zaman? Böyle bir şey yok. Bakın, işte bunu yapmayın Resul Bey, güzel güzel gidiyoruz, mazlum mazlum oturuyorsunuz, bir şey demiyorsunuz; bunun kurumlar tarafından hazırlandığını siz de kabul ediyorsunuz, biz de kabul ediyoruz ama işi başka noktaya götürmeyelim, birbirimize burada siyaset yapmayalım. Yani bakın...

RESUL KURT (Adıyaman) - 35 yerine 31 yazılmış, maddi bir hata yapılmış.

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, bu vahim bir hata. Biz bunu söylemesek, arkadaş, siz... Keşke söylemeseydik, bilseydik söylemezdik. Bu ortaya çıkmamış olsa, biz bunu ortaya çıkarmamış olsak, geçen hafta iradenizin dışında belki hayırlı bir iş yapacaktınız, ayrı bir şey yani geçen hafta kanunlaştırdığınız o madde tekrar şeyden düşmüş olacaktı, onun yerine başka bir madde geçmiş olacaktı; böyle bir şey olmaz. Ya, bunun karşısında biraz mahcup olmak lazım -benim söyleyeceğim şey o- hakikaten biraz mahcup olmak lazım, "Doğru arkadaşlar, olmaması gereken bir şey oldu." filan demek lazım, yoksa bunu küçümsemenin, bir madde yazılmış öyle böyle filan değil. Hiç kimse yok mu ya? Bunu yazan bakanlık nerede ya, nerede bunu yazan bakanlık? Ha bire, 35'inci maddeyi gözlerine kestirmişler, getirip getirip onun üzerine madde çakıyorlar. Böyle bir şey olabilir mi ya? Böyle bir kifayetsizlik, böyle bir yetersizlik olabilir mi? Ama buralardan da geçiyor, biz söylemezsek bu, Genel Kuruldan da çıkacaktı. Ha, o zaman şunu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 55

söyleyeyim Gençlik ve Spor Bakanlık temsilcileri de buradayken: Aslında, şu anda yaptığınız bu anlamda doğru yani bilmeden yapıyorsunuz da bu koordinasyon ofislerinin kaldırılması lazım yani bu koordinasyon ofisleri ülkeye yükten başka bir şey getirmeyecek, büyük bir huzursuzluk getirecek, bunun da kaldırılması lazım.

Az önceki sorduğum sorulara ilişkin cevapları verirsiniz ona göre tekrar soracağım ilave sorular olabilecek.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlioğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, buradaki 8'inci maddeyle, Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer alan gençlik merkezi, genç ofis, yurt, kamp, spor tesisi, sporcu eğitim merkezi gibi 7/24 hizmet esasına geçilmesi gerekli birimlerde çalışan memur ve sözleşmeli personelin çalışma saatlerinin Devlet Memurları Kanunu'nda belirtilen çalışma süreleri dikkate alınarak Bakanlık tarafından belirlenmesine dair yetki verilmektedir. Şimdi, burada işleyişte bir sıkıntı mı var, bir problem mi var? Neden böyle bir kanuni düzenleme yapma ihtiyacı duyuyoruz? Birinci olarak buna cevap verilmesi gerekli.

Şimdi, bir de burada bir etki analizi var. Şimdi, diyor ki etki analizinde: Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı yurtlarda görev yapan personel için saatlik 64 lira fazla çalışma ödenmekteymiş ve bu personel sayısı da 6.972'ymiş. Şimdi, burada birçok şey saydık, dedik ki: Genç ofis, yurt, kamp, spor tesisi, sporcu eğitim merkezi yani Bakanlıkta 75 bine yakın çalışan var. Yani sadece yurtlarda görev yapan insanları mı kapsıyor bu düzenleme? Çünkü etki analizine baktığımız zaman, sadece yurtlarda çalışan yurt personeli üzerinden bir etki analizi yapılmış, bir hesap çıkarılmış. Yani 75 bin kişilik bir Bakanlıktan bahsediyoruz, kamplar var, spor tesisleri var ve bunların büyük bir çoğunluğu, çalışanların büyük bir çoğunluğu taşrada, burada bu hizmetleri vermekte. Yani bu konuda bir açıklık lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bu yapmış olduğumuz düzenleme sadece yurttaki çalışan görevlileri, memurları veya sözleşmeli personelleri mi kapsıyor yani onu mu kapsıyor? Eğer onu kapsıyorsa "Tamam, bu etki analizi doğru yapılmıştır." diyelim ama eğer onu kapsamıyorsa bu etki analizi tümünden yanlış. 12 bin kişi üzerinden yapmışlar, burada "7 bin kişi olursa şu kadar olacak." diyor, işte "12 bin kişi olursa 700 küsur milyon olacak." diyor, "Arada 300 küsur milyon lira fazladan bir fark çıkacak." diyor. Bana kalırsa bu etki analizi külliye yanlış, doğru analiz neyse Komisyona bilgi verilmesini istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben şunu sormak için: Tabii, daha önceki dönemlerde, yazın kredi ve yurtlar kurumu kullanılmıyordu ve dolayısıyla da yazın burada çalışan personel tatile gidiyordu, tatil yapabiliyordu. Biz, aşağı yukarı son üç dört yıldır, yazın bu kredi ve yurtlar kurumlarını gençlerin kullanması için, beş günlük ücretsiz olarak orada kalabilmesi için sürekli açık tutuyoruz. Dolayısıyla burada bir personele ihtiyaç var herhâlde.

Bir de tabii, yaz kamplarımız bizim; Gençlik ve Spor Bakanlığı gençlerin yazın tatillerini daha iyi geçirebilmesi adına ücretsiz yaz kampları düzenliyor farklı şehirlerde ve çok sayıda. Tabii ki burada, bunlar için devamlı bir personel alma yerine herhâlde var olan personeli biraz daha fazla çalıştırıp onların da mağdur olmaması açısından daha fazla ücret vermeye ilgili bir kanun teklifi diye düşünüyorum. Öyle değil mi?

Teşekkür ederim, sağ olun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sizin düşüncenize göre değil de getiren arkadaşlar böyle açıklasa daha iyi değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kurt...

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, esasen burada, yurttaki ve tesislerde barınanların hem ihtiyaç ve güvenlikleri... Bu noktada, kurumun talebiyle böyle bir düzenleme getiriliyor. Burada kesinlikle herhangi bir zapturapt altına alma veya öğrencileri gözetme, böyle bir şey yok. Ha, geçtiğimiz yıllarda hatırlarsanız, bu konularla ilgili de çeşitli olaylar yaşandığında ciddi toplumsal sıkıntılar olmuştur. Bakanlıktan arkadaşlarımız burada, detaylı bilgilendirmeyi onlar yapacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kim var? Kendinizi tanıtır.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU - Teşekkür ederim Başkanım.

Ahmet Can Acaroğlu, Gençlik ve Spor Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü.

Başkanım, Gençlik ve Spor Bakanlığımıza bağlı sadece yurtlarda değil gençlik kamplarında, bazı spor tesislerinde ve gençlik merkezlerimizde de yirmi dört esasına dayalı çalışma sistemini şu an için uyguluyoruz. Ancak, burada bir örnek vermem gerekirse, yurtlardan başlayarak örnek vermem gerekirse, 40 personelimizin çalışmış olduğu bir yurttaki mesai saatleri içerisinde neredeyse hiç öğrenci bulunmuyor, öğrencilerimizin tamamı okulda. Daha sonra, mesai saati sonrasında ise öğrencilerimiz yurtlarına geliyorlar ve yurtlarda öğrencilerimizin en çok vakit geçirdiği zamanlarda yurdumuzda sadece -örnek olarak- 2 kişi kalıyor, bir güvenlik personeli, belki katlarda da başka bir personel olmak üzere sadece 2 kişi kalıyor. Yani çalışanlarımızın yüzde 80'i, yüzde 90'ı mesai saatinden sonra yurdun ve ilgili tesisin esas işini göreceği saatlerde yerlerinde bulunamıyorlar maalesef mesai saatleri nedeniyle. Biz aslında burada bir düzenlemeye gitmek istiyoruz, esas amacımız buydu. Diğer kamplarımız için ve spor tesislerimiz için de aynı durum geçerli. Spor tesislerimizde de hafta içinden çok hafta sonu katılımcı oluyor ve malumunuz hafta sonu tatil olduğu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 56

için hem öğrencilerimiz hem çalışanlarımız hafta sonu gelmek istiyorlar. Burada biz mesai saatlerini ayarlayarak normal, sıradan bir vardiya gibi değil de mesai saatlerini düzenleyerek burada hizmet verdiğimiz alanlarda personelimizin de orada olmasını istiyoruz. Eğer ki bu vardiya sisteminden ya da yeni mesai sisteminden hâlâ bir şey elde edemezsek ve ilçelerimizde, özellikle Güneydoğu ve Doğu illerimizdeki ilçelerimizde, yurtlarımızda biz personel bulamıyoruz, spor tesisimize personel bulamıyoruz, burada çalışacak az sayıdaki personelimize de çalışma süreleri karşılığında ve belirli bir çalışma ücreti getirilmesi amaçlanıyor. Sayın Vekilimizin söylediği gibi evet, 6 bin küsur yani 7 bine yakın yurt personelimiz vardı, bu yurt personelimiz nöbet ücreti almaktaydılar ancak burada 12 bin kişiye çıkarılarak sadece yurt personelimizin değil, hem Spor Genel Müdürlüğümüze bağlı personelin hem de Gençlik personelimizin de bundan yararlanmasını düşünüyoruz. O nedenle bir etki analizi de yurt personeline göre hesaplandı hâlihazırdakine göre ve 12 bin kişiye göre de revize edildi, aradaki fark da bu şekilde çıkarıldı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi Sayın Genel Müdürünün açıklamasından sonra, şimdi bu işin iki boyutu var üzerinde durduğumuz; bir öğrenci boyutu var, bir de hakikaten çalışanları insanca çalışmasının dışında bir sisteme doğru itme var. Yani işte Aile Yılı diyoruz, böyle vardiya sistemine benzer bir sistemle geçmişte olmayacak şekilde fazla çalışmaya insanların zorlanması meselesi zaten çalışma açısından yanlış, bu personel kısmı. Bu tarafta da genç kısmı... Şimdi, bakın, yurt örneğinden gitmeye devam edelim, bilmiyorum, yurttan kaldınız mı, KYK yurdunda kaldınız mı?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU - Evet.

ERHAN USTA (Samsun) - Kaç yıl kaldın?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU - İki sene.

ERHAN USTA (Samsun) - Ben de dört yıl kaldım. Şimdi, yurttan kime ihtiyacın var bir öğrenci olarak? Yani açıklamanız öyle bir şey ki yani kusura bakmayın ama hakikaten çok anlamsız. Yani memurla bir işiniz varsa gün içerisinde -diyelim ki bir belge alınacaktır, bir şey yapacaktır, eskiden bizde para ödeme orada oluyordu falan, şimdi hepsi sistem üzerinden oluyor- memurla işinizi gelirsiniz, görürsünüz. Zaten sizin öğrenci olarak memuru görmemiz gerekmiyor ki. Gündüz çocuk okulda, memuru göremedi genç, akşam gelse memurla mı oturacaklar, ya, ne işi var büro memuruyla? Veya temizlik elemanı, değil mi, yapılacak en fazla şey de temizliktir, ya, zaten siz yokken orada temizliğini yaptı, çekti, gitti. Akşam ne olacak, temizlikçi oturup bir çay mı içecek öğrenciyle? Yani gündüz çocuklar okulda olduğu için personeli göremiyor, bunların akşam görüşmelerini sağlayacağız, bu nasıl bir açıklama ya? Sizin yapacağınız tek şey, bu arıza durumlarda bir memur ihtiyacı olabilir tamam mı, yurt için söylüyorum, bir nöbetçi memur gece on ikiye kadar tutulur, onun dışında dışarıdaki güvenlik personeli veya o kapı girişindeki personelin dışında bir personele yurttan sizin ihtiyacınız falan yok. Ha, abi, abla modelini, FETÖ'den alışık olduğumuz o modeli -hani FETÖ'cüler üzerinden onu yaptırdık ya zamanında, oraya taşere ettiğiniz işler vardı AK PARTİ hükümetleri olarak- tekrar burada deneyecekseniz hani akşam olduğunda akşam sohbetleri, işte birisi gelecek abilik yapacak, birisi ablalık yapacak, eski FETÖ modelini yurtlara getireceksiniz o ayrı bir şey ama onun dışında kardeşim yurttaki memurla öğrencinin bir işi yok ya. Bu nasıl bir açıklama, şu açıklamayı bize bir daha yapın. Yani yanlış mı düşünüyorum ben, ne işi olabilir? Yani temizliğini yapıp gidecek, bürodaki memur çalışacak, birtakım işleri vardır, onları yapıp gidecek, sadece çok arıza durumlarda bir ihtiyaç olursa orada bir tane zaten nöbetçi memur tutacak. Diğerleri de aynı şekilde yani antrenör gece yarısı çocuklara antrenman mı yaptıracak yani kamplarda, şurada, burada filan?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU - Evet.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Allah, Allah ya.

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, Allah aşkına yapmayın ya, bunların vakti gündüzdür, akşam vakti çocukların kendilerine ayıracakları vakittir.

Yurt için cevapları bekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, şunu söyleseler anlarız: "Yani personele ekstradan bir gelir temin etmek için böyle bir yöntem geliştirdik. Adına da işte, 'fazla çalışma' diyerek sonuçta çalışan personele bir gelir temin etmeye çalışıyoruz ekstradan." dense ve samimi olursa hiçbir sorun yok ancak böyle süslü laflarla yani Erhan Bey'in çok detay açıkladığı gerekçelerle... Hepimiz yurttan kaldık, hepimiz yurtların hangi koşullarda faaliyette bulunduğunu, çalıştığını biliyoruz, oralarda bulunduk ama kaygı verecek bir ifadede bulundu, ben de o konuda endişeliyim. Sonuçta, yurtlarda bugün öğrenciler farklı görevlilerin etkisi altına sokulmaya çalışılıyor, maalesef bu yaşanıyor. İşte bu görevlilere ilave gelirler sağlanması noktasında da girişimler olduğunu ben de aynı endişeyi taşıyarak düşünüyorum. Yani gerekçeniz hiç gerçekçi bir gerekçe değil. O anlamda böyle bir konuyu biz doğru görmüyoruz ama tekrar söylüyorum "Personelin aldığı maaş yeterli değil o yüzden böyle bir gelir yöntemi sağladık." deseniz daha samimi bulurum, onu söyleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU - Sayın Vekilim, yurtlarımızda şu anda sadece güvenlik ve temizlik personelimiz bulunmuyor. Artık yurtlarımızda psikologlarımız var, sağlık

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 57

çalışanlarımız var, kurs eğitmenlerimiz var ve de bu psikologlarımız, sağlık çalışanlarımız, eğitmenlerimizin mesai saatleri içerisinde orada bulunmaları bizim için bir anlam ifade etmiyor çünkü o anda yurtta öğrenci yok öğrencilerimizin yurtta olduğu saatlerde bulunmaları durumunda ise ben orada öğrencilerimizin istediği kursları açabileceğim, öğrencilerimizin herhangi bir sağlık durumu söz konusu olduğunda onlara müdahale edebileceğim hatta işte maalesef bazen karşılaşıyoruz işte intihar girişimleri vesaire, eğer ki orada hâlihazırda sürekli duran bir psikoloğumuz olursa belki de bir danışmayla, bir şeyle bunların da önüne geçebileceğimizi düşünüyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Asansör düşmelerini çözemediniz ama şimdi çocukların yurtta akşamları psikolojisini düzelteceksiniz, yapmayın Allah aşkına ya, yurtlarda düşen asansörlere bir bakın ya.

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Bakış açısı farklı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - Arkadaşlar, bu randevu usulü değil mi? Anlık psikolog ihtiyacını mı karşılıyorsunuz siz burada, acil psikolog ihtiyacını mı? Yapmayın böyle bir şey yani varsa bunun randevusu alınır, nihayetinde öğrenciler de sabahtan akşama kadar okulda falan değil, bunun bir randevusu alınır, randevulu çalışılır bu. Böyle, anlık olarak benim psikolojim bozuldu, gel bir psikolog var, böyle bir şey nerede var ya, dünyanın neresinde böyle bir sistem var? Yapmayın gözünüzü seveyim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Eskiye göre daha farklı hizmetler verilebiliyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bir saniye.

ERHAN USTA (Samsun) - Hastaneler var, şu var, bu var, yani yurtlarda ne kadar sağlık hizmeti verebiliyorsunuz, ne tür sağlık hizmeti veriyor yurtlar? Hastanede sağlık hizmeti verilmiyor bu ülkede, yurtta ne sağlık hizmeti...

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - O yurtlarda yüzlerce insan kalıyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Biz yurtları biliyoruz ya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, bir saniye.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım tabii, Sayın Sayın Erhan Usta'nın kaldığı dönemler, bizim kaldığımız dönemler ile şimdiki dönemler arasında çok fark var. Eskiden gece bir bekçi bulunurdu, şimdi orada çok farklı hizmetler veriliyor, çok farklı kurslar veriliyor. Eğer siz 20 kişi olursanız saz kursu da alıyorsunuz, gitar kursu da alıyorsunuz, Kur'an-ı Kerim kursu da alıyorsunuz, farklı etkinlikler de yapabiliyorsunuz ve dolayısıyla da farklı alanlarda öğrencilere destek veriliyor. Yani bizim yetiştiğimiz dönem gibi değil, personel ihtiyacı eskisine göre daha fazla ama burada esas bunun çıkmasındaki sebep personeli çalıştırıyorlar fakat para veremiyorlar. Para veremedikleri için, personele para vermek için personel lehine yapılan bir kanun bu. Yani şimdi, siz yaz kamplarında -kışın böyle bir kamp yok- onun yerine yeni, sıfırdan personel alacaksınız, peki, kışın bu personeli ne yapacaksınız? Veya geçici personel alacaksınız veya İŞKUR'dan zamanlı personel almanız lazım, onun yerine burada var olan mevcut personelin özlük haklarını arttırarak onların karşılığını sağlama şeyi bu.

ERHAN USTA (Samsun) - Yazın yurtlar boş olmuyor mu? Yani şimdi, biz mevsimlik işçi çalıştırmıyoruz ki hani yazın yurtlar kullanılıyor filan diyorsunuz, aynı kişiler bu sefer yazın yani öğrenciye değil de orada kimi misafir ediyorsak onlara hizmet verir. Biz mevsimlik işçi çalıştırmıyoruz ki, memurlar mevsimlik işçi falan değil ki.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Kamplarda.

ERHAN USTA (Samsun) - Kamplar da aynı şekilde. Bakın, arkadaşlar, bizim kimseye para verilmesine itiraz ettiğimiz falan yok. Herkesin maaşı kötü zaten, hiç olmazsa bir tarafın maaşı biraz iyileşsin veya bir ilave gelir elde edilsin ama bu ya bunu bize bir sağlıklı şekilde izah edin yani bu kurs verilecekse bunların hepsi bir program dâhilinde olur, kursu da bellidir, başka şeyi de bellidir. Yani yurtta kurs verme işi ne kadar mantıklı ona da ayrıca bakmak lazım yani nihayetinde bunun verildiği dışarıda başka alanlar var, dernekler var, sosyal alanlar var, üniversitelerin alanları var yani bir sürü vakıflar var, bilmem neyi var. Yani şimdi, sizin esas -parasından filan bahsetmiyorum- vermeniz gereken şey düzgün bir barınma hizmeti vermeniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım bitiriyorum.

Siz demek ki esas işinizi yapmadığınız için, başka işlerle uğraştığınız için o zaman bu başarısızlıklar başarısızlıklar oluyor yani öğrencilerin bu şeyi. Evet, geçen yılki asansör kazalarını lütfen bir hatırlayın ya. Kaç tane asansör kazası oldu, benim Havzalı hemşerim, bu çocuk da vefat etti, asansörü düştü. Yani buraya bakmıyorsunuz yani sizin işiniz mi şimdi, Efendim, Arapça öğretmek, yurtta bilmem neyde? Arapça öğretecek, bizim zamanımızda da vardı, Arapça kursuna gidilmiyor muydu? Bizim zamanımızda saz kursu yok muydu? Bilmem ne kursu yok muydu? Bunların verildiği yerler falan vardır. Yani yurtları... Bu, ayrı bir şey zaten. Yani, hakikaten bunu için istiyorsanız, bu, ayrıca tartışılması gereken bir konu. Yani yurtlarda biz şu, şu, şu, şu kursları verdiğimiz için bu kadar ihtiyaç var. Ya her şey bir program dâhilinde olur, bunlar fazla çalışmayla olacak işler filan değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, yine mi?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Evet Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 58

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım, tabii, çok uzatmak istemiyorum ama yani şu: Yani "Siz yurtta hizmet veremiyorsunuz." sözü çok doğru olmayan bir söz. Şimdi, ben 1983 yılında yurda gittiğimde haftada bir gün sıcak su akardı ve yemek yoktu ve sadece kantinde kantinci çorba çıkarırdı başka da bir şey yoktu, şehir merkezine gitmek zorunda...

ERHAN USTA (Samsun) - iPhone da yoktu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bizim buradaki temel amacımız ne? Yurtta kalan öğrencilerin hem giyinmesini, barınmasını, sıcak sularını, elbiselerinin yıkaması için çamaşır makinesi, kurutma makinesi bunun haricinde çocuk, öğrenci dışarı gidip de kurs aramasın, zamanını orada harcamasın, bir de oraya para vermesin diye tüm imkânları devlet sağlamış hâlâ bunun arkasından başka bir şey aramak, bilemiyorum ben yani?

Teşekkür ederim.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Biz tercihe niye engel olalım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

Gençlik ve Spor Bakanlığının başka cevabı yok sanırım. Var mı?

Buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU - Başkanım, şeye de cevap verebiliriz. Mesela, geçen sene 2024 yılında gençlik kamplarımızda toplamda 184 bin gencimiz orada konaklamışlar. Bizim şu anda Seyehatsever Programı gibi çeşitli programlarımız var, yurtlarımızdan aslında öğrencilerimiz yazın gidiyor ama bazen emeklilerimiz, bazen Seyehatsever Programı'yla yine öğrencilerimiz, ailelerimiz de buradan yararlanıyorlar. Özellikle de tatil bölgelerindeki yerlerde yararlanıyorlar. Bununla birlikte, aynı zamanda herhangi bir doğal afet olduğunda, deprem olduğunda, pandemi olduğunda biz yine yurtlarımızı barınmaya açıyoruz ve burada da yine yirmi dört saat esaslı çalışmalarımızı sürdürüyoruz. O nedenle hep yani neredeyse yıl boyunca yurtlarımız zaten faal şekilde çalışıyor efendim.

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, oraya kimsenin itiraz ettiği yok yani sürekli bu hesabın içerisinde deprem olacak varsayımı mı var?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU - Hayır efendim.

ERHAN USTA (Samsun) - Yok.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET CAN ACAROĞLU - Yani sadece deprem değil Sayın Vekilim.

ERHAN USTA (Samsun) - Yazın memurlarınızı zaten tasfiye etmiyorsunuz ki, bunlar dokuz ay çalışmıyor ki, on iki ay çalışan memurlar. Sadece, işte, yirmi gün veya otuz gün izni vardır arkadaşlar. Yazın oralarda, tamam, emekli için veya şekillerde yurtdışından gelen turistler olur -eskiden de vardı- onlarla ilgilenecek memur... Zaten orada memur çalışıyor. Yani yazın da kendi öğrencisiyle birlikte başka gelen misafirlere bakıyor. Bunun için ilave bir hizmete, kişiye ihtiyaç yok ki. Açıklamaları ben anlamıyorum yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki, teşekkür ediyorum.

Kıfayetimüzakere.

1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 8- 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun mülga 31 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Günlük çalışma saatlerinin tespiti

MADDE 31 - Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer alan gençlik merkezi, genç ofis, yurt, kamp, spor tesisi, sporcu eğitim merkezi, Türkiye olimpiik hazırlık merkezleri ve diğer birimlerde görev yapmakta olan memur ve sözleşmeli personelin çalışma saatleri, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen çalışma süreleri dikkate alınarak Bakanlık tarafından düzenlenir.

Engelliler ile hamile kadın personele ilişkin ilgili mevzuat hükümleri saklıdır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.""

Nilgün Ök

Denizli

Orhan Erdem

Konya

Ahmet Kılıç

Bursa

Süleyman Şahan

Yozgat

İsmail Güneş

Uşak

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe için kim açıklama yapacak Sayın Güneş?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Gerekçeyi okutalım Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 59

Önergeyle, kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla madde numarası yeniden düzenlenmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

ERHAN USTA (Samsun) - Şu gerekçeyi bir öğrenebilir miyiz? Kanun yapım tekniğine uygunluk neymiş?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oyladım. Hangisi?

ERHAN USTA (Samsun) - Buradaki gerekçeyi hakikaten merak ettik, kanun yapım şekline uygunluğun sağlanması...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önerge sahipleri bu şekilde bir açıklama yaptılar.

ERHAN USTA (Samsun) - Arkadaşların birisi... Orhan Bey, açıklayabilir misiniz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, dolayısıyla, gerekçelerini bu şekilde sunuyorlar, Komisyon önergeyi kabul etti.

8'inci maddeyi kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Kurt...

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Yapılacak düzenlemeyle, 4850 sayılı Kanun'un 46'ncı maddesinde yapılan düzenlemeyle haftalık çalışma süresiyle hak kazanılan hafta tatil hakkı saklı kalmak suretiyle turizm sektöründe ortaya çıkan ihtiyaçlar göz önüne alınarak Kültür ve Turizm Bakanlığında turizm işletme belgeli konaklama tesislerinde çalışan personelin yazılı talebi ve onayı alınmak kaydıyla haftalık izinlerini gerekli görülen durumlarda on günlük süre içerisinde kullanabilmesine imkân sağlayacak esneklikte bir düzenleme yapılmakta. Haftalık izinlerin 6 artı 1 kullanılmasıyla ilgili düzenleme. Personel yönünden bu anlamda yazılı onayı alınmak suretiyle on günlük süre içerisinde ihtiyaç olduğunda kullanabilmesi sağlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, 10'uncu maddeyle alakalı Bakanlık yetkilileri?

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YATIRIM VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ELÇİN ŞİMŞEK ÖNCÜ - Elçin Şimşek Öncü Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım İşletmeler Genel Müdür Yardımcısıyım.

Sektörün ihtiyaçları ve dinamik yapısı nedeniyle bu düzenlemeye ihtiyaç duyulmuştur. Özellikle uzayan bayram tatilleri, on güne uzayan bayram tatilleri gibi operasyon gerektiren durumlarda bu düzenlemeye ihtiyaç duyulduğundan fiili duruma uygunluk sağlamak için maddeye ihtiyaç duyulmaktadır. Sadece konaklama tesislerini, bizden turizm işletme belgesine sahip konaklama tesislerini kapsıyor. Konaklama tesisi sayısı şu an için 7.467 yani bu kadarlık bir tesisi kapsıyor. Bunların yatak kapasitesi yaklaşık 1 milyon 200. Burada istihdam edilen personel sayısını tahmin edemiyoruz ama TÜİK verilerine göre 1,3 milyon; yeme içme, konaklama, tüm Türkiye'deki sayı bu. Yani bunun da aşağı yukarı 300 bine yakın bir personele isabet edeceğini düşünüyoruz, tahminimiz bu yönde. Yapılan düzenleme bu işin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, bize geçmeden TÜRK-İŞ temsilcisi burada, onlar bize bir de not dağıttılar, bir de onlardan dinleyelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben onlara söz vereceğim, önce sizden bir açıklama...

ERHAN USTA (Samsun) - Hay hay.

Ama TÜRK-İŞ ne diyor onu bir bilelim ona göre şey yapalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - TÜRK-İŞ buyurun.

TÜRK-İŞ AVUKATI ERDAL ARAP - Avukat Erdal Arap.

Sayın Başkan, değerli üyeler; söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Sayın Başkanım, sizleri TÜRK-İŞ ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Düzenlemenin hem normlar hiyerarşisi hem de iş hukuku ilkeleri bakımından ciddi sakıncalar içerdiği düşüncesindeyiz. Her şeyden önce hafta tatili hakkı "hafta" teriminin bağlamından koparılmaktadır. Anayasa'mızın 50'nci maddesi, çalışanların ücretli hafta tatil hakkını güvence altına almış ve şartlarının kanunla düzenleneceğini hükme bağlamıştır. Aynı şekilde, ILO'nun 14 No.lu Sözleşmesi de her yedi günlük devre için fasilasız en az yirmi dört saat dinlenme verilmesini zorunlu kılmaktadır. İş Kanunu'nun 46'ncı maddesinde de bu yönde bir düzenleme bulunmaktadır, Yargıtay uygulaması da bu yöndedir. Dolayısıyla söz konusu teklif bu normlara aykırı olarak hafta tatil hakkını on güne kadar ertelemeyi mümkün kılmakta, bu yönüyle hem Anayasa'ya hem de uluslararası sözleşmelere hem de mevcut yargı içtihatlarına aykırılık teşkil etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRK-İŞ AVUKATI ERDAL ARAP - Sayın Başkan, değerli üyeler; turizm sektörü sezonluk yoğunluğu yüksek, temposu yorucu ve emek yoğun bir sektördür. Bu sektörde çalışanların büyük bir kısmı uzun saatler boyunca ayakta, yüksek stres altında çalışmakta ve çoğu zaman sosyal yaşamdan izole bir hayat sürmektedirler. İşte, bu nedenle, hafta tatili hakkı sadece bir dinlenme günü değil, aynı zamanda fiziksel ve ruhsal bir toparlanma alanıdır. Hafta tatili sadece bedenin değil, zihnin de dinlendiği bir süreçtir. İşçinin uzun sürelerle çalıştırılması ve dinlendirilmemesi iş kazalarının artmasına, verimliliğinin düşmesine, psikolojik sorunların

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 60

yaygınlaşmasına, işten ayrılmaların ve çıkarmaların çoğalmasına, çalışma barışının zedelenmesine neden olacaktır. Bu tablo sadece işçi için değil, işveren ve sektör için de bir çıkmaza neden olacaktır. Dinlenmeyen işçinin hata yapma ihtimalinin artacağı, hatalı işin ise verimi düşüreceği göz önüne alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRK-İŞ AVUKATI ERDAL ARAP - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

TÜRK-İŞ AVUKATI ERDAL ARAP - Bu nedenle, Anayasa'ya, uluslararası normlara, kanununa ve İş Hukuku ilkelerine aykırılık teşkil eden 10'uncu maddenin teklif metninden çıkarılması gerektiği düşüncesindeyim.

Teşekkür ederim.

TİSK AVUKATI ESİN ÇETİNKAYA - Başkanım, ben de söz alabilir miyim TİSK adına.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

TİSK AVUKATI ESİN ÇETİNKAYA - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Avukat Esin Çetinkaya, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu...

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri ve değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği üzere, günümüz çalışma hayatında esnek çalışma iş ilişkisinin her iki taraf açısından da gereklilik hâline gelmiş olup yeni nesil çalışma modelleri avantajları dolayısıyla hem işçiler -özellikle genç kesim- hem de işverenlerce talep görmektedir. Hafta tatil uygulamasına ilişkin bu düzenleme esnek çalışmanın mevzuata bir yansıması olmuştur. Bu nedenle, teşekkürlerimizi sunmak istiyoruz konfederasyonumuz adına.

Turizm sektörü için getirilen bu uygulamanın inşaat sektörü açısından da geçerli olacak şekilde maddenin revize edilmesinin bu sektör açısından bir gereklilik olduğunu düşünüyoruz. Bu yöndeki talebimizi de iletmek istedim.

Teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU AVUKATI HACER TÜRK ALBAYRAK - Başkanım, HAK-İŞ olarak ben de söz alabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU AVUKATI HACER TÜRK ALBAYRAK - Avukat Hacer Türk Albayrak.

Değerli Başkanım, değerli komisyon üyeleri; saygıyla selamlıyorum hepinizi.

Çalışma yaşamına ilişkin mevzuat değişikliklerinde sosyal diyalog mekanizmalarının etkin bir şekilde işletilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. İş Kanunu 46'ncı maddesinde yapılması teklif edilen değişikliklerle ilgili sosyal taraflar olarak bizimle herhangi bir görüşme gerçekleştirilmemiştir. Bu açıdan, sosyal diyalog ilkelerine uygun hareket edilmesi gerektiği kanaatindeyiz. İş Kanunu 46'ncı maddesinde değişiklik yapılarak genel kuralın dışına çıkılmasını ve turizm sektöründe çalışan işçiler açısından bir istisna getirilmesini uygun bulmuyoruz. Çalışanların iş ve aile yaşamlarının dengelenmesi hedefleniyor ise kanun değişikliğinde yer alan düzenlemelerin tam aksine, çalışanların çalışma sürelerinin düşürülerek hafta tatilinin daha kısa süre sonra kullanılması gerektiğini savunuyoruz. Avrupa Birliği ülkelerinde, çalışanların ruhsal ve bedensel olarak dinlenmelerine imkân sağlamak için izin yaptıkları süreleri artırmakta, haftanın çalışılan gün sayısı düşürülmekte iken bizim ülkemizde hafta tatilini kullanmak için çalışana daha uzun bir süre öngörülmesini kabul etmemiz mümkün değildir. Turizm sektöründe çalışanlar açısından getirilen bu istisnanın yaratacağı risklerin iyi etüt edilmediği kanaatindeyiz. Bu doğrultuda ocak ayında Bolu Kartalkaya'da yaşanan otel faciasını da hatırlatmak isteriz.

Kanun değişikliği teklifinin madde gerekçeleri kısmında İLO raporlarında İş-özel yaşam uyumu politikaları, işletmelerle önemli yararlar sağladığı ifade edilmiş olup İLO raporlarında iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması açısından çalışma sürelerinin düşürülmesine, çalışanların daha fazla izin yapmalarını sağlayacak düzenlemelerin iş yerinde verimliliği arttırdığına dikkat çekilmiştir. Dinlenme hakkı anayasal bir hak olup hafta tatilinin daha uzun bir süre sonra kullanılmasına ilişkin değişiklik teklifinin kanun tasarısından çıkartılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, tabii, TİSK normal olarak "Bu uygundur, hatta inşaat sektöründe de yaygınlaştırılsın." dedi, onu anlamak mümkün ama HAK-İŞ'in ve özellikle TÜRK-İŞ'in karşı çıkış argümanları güçlü argümanlar Sayın Başkan. Adı üzerinde "hafta tatili" ve artık uluslararası bir standart olmuş, insanlar o yedi günlük içerisinde kesintisiz 24 saat dinlenme ihtiyacı, bu hem zihnen hem de bedenen insanlar dinlenmesi açısından önemli. Tamam, turizm sektöründe insan gücüne tabii işlerin yoğun olduğu vakitte ihtiyaç var ama öbür tarafta da bir insan var. Bu düzenlemenin İLO normlarına, İş Kanunu'na, yargıdaki içtihatlarla, hepsine aykırı olacağına ilişkin burada elimizde teknik raporlar var. Bu çerçevede bence yapılan bu düzenlemeyi tekrar bir gözden geçirmek lazım. Bunu on güne uzatacaksınız, her defasında on güne uzatılırsa en sonunda bir şey birikecek, nihayetinde haftalık bir tatil hakkı var. Onun ne zaman vereceksin? Onu kışın mı kullanacaklar onu da çok anlamış değilim ama hadi bir defa üç gün daha çalışması uzasın ama arkadaşlar, biz sezon boyunca stresli olduğumu -iyi kötü en azından tatil yapabiliyorduk, gidiyorduk filan- oradaki insanların, gençlerin, kadınların, erkeklerin ne kadar koşturduğunu biliyoruz. O tempoyu on gün boyunca insanların devam ettirilmesi çok şey

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 61

olur mu bilmiyorum. Avrupa ülkelerinde, medeni ülkelerde bu nasıl bilmiyorum onu ama hakikaten problem olur. Zaten gerginiz, hepimiz gerginiz, mutlu mesut kimse yok memlekette, bir de insanı on gün çalıştırdığın zaman tatil yapanlar da sıkıntı çeker. Bu sefer göreceksiniz çalışanlar ile tatil yapanlar arasında bir problem oluşur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Rekabet açısından veya başka şeyler açısından turizm sektörünün şu anda yaşadığı zorlukları falan bilmiyor değiliz ama onun rahatlatılacağı yer bana göre bura olmamalı. Başka bir kolaylık yapalım ya, başka bir yerden onlara bir miktar rekabet avantajı sağlayacak bir şey yapalım. Turizm sektörü önemli bizim için ama bunun üzerinden bu şekilde çalışan insanların... Zaten şu anda bütün ekonomik program çalışanların üzerine binerek yürüyen bir program, oraya kemer sıkırtıyoruz, başka tarafta kemer sıkma yok. Bir de hani, çalışma açısından da saatleri, sürelerin, günlerin bu kadar uzatılmasının ben ciddi sıkıntılara ve gerginliklere yol açacağını düşünüyorum. Bu anlamda, bu maddenin tekliften çıkarılması uygun olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, bugün geneli hakkındaki konuşmamda demiştim ki: "Gelen kanunlar hep sermayenin önünü açıyor ama işçinin, emeklinin, esnafın, çiftçinin önünü açacak, işini kolaylaştıracak herhangi bir düzenleme gelmiyor." İşte, bunun en güzel örneği bu madde. Ya, burada bu kanun maddesi eğer yasalırsa biz genç çocukların, işçilerin, biraz ekmek parası biriktirmek için yazın memleketlerini terk edip otellerde, konaklama tesislerinde gece gündüz çalışacak genç işçilerin emeklilerini 5 yıldızlı otellerin, otel zincirlerinin patronlarına peşkeş çekiyoruz ya; bu madde o madde. Bakın, bir kere şunu söyleyeyim: Bu 4857 sayılı İş Kanunu'nun 46'ncı maddesinde hafta tatili hakkı Anayasa'nın 50'nci maddesiyle güvence altına alınmıştır yani bir işçi bir hafta çalıştığı zaman yirmi dört saat dinlenme onun anayasal hakkıdır, anayasal hakkıdır. Eğer ki yedi gün yani mesainin dışında çalışırsa, 7'inci günden sonra 8'inci gün yüzde 50 daha fazla mesai ücreti alır. Biz eğer bu kanun teklifini geçirirsek on güne çıkacağı için 8'inci, 9'uncu gün çalışan bir kişi bu yüzde 50 hakkı alamayacak, bu on güne kadar çıkar. Bakın, böyle bir şey olmaz. Şimdi, hepimiz otellerde gençlerin nasıl tempoyla çalıştığına şahit oluyoruz. Daha sabah kahvaltısını yapıyorsunuz, bitmeden öğle yemeği hazırlığı başlıyor, bitmiyor akşam; sabahın 06.00'sında tekrar gelip orayı diyorlar. Akşam oluyor bu çocuklar ayakları topallayarak yürümeye başlıyorlar. Vicdanınız varsa on gün bu çocuklar çalıştırılmaz ya; bu hafta tatili.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Ve şunu da söyleyeyim: Bu, sektör için de iyi değil; bak, kazalar artacak, tükenmişlikler artacak, istifalar da artacak. Net söyleyeyim, bu tempoyla çalışılmaz, kimseyi çalıştıramazsınız. Belli bir süre sonra -memnuniyet düzeyi yüksek bir sektör turizm sektörü- çalışanların yüzü düşecek, yorgun olacak, hasta olacak, müşteriyle arasındaki iletişim de bozulacak. Bakın, bu hem sektör için hem de çalışanlar için son derece gereksiz bir madde. Tekrar söylüyorum: Eğer bu madde geçerse turizm sektöründeki çalışan işçilerin emeğine çökülmesi maddesidir bu madde; işte, şekil örneği olduğu gibi yarın bu maddedeki istisnayı inşaat da isteyecek, yarın bu maddedeki istisnayı ulaşım da işleyecek, diyecek ki "Ulaşım da önemli." yarın bu maddedeki istisnayı sağlık personeli için de isteyecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Bu bir şeyin başlangıcı olacak. Bu büyük bir vebaldir, onu söyleyeyim. Bu büyük bir vebaldir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sağ olun.

Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de bu konuda çok kısa birkaç şey söylemek istiyorum. Çeşitli arkadaşlar da konuştular, söylediler; son derece zor koşullarda çalışan emekçilerden söz ediyoruz, gerçekten son derece zor koşullarda, kısa süreli çalışanlar zaten. O emekçilerin çalışma koşullarını düzeltmek için adım atmak yerine Şimdi, burada koşulları çok daha zorlaştıran bir adım atılıyor yani sanki bir esneklik sunuyor gibi anlatılan bu mesele aslında bir keyfiyet yaratıyor. Kimin açısından keyfiyet yaratıyor? İşveren açısından emekçiler üzerinde bir keyfi uygulama yapılmasının imkânlarını yaratıyor. Bu doğru bir şey değil, gerçekten bu maddenin geri çekilmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Hak kullanma açısından bir sorun yaratıyor, çalışma barışının sürmesi açısından bir sorun yaratıyor. Zaten insani olmayan koşullarda çalışan ve orada o çalışma süresinin dışında dinlenme sürelerinde bile insani olmayan koşullarda dinlenmek zorunda bırakılan emekçilerin koşullarını gerçekten son derece zorlaştıran bir meseleyle karşı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 62

karşıyayız. Bu -biraz evvel konuşan arkadaşımız da ifade etti- yol olacak ayrıca yani turizm emekçileriyle başlayan mesele yol olacak ve başka alanlara da sirayet etmeye başlayacak. Dolayısıyla, bir anayasal hakkın kullanılması meselesinde de büyük bir keyfiyet ortaya çıkacak.

O nedenle, bizim de AK PARTİ Grubundan talebimiz gerekiyorsa daha sonra müzakere edilmek üzere bu maddeyi geri çekmeleridir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben şunu sormak istiyorum: Şimdi, burada normalde altı gün çalıştı, diyelim ki yedinci gün izin kullanacak. Herkes aynı şekilde çalışınca izin kullanacakların sayısı artıyor. Bunu işverenin sekizinci, dokuzuncu, onuncu günde kullandırmasında bir sakınca var mı?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YATIRIM VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ELÇİN ŞİMŞEK ÖNCÜ - Yok, herhangi bir günde, o sonraki dört gün içerisinde kullanabilir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Peki ya bu kanun olmadan...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Yedinci gün şart.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İşte, yedinci gün şart ama... (Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli arkadaşlar, lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yedinci gün mutlaka kullandırmak zorunda. Peki, biz bu yasayı çıkardığımız zaman, o sekizinci gün çalıştığı zaman yüzde 50 daha fazla ücret alacak değil mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YATIRIM VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ELÇİN ŞİMŞEK ÖNCÜ - Hayır, sadece kullanacağı izni kaymış olacak, günü kaymış olacak Sayın Vekilim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Günü kaymış olacak. Maddi bir kaybı var mı burada?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YATIRIM VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ELÇİN ŞİMŞEK ÖNCÜ - Yok.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Fiziken kayıp var ağabey, adam mahvolacak, on gün bir çalış bakalım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Tabii ama şimdi bunu bir sefer yapabilecek. Şöyle bir şey: Diyelim ki ilkinde onuncu güne kaydırınız, bu ikincisinde yedi gün daha çalışınca on dört gün edecek, kaymayacak yani ondan sonra.

ERHAN USTA (Samsun) - Yok, yok, üç gün değil; yine on gün, yine on gün olacak.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - On gün olmayacak, hayır, on gün olmayacak.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YATIRIM VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ELÇİN ŞİMŞEK ÖNCÜ - Hayır, alacaklarını kaybetmeyecek.

ERHAN USTA (Samsun) - Alacaklarını kaybetmeyecek ayrı bir şey ama hep on gün, on gün...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Diyelim ki on gün kullandı, ikinci dört gün daha çalıştı, çalışınca ikinci hakkı elde edecek; üç gün daha erteleyin, ondan sonra mesela bir pazar yerine çarşamba kullandırdı, bir hafta sonra tekrar çarşamba kullandırmak zorunda.

ERHAN USTA (Samsun) - Değil işte.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Sayın Vekilim, ayda dört gün kullandırmak zorunda.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ayda dört gün kullandırmak zorunda.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Onu ayarlayacak kendisi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - İsmail Bey, keyfiyet var ya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bir saniye.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - İşverene keyfi olarak davranma imkânı veriyor, yapmayın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; şöyle yapalım... (Uğultular)

Şu uğultuyu bir keselim değerli bürokrat arkadaşlar, katılımcılar; sayın milletvekillerini duymakta zorlanıyorum.

Şimdi Sayın Bakırlioğlu, size bir söz verelim.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, biraz evvel işveren temsilcisi "Yaşadığımız şartlar yeni çalışma modellerini dayatıyor." dedi gerekçe olarak, hatta inşaat sektörünün de dâhil edilmesi gerektiğini söyledi. Esasına baktığımız zaman bu önerilen yeni bir çalışma modeli değil, çok eski, çok kadim bir çalışma modeli bu; kölelik. Yani benim buradan anladığım şey o. Sektörü de iyi kötü biliyorum yani benim kendi köyümden birçok başaşçı çıkmıştır, çok insan bu sektörde çalışıyor. Sizler de biliyorsunuz, bu insanlar zaten sekiz saat falan çalışmıyor, normalde on iki saat, on üç saat hatta daha fazla çalışıyorlar. Tabii, bu teklifi getirirken veyahut da bunu isterken şunu da göz önünde bulundurmamız lazım: Türkiye şu anda dünyada iş kazalarında en önde giden ülkelerden bir tanesi. 2011 yılında toplam iş kazalarının yüzde 2,6'sı turizm sektöründe yaşanmaktayken -2021 verisi var, şu anki yok bende- bu rakam yüzde 8'e çıkmış yani çok ciddi bir artış var. İş kazası sıklık hızına baktığımız zaman da, 1 milyon saat başına kaza rakamına baktığımız zaman da Türkiye ortalaması 7,9, bu sektörde 15 yani Türkiye ortalamasının da üzerinde. Her şeyi boş verin, ya bir insan... Yani kendinizi onun yerine koyun arkadaşlar, işte, bizim de burada çalışma saatlerimiz çok uzun, on

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 63

gün boyunca çalıştığımızı, hiç tatil yapmadan çalıştığımızı düşünelim. Yani bunu insanlardan beklemek bir kere insani bir şey değil. Her şeyden öte, hafta tatili anayasal bir hak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bizim burada anayasal bir hakkı tartışmamamız lazım, tartıştırmamamız lazım. Bir de yol olacak gibi gözüküyor yani şimdi turizm sektörü için daha konuşuyoruz, tartışıyoruz, ne olur diyoruz; işveren temsilcisi aynı şekilde -ki en fazla iş kazasının olduğu sektör şu anda inşaat sektörü- inşaat sektöründe de koyalım diyecek, başka biri başka bir şeyi koyalım diyecek. Lütfen arkadaşlar, bu kölelik, bir insanın bu kadar uzun süre çalışması... Yani şu anda dünyada haftada dört gün çalışsın mı, çalışılmasın mı diye onun tartışıldığı bir ortamda lütfen ya, bu olmaz yani bir adamı on gün boyunca çalıştır, bir gün tatil yapsın. Bana mı tuhaf geliyor, ben mi tuhafım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi şöyle bir şey yapalım...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben mi tuhafım, bilmiyorum yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu, bir saniye.

Şimdi sektöre de söz vereceğim.

Değerli arkadaşlar, şimdi söz verdiklerim üç konuya cevap versin. Sonra, tabii... Bu Çalışma Bakanlığı maddesi değil mi?

RESUL KURT (Adiyama - Bakan Yardımcımız da cevap verecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Çalışma Bakanlığının maddesi bu. Çalışma Bakanlığı bakalım niye getirmiş bunu? Yani ne oldu? Sabah kalktınız, bir şey mi gördünüz de... Şimdiye kadar, kırk beş senedir bir şey yoktu, şimdi mi oldu, ne oldu, bu soruları cevaplandırırırsanız...

Şimdi 2-3 tane konu var, Komisyon diyor ki:

1) Bunların mesaieleri gidiyor mu?

2) Fazla çalıştırıyor musunuz bu insanları?

3) Şimdiye kadar niye bir sorun yoktu da şimdi böyle bir ihtiyaç oldu ve sektör bunu getirdi?

Bu 3 soruya cevap vererseniz buradaki insanların kafasındaki sorunlar -TÜRK-İŞ de onlara vurgu yapıyor- aydınlanmış olacak.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Bir de Anayasa'daki hafta tatilini nasıl yapacaklar?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, bir gerekçesi var muhtemelen, bakalım ne yapacaklar.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir soru daha var, onu da soralım isterseniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, biliyorsunuz, bu hafta sonu tatilinde diyelim ki bunun ya parasını verecek ya da tatilini vermesi lazım. Bunu yapmadığı zaman bu işçi açısından haklı bir fesih sebebi oluyor yani sanki orada da bir sıkıntı ortaya çıkacak. Şimdi, diyelim ki o on gün içerisinde yedi gün çalıştırdı, pazartesiye başladı, pazar günü de çalıştı -çünkü pazar günü çalışmasını isteyecektir- pazartesi, salı, çarşamba yani işçiye diyecek ki "İşte, bunlardan bir tanesinde kullan." veya zorlayacak onu çünkü "Çarşamba kullan." şeklinde diyecek, işçi de onu kullanmak istemeyecek, çünkü öbür tarafta vakti belli. Bu sefer arada çıkan bu problemden sonra normal şartlarda bu hak verilmediği zaman işçinin sözleşmeyi haklı olarak feshetme hakkı var, işte, kıdem tazminatı, bilmem ne ona göre değişiyor. Bu sefer sanki o haklarından bir kısmının da üzeri örtülecekmiş gibi bir endişemiz var bizim İYİ PARTİ Grubu olarak. Arkadaşlar uyardılar bu konuda, ona da bir açıklık getirirseniz iyi olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Çalışma Bakanlığı Sayın Bakan Yardımcısı, size en son ondan sonra söz vereceğim.

Sektörden söz verelim, buyurun.

TÜRKİYE TURİZM YATIRIMCILAR DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ ÖYKÜ KORKMAZ - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; ben şöyle başlamak istiyorum: Bizim sektör olarak aslında uzun süredir gündemimizde bu konu çünkü özellikle -yani artık turizm sektörünün ne kadar önemli katkıları olduğundan bahsetmeyeceğim- doğası gereği sezonluk dalgalanmalar ve yüksek tempolu iş dönemlerine sahip. Dönemsel olarak bu noktada hizmetlerin gerçekten aksamaması için böyle bir esnekliğe ihtiyacımız var ve bu noktada tabii uluslararası rekabetimiz açısından da önemli. ILO'dan bahsedildi, uluslararası örnekler elimizde var. Bizim rakiplerimiz diyebileceğimiz İtalya, Yunanistan, İspanya yine aynı şekilde turizm sektörü için esneklikler getirmişler. Yani bu ülkeler Avrupa Birliği üyesi ülkeleri ve çalışan haklarının da hani en çok savunulduğu ülkelerden tabii ki. Ancak özellikle mesela, şimdi önünde İtalya var, İtalya'da turizm sektörü için esneklik getirilmiş; "Konaklama, yeme, içme, eğlence, ulaştırma gibi turizm odaklı sektörlerde esneklik ihtiyacı göz önünde bulundurularak özel düzenlemeler getirilmiş." diyor. Özellikle "Büyük oteller, mesela, havalimanı hizmetleri, kruvaziyer şirketleri gibi sektörlerde işçinin haftalık dinlenme süresi iki haftada bir kullanılabilir." diyor. Yine, Yunanistan'a bakıyoruz, Yunanistan'da da turizm sektörüne özgü bazı esneklikler görüyoruz, mevsimlik yoğunluk durumları var. Burada oteller, restoranlar, diğer turizm işletmeleri için yine "yüksek sezon" demişler. Mesela, "Özellikle haziran-eylül arasında bu dönemlerde işverenin talebi ve işçinin rızasıyla haftalık dinlenme başka bir güne kaydırılabilir." diyor. Ancak "Bu dinlenme en geç işte on dört gün içinde kullanılabilir." diyor Yunanistan'da da. Yine, İspanya da aynı şekilde, İspanya'da da aslında her işçi haftada en az bir buçuk gün dinlenmesi kuralına uyan bir ülke. Ancak taşıma mümkün "Sadece istisnai durumlarda taşıma mümkün." diyor. Bu nedir, istisnai durumlar?

Sayın Başkanım, "yoğun sezon ve özel etkinlik günleri" denilmiş mesela. Burada "Bazı işte anlaşmalar ve toplu iş sözleşmeleriyle özellikle haftalık izin farklı günlere kaydırılabilir." diyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 64

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

TÜRKİYE TURİZM YATIRIMCILAR DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ ÖYKÜ KORKMAZ - Yani hani çok kısa bir özetini sunayım dedim. Yani aslında bu teklif sadece hani Türkiye'ye özgü değil. Bizim gibi turizm sektörü çok önemli olan, diğer ülkelerde de -ki Avrupa Birliği ülkeleri hani diğer ülkeleri bilerek örnek vermedim, Mısır Fas gibi ülkeler- diğer Avrupa Birliği ülkelerinde de turizm sektörüne yoğun sezonlarda böyle bir esneklik getirilmiş; bazısı sadece sektöre getirmiş, bazı ülkeler sadece yoğun sezonlarda getirmiş ama muhakkak bir esneklik getirmiş. Çünkü turizm sektörünün dinamikleri nedeniyle bu tür esneklikler olmadan gerçekten sezonluk talebe yanıt vermek çok zor olabiliyor. Bunu her şeyden önce söylemek istedim TTYD yetkilisi olarak.

TÜROB da Türkiye Otelciler Birliği de burada. Arzu ederseniz, siz de konuşun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

TÜRKİYE OTELCİLER BİRLİĞİ ANKARA TEMSİLCİSİ HAKAN ARSLAN - Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; öncelikle böyle bir konuyla alakalı burada olmaktan dolayı ben hepinize çok teşekkür ediyorum. Bizleri dinlediğiniz için de ayrıca hepinize ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum.

Şimdi, az önceki konuşmalara dayanarak sayın milletvekillerimizin hassasiyetlerini anlayabiliyoruz fakat turizm diğer sektörlerle tamamen farklı. Biz yedi gün, yirmi dört saat 3 farklı vardiyayla çalışan, insanların genelde dinlendikleri günlerde, eğlendikleri günlerde çalışan bir sektörüz. Ben bu sektörde hâlâ görev yapıyorum, on dokuz yıldır profesyonel bir otel yöneticisiyim. Dolayısıyla diğer sektörlerle turizmi bir arada tutmak açık konuşmak gerekiyorsa çok mümkün değil. Bu anlamda tabii ki turizm hedeflerimiz var. Geçtiğimiz sene 62 milyon turist, 61 milyar dolar turizm gelirimiz vardı, bu sene hedefimiz 64 milyar, 65 milyon turist hedefi. 2030'da baktığımızda 100 milyar dolar ve 100 milyon turist hedefi olan ve çok önemli olan bir sektörden bahsediyoruz. Dolayısıyla burada özellikle çalışanlar açısından şu çok kritik: Birincisi, burada gene bu yasayla beraber işçinin isteği ve onayıyla gerçekleşen bir durum söz konusu. İkincisi, baktığımızda bir ayda günün sonunda dört günlük izin kullanması gerekiyor çalışan arkadaşlarımızın. Gene burada, bizim dediğimiz bu teklifte şu kesinlikle yanlış algılanması: Yani insanların izin kullanmaması, aralıksız çalışması... Hayır, burada sadece biz bir esneklikten bahsediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

TÜRKİYE OTELCİLER BİRLİĞİ ANKARA TEMSİLCİSİ HAKAN ARSLAN - Şöyle düşünün lütfen: Ben on dokuz senedir bu sektörde çalışıyorum. Yeri geliyor, pazar günü tabii ki iznimiz kullanılmak isteniyor ama yeri geldiğinde bu çalışma arkadaşlarımız pazartesi de salı da çarşamba da kullanmak istiyor bu izni. Yani burada aslında bizim vurgulamak istediğimiz şey turizm sektörünün esnekliğinden kaynaklanan izin sürelerini çalışanların dilediği zaman diliminde, o on günlük periyot içerisinde kendi istedikleri günde kullanması ve gene çalışanların rızası söz konusu. Çalışanların rızası söz konusu olmadan zaten bu kullanım söz konusu değil.

Bu konuyla ilgili olarak da şunu belirtmek istiyorum: Dediğim gibi, diğer sektörler... Ben sendikalarımızın da değerli görüşlerini de çok önemli buluyorum ve kaygılarını da çok önemsiyorum. Ama turizm sektörü tamamen farklı ve çok farklı dinamiklerle işleyen bir sektör.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, sağ olun.

Sayın Kaçmaz Sayyigît, buyurun.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Ben şunu sormak istiyorum: Gerçekten turizm sektöründe çalışan arkadaşlarımızın büyük bir kısmı güvencesiz koşullarda çalışıyor hani biz uzun uzun değindik buna. Mesela, sendikalı olamıyorlar. Şimdi siz 7/24'ü 10/24'e çıkarıyorsunuz ve "Kendi istekleri doğrultusunda buna karar verecekler." diyorsunuz da yani kaç tane emekçi orada gerçekten kendi isteği doğrultusunda buna bir yanıt verebilecek? Yani önlerinde 2 yol çıkacak ya işi bırakacaklar, işten çıkarılacaklar bu emekçi arkadaşlarımız ya da o kölelik koşullarında on gün boyunca çalışmak zorunda bırakılacaklar.

TÜRKİYE OTELCİLER BİRLİĞİ ANKARA TEMSİLCİSİ HAKAN ARSLAN - Ben, bir cevap verebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...

Sayın Kısacık...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, turizm sektörü farklı, tamam, temposu farklı da insan aynı insan ama. Yani şimdi oraya çalışmaya gönderilen insanı farklı bir modüle yükleyemiyorsunuz. Şimdi bir işçiyi düşünün... Bu sırada, ben bir gün bile işçi olarak çalışmış bir kişi değilim, onu söyleyeyim, ben yıllardır işverenim, işveren olarak söylüyorum ama... Şimdi haftalık izninde bu kişi annesini doktora götürmek için hani yedi günde o izin gününü bekliyor, çocuğunu görmek için o izin gününü bekliyor. Şimdi bunu on güne çıkardığınız zaman iki on gün daha bu iş uzuyor bakın. Yani "Bugün hastalandı, en azından hafta sonu götürürüm." diyor. Yani bu on gün izin... İnsan bu, öbür tarafı insan yani eşini özleyecek, çocuğunu özleyecek kimisi gurbette çalışıyor, hafta sonu görebiliyor. Sizin sektörde çoğu kimse biliyorsunuz... Şimdi yani insan faktörünü göz önünde bulundurmak lazım.

Şimdi, turizmde bunu açtığımız zaman... Ulaştırma sizden çok mu farklı? Bayramlarda falan ne oluyor? Adam bir çıkıyor, Batman'dan İstanbul'a otobüsle gidiyor. Ulaştırma da isteyecek bunu. Sağlık çok mu farklı? Sağlık da isteyecek bunu. Bodrum'daki hastane yarın buraya gelecek, "Sezonda bizim orası çok dolu oluyor -sezonda sağlık işçileri- on günden faydalanalım." diyecek haklı olarak. İnşaat; "Ben kışın bir şey yapamıyorum ancak yazın yapabiliyorum, yazın bu işi ona uzatalım." diyecek yani. Bu yol olacak onu söyleyeyim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 65

Bak, yine kanunların ruhuna geliyoruz Başkanım. Yani bak, bu ruhu doğru üflemek lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet teşekkür ediyorum.

Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Bu konuda ben de bir şey söylemek istiyorum. Hakikaten, hizmetin aksamaması için düşünülmüş bir ifade olmasına rağmen genel gerekçe içinde söz edilen işçilerin kayıtlı elektronik postalarına hukuken yazılı, ıslak imzalı gibi geçerli sayılmak üzere kararların iletilmesi meselesi var. Yani aslında gerçekten bu işçilerin hafta sonunda çalışma yerine işverenlerin başka birini bulabilme modelini getirmek lazım ve insanların bir günlük çalışma istirahat bedelini hakikaten ortadan kaldırmamak lazım. Mesela, gerçekten de genel olarak herkesin hafta sonu... Hele yaz sezonudur elbette düşünülür, hastası olur, çocuğu olur, daha evvel de söz edildi, o yüzden bence Komisyon veya bu teklif sahipleri bunu bir geri çeksin, bu işi tatlıya bağlayalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Suiçmez...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Şimdi, gerekçeyi açıklarken sektördeki "hizmetin aksamaması ve uluslararası rekabet için" dedi. Burada tabii işçi haklarıyla yarıştırmaya kalktığımız zaman her iki hakkı elbette ki işçiden yana bir tutum sergilenmesi gerekir diye düşünüyorum. Ayrıca, kıyaslama yaparken alınan ücretler, çalışma ortamı ve çalışma saatleri konusunda da keşke bilgi verseniz daha sağlıklı bir kıyaslama yapabiliriz.

Bir de Türkiye gerçeğinde işçilerin maruz kaldığı baskıları nasıl bu ara buluculuk sisteminde zorlamalara tabi tutulduklarını gördüğümüz zaman, bu getirilecek sistemle birlikte çok mağdur olacaklarını düşünüyoruz.

Şimdi, burada, özellikle, Sayın Bakan Yardımcım "Yazılı talebi ve onayı olmak şartıyla." demişsiniz; bir insanın yazılı talebi varsa zaten onayı vardır, bu onayı burada kullanmakla kastettiğiniz yine işverenin teklifi midir? Yani "ve"yi kullanmışsınız; ama burada yapılacak olan herhâlde işverenin teklifi ve işçinin de onay vermek zorunda kalması sonucunu doğuracak bir sistemin konulması. Burada, bu iki kelimenin bir arada kullanılması bir tuzak aslında; burada "ve" olmaz yani o kadar açık, net. İşçi yazılı talepte bulunuyorsa "istiyorum" demektir ama bu, işverenin talebi ise buna başka bir şey söylemeniz gerekir; teknik anlamda da kötü bir şey diye düşünüyorum.

Burada, işçinin dinlenme hakkının belirsiz bir sürece bırakılması da doğru değil yani dinlenme hakkı bir insan hakkı bu kadar basit; bunu o veya bu gerekçelerle kaldırmak mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bir cümle daha söyleyeyim, mesela, hafta sonu çalışmada zamlı ücret ödenir işçiye. Ne ödemeyi düşünüyorsunuz? Öyle bir planlama var mı burada? Ne ödeyeceksiniz bu süreci artırdığınızda? Hiç mi ödemeyeceksiniz, yoksa aynı ödemeyi mi yapacaksınız?

Teşekkür ediyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Çalışma Bakanlığı var ya burada, onlar da söylesinler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Zaten değişiklik onların kanununda, onlara en son söz vereceğim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Onların kanunu mu? Turizm Bakanının ne işi vardı demin aşağıda?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Onları ilgilendirdiği için onları da çağırdık, biz herkesi çağırıyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, zaten sıkıntı ne biliyor musunuz Başkanım, bakın, sektörün en büyüğünü bakan yaparsanız bunlarla karşı karşıya kalırız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Komisyon gündemine hâkimdir, gündemin dışına çıkmayalım lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Gündem bu esasında. gündem bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok kısa bir şey daha söylemek istiyorum. Bakın, ezbere konuşmuyoruz, sektör temsilcileri çok güzel anlattı. Ezbere niye konuşmuyoruz? Ben Antalya milletvekiliyim, burada başka Antalya milletvekilleri de var. Niye Antalya'yı önemsiyorum? Hani turizmin en yoğun yaşandığı yerlerden. Bakın -daha ben yeni oradaydım, saha çalışması yaptım- her sene gittiğimizde turizm sektöründe çalışan emekçilerin çok ciddi şikâyetleri oluyor, çok ciddi. Belki sektörde çok öne geçmiş olan bazı otellerde daha insani koşullarda çalışılıyor olabilir; bunu zaman zaman biz de görüyoruz ama çok vahşi koşullarda çalışan işletmeler var orada. Orada çalışan emekçilerin hani öyle rızası falan, biz onların rızasının nasıl alındığını biliyoruz yani kapının önünü ya rızadır bunun adı. Dolayısıyla böyle bir kanun çıktığında gerçekten insanlar çok zorlanacaklar; o yüzden, bunun bir daha düşünülmesi lazım, geri çekilmesi, müzakere edilmesi daha doğru olur. Daha sezon yeni başladı, sezonun içindeyiz, sezon içindeyken böyle bir değişiklik yapmaya kalkışıyorsunuz yani insanlar hazırlıklı değil böyle bir şeye. Dolayısıyla bu maddenin gerçekten geri çekilmesi gerekiyor. Bir kez daha bu konuyu dile getirmek istedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan Yardımcısına söz veriyorum.

Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 66

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; şimdi, öncelikle, şunu ifade edeyim: Biz kanunun ilgili maddesinin giriş cümlesine hiç dokunmuyoruz yani 6'ncı günden sonra en az yirmi dört saat, yedi günlük bir zaman diliminde en az yirmi dört saat dinlenme tatili verilir; bu ifade baki. Bu şu anlama geliyor: Her yedi günlük bir dilimde mutlaka yirmi dört saat dinlenmeyi hesap edecek sektör. İşte, bir ayda demek ki 24x4 doksan altı saat vermek zorunda. Biz bu izin kullandırmayla alakalı günleri "hak kazandığı" günden sonra olmak üzere" şartını turizm sektörü için esnetiyoruz yani yapılan aslında bu. Burada çalışılan gün diyelim ki 6'ncı gün bu değişiklikte esnetmekten sonra zaten fazla çalışma diye bir şey yok çalışma günü bu; onun için fazla çalışma veya bir mesai diye bir şey yok. İşveren onu ayrıca çalışma süresinin haricinde yani günde yedi buçuk saat çalışmanın ötesinde bir çalışmaya tabi tutarsa tabii ki orada fazla çalışma doğacak, o ayrı. Ben çalışmanın kendi içerisinde yani bu mevzuatın, o maddenin kendi içerisindeki düzenlemeyle ilgili ifade etmeye çalışıyorum.

Bir başka husus da şu: Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından turizm konaklama tesisleri verilenlerle ilgili sadece. İşte, Antalya turizm bölgesi her sektörde, her çalışan için değil, sadece ve sadece turizm konaklama belgesi olan yerler için geçerli bu. Biraz önce söylediniz, sektörün o alanında hakikaten işçi bulma noktasında da sıkıntı var, basında da görmüşsünüzdür takip ettiğinizde. İspanya, Yunanistan ve İtalya'nın buradan personel çektiği o tarafa, yetişkin elemanları o tarafa çektiği ve orada istihdam ettiğiyle ilgili haberleri de görüyorsunuz, daha esnek çalışmalar olduğu için yani bunu ben sadece hatırlatma olarak söyleyeyim, maddemizle alakalı olarak söylemiyorum.

Şimdi, Sibel Hanım'ın ifade ettiği... Aslında "veya" ifadesi var metinde yani burada "işçinin talebi veya onayı" derken diyelim ki işveren çalışmasını istedi illaki işçiden bir talep gelecek değil, işveren de talep edebilir, der ki: "Bu hafta sonu çalışmaya kalabilir misin?" o zaman işçinin onayı gerekiyor, bizim burada kastettiğimiz şey o; yoksa işçiden bir talep gitti de işveren onaylıyor anlamında değil, işçinin bir talebi olur; "veya"dan kastettiğimiz şey o.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ama yine de onun "Kesin çalışın." demek olduğunu biliyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Şöyle bunu yazmamış olsaydık aslında sizin eleştirmeniz gerekirdi, o zaman "İşverenin bunu vahşice kullanmasına imkân veriyorsunuz." gibisinden bir şeyi söylemeniz gerekirdi. Böyle söyleyerek biz aslında işverenin inisiyatif alanını kısıtlıyoruz yani istediğim gibi çalıştırma...

Bir de şöyle bir şey var: Turizm sektöründe bilhassa, işte, Antalya, Muğla, o yörede çalışanlardan gelmiyor bu, çalışanlar değil, daha çok turizm meslek lisesi mezunu olan çocuklar ve Türkiye'nin çeşitli yerlerinden oralara gelen kişiler, personel. Diyelim ki Adıyaman'dan, Amasya'dan, Ankara'dan birileri orada çalışıyor, hafta sonu tatilini kullandığı zaman -bir gün olarak kullandığı zaman- bir günlüğüne evine gidecek ya da sezon bitene kadar hiç gitmeyecek yani öyle bir durum var; ya, bir günlüğüne gidecek hafta sonu tekrar dönecek. Sektör zaten bu anlamda bu esnekliği sağlamak için hem de personelin ayarlamasını yapabilmek için ben bunlara gerekirse iki gün üst üste... Dedim ya sözümün başında o doksan altı saati kullandırmak zorunda ay içerisinde; bunu da hak kazandığı on günden sonra kullandıracak. Diyelim ki 2'nci yirmi günde bir kişi için iki gün üst üste izin yapma hakkı doğmuş olacak; o zaman belki de Ankara'ya gelecek ailesinin yanına, tekrar dönecek, her hafta yapmaz bunu ama bir sezon boyunca kişiyi oraya mahkûm etmek de doğru değil. Bu bağlamda, bir esneklik istendi. Uluslararası Çalışma Örgütü bu noktadaki esnekliklere çok sıcak bakmıyor, doğru; bu eleştiriye de itiraz etmiyoruz fakat şöyle de bir şey var: Hem sektörün esneklik bağlamında, hem de Uluslararası Çalışma Örgütü'nün rıza göstereceği bağlamda böyle bir orta yol bulduk, takdirlerinize. İzah ettiğim kadarıyla...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani şöyle, diyorsunuz ki on gün çalıştı bir gün tatil, ondan sonra belki ertesi günü tatil kullanabilir, öyle mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Şimdi, ikinci on günü kullandığında ortalama...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben on gün çalıştım bir gün tatil, ertesi gün ben bir daha tatil yapmak istiyorum yani nasıl o doksan altı saati siz böyle bir şey içerisinde bir aya sığdıracaksınız? Esasında, bu, vardiyaları işveren açısından daha işin içinden çıkılmaz bir hâle getirmez mi? Kimisi on gün kullandı... Yani böyle tuhaf bir, saçma sapan bir sistem olacak.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Aynı soruyu biz de Kültür Bakanlığımıza sorduk, sektör "Biz onun nasıl yapacağını biliyoruz, biz onu hallederiz." dediler. Denetim olarak da Teftiş Kurulu olarak da biz onların zaten denetimlerini yapacağız. Bu bağlamda kullandırıldı mı, kullandırılmadı mı, buna uyuluyor mu? Yani on günü aşan süreler var mı, yok mu? O da denetimimizde, bizim denetimimizde yapılacak. Uygulamayı görmeden tabii ki dediklerinize katılıyorum, sakıncalarının olmayacağını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Esasında, var ya sizin buna karşı çıkmanız lazım "Olmaz." demeniz lazım bizim yerimize, siz Çalışma Bakanlığısınız. Yani iş kazalarının ülkedeki durumunu biliyorsunuz, biraz evvel rakamlar verdim, bu daha fazla tetikleyecektir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Ama turizm sektörünün rekabeti bağlamında da buna ihtiyaç olduğuna inandığımız için getirdik, yoksa tabii ki sonuç itibarıyla her kişinin anayasal hakkı olan dinlenme hakkını kullanıyor olmasının Çalışma Bakanlığının savunması lazım ama ortada da yıllık 75 milyar dolar getirisi olan bir sektör var. Tekrar söylüyoruz, sadece turizm konaklama tesisleri olan yerlerde...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 67

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Peki, şunu söyleyeyim o zaman: Yarın inşaat sektöründe böyle bir kanun geldiği zaman biz gene sizinle aynı şeyi mi konuşacağız? Şu an inşaat sektörü de Türkiye'nin en fazla hizmet ihracatı yaptığı alan, dünya her tarafına şey yapıyoruz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Şu anda gelmediği için bir şey diyemem, geldiğinde yine aynı argümanı savunuruz, bir şey diyemeyeceğim o konuda.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Belirsizliği nasıl ortadan kaldıracak?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle yapalım...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Yani sadece bu düzenlemeye münhasır açıklamamı yapmaya çalıştım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sektörden temsilci, buyurun.

TÜRKİYE TURİZM YATIRIMCILAR DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ ÖYKÜ KORKMAZ - Endişeleri tabii ki anlıyoruz, haklı da görüyoruz tabii ki bazı noktalarda ama daha önce de belirttiğim gibi, bizim rakiplerimiz de bu esnekliği, bu kaydırmayı, aslında gün kaydırmasını ve turizm sektöründeki esnekliği sağlıyor. Bunu Türkiye olarak biz de yapabiliriz diye düşünüyorum ve yani düzenlemeyi bu noktada kaldırmak yerine, uygulamayı denetlemek veya çalışanların rızasının şeffaf biçimde güvence altına alındığını bilmek, onun bir denetiminin yapılmasının daha uygun olacağını düşünüyoruz biz düzenlemeyi kaldırmak yerine.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Önergede konuşacaktım ama Başkanım, önergeye sıra gelmeyecek, öyle görülüyor; bir saptama yapmak için söz aldım.

Şimdi, sanki insandan değil de amortismanı tabii ki bir iktisadi kıymetten bahsediyor gibi konuşuyoruz ya gerçekten. Normal amortismandan hızlandırılmış amortismanı mı geçiyoruz? Ayda 3 kere itfa payı mı ayırıyoruz? İnsandan bahsediyoruz, çok yoğun çalışan, yıpranan, yedi günde bir gün dinlenme hakkı olan bir kişiden bahsediyoruz, hizmetliden, işçiden bahsediyoruz. Az önce bahsedildi, yani diğer sektörlerde de bu sirayet eder, dinlenmek çalışanların en doğal hakkıdır ve Anayasa'da bu, güvence altına alınmıştır. Şimdi, burada bir sürü soru işareti olan noktalar var, sadece konaklamayla ilgili yerlerde bunu uyguluyorsunuz. Yıpranmanın çok yüksek olduğu bir hizmet sektöründen bahsediyoruz. Bence bu kanun teklifinden bu maddenin çekilmesi lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerimiz var mı aramızda?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YATIRIM VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ELÇİN ŞİMŞEK ÖNCÜ - Evet, Genel Müdür Yardımcısıyım.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Bakanlık yetkilisi siz varsınız ama şu anda Turizm Yatırımcılar Derneği, sektör işe daha fazla sahip çıkıyor.

Turizm Yatırımcılar Derneğimize bir şey sormak istiyorum: Sayın Bakanımız Mehmet Nuri Ersoy da sizin üyeniz mi? Derneğinizin üyesi mi yatırımcı olarak?

ERHAN USTA (Samsun) - O, tatile Yunanistan'a gidiyor biliyorsunuz.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Mehmet Nuri Ersoy üyeniz değil mi? Yani Turizm Yatırımcılar Derneğine Sayın Bakanın firması ETS tur olarak veya otel zinciri olarak üye mi, değil mi onu merak ediyoruz.

TÜRKİYE TURİZM YATIRIMCILAR DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ ÖYKÜ KORKMAZ - Onu bir kontrol edeyim ben.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Ciddi mi yani? En büyük otel sahiplerinden birisi derneğimize üye değil, öyle mi?

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Öyle bir zorunluluk yok ki.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Hayır, ben soru soruyorum yani. Yok veya değil diyemiyor.

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Hayır, olsa ne olur yani?

SADULLAH KISACIK (Adana) - Burada zaten işte...

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Özel sektör, olsa ne olacak yani?

SADULLAH KISACIK (Adana) - Bakın, Bakanlıktan çok yatırımcılar konuşuyor, Bakanlıktan çok yatırımcılar konuşuyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ama burada yatırımcının derdi var.

SADULLAH KISACIK (Adana) - "İşçinin, emekçinin, emeklinin sahibiyiz, ona sahip çıkacağız." diye geldiniz yatırımcı konuşuyor, otel zincirleri konuşuyor burada, otel zincirleri.

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Özel sektör, olsa ne olacak?

SADULLAH KISACIK (Adana) - "Olsa ne olur?" İşte bu olur, bu olur. Bakanlık savunamıyor, dernek savunuyor, bu olur işte, bu olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

Değerli milletvekilleri, biraz tansiyonu düşürelim.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Allah, Allah "Olsa ne olur?" bu olur!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sakin olalım değerli arkadaşlar, lütfen.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 68

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakanım, bu haklar, kazanılmış haklar, uzun mücadeleler sonucunda kazanılmıştır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Köleliğe geri dönemeyiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dönmüyoruz değerli arkadaşlar.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Bakanım, burada aslında tabii, sektör "İşçi bakımından sıkıntıya giriyoruz." diye bu talebi yapıyor ama burada tabii, şöyle bir şey var: "İşçinin yazılı talebi veya onayıyla hak kazandığı günü takip eden dört gün içinde..." yani yazılı talebi ve onayı olması lazım. Burada sadece şey yapılabilir: "Arkasından gelen hafta tatilinde yaptığı çalışmaların günlük normal çalışma süresi kadarlık kısmı fazla çalışmanın hesabında dikkate alınmaz." diyor yani belki şu olabilir: Pazar günü de çalıştırıyorsunuz ya insanları, yedinci gün; belki buna fazla mesai verirsiniz onlar da memnun olabilir, belki o kısmı olabilir.

AVUKAT HACER TÜRK AYBAYRAK - Yasal olarak mümkün değil ki.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hayır, hayır, diyorsunuz ya...

CAVİT ARI (Antalya) - Konular başka.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Mesele para değil ki ya, mesele para değil.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hayır, hayır "Günlük normal çalışma süresi kadarlık kısmı fazla çalışmanın hesabında dikkate alınmaz." diyorsunuz ya...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Pazartesi...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ha, o üçüncü, dördüncü günde; tamam.

Burada zaten kişinin rızası var Sayın Bakanım yani rıza olmazsa burada zaten uygulayamıyor işveren. Peki, işten çıkarabilir mi? Zaten işçiye ihtiyacı var, değil mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Personel hiç yok.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Böyle bir kanun yapma tekniği olabilir mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...

Değerli arkadaşlar, sükuneti tesis edelim.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yani burada bir zorunluluk olsa, mesela rıza filan aranmasa siz haklısınız ama burada rıza arandığı için yani işçinin rızasını almak zorunluluğu var.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Türkiye'de zorunluluk hâlini de mahkemelerden biliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İşçi rıza göstermezse yedinci gün kullanmak zorunda, değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Güneş...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Onları mahkemeler geçersiz kabul ediyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Bakanımız cevap versin ya.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Olur mu öyle şey?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar...

Şimdi, Sayın Ertem burada iki şeyde yoğunlaşın. Bir, mesai ücretlerinde bir hak kaybı oluyor mu, olmuyor mu? Bu soruya bir cevap verir misiniz lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Aslında konuşmamın içerisinde söyledim, fazla mesaiyle hiçbir alakası yok. Diyelim ki günde...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, mesela şunu söylüyor arkadaşlar: Altı gün çalıştı, pazara geliyor; pazar günü yüzde 50 mesai...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Yok, yok, öyle bir şey yok.

Fazla mesai dediğiniz şey günlük çalışma sürelerini aştığı taktirdedir.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Hafta tatilindeki çalışmadan bahsediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, şimdi "Altı artı bir dediğiniz zaman..."

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - İşte bu, hafta tatilini biz on günün sonuna iteliyoruz.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bir on gün daha dedi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Çalışma günü olacak o.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dolayısıyla pazar günü de çalıştırdığınız zaman yüzde 50 mesai ödeyeceksiniz...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ödemeyecek, ödemeyecek.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Yok, almayacak işte, onu söylüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, dolayısıyla...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Dokuz güne çıkmış oluyor hafta.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O zaman o pazar günüyle alakalı alacağı fazla mesai...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 69

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Yok.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Alamayacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O zaman bir hak kaybı mı olmuş oluyor onlar için.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Hiçbir hakkı yok efendim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Evet, nasıl olmuyor?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Şimdi, şöyle söyleyelim Sayın Bakanım: Diyelim ki bu kişi altı gün çalıştı, hafta sonu çalışmadı; bir mesai vermiyoruz. Eğer hafta sonu çalışırsa ki bu, yasaya aykırı, biz onu tespit ettiğimizde ceza veriyoruz. Biz gün içerisinde fazla çalıştığı takdirde, gün içerisindeki mesaisi... Onunla ilgili "Yedi buçuk saati aştığı takdirde fazla çalışma verilebilir." diye yasa bunu emrediyor. Hafta sonu her hâl ve şartta dinlenmesidir işçinin, dinlenecek.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Pazar günü de mesai olur Sayın Bakan.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Olur, olur, yüzde 50 de zamlı ödenir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Şimdi, şöyle: Eğer dinlenmesini başka gün kullanıp hafta sonu çalışırsa o zaman yüzde 50 zamlı alıyor, tamam; onu demiyorum. Şimdi, biz bunun haftasını uzatıyoruz, onu söylemeye çalışıyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Olmayacak, hafta sonu çalıştığında yüzde 50 almayacak.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Evet, olmuyor, dediğiniz de buydu zaten.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Evet, zaten maddenin devam eden...

RESUL KURT (Adıyaman) - Yüzde 50 zamlı alırsa hafta tatili çalışması yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Zaten devam maddede, devamında söylüyoruz biz onu.

RESUL KURT (Adıyaman) - Yani şöyle düzeltelim: Hem çalışması lazım hem de hafta tatili olmuyor. Ya çalışmayı alacak ya tatil yapacak ve o gün kullanamazsa haftanın tatilini, on beş gün sonra kullanacak.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Bu konuya bir dâhil olun, teklifi siz verdiniz, bunu geri çekin, olsun bitsin ya.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, normal şartlarda tatil günü çalıştığında yüzde 50 fazla alıyordu, şimdi düzenlemeden sonra o fazlayı almayacak elbette.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Bakın, devamında diyoruz zaten "Bu hâlde işçinin hak kazandığı hafta tatilinde yaptığı çalışmaların günlük normal çalışma süresi kadarlık kısmı fazla çalışmanın hesabında dikkate alınmaz." Bunu bilerek söyledik yani, bu mesaiye girmesin diye.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, nihayetinde epey söz verdim.

Burada üç konuya bence iyi hazırlık yapmanız lazım, üç konuyu da söyledim başta size. Bunun Genel Kurul boyutu da olacak, orada da yine bu tartışmalar gündeme gelecek. Dolayısıyla, bu üç soruyu çok net şekilde milletvekillerinin kafasında aydınlatmanız lazım gerektiği kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, kiyafetimüzakere...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - 3 soruyu tekrar söyler misiniz Sayın Başkanım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, şöyle maddeye geçtim, ben söyledim, sordum onlara, onlar biliyorlar. Yani şurada temel 3 tane endişeleri var: Fazla mesaiyle alakalı bir hak kayıpları olacak mı? "Neden ihtiyaç duyunuz?" diyorlar yani niye getirdiniz bunu, yoktu daha önce, sektör nasıl ilerledi? Bir de daha fazla bir çalışma olacak mı bu çalışanlarla alakalı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - İzinler kullandırılabilir mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İşte, daha fazla bu insanları çalıştıracak mısınız? Bu 3 tane şeyi soruyorlar, çok fazla bir şey yok. Bunu cevaplarsanız bence...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Bu çekilsin Başkanım, çekilsin...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bu çekilmelik Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle yapalım: Bununla alakalı çalışmalarını yürütsünler, ona göre gerekirse orada çalışmaya bakılır.

Evet, 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

Cavıt Arı

Cevdet Akay

İzmir

Antalya

Karabük

Mustafa Erdem

Tahsin Ocaklı

Veli Ağbaba

Antalya

Rize

Malatya

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Manisa

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 70

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

İş Kanunu'nun 46'ncı maddesi hafta tatilini düzenlemekte olup haftalık çalışma süresi olan kırk beş saati tamamlayan işçi hafta tatiline hak kazanmaktadır. Yani haftanın altı günü günde yedi buçuk saat çalışan işçi kırk beş saati tamamladığından haftanın 7'nci günü işçiye hafta tatili verilmesi zorunludur. Teklifin 10'uncu maddesiyle Turizm Bakanlığında turizm işletme belgesi almış olan konaklama işletmelerinde işçinin yazılı talebi ve onayı hâlinde hafta tatili izni takip eden dört gün içinde kullanılmasının önü açılmaktadır. Altı gün çalışan işçi 7'nci gün hafta tatiline hak kazanmaktayken turizm sektöründe işçinin üst üste on gün çalıştırılmasının önü açılmakta, 11'inci gün hafta tatili olarak kullandırılması teklif edilmektedir.

Anayasa'nın 50'nci maddesi açık biçimde dinlenme hakkını güvence altına almıştır. "Dinlenmek, çalışanların hakkıdır. Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir."

Bu açık hüküm karşısında işçinin haftada bir gün dinlenme hakkı anayasal düzeyde bir güvencedir. Hafta tatili hakkı işçinin yedi günlük zaman dilimi içerisinde kesintisiz yirmi dört saat dinlendirilmesini sağlamak amacıyla tanınmıştır. İşçinin aralıksız on gün çalıştırılabileceği sonucunu doğuracak olan teklif metni Anayasa'ya aykırı bulunmaktadır.

Bu nedenlerle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

2011 yılına kadar Çalışma Bakanlığının 20 ilde bölge çalışma müdürlüğü 1 ilde de şube müdürlüğü eliyle hizmetleri yürütülmekteyken 2011 tarihinde 665 sayılı Kanun'la yapılan düzenlemeyle bu görevler Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüklerine devredilmiştir. Dolayısıyla bu değişiklikle Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüklerinin 4850 sayılı Kanun uyarınca idari para cezası uygulama yetkisi tereddüde yer vermeyecek bir biçimde ortaya konulmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Bakırlıoğlu'nun mu söz talebi var?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Yok, konuşma yok Başkanım.

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, ben söz istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Burada kesilen idari para cezaları var. 1,67 milyar, 2025 Haziran sonu itibarıyla bir rakamdan bahsediliyor. Bu tahakkuk eden rakam. Buradaki tahsilat durumu nedir? Herhâlde bu kanun teklifi kanunlaştığında il müdürlüklerince uygulanan idari para cezalarına açılan davalar da etkisiz hâle gelecek değil mi?

RESUL KURT (Adıyaman) - Yok, etkisiz hâle gelmeyecek.

CEVDET AKAY (Karabük) - Yok, yok, yetkili hâle gelecek ki...

RESUL KURT (Adıyaman) - Yetkili hâle gelecek.

CEVDET AKAY (Karabük) - ...mahkemeye itiraz edemeyecekler, onu kastediyorum yani. Şimdi, burada, o zaman düşük bir tahsilat var anladığım kadarıyla, doğru mu?

RESUL KURT (Adıyaman) - Yani şöyle: Bölge...

CEVDET AKAY (Karabük) - Yani 1,67 milyar altı ayda tahakkuk etmiş para, idari para cezası.

RESUL KURT (Adıyaman) - Yok, şöyle Sayın Vekilim: Bazı mahkemeler Çalışma ve İş Kurumu il müdürlükleri... Yani önce müfettişler, iş müfettişlerimiz, işletmelerde bir inceleme yapıyor, incelemede gördükleri uygunsuzluklarla ilgili rapor yazar, rapordaki önerilen idari para cezalarını Çalışma ve İş Kurumu il müdürlükleri işverenlere tebliğ eder. İşverenlerin bir kısmı da ödemeyi yapıyor, belki bir kısmı da diyor ki: "Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüklerinin bu para cezalarını uygulama yetkisi yoktur." Mahkemeler de müfettiş tespitlerine rağmen, uygunsuzlukları tebliğ etmesine rağmen idari para cezalarını iptal ettirebiliyor. Burada "bölge müdürlüğü" dediği için... Burada yani kanunla bölge çalışma müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı "Bölge müdürlüğü" diyor, işveren itiraz ediyor, diyor ki: "Bu bölge müdürlüğü değildir, Çalışma ve İş Kurumu müdürlüğüdür." Dolayısıyla mahkemelere karşı bir yetkisizlik savında bulunulmaması için bu düzenleme öngörülüyor.

CEVDET AKAY (Karabük) - O açıdan güzel bir düzenleme. Ben hani tahakkuk tahsis oranını merak ettim.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Bölge müdürlükleri...

RESUL KURT (Adıyaman) - Tabii kalktı, 2011'de kalktı bölge...

Yani böylece itiraz edemeyecek Sayın Vekilim.

CEVDET AKAY (Karabük) - Tahsilat rakamını merak ettim Vekilim.

RESUL KURT (Adıyaman) - Tahsilat rakamı...

CEVDET AKAY (Karabük) - Onu bize bildirirler herhâlde.

RESUL KURT (Adıyaman) - Tamam, yani çok sayıda il müdürlüğünde olduğu için veriler şu an net bir rakam söyleme imkânı yok ama büyük bir bölümü tahsil ediliyor, çok az bir kısmına yetkisizlik nedeniyle itiraz ediliyor.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 71

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisinin 1 adet önergesi vardır.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

Cavit Arı

Veli Ağbaba

İzmir

Antalya

Malatya

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Cevdet Akay

Tahsin Ocaklı

Manisa

Karabük

Rize

Mustafa Erdem

Antalya

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Maddeyle kanun teklifinin 6'ncı maddesiyle yapılan düzenleme çerçevesinde düzenleme yapılmakta ve İş Kanunu çerçevesinde verilecek idari para cezalarını vermeye yetkili merciler yeniden tanımlanmaktadır. Bu çerçevede maddeyle Bakanlığın görevlerini taşra teşkilatı vasıtasıyla yürütülebileceğine ilişkin teklifle öngörülen düzenlemeye uyumlu olacak şekilde 4857 sayılı Kanun kapsamındaki idari para cezalarının Çalışma İş Kurumu il müdürünce verilebilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Ancak bu yapılan düzenlemenin esasına bakıldığında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı personel eksikliğini ilgili kuruluşlarının taşrada görevli personellerini kendi görev alanında kullanarak gidermeye yönelik bir düzenleme yapmayı amaçlamaktadır.

4857 sayılı Kanun kapsamında idari para cezalarının Çalışma İş Kurumu il müdürünce verilebilmesine yönelik düzenleme Anayasa'nın 128'inci maddesinde belirlenen kanunilik ilkesinin zedelenmesi ve Anayasa'nın 7'nci maddesinde yetki devrinin sınırlarının aşılması anlamına gelmektedir ve bu nedenle Anayasa'ya da aykırıdır.

Bu nedenlerle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Kurt...

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

12'nci maddeyle 4850 sayılı Kanun kapsamındaki bildirimlerden işçinin de kabul etmesi koşuluyla iş akdinin feshinin sonucunu doğuracak bildirimler hariç olmak üzere Kayıtlı Elektronik Posta sistemi üzerinden de yapılabilmesine ve yapılan bildirimlerin yazılı, ıslak imzalı gibi hukuken geçerli sayılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, Kayıtlı Elektronik Posta sisteminin kullanılmasına ilişkin maliyetler işveren tarafından karşılanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, söz talebi...

Bu maddeyle alakalı söz talebi var mı? Yok.

TİSK AVUKATI ESİN ÇETİNKAYA - Başkanım, biz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Zaten kimsenin bir talebi yok, siz ne yapacaksınız?

HAK-İŞ KONFEDERASYONU AVUKATI HACER TÜRK ALBAYRAK - Kimse yoksa bize söz verin Başkanım, bizim var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, olmayan yere...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Başkanım, ben bir şey sorabilir miyim?

HAK-İŞ KONFEDERASYONU AVUKATI HACER TÜRK ALBAYRAK - Çok kısa...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Çok kısa... Çok konuşmaya gerek yok, milletvekilleri konuşmuyor, siz ne yapacaksınız?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Buradaki "işçinin yazılı kabulü" yerine "işçinin yazılı talebi hâlinde" şeklinde düzenlemeyi düşünmez misiniz?

RESUL KURT (Adıyaman) - Önerge verin, düşünülür yani...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Burada da işçinin yine aleyhine olup hak kayıplarına neden olacak bu düzenleme.

RESUL KURT (Adıyaman) - Yani KEP sistemi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, bir saniye, TİSK'e bir söz verelim.

Buyurun.

TİSK AVUKATI ESİN ÇETİNKAYA - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 72

RESUL KURT (Adıyaman) - KEP sistemi Sayın Vekilim, KEP sistemi, Kayıtlı Elektronik Posta yani devlet gözetiminde, bu devletin sistemi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kurt, bir saniye...

Değerli milletvekilleri...

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Hocam onları kimse görmüyor, hiçbir muhasebeci, hiçbir halkla ilişkiler, KEP'ten hiç kimse tebligatı alamıyor pratikte. Bak, ben yirmi yıl yaptım bu işi. Hiçbir işletme, hiçbir mükellef KEP'ine bakmaz. Bu iş böyle yani uygulamada.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Eskisini de muhafaza ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bu yine işçi aleyhine sonuç doğuracak bir düzenleme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, böyle bir usulümüz yok, lütfen, söz verdim size. Yoksa birbirimizi anlamayız.

TİSK, buyurun.

TİSK AVUKATI ESİN ÇETİNKAYA - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bu düzenlemenin çalışma hayatının dijital dönüşümü açısından yerinde bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz. Bununla birlikte fesih bildiriminin de madde kapsamına dâhil edilmesini talep ediyoruz çünkü özellikle iş yerleri terk edilerek eylemli şekilde iş sözleşmesini sona erdirildiği hâllerde işçilere ulaşmak mümkün olmadığından iş sözleşmesinin sona erdirdiğine dair bildirimlerin de elektronik ortamda yapılabilmesinin gerektiğini düşünüyoruz.

Yine, işe iade davalarında feshin kim tarafından ve ne sebeple yapıldığının ispatı güç olduğundan da fesih bildirimlerinin de elektronik ortamda yapıyor olabilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, HAK-İŞ bir dakika da size.

Buyurun.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU AVUKATI HACER TÜRK ALBAYRAK - Teşekkür ederim Başkanım.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamındaki bildirimlerin işçinin de kabul etmesi koşuluyla kayıtlı elektronik posta sistemi üzerinden yapılmasının çalışma barışını bozacağı, çalışanların hak ve menfaatlerinde ciddi kayıplar yaşamasına neden olacağı kanaatindeyiz. Her ne kadar "işçinin de kabul etmesi koşulu ile" denilmiş ise de çalışanların bu yönde muvafakat vermeye zorlanması gibi durumların yaşanmasından endişe duymaktayız. Ülkemizde çalışanların dijital okuryazarlığı konusunda ciddi sıkıntılar mevcuttur. Avrupa Birliği ülkelerine oranla ülkemizde çalışanların dijital yetkinliklerinin hâlen çok geride olduğu açıktır. Kayıtlı elektronik posta adresini takip edebilecek, bu adrese işveren tarafından yapılan tebligatlarını inceleyip gerektiğinde itiraz edebilecek çalışan sayısı oldukça azdır. Kanun değişikliği teklifinde her ne kadar iş akdinin feshi sonucunu doğuracak bildirimler hariç denilmek suretiyle düzenleme yapılmış ise de işçi aleyhine yapılan iş yeri değişikliklerinin kayıtlı elektronik posta yoluyla yapılması ve işçinin bu değişiklik teklifine İş Kanunu'nun 22'nci maddesinde yer alan düzenleme uyarınca altı günlük süre içerisinde itiraz etmemesi hâlinde değişiklik teklifini kabul etmiş sayılacağı açıktır. Bu durum, çalışanlar açısından ciddi mağduriyetler doğuracaktır. Değişiklik teklifiyle işveren tarafından KEP adresine gönderilen ücret bordrosuna itiraz etmeyen çalışan açısından KEP adresine tebliğ edilen ücret bordrolarının kesin delil niteliğinde olacağı öngörülmektedir. Çalışanların KEP adresine gönderilen ücret bordrolarına hangi yolla itiraz edebilecekleri hususunda değişiklik teklifinde bir düzenleme bulunmamaktadır, bu yönüyle de değişiklik teklifi eksik ve hatalıdır. Bu nedenle, söz konusu değişiklik teklifinin kanun taslağından çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Ben söz istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli milletvekilleri, söz verdim bir daha dönüyorum.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Yok, bana verir gibi oldunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, size vermiyorum.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Şimdi, kesinlikle KEP adresleriyle alakalı uygulamada bir pratik yok. Bakın, ben size örnekleyeyim. Buradan Sayın Bakanım, İskenderun'da filtrenin kalbi, demir-çelik sektörünün kalbi, ben size isim de vereyim. Bu fabrikalarda çalışan en az ben de 500 tane işçinin bir arada olduğu bir fabrikada yirmi üç yıl çalıştım. İlkokul mezunu bizim işçilerimiz, ustalar, bunların elektronik postayla KEP adresiyle falan bırakın ilgisini, bunların hepsi bordrolu çalışan olup, biz bunlara fabrikanın içine bordrolarını dağıttırırken bile ne diye, her ay gelir ki "Niye benim maaşım böyle?" diye muhasebeciye her ay maaşını hesaplattır. Dolayısıyla bu insanların... Benim de var KEP adresim ama ben de bakmıyorum, böyle bir şey yok, uygulamadan bunu kesinlikle tekrar ya çıkarın veya değerlendirin, bundan uzak durmanız da fayda var. İlkokul mezunu bir sürü çalışan insanımız var, bunların dijital ipek alakaları yok. Dolayısıyla sağlıklı bir uygulama olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet teşekkür ediyorum değerli milletvekilleri.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13 ve 14'üncü maddeyi birlikte müzakereye açıyorum, Özel İstihdam Bürolarıyla ilgili.

Sayın Kurt, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 73

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Düzenleme İŞKUR'un, iş iş gücü piyasasının daha etkin izlemesine politika geliştirme kapasitesinin güçlendirilmesine, özel istihdam bürolarının faaliyetlerinin daha şeffaf ve denetlenebilir hâle getirilmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, iş gücü piyasasında kayıt dışı uygulamaların önlenmesi ve istihdam hizmetlerinin etkinleştirilmesi hedeflenmektedir. Maddeyle 4904 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle Özel İstihdam Bürolarına açık iş ilanlarıyla açık işlere yönlendirilen kişilere ilişkin verileri İŞKUR tarafından belirlenen format ve esaslara göre İŞKUR'a bildirme yükümlülüğü getirilmiş olup yapılan bu düzenlemeyle uyumlu olacak şekilde bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden Özel İstihdam Bürolarına yönelik idari para cezası düzenlenmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Tabii, bu önemli bir madde. Özel İstihdam Büroları artık İŞKUR talep etmeden de veri yükleyecek, açık iş ilanlarını ve yönlendirdikleri adayların kişisel verisini İŞKUR sistemine işleyecek. Madde, ülkemizde veri güvenliği ve verilerin güvenilirliği üzerinden tartışılacak bir konu çünkü bu konuyla ilgili bir veri hırsızlığıyla karşı karşıya kaldık, çok ciddi kamu kurumları da kaldı, İŞKUR' da bunlardan biri, mağdur. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığında bu konuyla ilgili 2024 yılının ekim sonuna kadarki yapılan işlerle alakalı olarak bir iddianame hazırlanıyor, 14 tane kamu kurumu da var içerisinde, 6 tane üniversite var, 3'ü özel üniversite yani MİT var, Millî Savunma Bakanlığı var. Bütün buradaki çalışanların lojmanlarının da dâhil verilerinin alındığı bir ortamdan bahsediyoruz. Çalındı diyorum, başka tabir bulamadım çünkü yani bunlar bir boşluk bulup kamu kurumlarının sistemlerine girip ulaşılamayacak bu verilere ulaşmış. Burada da özel hayatın gizliliğine ilişkin düzenlemeye aykırı buluyoruz bu maddeyi, Anayasa'nın 20'nci maddesine aykırı.

Şimdi, baktığınız zaman, bakın, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, SGK, İŞKUR, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Ankara Büyükşehir Belediyesi, Adana Yüreğir Belediyesi, Yavuz Sultan Selim ve Kuzey Çevre Yolu Otoyol İşletmesi, bütün bunlar mağdur olmuş ve bunu yapan 16 kişi ve açılan bir sürü blok var internet üzerinden, orada da 100 milyonu bulan verinin üstünde bilgilerin elde edildiği ve parayla satıldığı bir ortamdan bahsediyoruz. Yani bakın, panelleri söyleyeyim size.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Tavşancık, illegality, xlog, privex, gusiche, perlaapi, hydra forums, dark deep, bütün bunlar para karşılığı erişim izni veren ve bu ödemeleri de kripto üstünden, soğuk cüzdan üstünden tahsil eden kurumlar ülkenin yarayan kanası. Biz, bununla ilgili de, siber güvenlikle ilgili yakın zamanda bir kanun da çıkarttık yani bu bilgiler varmış gibi iddiada bulunanlara da hapis cezası veriyoruz yani bir taraftan. E, şimdi o madde ve peş peşe bu gelen hususlarla alakalı olarak gerçekten hangi verilerimizin nerede olduğunu, tapu bilgilerinden tutun, sağlıkla ilgili kısımlar, vukuatlı nüfus cüzdanının bütün detayları, sahte kimlik düzenlemeler var yani MİT elemanlarının bilgilerine ulaşır, Millî Savunma Bakanlığının bilgilerine ulaşır sahte asker, polis kimlikleri düzenleyenler var. Bir de burada "format" diyor, formatın nasıl olacağı belli değil, hani, nasıl, kişisel verilerin ne zaman, ne şekil, nereye kadar paylaşılacağı işe girenlerle alakalı. E, zaten İŞKUR da kendisi de bu konuda mağdur ve dolayısıyla Anayasa'ya da 20'nci maddeye de aykırı bu hususla ilgili olarak bu teklif metninden çıkartılmasını talep ediyoruz biz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türel...

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, burada, Özel İstihdam Bürolarının kişilere ilişkin verileri İŞKUR'a göndermesi söz konusu fakat tabii, kişilere ilişkin çok fazla veri var. Hangi tür veriler, ne olacak? Yani bunların tanımlanmasına ihtiyaç var, bu şekilde bir muğlaklık. Ha, bu verilerin sınırları ne, hangi tür veriler, ne şekilde paylaşılacak? Bunlar bir kere ortada açık değil burada, net değil. Yani "açık işler" falan gibi, orada birtakım şeyler yazıyor ama onlar burayı bağlamıyor. Yani açık ilan listesi yönlendirilecek kişiler gibi. Diğer taraftan da rıza unsuru var gene madde 20'de, burada gene rıza unsuru yok. Yani bunun Anayasa 20'nci maddeye aykırı olduğunu düşünüyoruz özel hayatın gizliliğine ilişkin. Yani bu çok ciddi, biraz önce Sayın Akay da bahsetti. Yani bu kadar çok verilerin alındığını hepimize ilişkin olarak düşündüğümüz zaman da yani bu konularda çok titiz olmak gerekiyor. Bir de yani buradaki verilerin gönderilmesinin nasıl bir yarar sağlayacağını anlayabilmiş değilim. Yani nasıl bir kişisel veriler zaten var yani sonuçta bizler de giriyoruz. Örneğin, İŞKUR'a giriyoruz, İŞKUR'un içinde bakıyoruz, farklı farklı kategorilere göre işte, kişilerle ilgili o bilgileri görüyoruz ama burada başka bir şey var kişilerin özel hayatlarına ilişkin olarak. Bu, Anayasa'ya aykırı. Bu konu nedir? Yani bu konuda da sizden cevap bekliyoruz. Hangi tür veriler olacak? Neden rıza aranmıyor?

Teşekkür ederim.

CEVDET AKAY (Karabük) - Başkanım, bir şey ilave edecektim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Çünkü bu anlaşılıyor ki, bu veriler İŞKUR'a gidecek de şimdi, ben merak ediyorum, Bakanlığın sayın yetkilileri de burada, bu verilerin saklanmasıyla ilgili nasıl bir güvenlik duvarı oluşturuluyor, özel bir çalışma var mı hani "hacker"ların buraya giremeyeceği, bilgilere ulaşamayacağı? Sadece bu Bakanlığı değil, tüm kamu kurumları ve bakanlıklarla ilgili bu soruyu soruyorum esasında.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet Sayın Kurt, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 74

RESUL KURT (Adıyaman) - İŞKUR Genel Müdürü cevaplayacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

İŞKUR GENEL MÜDÜRÜ SAMET GÜNEŞ - Sayın Başkanım, kıymetli vekilim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, özel istihdam büroları 2003 yılından sonra hukukumuzda giren, ciddi anlamda da genişleyen bir sektör, yaklaşık 40 bin çalışanı var. Bizim burada yapmak istediğimiz vatandaşlarımızın tek bir noktadan bütün iş ilanlarına erişebilecekleri bir yapı oluşturabilmek. Yani bir vatandaşımız, iş aramak için yola çıktığında işte İŞKUR'a gireyim, "kariyer.net" e gireyim, işte "yenibiris.com" a... İsimlerini zikretmem de bir sakınca yok zannediyorum, onlara tek tek girmesin, tek bir yere girip vatandaş, ülkedeki bütün açık iş ilanlarını aynı anda görebilsin hedefimiz bu. Bunu yaptığımız takdirde ciddi anlamda vatandaş açısından bir kolaylaştırıcı yapı oluşturacağımızı düşünüyoruz.

Devamında peki, niye TC kimlik numarası bazında veriye ihtiyaç duyuyoruz? Efendim, şöyle aslında bu 19'uncu maddede bu verilerin, bilgilerin kurumla paylaşılması zorunluluğu hâlihazırda var ancak sadece istatistik olarak. Yani diyor ki bir özel istihdam bürosu: "Ben sadece işte 17 kişiyi işe yerleştirdim." Peki, kim bunlar? Onu bilmiyoruz ve Türkiye'deki iş gücü piyasasını izlemek için gerekli olan veriye ulaşmış olmuyoruz. O yüzden diyoruz ki bir de veri paylaşım zorunluluğu getirelim, işe yönlendirdiği kişileri bize bildirsin. Biz tek bir sistemden kaç kişiyi işe yönlendirdi, bunların ne kadarı işle hakikaten buluştu -çünkü SGK kaydını da görebiliyoruz- ve bunların ne kadarı işte kalıyor, meslek değiştirme sıklığı nedir? Mesela üç ayda bir iş değiştiren bir vatandaşın şunu tespit edeceğiz: Ciddi anlamda bir ya çalışma ahlakıyla ilgili bir sıkıntı var ya da o meslekteki yeterlikleri yerinde değil, ona bir beceri eğitimi veya mesleki eğitim vermek suretiyle onu tekrar iş gücü piyasasına hazırlamamız gerektiği gibi bir sonuca varacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun, toparlayın lütfen.

İŞKUR GENEL MÜDÜRÜ SAMET GÜNEŞ - Gayemiz Türkiye'deki iş gücü piyasasını bütüncül olarak izleyip politika geliştirebilmek. Format konusu söylendi Sayın Vekilim, onu söyleyeceğim.

ERHAN USTA (Samsun) - İstihdam büroları üzerinden mi yapacaksınız?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - SGK üzerinden bunu alamıyor musunuz?

İŞKUR GENEL MÜDÜRÜ SAMET GÜNEŞ - Efendim, şöyle, kendi verilerimize istihdam bürolarının verilerini de ekleyeceğiz. Çünkü şöyle Sayın Vekilim, İŞKUR olarak biz bu yıl nasipse 1,5 milyon kişiyi işe yerleştireceğiz ama bir 300 bin veya 400 bin kişiyi de özel istihdam büroları işe yerleştiriyor ve şu an mesela anlık olarak baktığınızda İŞKUR'da 97 bin açık iş ilanı var ama özel istihdam bürolarının 110 bin ilan var dolayısıyla tamamını görüp daha bütüncül yaklaşabilmek için. Malumunuz olduğu üzere, Türkiye İş Kurumu işe aracılık ve işe yerleştirme faaliyetlerinde esasında ülkedeki tekel kurumdur. Özel istihdam büroları da İŞKUR'dan aldıkları izinle faaliyet yürüten kuruluşlardır. Bir yandan da aslında özel istihdam bürolarını daha etkin bir şekilde denetlemek amacına da ulaşmak istiyoruz çünkü şu var: İşe yönlendirdiği kişileri bize bildirmekle mükellef ama diyor ki: "Ben bir kişiyi bildirdim." ve kanuni yükümlülüğünden kurtulmuş oluyor, sadece bir kişiyi. Şimdi, sistemleri entegre etmek suretiyle tamamını görmek istiyoruz efendim, bunun.

Format konusunda, süresi, formatı ve usul, esasları kurumca belirlenecek konusu. Tabii ki biz 6698 sayılı Kanun'a tabiiyiz ancak geçtiğimiz yıl, 2024 yılının 6'ncı ayında 6698 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerle birlikte "Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yasaktır ancak bu verilerin işlenmesi, istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması hâlinde mümkündür." diyerek bir istisna zaten istihdama tanınmıştı, bu birincisi efendim. O yüzden rıza noktasında aramıyoruz.

Diğer taraftan, hangi veriler?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İŞKUR GENEL MÜDÜRÜ SAMET GÜNEŞ - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Tabii ki kanunun lafzına ve ruhuna baktığımızda istihdama ilişkin oradaki ölçülülük ve sınırlılık ilkelerine bağlı kalmak ve kendi görev alanımızla ilgili olan verileri sadece paylaşıp işleme derdindeyiz. Format, aslında veri paylaşım formatı, bu veriye bir standart getirmemiz gerekiyor. Tüm Türkiye'de 914 tane özel istihdam bürosu var, bunlara bir standart getirmemiz gerekiyor. O veri deseni içinde "format" ifadesine kanunda yer verdik, arz ederim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ben, bununla ilgili hemen bir şey sorayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Şimdi, dediniz ki: "Özel istihdam bürosu örneğin 20 kişi aldı, 20 kişi bildirdi." değil mi? Siz diyorsunuz ki: "Bu yeterli değil benim için." Başka ne bildirmeli, isimlerini mi bildirmeli, mezuniyetlerini mi bildirmeli? Buradaki verilerin istihdamla ilgili olduğu belli zaten, başka ne olabilir ki oturup da... Ama buradaki verilerin kapsam konusu net değil, açık değil. Hangi tür veri? Mesela merak ediyorum yani siz ne istersiniz? Size 20 kişi bildirdi, siz ne isteyeceksiniz onlardan fazladan, somut örnek üzerinden gidelim?

İŞKUR GENEL MÜDÜRÜ SAMET GÜNEŞ - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

İŞKUR GENEL MÜDÜRÜ SAMET GÜNEŞ - Efendim, somut örnek üzerinden sadece yönlendirdiği kişinin TC kimlik numarası ve işe yönlendirdiği işletmenin SGK numarası yeterli bizim için.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yazmıyor burada onlar. Yani, öbürü olduğu zaman... Yani bu kanuni bir şey değil ki.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 75

İŞKUR GENEL MÜDÜRÜ SAMET GÜNEŞ - Efendim, şundan yazmıyor...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yani kanunda bir şey yazmıyor.

İŞKUR GENEL MÜDÜRÜ SAMET GÜNEŞ - Efendim, şundan dolayı yazmıyor: Bir sonraki aşamada iş gücü piyasası açısından bir düzenleme yapmak istediğimizde ilave bir veriye ihtiyaç duyulursa onu da alt düzenleme suretiyle yapabiliriz diye düşünerek biraz geniş yer vermek istedik.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ama işte kanunlarda da bir şeylerin ortaya konması lazım, sınırlarının belirlenmesi lazım. Sınır konusu kanunda belirlenirken çok önemli bizler için, hep aynı şeyi konuşuyoruz burada. Onun için yani siz bugün... Biz geçmişte burada birçok kanunda şunu da gördük, bir yetki alınıyor, kullanacak mısınız? Mesela diyorlar ki: "Biz bu yetkiyi kullanmayacağız, gerekirse, ihtiyaç olursa kullanacağız." İyi ama ihtiyaç olup olmayacağına kim karar verecek, nasıl olacak? Bunun gibi bir sürü soru çıkıyor. Yani, burada şimdi bir kanun yapıcı konumunda olduğumuz için ondan bunları net biçimde öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Efendim, bir saniye Sayın Kısacık'a söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, bu madde görüşülürken gözden kaçan bir şey var. Ben sektörün içindeyim, ilk özel istihdam bürolarından biriydik biz ilk kurulduğumuz zaman, bizim asıl işimiz yönetim danışmanlığı ve insan kaynaklarıydı. Yani bu "kariyer.net" "yenibiris.com" çıkmadan önce bizim işimiz eleman, üst düzey yönetici teminiydi. Şimdi, biz burada verileri konuşuyoruz ya, yani İŞKUR'a vereceğimiz verilerin güvenliğini konuşuyoruz. Ama şöyle bir risk var: Şu anda milyonlarca kişinin CV'si kariyer.net'te, özel bir şirkette, adam tekel. Bir kişi iş arıyorsa, üniversiteden mezun olan bir genç mecburen kariyer.net'e giriyor ve daha acısını söyleyeyim: Ben bir KOBİ'yim -yaşıyoruz da- bir mühendis alacağım, kariyer.net'te ilan vereyim dediğim zaman, şu anda tek ilanın ücreti ne kadar biliyor musunuz? 11.600 lira. Bir ilan vereceğim KOBİ'yim 11.600 TL. Bakın, Sayın Genel Müdürüm, sizden ricam şu: Bu işlere bir son verelim. Parayı da verdiğim zaman bu veriyi yani o havuzu da bana olduğu gibi açıyor, o CV'ler bana geliyor.

İŞKUR GENEL MÜDÜRÜ SAMET GÜNEŞ - Sınırlı, o bilgi sınırlı.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Onun şeyleri var, evet. Ben bölgeyi alırım, onların mail adreslerini alırım, nerede çalışmış, hangi yıllar arasında çalışmış, referansı kim?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Parasına göre mi?

SADULLAH KISACIK (Adana) - Tabii, parasına göre alır.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ne kadar para o kadar köfte mi?

SADULLAH KISACIK (Adana) - Bulur, havuzda yani parasına göre alıyorsunuz. Şimdi, bence buna devletin bir el atması lazım. Bakın, sektörün içinden gelmiş birisi olarak net söyleyeyim bir handicap var burada, bir özel şirket verilerin hepsini topluyor elinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SADULLAH KISACIK (Adana) - Hatta biz bazen eleman için değil, o havuza sahip olmak için üye olup havuzu indirirdik; bakın, önemli.

İkincisi: Ya, bir yıllığı 12 bin lira olur mu? Bir mühendis arayacak bir KOBİ, ulaşamıyor, vesaire, 12 bin lira; buna da bir son vermemiz lazım.

Şimdi, bakın, yenilikçi bir bakanlıktan konuşursak yenilikçi bakanlık ne yapar biliyor musunuz? Bunun gibi bir site açar, duyurusunu yapar, reklamları yapar, elinde devlet gücü var, gizlilik elinde yani bunu diğer verilerle birleştirir. Ya, biz bunu niye yapmıyoruz? Bakın, KOBİ'ler kan ağlıyor ya! Yani, adam beni arıyor diyor ki: "Bir ilan vereceğim 12 bin lira." 12 bin lira ilan. Bakın, bunu yapalım biz artık yani bu istihdam oraya veri, buraya veri değil. Çağdaş bir "web" sitesi yapalım, gençlerimiz başvursun, oradan eğitimler düzenleyelim, gençlere, işsizlere, şunlara bunlara, vesaire yapalım yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yapılması gereken o.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Benim onunla ilgili acayip bir çalışmam var, bir gün olmazsa ziyaret eder konuşuruz.

İŞKUR GENEL MÜDÜRÜ SAMET GÜNEŞ - Şeref verirsiniz.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Yani bunu yapmalıyız. Burada bir tekel var; bu milletin haracını yiyor, KOBİ'lerin haracını yiyor, gençlerin de haracını yiyor; onu söyleyeyim. Devlet olarak, İŞKUR'dan ricam, buna bir son verelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

İŞKUR GENEL MÜDÜRÜ SAMET GÜNEŞ - Sayın Vekilim aslında fırsat tanıdı bize, "Reklamını da yapın." dedi. Tam dediğiniz şeyi Aday Havuz Sistemi şeklinde yaptık, şudur: İş verenlerimiz bu özel istihdam bürolarına bağımlı kalmasınlar diye bütün veri tabanımızdaki kayıtlı işsizleri kişisel verilerin gizliliğine riayet etmek şartıyla iş verenlerimizi açtık. Şu an kriterlerini girmek suretiyle "Mühendis arıyorum, Ankara'da, şu şu eğitimleri alan." diye, bunların filtrelenmiş şekilde CV'lerini görüyor, ondan sonra bunlarla -tabii, "log in" olmak kaydıyla- ayrıntılarını görüp, irtibata geçip, seçip, SMS atıp, görüşmeye çağırıp işe başlatabiliyor. Çok yeni açtık daha, üç aylık bir sürede 89 bin kişiyi bu şekilde istihdam ettik. Bu da nereden geldi? Aslında özel sektörün taleplerinden kaynaklandı çünkü önceden şu vardı: İŞKUR'dan eleman temin edebilmek için ilan vermek zorundaydı iş verenler muhakkak ama ilana kimse başvuru yapmıyordu ama diğer taraftan, veri tabanımızda 2,1 milyon işsiz var. "Buyurun, buradan alabilirsiniz." dedik ve ciddi anlamda bunları eritmeye başladık.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 76

Diğer konu: "Efendim, özel istihdam büroları tüm verileri topluyor." Tabii, onlara Kişisel Verileri Koruma Kurumundan da burada arkadaşlarımız vardır, onlar cevap vereceklerdir, ciddi düzenlemeler var bunlarla ilgili ama tekel oluşturulması konusunda bizim de rahatsızlığımız var. Biz bu alanı düzenlemekle mükellef bir kurumuz, bu düzenlemeler marifetiyle bu amaca ulaşmaya da çalışıyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

13'üncü maddede bir adet Cumhuriyet Halk Partisinin önergesi vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

Cavit Arı
Antalya
Mustafa Erdem
Antalya

Veli Ağbaba
Malatya
Cevdet Akay
Karabük
Tahsin Ocaklı
Rize

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...

Gerekçe:

Kanunun "Özel istihdam bürolarının hak ve yükümlülükleri" başlıklı 19'uncu maddesinin (3)'üncü fıkrasının birinci cümlesi yeniden yazılıyor. Özel istihdam büroları yine mevcut kanundaki gibi iş gücü piyasasının izlenmesi için gerekli olan iş arayanlar, açık işler, işe yerleştirmeler ve geçici işçi sağlama sözleşmeleriyle ilgili istatistikleri toplayacak ve elektronik ortamda İŞKUR'a bildirmeye devam edecek.

Teklifle özel istihdam büroları uygulamanın takibi için gerekli olan diğer bilgi ve belgeleri mevcut kanunda İŞKUR'un talep etmesi hâlinde İŞKUR'a vermekle yükümlüyken teklifle bu bürolar bu bilgi ve belgelerin haricinde artık yayımladıkları açık iş ilanlarını ve açık işlere yönlendirdikleri kişilere ilişkin verileri de süresi, formatı ve esaslarını İŞKUR'un belirlediği şekilde elektronik ortamda İŞKUR'a bildirmek zorunda olacaklar. Mevcut kanunda bu açık iş ilanlarının listesi ve açık işlere yönlendirilenlerin verileri sisteme kaydedilmesi zorunlu değilken yeni teklifle bunlar da İŞKUR'a bildirilecek ve bildirim zaman, format ve esaslarını kurum belirleyecek. Şartlara uymayan bürolara kesilecek cezalar ise 14'üncü maddede düzenleniyor. Madde veri güvenliği, kişisel bilgilerin gizliliği üzerinden tartışılabilir. Madde kapsamında özel istihdam bürolarının kişilerin hangi verilerinin alınacağı ve İŞKUR'a gönderileceği belirsizdir ve kanunla rıza unsurunun aranması şartı ile kuruma aktarılacak verilerin sınırlarının belirtilmemesi Anayasa'nın 20'nci maddesinde belirtilen özel hayatın gizliliğine ilişkin düzenlemeye aykırıdır. Bu nedenlerle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler. Kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi müzakereye açıyorum.

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu maddeyle Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşların kaynaklarından proje karşılığı aktarılan hibe niteliğindeki tutarların 4 sayılı cetvelde yer alan kuruluşlar yönünden de özel hesaplarda izlenmesi öngörülmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Şimdi, bu hibe alacak kuruluşlar Sosyal Güvenlik Kurumu ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, öyle anladım ben, cetvele göre baktığımız zaman. Şimdi bu hibeler direkt özel hesapta takip edilecek yani kurumun bütçesine gelir olarak kaydedilmeyecek. Şimdi, hep söylüyoruz burada, özel hesapların takibi sıkıntılı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında özel hesaplar var, Gençlik ve Spor Bakanlığında var, AFAD'da özel hesap var. Şimdi, bu gelen hibe kredilerin nasıl kullanıldığının denetimi nasıl olacak? Şimdi, burada bütçeye girmiyor yani Sosyal Güvenlik Kurumunun ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünün gelirlerine direkt kaydedilmiyor, özel hesaba direkt para iniyor. Projeye ilgili bu hibeler. Bir de şimdiye kadar bu tip ne kadar hibe alındı, hangi uluslararası fonlardan alındı? Hangi projeler için nerelere kullanıldı? Onunla ilgili de bir cevap verilebilirse... Uygulamada özel hesap açılmadan bunu nasıl yapıyordunuz? Bu özel hesap Sayıştay denetimine de tabi olmayacak, öyle anlıyorum ben. Şimdi, Diyanet İşleriyle ilgili, Diyanet Vakfıyla ilgili, umre ve harçlarla ilgili açılan hesaplar da Sayıştay denetimine tabi tutulmayacaktı, biz burada Sayıştay denetimini önerdik ve tabi tutuldu şimdi mesela, uygulama artık ilerleyecek, devam edecek. Buradaki özel hesapla ilgili denetim mekanizması nasıl olacak, onu merak ettim ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 77

Burada sanırım bunlar kullanıldı zaten, bu fonlar, benim bildiğim kadarıyla, arkadaşlarımla anlattığından söylüyorum ama geriye doğru bir problem var. Bir ödeme yükümlü falan doğdu, onu çözmek için yapıyor. Olabilir yani artık "Niye öyle oldu?" diye onun teferuatını çok fazla bilmiyorum da. Şimdi burada yürürlük maddesinde bir sıkıntı var, çok alışılmış bir şey değil tabii. Yani bunu belki bir geçici maddeyle mi yazmak lazım, nasıl olacaktı onu bilmiyorum. 16'ncı madde ne diyor? 5234 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılan işlemlerin tamamına uyguluyor. Kaç yıl geriye gideceğiz? 5234 ne zaman...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - 20 yıl...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, yürürlükte var bir önerge, dediğiniz noktayla alakalı, dikkat çektiğiniz noktaya dair bir önerge var. Yürürlük tarihiyle ilgili bir örneği olacak.

ERHAN USTA (Samsun) - Onu görmedim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Yine yirmi yıl önceye gidiyoruz yani.

ERHAN USTA (Samsun) - Yayımı tarihinde, zaten burada da öyle. Neyse yani benim esas vurgulamak istediğim şey şu: Şimdi, bir yürürlük maddesiyle yirmi yıl önceki işlemlere doğru geriye bir şey yapıyoruz, gidiyoruz. Bu yirmi yıldır nasıl problem olmadı da şimdi problem oldu? Bunu Avrupa Birliği tarafı değil de herhâlde bizim Türkiye tarafında...

RESUL KURT (Adıyaman) - Avrupa Birliği...

ERHAN USTA (Samsun) - Avrupa Birliği değil.

RESUL KURT (Adıyaman) - Avrupa Birliği tarafından sıkıntı var.

ERHAN USTA (Samsun) - Sıkıntı orada mı var? Onlar veriyor zaten. Onlar bizim 4 sayılı listemize ne karışırlar?

RESUL KURT (Adıyaman) - Onu anlatalım.

ERHAN USTA (Samsun) - O zaman bir izah edin, izah edin de onu bilelim. Yani çok da uzasın istemiyorum, bu akşam işimiz var, erken bitirelim diye uğraşıyoruz bir yandan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; tekrar söz aldım.

Şimdi, bu konu şu: Aslında kanun maddesi yazılırken 4 sayılı cetvel niye ilave edilmedi onu sormak lazım. 1 ve 2 sayılı cetveller var, 4 sayılı cetvelde de İŞKUR var, SGK var falan. Diyeceksiniz ki: "İŞKUR'la ilgili niye getirmediniz?" Şöyle söyleyelim: İŞKUR'la ilgili bizim Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde bu düzenlenmiş ayrıca, SGK'yle alakalı düzenlenmemiş. Bu, sadece SGK'yle ilgili projeleri ilgilendiriyor ve onun içinde 4 sayılı cetvel aslında 5018 sayılı Kanun'un ekinde bulunan bütün kurumların buraya dercedilmesi gerekiyor. SGK de bu anlamda projeler gerçekleştirmiş geçmişten bugüne kadar ve çalıştırdığı uzman kişilere bir harcırah ödemiş. Harcırahlarla alakalı olarak sözleşme hükümlerinde belirtilen bedellerden ödenmiş harcırahlar. Tabii, dışarıdan uzmanlar da var yani devlet memuru pozisyonunda olan uzmanlar da var. Şimdi, Hazine kontrolörleri Avrupa Birliği adına denetimleri yapıyor ve onlar o denetimi yaparken memurların aldığı harcırahın Harcırah Kanunu'na tabi olması gerekir gibisinden çok haklı bir tespiti var. Doğru yani orada proje gereğince normal şartlarda Harcırah Kanunu'na göre ödenmesi gerekiyor ama sözleşme gereği belirlenen rakamlardan ödendiği için fazla ödeme yapıldı. Bugüne kadar tespit edilenler 90 bin euro civarında, bu ödeme yapıldı. Şimdi, çok güzel işaret ettiniz, biz bu 4 sayılı cetveli buraya ilave ettiğimizde bundan sonrasını kurtarıyoruz ama aslında geçmişe yönelik bu 90 bin euroyla alakalı olarak ilgili memurlardan bunların tahsil edilmemesine yönelik bir yürürlük maddesi onu içeriyor. Bunu sizin dediğiniz gibi çok düşündük, bir geçici maddeyle olur mu diye, geçici maddeyle de yapsak, terkin maddesi de yapsak, Avrupa Birliği bunun yüzde 85'inin katılımcısı olduğu için "Bu 90 bin euronun yüzde 85'ini bize ödeyin." diyecek, diyor. Eğer biz başlangıcından bunu yok edersek o zaman hakkı kalmamış olacak. O nedenle yürürlüğünü biz "yayımı tarihinden itibaren" diyerek o cümleyi getirdik. Yoksa Avrupa Birliğine biz bu 90 bin euronun yüzde 85'ine tekabül eden 70 bin eurosunu vermek durumunda kalacağız. Ha, bunu memurlardan tahsil etmeyiz de terkin maddesi getiririz, memurlardan tahsil etmeyiz o ayrı bir konu fakat böyle bir durumu var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

16'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...

16'nci madde kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Kurt, buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Düzenlemeyle Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılması öngörülen başvurulardan Bakanlıkça uygun görülenlerin yurt dışında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği veya Ataşelikleri vasıtasıyla alınması sağlanarak yurt dışından postayla yapılan başvuru sayısının azaltılması ve vatandaşlarımızın sadece bürokratik işlemler için yurt dışından gelmesinin önüne geçilmesi amacıyla böyle bir düzenleme yapılıyor. Yapılan düzenlemeyle hangi başvuruların yurt dışından alınacağı ve bununla ilgili usul ve esaslar Bakanlık tarafından düzenlenecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

17'nci maddeyle alakalı söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Kurt, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 78

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Maddeyle malullük, yaşlılık, ölüm aylığı almakta olan emeklilerimize ve hak sahiplerine ödenen asgari aylık ödeme işlemlerinin usul ve esasları belirlenmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, iz maddeyle alakalı söz talebi? Yok.

Önergeler var, önergeleri öncelik sırasına göre okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3186 esas numaralı Bazı Kanunlarla ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 18-31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki "14.469 Türk lirasından" ibaresi "net asgari ücretten" şeklinde değiştirilmiştir."

Rahmi Aşkın Türel
İzmir
Mustafa Erdem
Antalya

Cevdet Akay
Karabük
Cavit Arı
Antalya

Veli Ağbaba
Malatya
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türel, buyurun.

Şöyle bir şey yapsak mı, gerçi önergenizi okuttum ama neyse işleme aldık önergeyi.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - İsterseniz sonra... "Maddede konuşup mu gidelim." diyorsunuz. Bu çok önemli bir madde yani farklı bir şey çıkabilir mi diye düşünüyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok yok, bir şey çıkmıyor yani çıkacak olan belli zaten arkadaşlar yani, önergeler verildi.

CAVİT ARI (Antalya) - Çıkacağı kadar çıkmış.

ERHAN USTA (Samsun) - Ne kadar demokratsınız ya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Estağfurullah.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Belki bizim önergeyi...

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Belki "Bir refah payı unuttuk." falan derler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Başkanlık Divanına ulaşan önergeleri size dağıttım. Dolayısıyla...

Buyurun, Sayın Türel.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani bu konu, Türkiye'nin bugün en önemli konularından biri. Yani bu ülkede çalışan insanlarımızın, emeklilerimizin ciddi anlamda bir geçim sıkıntısı içinde olduğunu biliyoruz, görüyoruz. Yani bugün asgari ücretlilerin bile aylık sınırının altında ücret aldığı bir şeyin içinde bu emekli maaşlarıyla, en düşük emekli maaşlarıyla zaten bir yere gidebilmenin hiçbir şekilde mümkünatı yok. Biz şunu söyledik: Geçmiş dönemlerde, daha eski dönemlerde, AKP'nin iktidar olduğu dönemlerde en düşük emekli maaşının asgari ücretin 1,38 katı iken, 1,40 katı iken bugün 0,65'lere, o seviyelere indiğini gördüğümüz için burada en azından aşamalı olarak bir değişiklik yaparak, düzenleme yaparak öncelikle en düşük emekli maaşını net asgari ücrete eşitleyelim, sabitleyelim buna, bu şekilde bir karşılıklı işlem olsun. Ondan sonra da dediğim gibi en düşük emekli maaşını ve bütün emekli maaşlarını yukarıya doğru götürmemiz lazım. O yüzden, önergemiz de bunu içeriyor. Önergemizde dediğim gibi, en düşük...

Bakın, ben şimdi baktım, burada gelen önerilere de, Türkiye İstatistik Kurumunun -en son biliyorsunuz, haziran ayı enflasyon rakamları açıklandı- bu geçtiğimiz altı ay içindeki enflasyon rakamı bire bir, üzerinde bir puan, iki puan dahi koyulmadan aynen buraya getirildi; bu olmaz, bu ayıp. Bu ülkede yaşayan milyonlarca insana yapılmış en büyük haksızlıktır. Bu açıdan da dediğim gibi bunun artırılmasını düşünüyoruz. Sayın Başkan, ben bunu söyledim ama burada sanıyorum emeklilerle ilgili birçok dernekler var aslında önce onları dinleyip sonra konuşsak daha iyiydi ama madem önergeyi okuttunuz, bu önergemize destek istiyoruz. Sonra da bu konuyla ilgili, emeklilerle ilgili derneklerimizin, kurumlarımızın, vakıflarımızın da görüşlerini dinlemek, ondan sonra yeniden konuyu değerlendirmek isteriz.

Teşekkür ederim.

ERHAN USTA (Samsun) - Destekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Emekli derneklerimiz burada, diğer önergelere geçmeden önce sizlerin kanaatlerini alalım

Buyurun lütfen.

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANI KAZIM ERGÜN - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerim, saygıdeğer hazırun; emekliler adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülkemizin belli bölgelerinde yangın var, ciğerimiz yanıyor. Tabii, bu yangını söndürmek için devlet bütün gücüyle uğraşıyor. Bugün sabah saat ona kadar bir müjde bekliyorduk büyük bir heyecanla. Şimdi 2023 Haziranında TÜİK'in rakamı 3,92,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 79

Haziran 2024'te 1,64, Haziran 2025'te 1,37 sanki bir yandan bu enflasyon duracakmış, hayat pahalılığı duracakmış gibi rakamlar bizi böyle gösterirken ama emeklinin hayatındaki yangını sizinle paylaşmak istiyorum. Türkiye'yi karış karış gezen, görevim gereği gezen ve edindiğim bilgileri sizinle, sayın milletvekillerimle, Sayın Cumhurbaşkanım, kamuoyuyla, basınla, medyayla paylaşma görevim var.

Şimdi, özellikle kiralara yüzde bin arttığı bir dönemi yaşıyoruz yani şaka maka değil. Bizim genel merkezimiz Işık sokakta, on dört sene önce biten evin kirası bin liraydı, daire 300 bin liraydı; şimdi kira 40 bin lira, daire 10 milyon; yani akıl almaz bir pahalılığın içindeyiz. Emekliler her platformda sorunlarını bize intikal ettiriyorlar. Bizim de sizlerle bunu paylaşma görevimiz var. Lütfen, emeklinin hayatındaki bu yangını söndürmek, özellikle siz bizim evlat gibi, kardeş gibi sevdiğimiz sayın milletvekillerimin, Parlatmentonun görevi. Bu konuda lütfen, bizi yanlış değerlendirmeyin. Emekli eli nasırlı, ağzı dualı, yüzü nurlu, platin saçlı hanımefendilerdir, beyefendilerdir, ülkenin annesidir, babasıdır. İstirham ediyorum, büyükleriniz olarak bizim lütfen, sorunlarımızı çözmeye noktasında katkıda bulunmanızı istirham ediyorum. Bu duygularla, emeklinin saygı ve sevgilerini sunuyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, kaç para istiyorsunuz hiç onlardan bahsetmediniz?

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ BAŞKANI KAZIM ERGÜN - İnsan onuruna yakışır bir rakamın verilmesini.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Cumhurbaşkanını sevdiğinizi söylüyorsunuz, milletvekillerini sevdiğinizi söylüyorsunuz da ne istiyorsunuz yani?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ari, bir müsaade edin.

Diğer derneklerimiz de var.

Buyurun lütfen.

TÜM EMEKLİLER DERNEĞİ GENEL MALİ SEKRETERİ ALİ SELÇUK - Sayın Başkanım, sayın vekillerim, Sayın Bakan Yardımcım ve sayın hazırun; biraz evvel Sayın Başkanımın ve Sayın Vekilimin de belirttiği gibi çıkacak meblağ belli ama biz, emeklilerimiz olarak hakikaten açıklık sınırının altında, ölüm sınırının altında yaşayan insanlarız. Yani sizlerin büyüğü veyahut da sizlerin emsali, arkadaşımız. Biz, Tüm Emekliler Derneği olarak emekli maaşlarının artışının düzelmesi için 2008 yılındaki emeklilik raporunun kaldırılarak yeniden düzenlenmesini talep ediyoruz. Genelinde bir intibak yasaının çıkarılmasını, 9000 gün prim ödemiş olanla 5500 gün prim ödemiş olan emeklinin aynı maaşı almasını bir haksızlık olarak görüyoruz. Sosyal Güvenlik Kurumuna daha fazla katkıda bulunanın cezalandırıldığı kaygısı taşımaktayız. Açıklık sınırında geliri olan emeklilere çalışan memura verilen seyyanen zammın -yani bundan iki sene evvel verilen 8.077 liranın bugün 16 bin liraya çıkmasını- emeklilere de verilmesini talep ediyoruz.

Tüm Emekliler Derneği Genel Mali Sekreter Ali Selçuk, teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi diğer önergeyi işleme alacağım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Başkan, ekleme yapmak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Arkadaşların kararlar değiştirilebilir diye hâlâ umudu var.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Tabii, tabii var, yani bu ülkedeki insanlar için hepimizin ailesinde emekliler var, büyüklerimiz emekli yani onlar bize sormayacaklar mı "Ne yaptınız bizim için?" diye yani size de soracaklar arkadaşlar.

Şimdi, bakın, bir hesap yapayım yani çok kaba bir hesap. Bugün, biz şunu biliyoruz: Dar gelirli grubun temel anlamda harcamaları üç kalemden yoğunlaşıyor; kira -hani ona elektrik, su, doğal gazı da koyalım- gıda ve ulaştırma yani öyle mobilya, giyim, kültür, tatile çıkmak falan yok yani böyle bir şey mümkün değil. Kira önemli bir kalemdir değil mi? Neydi? Bakın, ben size son bir yıl içindeki kira artışını söyleyeyim: Tüketici fiyatlarının yıllık ortalaması kira artış oranını belirliyor. Var sayın ki emeklinin haziran sonunda, temmuzdan başlamak üzere bir yıllık yeni bir şeyi var, tekrar kira sözleşmesi uzayacak, ne kadardan uzayacak? Yüzde 43,23, ne kadar artış geldi? Yüzde 16,67. Ama altı ay ya, bir önceki altı aya da bakalım, bir önceki altı ayda ne kadardı? Yüzde 15,75'ti yani geçen yılın sonunda yüzde 15,75 aldı, 12.500'den 14.469'a çıktı, şimdi de oradan 16.881'e. Yıllık artış yüzde 35, yüzde 35 işte en düşük, bu son altı ay, bu ilk altı ay, ikisi yüzde 35, en düşük emekli maaşı yüzde 35 artmış bir yıl önceye göre. Peki, kira ne kadar artmış? Yüzde 43,23; bu bile gösteriyor ki ortada. Bakın, bunun gibi size yüzlerce rakam söyleriz arkadaşlar, yapmayın, böyle olmaz. Hep söylüyoruz, emeklilerin sorunları var, ekonomik büyümeden pay alsın emekliler, refah payı alsın yani bunun da üzerine getirin, yüzde 16,67. Bizim önerimiz var, net asgari ücret. Hadi öyle olmadı, deyin ki "Yüzde 25 olsun, yüzde 30 olsun." Rakamlar, bunlar konulur, neden koymuyorsunuz bu rakamları? Yani emeklilerimizi duyduk burada hepimiz, bu bile aslında işin ne kadar vahim olduğunu gösteriyor. Türkiye'deki son bir yıllık gıda enflasyonunu düşündüğünüz zaman gene aynı şey. Ulaştırma masraflarına bakın; mazotaki, petroldeki, benzindeki artışları görelim. Arkadaşlar, hepsi çok vahim bir tabloya işaret ediyor. Emeklilerimiz geçinemiyor, çalışanları geçinemiyor, asgari ücretli geçinemiyor. Literatürde bir şey var, yoksulluk. Yoksulluk üzerine çalışırken yoksulluğu genel anlamda insanın eğer işi yoksa bir biçimde yoksul olarak tanımlandığını söylüyor. Türkiye'deki problem çalışanların yoksulluğu. Çalışsalar, yirmi dört saat hiç uyumasalar gene yoksul kalıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 80

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Emeklilerimiz de gene aynı şekilde yıllarca çalışmış, bunun hakkını almak onların en doğal isteğidir, talebidir, hakkıdır diye düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli milletvekilleri, şimdi şöyle bir durum oluştu... Sayın Arı, siz de basmışsınız?

CAVİT ARI (Antalya) - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, arkadaşlar, önerge oylamalarına geçtik, önerge oylamadan önce sordum, kimse söz istemedi. Önergede biliyorsunuz 1 kişi konuşuyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Siz direkt önergeye girdiniz, ondan oldu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, ben sordum, kimse söz istemiyor dedim.

CAVİT ARI (Antalya) - Maddede konuşacağız Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Niye konuşmadınız? Kimse basmadı.

CEVDET AKAY (Karabük) - Ben de söz istemiştim.

CAVİT ARI (Antalya) - Bastık Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergelere geçmiştiniz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ya, getirmişsiniz maddeyi burada başka türlü... Bugün belirleyelim diye, biz bir şey demiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O zaman önergelere daha geçmedim, sizin ki geçti, aradan gitti.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yani, siz hızlı gittiniz, yani aslında yöntem öncesinde dinlemekti...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, öyle yapacaktık.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - ...ama biz şey yaptık, madde üzerine konuşma açılmış oldu bir anda.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Evet, Sayın Başkanım, öncelikle emeklimize, çalışmamıza sahip çıkmak zorundayız ancak iktidar ne zaman maaşlara zam yapılacak, ne zaman dönem geldi, o dönemde enflasyonu düşük göstererek yapılacak olan zammı da en düşük seviyeye çekmeye çalışmakta.

Şimdi, geçtiğimiz, en son yapılan maaş zammı döneminde, yine aynı şekilde enflasyonu bilhassa düşük çıkartarak yüzde 15,75 oranında bir zam yapıldı, 12.500 TL'den 14.469 TL'ye en düşük maaş artırılmış oldu.

Şimdi, değerli arkadaşlar, piyasadaki enflasyonunu hepimiz biliyoruz, hepimiz yaşıyoruz. Bugün nereye giderseniz gidin, enflasyon yüzde 50'nin, 60'ın üzerinde, öyle yerler var ki yüzde 100'ü de bulan, hatta aşan ürünler var. Kısacası, yaşam koşullarını sürdürebilmesi için emeklimizin, daha uygun bir artışın yapılmasına ihtiyaç var. Şimdi, ENAG tarafından yüzde 68,68 olarak açıklanırken enflasyon oranı, TÜİK tarafından özellikle maaşlarının daha düşük olmasını arzuladıkları için bu oranı yüzde 35,05 olarak açıklayıp haziran ayı enflasyon oranını da yüzde 1,37 olarak açıklamıştır; bunlar, tamamen yapılan hesaplara göre. İktidar "Ben, devletin kaynaklarını, emekliye, memura, çalışana vermek istemiyorum çünkü benim kaynakları aktaracağım başka yerler var, verdiğim sözler var. Kamu-özel-iş birliği projelerine aktaracağım, yüksek oranlardaki faizlere ödeme yapacağım, belli yerlere verilen sözlerle oralara aktaracağım. Nasıl olsa sesini de çıkarmıyor, tepki de göstermiyor..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - "...bu rakamı emekliye vermesek de olur." deyip bu rakamı emekliye reva görmüş durumda. Yani, değerli arkadaşlar, 16.881 TL emeklilerin insanca yaşaması için uygun bir rakam değil. Bugün hangi şehre giderseniz gidin, hatta ilçelere gidin, artık 15 bin liradan aşağıya ev bulma şansınız yok, hele ki emeklinin bir de evi yoksa bu aldığı parayı ev kirası olarak verir, yiyecek ekmeğe de hasret kalır. O nedenle, biz yıllardır söylüyoruz, en düşük emekli aylığının asgari ücret seviyesinde olması gerekir. Her ne kadar bugünün koşullarında asgari ücretin de çalışan için yeterli olmadığını ileri sürsek de en azından en düşük emekli aylığının asgari ücret seviyesinde olması emeklimizi biraz daha rahatlatacaktır diyorum, sizleri vicdanlı davranmaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

En düşük emekli aylığı AK PARTİ'nin verdiği önergeyle 16.881 TL olarak karşımıza geliyor, birazdan oylaması yapılacak. Bizim verdiğimiz bir önerge var, biz en düşük emekli aylığının net asgari ücret seviyesine çekilmesini ifade ediyoruz. AK PARTİ'nin verdiği önergeye göre yüzde 16,67'lik bir artış var, hissedilen enflasyon oranı yüzde 68'lerin, 70'lerin üzerinde. Bir taraftan doğal gaza zam yapılırken haziran ayına yansıtılmayıp temmuz ayının başına sarkıtılması ve aylık binde 5'lik bir zam oranından bile tasarruf edilmesi hepimizi derinden yaralıyor, üzüyor. Bütün dünyada iki yılda doğal gaz fiyatları yüzde 32 oranında düşerken, bizde iki yılda yüzde 117 oranında artmış. Arttığı orana baktığımız zaman, bir de artışı temmuza sarkıtarak emekliye verilecek zammı, memura verilecek zammı bir taraftan da aşağı çekiyor ve cebinden parasını alıyorsunuz. Bu ücretin emekliye, memura, işçiye yetmesi mümkün değil zaten biz net asgari ücretle ilgili ara zam da talep ettik. Asgari ücretin yetersiz olduğunu, 22.104 TL'den derhâl, süratle 30.205 TL'ye çıkartılmasını ve burada da işverenin de desteklenmesiyle ilgili bir projeksiyon sunduk. Artık, açlık sınırının 26 binlere dayandığı, yoksulluk sınırının 85 bin lirayı geçtiği bir ortamda dar gelirlinin, emeklinin, işçinin bu ücretlerle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 81

geçinmesi mümkün değil. Memur ve memur emeklisine yansıyacak zam oranı da 15,57; yüzde 1 daha da düşük yansımış olacak. Buradan verdiğimiz önergenin kabul edilmesini ve burada insanca yaşayabilecek makul bir tutara en düşük emekli aylığının çekilmesini arzu ederdik ve tekrar buradan vurguluyoruz. AK PARTİ'nin önergesi henüz onaylanmadı, oylanmadı. Burada süratle bir değişiklik yapıp bütün partilerin, Komisyon üyelerinin müşterek imzasıyla, en azından şu andaki asgari ücret seviyesine çekilerek bir nebze olsun rahatlatma ve nefes aldirmayı sağlamak gerekir diyor, hepinizin takdirlerine sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, yani bu dönemde, özellikle son üç dört yıldır hem emekli maaşlarının hem de asgari ücretin bu kadar çok tartışılmasının temelinde hepimizin bildiği husus var. Bu, hakikaten Türkiye İstatistik Kurumunun açıkladığı enflasyon verilerinin gerçek hayatı yansıtmaması. Şimdi, tabii, Türkiye İstatistik Kurumu verileri sıkıntılı olunca, bu sefer onun üzerinden, sıkıntılı veriler üzerinden ayarlama yapınca da insanların derterleri epeyce artmış oldu. Dolayısıyla, bir defa Türkiye İstatistik Kurumunun doğru bir veri yapmasını, üretmesini Hükûmetin sağlaması lazım yani bu, muhalefetin yapacağı bir şey değil, bunu defalarca gündeme getiriyoruz.

Sayın Başkan, ikinci şey, yapılması gereken şey yani ücrete baz teşkil edecek bir yaşam maliyeti endeksi adı altında Türkiye İstatistik Kurumunun başka bir endeks oluşturması lazım. Evet, enflasyon sepetinin ülkenin geneli için ve bütün vatandaşlar için... Bunun içerisinde sanayici de var, şu da var, bu da var ama bizim bu ücretini konuştuğumuz kesim toplumun gelir olarak daha altta kalmış bir kesimi. Dolayısıyla, bunların tüketim sepeti ile ülkenin genelinin tüketim sepeti farklı. Yani ülkenin genelinin tüketim sepeti üzerinden en düşük emekli maaşı artırılması tanımsal olarak yanlış bir defa; gıda fiyatlarına bakın işte, diğerinden daha fazla.

(Uğultular)

ERHAN USTA (Samsun) - Arkadaşlar konsantrasyonumuz dağılıyor.

Şimdi, dolayısıyla bir defa bunu mutlaka Hükûmetin gündemine alması lazım. Yani bir yaşam maliyeti endeksi adı altında bir endeks oluşturulması ve asgari ücret için veya emekli maaşları için, memur maaşları için baz alınması gereken endeksin bu olması lazım. Türkiye geneli için kullanılan endeksin bu insanlarla çok fazla alakası olmayabilir; bu da diğer bir husus. Yani biraz daha işin tanımsal yönüne gidiyorum.

Şimdi, tabii öteden beri bizim de siyasi parti olarak düşüncemiz, en düşük emekli maaşının en azından asgari ücret kadar olması şeklindeydi. Tabii, dikkat ediyor musunuz, bilmiyorum, Türkiye'de her şeyi asgariden konuşmaya başladık; ücreti asgariden konuşuyoruz, çalışanların yüzde 42'si asgari ücret alıyor, bir tık üzerinde alan da yüzde 50-60. En düşük emekli maaşını yine asgariden konuşuyoruz; asgari dediğimiz zaman en düşük diyoruz. Hiç olmayan bir şey oldu bir iki yıldır -2023 Temmuzundan beri- aslında memur maaşları da en düşükten konuşulmaya başlandı. Yani Sayın Erdoğan en düşük emekli maaşına yaptığı zammın büyüklüğüyle övünür oldu. Ben yıllardır bu işin içerisindeyim, memur maaşı hiç en düşükten konuşulmamıştı, en düşük emekli maaşının ne olduğunu kimse çok fazla bilmezdi; o da buradan konuşuluyor, asgariden konuşuluyor. E, kredi kartı ödemelerine bakıyorsun, o da asgariden konuşuluyor; insanlar asgari ödemesini ancak yerine getirebiliyor. Dolayısıyla, Türkiye'yi vasatın altına çekmiş bir iktidar tarafından Türkiye yönetiliyor. Az önce Emekli Derneği temsilcisi arkadaşımız güzel bir şey söyledi aslında; "ölüm sınırı" diye.

Şimdi, bir konu daha var. Yani geçmişle mukayeseleri hatırlayın, bundan sekiz on yıl önce, maaş mukayesesinde, şurada burada, mukayeseleri "Yoksulluk sınırının altında kalıyor, kalmıyor." falan diye hep yoksulluk sınır üzerinden yapardık. Yoksulluk sınırı şimdi çok lüks oldu; bırakın, emekli için, işçi için yani şu anda bir genel müdür için bile lüks. İşçilerin zaten tamamı neredeyse yoksulluk sınırı altında da herhâlde memurların bile yüzde 90-95'i yoksulluk sınırının altında. Şimdi, açlık sınırı da lüks olmaya başladı. Şu anda en düşük emekli maaşı, bugün artan zammı söylemezsek açlık sınırının 10 bin lira altındaydı, şimdi de işte 8 bin liraya düşmüştür veya asgari ücret -çalışanların önemli bir kısmı asgari ücretten alıyor artık, yaygın ücret- açlık sınırının 5-6 bin lira altında. Açlık sınırı da lüks olmaya başladı. O zaman başka bir şeye ihtiyacımız var. Yani hiç olmazsa bir sınırın üzerinde tutmamız lazım bu insanları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum.

Güzel bir ifade kullandı, çok dikkat çekmedi: "Ölüm sınırı" O zaman bir şey söyleyelim, şu TÜRK-İŞ'e falan söyleyelim, bir endeks açıklasın da hiç olmazsa şu emekli maaşlarını falan ölüm sınırının üzerinde tutalım ya; açlık sınırının da altında zaten bu sürmeye devam ediyor. Buradan gelmek istediğim nokta şu: İnsanlar bu kadar alın teri dökmüş, emek harcamış -kamuda olabilir, özel sektörde olabilir- ve prim ödemiş; arkadaşlar, bakın, vermiş bu insanlar, bu insanlar bizden bedava bir şey istemiyor, zamanında primini tıkr tıkr yatırmış, bu insanların maaşını konuşuyoruz ama bugün devlet onların maaşının üzerine önemli bir ölçüde çöküyor, bunlar yanlıştır. Bu seyyanen meselesinin emeklilerde mutlak suretle halledilmesi lazım. Sayın, Erdoğan'ın, Sayın Cumhurbaşkanının sözü var, sözünün arkasında durması lazım. Bunlara ilişkin defalarca biz burada önergeler verdik, her defasında önergelerimiz reddolundu. Şimdi, önerge üzerinde, bu konuda ayrıca Ayyüce Hanım da konuşacak.

Bir de hepimizin gündeminden kaçan bir konu daha var. Şimdi, dedik ki hep asgariden konuşuyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 82

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bitireceğim Başkanım.

En düşük emekli maaşını elbette söylüyoruz çünkü açlık sınırının 8-10 bin lira altında. Ama bir de bu sisteme prim vermiş, prim yatırmış -fazla çalışarak yani hem gün sayısı olarak hem yüksek prim olarak- insanlar var. Şimdi, öyle bir noktaya geliyoruz ki artık bütün emeklilerin maaşı neredeyse aynı olacak; bu da yanlış. Bizim böyle bir sosyal güvenlik sistemini teknik olarak sürdürme imkânımız yok. Bundan sonra hiç kimse ne yüksek oranda ne de yüksek miktarda prim yatırır, "Nasıl olsa günün sonunda hepimiz aynı maaşı alacağız." noktasına da götürmememiz lazım. Dolayısıyla o kademeyi de hiçbir zaman bozmamak gerekiyor.

Burada özel olarak da gündeme getirmek istediğim husus; kamuda çalışan... Bakın, bu siyasi bir talep değil yani toplamını saysam 1.000-2.000 kişidir ama biz adil olmak durumundayız. Efendim, kamuda yüksek mertebede görev yapmış, devletine, milletine dürüstçe çalışmış insanlar var, müsteşarlar var, genel müdürler var, işte, kaymakamlar var, valiler var, il emniyet müdürleri var; Allah aşkına, onların emekli maaşına da bir bakın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen, Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Başkanım.

Yani şimdi, İstanbul il emniyetini teslim ettiğiniz bir insan bugün 40 bin lira alıyor. Ha, bu zamanında çok affedersiniz hırsızlık yaptıysa zaten onun bu 40 bin liraya da ihtiyacı yok, bu verdiğiniz para onu "enterese" etmiyor ama biz dürüst çalışmış insanları, önemli kısmının da dürüst olduğuna hepimiz inanıyoruz... Ya, kırmızı plaka vermişiz "Devleti temsil edersin sen." demişiz, vali demişiz, müsteşar demişiz. Bugün bir müsteşarın emekli maaşı şu artan şeylerle 80 bin lira oluyor arkadaşlar; yoksulluk sınırının altında. Yani belki milyarlarca dolarlık meselelere imza atmış insanlar bunlar. Dolayısıyla kamuda emekli olan, efendim, üst düzey bürokratların da maaşlarını mutlak surette iyileştirmek durumundayız. Burada bütçeye bir külfet falan gelecek değil. Bakın, ben bir muhalefet milletvekili olarak söylüyorum; ben yoksa daha büyük kitleye hitap edecek şeyler söylerim ama hak var, adalet var ve ülke var. Bu ülkeyi ileri götürecek insanlar bunlar, ya, siz her şeyi teslim ediyorsunuz; devletin hazinesi teslim etmişiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum.

Bir tane borçlanmada bir hazine müsteşarının bir bankaya bir göz kırpması, milyar dolarlara mal olacak bir şey; bunu yapmayıp dürüstlikle çalışmış. Bakın, benim tanıdığım kaç tane hazine müsteşarı var; inanın, bu insanlar geçinemiyor bugün ya, yapmayın böyle. Bunları bugün olması için söylemiyorum ama bunların da mutlaka konuşulması lazım. Biz dürüst insana sahip çıkacağız arkadaş bu ülkede. Devleti emanet etmişiz, 80 bin lira para veriyorsunuz, 40 bin lira para alıyorsunuz bir il emniyet müdürüne; böyle bir şey olabilir mi ya? Bu adamın elinin altında neler geçiyor, istese ne tür yolsuzluklar yapar. Dediğim gibi, zaten kötü yapanların bu parayla da işi yok ama biz iyi olanları, dürüst insanları, çalmamış, çırpamış insanların hayatının bu evresinde korumak, kollamak durumundayız. Bunları da mutlak surette gündemimize alalım diye iletmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Çok sağ olun, teşekkür ederim.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, değerli arkadaşlar, eğer biz her ocak başında, her temmuz başında buraya gelip de burada en düşük emekli maaşını konuşuyorsak şayet ve bununla ilgili yasal düzenleme yapmak zorunda kalıyorsak, ortada çok ciddi bir sıkıntı vardır. Geçmişte böyle bir sıkıntı yoktu. Son dönemde ne zaman ki TÜİK'in verileri gerçeklikten kopmaya başladı, bu süreçten sonra biz bunlarla uğraşmaya başladık. Şimdi, endekslemek lazım. Bizim önerimiz ne? Endekslemek lazım; hep, devamlı bu tartışmayı yapmamak için biz en düşük emekli maaşının net asgari ücret olması gerektiğini söylüyoruz; bunu paylaştan başka siyasi partiler de var. Esasında bugün rakamları verdik, Avrupa'nın birçok ülkesinde en düşük emekli maaşı asgari ücretin üzerinde, geçmişte, 2002 yılında bizde de böyleydi; 4A emeklisi asgari ücretin yüzde 30 fazlasını alıyordu, 4C emeklisi asgari ücretin yüzde 104 fazlasını alıyordu, 4B emeklisi neredeyse asgari ücret kadar alıyordu. Bizim söylediğimiz şey esasında 2002 yılındaki şartlara yaklaştırmak, fazla bir şey söylemiyoruz esasında bakılırsa.

Şimdi, bir şeye endekslemek lazım dedik. Burada endekslerde sıkıntı var. Sayın Usta doğru bir şey söyledi "Yaşam maliyet endeksi diye bir şeyin yapılması lazım." dedi. Esasında, TÜİK'in önceki dönem başkanlarından biri şöyle bir proje ortaya koymuştu: "Benim enflasyonum" diye bir uygulama yapacaktı. Şimdi, hepimizin enflasyonu farklı; ben milletvekiliyim, mesele uçak biletlerindeki artış benim için önemli, ulaşımındaki artış benim için önemli, konaklamadaki artış benim için daha önemli. Bir emekli düşünün, belki bir yıl boyunca hiç uçağa binmemiş, binmeyecek, onun enflasyonu ile bir milletvekilinin enflasyonu arasında çok büyük farklılıklar var; bunu hesaplamak da kolay esasında bakıldığı zaman. Sırf emekliye göre bir endeks geliştirmemiz lazım hiçbir şey bilmiyorsak veyahut da refah payı vermemiz lazım bu insanlara yani bu şekilde gitmeyeceği, gidemeyeceği ortada, 16.881 lira. Bir de şunu yapıyoruz arkadaşlar: Bakın, burada bütün emeklileri en az emekli maaşında neredeyse eşitleyecek hâle geldik; devamlı bu düzenlemeleri yaptığımız zaman 9000 gün prim ödeyen ile 5000 gün prim ödeyen arasındaki farkı da ortadan kaldırdık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sonlandırıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 83

Bu şartlar altında bu sosyal güvenlik sisteminin bu şekilde gitme şansı yok. Yaptığımız her düzenleme yeni adaletsizliklere sebebiyet vermekte. O sebeple bu sistemin tekrardan ele alınması lazım. Henüz bir şey değişmiş değil, bu rakamın revize edilmesi lazım. Değerli iktidar milletvekillerine, arkadaşlarımıza sesleniyorum: Bu rakam gerçekten de kabul edilebilecek bir rakam değil; 26 bin lira açlık seviyesi, 16.881 lira en düşük emekli maaşı.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, en düşük emekli maaşına 2.400 lira artış getiriyorsunuz önergenizde yani 16.881 liraya çıkartıyorsunuz 14.469 liradan. Tahmin ediyorum siz de sıkılıyorsunuz bütün bu konuşmalardan, bu rakamlardan, bu verilerden, değil mi?

Şimdi, bakın, Erhan Usta -gitti ama olsun, arkasından söyleyeyim, kötü bir şey söylemeyeceğim- güzel bir tanımlama yaptı, ben destekliyorum bu tanımlamayı diye belki memnun olmayacak ama olsun, gerçekten, bu toplumu, bu ülkeyi asgarileri konuşan bir toplum hâline getirdiniz, asgarileri konuşan, vasat yani, vasat bir toplum hâline getirdiniz. Ya, böyle bir şey olabilir mi? Asgari ücret konuşuyoruz, sürekli asgari ücret konuşuyoruz. Eskiden böyle konuşulmazdı. Niye? Çünkü artık asgari ücret ortalama ücret hâline geldi, biz de hep asgari ücret konuşuyoruz. Ben hiç hatırlamıyorum eski yıllarda bunları bu şekilde konuştuğumuzu. Şimdi aynı şekilde emekli maaşlarını konuşuyoruz onu da asgariye acaba endeksleyebilir miyiz diye, hani hiç olmazsa o olsun diye. Şimdi, açlık sınırı 25 bin, en düşük emekli maaşı 16.881 olacak, açlık sınırının altında bir şeyden söz ediyoruz. Yoksulluk sınırını filan bıraktık, geçtik bir kenara, onları konuşmuyoruz bile. Altı ayda maaşlara yüzde 15,57 ile 16,67 arasında şimdi artış yapıyorsunuz. Peki, bu altı ay içinde ne olmuş? Kiralar yüzde 30 civarında artmış, ekmek yüzde 22 civarında zamlanmış, elektrik yüzde 34 zamlanmış, meyve yüzde 64 oranında zamlanmış, dana eti yüzde 26 oranında zamlanmış; siz emekliye yüzde 15'i, yüzde 16'yı reva görüyorsunuz. Patates, yumurta, sebze meyve haziran ayında ucuzladı mı? Açılıştaki da bugün konuştuğumuz yani TÜİK'in anlattığına göre bunlar ucuzlamış haziran ayında. Böyle mi? Böyle olmadığını hepimiz biliyoruz. Niye TÜİK bunu yapıyor, niye TÜİK bu kadar inanılmaz bir rakam ortaya koyuyor değerli vekiller, siz bunu biliyorsunuz değil mi? Bakın, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz geçen gün açıklama yaptı "Yüzde 2'nin altında bekliyorum." dedi; aylık enflasyon oranı, yüzde 2'nin altında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Piyasa katılımcılarına soruyorlar, ortalama yüzde 1,6 çıkıyor oradan, TÜİK hepsinin altında çıkarıyor rakamı, yüzde 1,37, bravo yani Cevdet Yılmaz'ın tahmininin bayağı altına inmiş TÜİK, iyi çalışmış yani. TÜİK'e göre gıda fiyatlarında yüzde 15 ucuzlama olmuş bu veriye göre. Hiç gördünüz mü böyle bir ucuzlama AK PARTİ Grubunun vekilleri?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Fiyat artışı azalmış demek.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Onu biliyorum İsmail Bey, ben onu öyle anlatayım da siz düzeltin.

Şimdi, bakın, TÜİK'in bu yaptığıнын -bugün sabah da söyledim- vebali büyük. Ya, emeklilerin alım gücünün ne kadar düştüğünü buradaki emekli örgütleri işte biraz evvel anlatmaya çalıştılar, felaket düşmüş vaziyette.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Hissedilen enflasyonun ne aşamada olduğunu TÜİK de biliyor. Şimdi, bir şey daha yaptı TÜİK bugünkü açıklamayla: Sayın Cumhurbaşkanı geçen gün -dündü galiba ya da evvelsi gündü- yaptığı konuşmada dedi ki: "Biz yıl sonunda yüzde 20'li enflasyon oranlarını bekliyoruz, onu hedefledik, bekliyoruz." TÜİK'in bu yaptığıyla aslında yıl sonunda yüzde 29'a ulaşsa enflasyon oranı, aylık ortalama yüzde 1,7 artışla yüzde 29 yakalanabilir. TÜİK şimdi 1,37'ye kadar indirdi bunu. İyi işliyor plan, yıl sonunda yüzde 20'li rakamlar da bu gidişle görülecek.

Şimdi, bakın, sayın vekiller, şu çok açık: Her gün görüyorsunuz haberlerde, eskiden "üçüncü sayfa haberi" derdik biz gazetelerde olanlara ama artık sosyal medyada, televizyonlarda her yerde görünüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Şimdi, çalışan emekli sayısı her gün artıyor çünkü bu emekli maaşlarıyla geçinmek mümkün değil ve gerçekten yaşı ilerlemiş olan, sağlık sorunu olan insanların çalışmak zorunda kaldığını her yerde görüyoruz, bir de insanların başına çeşitli kazalar geliyor, onu da söylemiş olayım ve günümüzdeki bu veriler aslında emeklilerin daha fazla çalışmak zorunda olduğunu da bize gösteriyor, daha fazla emekli çalışmak zorunda olacak yani mecburen, onlar aslında istemiyorlar bunu, etik de değil bir taraftan emekli maaş alıp bir taraftan çalışmak, değil mi? Etik de bulmuyoruz ama mecburlar bunu yapmaya, başka türlü yaşayamıyorlar. Şimdi, dolayısıyla bütün bunların hepsi bildiğimiz, konuştuğumuz şeyler ama bu bildiğimiz, konuştuğumuz şeyleri işte önerge hâline getirdiğimiz zaman ne oluyor? 16.881 rakamını getiriyorsunuz, siz önümüze koyuyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

Ayıp, biliyorsunuz siz de ayıp olduğunu da; 2.400 lira artış en düşük emekli maaşında.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 84

Destekleyeceğiz bütün önermelerini hem Cumhuriyet Halk Partisinin hem de İYİ Partinin çünkü en az diyoruz hakikaten, en az asgari ücret kadar olmalı, yetmez, daha üstü olmalı ama en düşük emekli maaşının en az asgari ücret kadar olması gerekiyor, bunu asgari ücretle konuşmaktan vazgeçip başka bir kategoriyle konuşmamız gerektiğini biliyoruz, bunu ifade etmiş olayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Açlık sınırıyla, yoksulluk sınırıyla anlatmanın da yanlış olduğunu biliyoruz fakat bakın, en azlarla artık idare etmeye çalışıyoruz, en az asgari ücret kadar, hiç olmazsa açlık sınırı kadar, hiç olmazsa yoksulluk sınırının yarısı kadar. Bunları konuşuyoruz, hiç olmazsa lafıyla anlatmaya çalışıyoruz derdimizi. Yani, biz bunun gerçekten toplum açısından da, ülke açısından da kabul edilemeyecek bir durum olduğu kanaatindeyiz. Ekonomiyi siz bu hâle getirdiniz, faturasını şimdi emeklilere çıkarıyorsunuz, emekçilere çıkarıyorsunuz, işçilere çıkarıyorsunuz; bu doğru değil.

Hani, son cümlem, onun da bir kez daha söylemiş olayım kayıtlara geçsin diye çünkü bunu daha konuşmaya çok devam edeceğiz. Her ay konuşacağız ama özellikle Temmuz ve Ocak aylarında mutlaka konuşuyoruz: Bu TÜİK'in vebali büyük, bak vebali büyük diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Bunu bir kenara yazıyoruz ve elbette ki, günü geldiğinde bu yapılanların hesabı bu TÜİK'ten de sorulacaktır; bunu da söylemiş olayım.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Kısacık...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, toplam 16 milyon 500 bin emeklimiz var ve bugünkü zamla birlikte maaş alacak en düşük emekli aylığı alan kişi sayısı 4 milyon 11 bin. Yani aslına bakarsanız bu 4 milyon 11 bin de az sayı değil, bakın, nüfusun önemli bir kısmı şu anda aylık olarak açlık sınırının yarısı kadar maaş alıyor. Şimdi, biz zam yapmakla emekliye lütuf mu yapıyoruz? Yok, bir şey yapmıyoruz. Şunu söyleyeyim: Emekli aylığının asgari ücrete oranı 2014 yılında yüzde 126, 2015 yılında yüzde 120, 2016 yılında yüzde 106, 2017 yılında yüzde 108 sonra düşüyor 107, 100, 98, 93, 88, 77, 82 ve bugün 2025 yılında bu zamlardan hariç yine emekli aylığının asgari ücrete oranı yüzde 81. Yani yüzde 126'dan oluşan oran düşse düşse yüzde 81,8'e geldi. Ya, şimdi, bu emeklilerimize vefasızlık değil mi? Yani sistematik olarak yıllarca emeklimizin hak ettiği o ilk -yani yüzde 126'yı baz alırsak- yüzde 126 olan oranı yüzde 81'e kadar çekiyoruz. Şimdi, bu emekliler ne yaptı yani emeklilerinin suçu ne, onu da anlamıyorum ya, hani emeklileri artık enflasyon oranı vesaire gibi bir zam kurtaracak gibi değil. Biraz önce Dernek Başkanımız söyledi: "Emekliler artık yoksulluk sınırının altına düştü, açlık sınırının da altına düştü." Çok güzel söyledi. Evet, ölüm sınırına gelmiş durumda. Ölüm sınırı bu ya ölüm sınırı yani. Ekmek bulup bulamama sınırı, barınıp barınamama sınırı yani şu kira oranlarıyla, şu kira fiyatlarıyla barınıp barınamama sınırında yani fizyolojik ihtiyaçları karşılama aşamasına geldi. Dolayısıyla, emeklilerimizin radikal bir değişikliğe ihtiyaç var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Bakın, radikal bir zam oranına ihtiyaç var. Bu toplumsal barış için, toplumun huzuru için, refahı için gerekli. Bu ülkede emekliler yıllarca alın teri dökmüş, bu ülkeye değer katmış, ekonomiyi büyütmüş, devleti ayakta tutmuş, evlat yetiştirmiş büyüklerimiz bugün ne yazık ki bu onurlu emekçilerin bir kısmı açlık sınırının, ölüm sınırının altında maaş alıyor. Bakın, bu sadece ekonomik bir mesele olmaktan çıktı. Onun için biz bugün bunun mücadelesini veriyoruz. Ya belki vicdanlara sesleniriz de bir şeyler değişir diye. Bu artık ekonomik mesele değil, bir vicdan meselesi yani ekonomik göstergelerle açıklanacak bir kısmı kalmadı emeklilerinin şu anda yaşam standardının. Onun için bu vefasızlığa bir son

verelim diyoruz. Bak, bugün elimizde fırsat var. Gelin, bu vefasızlığa bir son verelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Bu ülkede kimse asgari ücretin altında emekli aylığı almasın, kimse almasın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Evet, 5510 sayılı Kanun emekli aylıklarındaki artışların Ocak ve Temmuz ayında son altı aylık enflasyon oranında yapılmasını öngörüyor. Verilen teklifte de asgari emekli aylığının da aynı oranda artırılması öngörülüyor. Tabii ki bu hayat pahalılığı şartlarında bu artışlara "Yeterli." diyen kimse yoktur, biz de yetersiz görüyoruz. Bu kapsamda enflasyonla mücadele yürütülüyor. Esasen artışların kısa sürede erimemesi açısından yani kalıcı refahın sağlanması açısından enflasyonun düşmesi lazım. İnşallah, o da düşüyor.

Elbette, bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak taahhütlerimiz var. İşte, böylece pas geçilen seyyanen ödeme meselesi yine, emekli aylıkları arasındaki eşitsizlikler, intibak düzenlemesi, yine katılım paylarının alınmaması meselesi çünkü zaten primini

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 85

çalışırken ödüyor, sonra da emekliyken katılım payı alıyoruz. Aslında sosyal güvenlik sistemini bir masaya yatırmamız lazım. Birçok arkadaşım da değindi yani on yıl prim ödeyen de yirmi beş yıl prim ödeyen neredeyse aynı baza geldi. Bu anlamda bir reform gerekiyor ama önümüzdeki süreçte de bir iyileşme olacağına yürekten inanıyorum. Hem enflasyonun düşüşüyle hem verilen -ki Maliye Bakanımız da bunun bir anlamda sinyalini verdi "2026'dan itibaren hissedilmeye başlanacak refah artışı." diye- bu taahhütlerin de yerine geleceğini düşünüyorum. Bizim zaten yine vaatlerimiz var, BAĞ-KUR'un 7200 güne düşürülmesi, işte birinci derece memurlara 3600 ek gösterge verilmesi gibi taahhütlerimiz de mutlaka -Cumhur İttifakı olarak taahhütlerimiz bunlar- yerine gelecek.

Ben burada açlık sınırıyla çok mukayese yapıldı, o konuya değinmek istiyorum. Bana söyleyebilen var mı emekli aylıklarının hatta asgari ücretin açlık sınırının üzerinde olduğu bir yıl örnek verebilir misiniz? Benim elimde tablo var. TÜRK-İŞ'in açlık sınırı ile net asgari ücretin dökümü var, yirmi yıllık, yirmi iki yıllık daha öncesinde olan varsa söylesin, 2002'de 164 lira net asgari ücret, Kasımda 184 lira, açlık sınırı 307-369; 2 katı neredeyse.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Geliyorum, Ocak ayı itibarıyla ilk defa açlık sınırının üzerine Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi döneminde geçilmiş, Ocakta açlık sınırı üzerinde belirlenmiş. Tabii, daha sonraki aylarda kademe kademe düşmüş. Son duruma bakıyorum Temmuz 2025 itibarıyla açlık sınırı 26.115, net asgari ücret 22.104, yüzde 84,6'ya geliyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Daha altı ay var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bakıyorum, yok ama aynı baza oturtman lazım Aşkın'cıgım, aynı baz yani 2002'nin de Temmuzuyla mukayese edersen aynı baza oturtmuş olursun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yani sen karınlarını doyuruyorlar mı demek istiyorsun?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Hayır, yani ben yeterli olmadığını söyledim, baştan söyledim ama yanlış bir mukayese yapılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Açlık sınırının altında, hiçbir zaman açlık sınırının üzerine çıkmamış. Bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi döneminde çıkmış Ocak ayı itibarıyla, elimde de rakamları var.

Yine, bir mukayese bana göre yanlış yapılıyor. İşte "Emekli aylığı asgari ücretin yüzde şu kadar üzerindeydi." ama SSK emekli aylığı öbür tarafta, bakın, şimdi en düşük SSK emekli aylığı doğru 257 lira, asgari ücret 184 lira iken ama en düşük BAĞ-KUR esnaf emekli aylığı 150 lira, en düşük BAĞ-KUR tarım emekli aylığı 65,8 lira yani net asgari ücretin üçte 1'i. Şimdi, siz bunu alır da şimdi, belirlenen o 16.880'le mukayese ederseniz doğru olmaz. 16.880'in içindeki BAĞ-KUR'luya bakmak lazım, dosya maaşı üzerinden bakmak lazım. Doğru mukayese...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, şöyle, sıkıntımız şu Sayın Vekilim: Esasında SGK 2002 yılından 2012'ye kadar ortalama maaşları da veriyordu, 2012'den sonra ortalama maaşları da vermemeye başladı. Eğer...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Ben yapılan bir mukayesenin aynı baza oturmadığını söylemek istiyorum Vehbi Bey yani... Şimdi, SSK aylığını baz alırsan şu andaki SSK aylığının durumuna bakmak lazım. Dosya maaşı nedir, ona bakmak lazım. Onunla mukayesede... Orada da mutlaka bir erime vardır ama öteki gibi uçurum karşımıza çıkmaz.

Bir de bu enflasyon tabii, açıklanan rakamlara itibar edilir edilmez, saygı duyarım. Neticede, devletimizin resmî kurumunun yaptığı açıklamalar. Şimdi, farklı bir tablo var elimde, enerji fiyatları ile asgari ücret ve emekli maaşının mukayesesi. Net asgari ücretin 2002'de yüzde 20'si iken şimdi yüzde 2,3'e düşmüş yani asgari ücretten ödenen elektrik faturası.

Ben bir başka şeyi söyleyeyim: Hiç suya girilmiyor. Ankara'da su fiyatları ne oldu biliyor musunuz? Yani ben kırk bir-kırk iki yıldır Ankara'da yaşıyorum. Yani eskiden elektrik faturamın üçte 1'i falandı su faturası, şimdi elektrik faturamın 3-4 katına çıktı. Yani bir yıllık artışa baktım ASKİ'nin tablosundan, işte bir yıllık enflasyon yüzde 35, yüzde 65 zam yapılmış suya. Yani eğer insafı olacaksak, ölçülü olacaksak, bunu da dile getirmemiz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Doğru, ulaştırma, konut... TÜİK'in rakamlarında da en yüksek artan konut ve ulaştırma ama işte burada bir de su faturası. Aynısını şeyden de mukayese edebilirsin yani maaşlara oranı açısından suyu da mukayese edebilirsin.

Diyeceğim şu: Hepimiz emeklilerimize çok daha fazla maaş artışı verilmesini istiyoruz. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu görüşteyiz. Dediğim gibi sistemi mutlaka rehabilite etmemiz lazım. Bu seyyanen ödeme meselesinde memura 8 bin verildi, şimdi 15 bine vardı herhâlde onun karşılığı. Buna karşılık emekliye de bir rakam mutlaka verilmesi lazım. Ben verileceğine de inanıyorum.

Tabii ki bu ne kadar prim, o kadar maaş sistemine döndürmemiz lazım. Eşitsizlikleri, emekli aylıkları arasındaki eşitsizlikleri gidermemiz lazım. İnşallah bunları da önümüzdeki süreçte düzeltme şansı buluruz. Ben buna rağmen teklifin hayırlı olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kalaycı, teşekkür ederim.

Sayın Türel, aslında madde geçmişti, biz yine de bir karşılamaya çalıştık.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 86

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, sonradan geldiği için bir etki analizi olmadı, ben etki analizini hesapladım. 14.469 lira, 16.881 lira oldu değil mi? Artış 2.212 lira. Altı aylık artış yapalım, altı aylık artış 13.272 lira. 4 milyon kişi olduğu söyleniyor, 3,4 milyon. En düşük emekli aylığının bütçeye olan yükü toplamı 53,1 milyar, 53 milyar. Bütçe büyüklüğü ne kadar 2025'te? 14 trilyon 731 milyar. Bütçenin ne kadarı biliyor musunuz? Binde 3,6'sı. Bu gelen zammın, artışın bütçeye payı yüzde 1 değil, yüzde 2 değil, yüzde 5 değil, binde 3,6 yani bütçe içinde bir pay da yok. Yani bu rakamlar olmaz arkadaşlar. Bakın, yüzde 1 bunları... Bizim başka şeyleri konuşmamız lazım. Yani bu hep buradaki mantık şuradan gidiyor: Eğer enflasyonun nedenini ücret artışlarında bulan bir yaklaşım içindeyseniz "Aman ücretleri kısalım, talebi düşürelim. Toplamda yurt içi talep düşsün, ona dayalı enflasyon düşsün." diyorsanız böyle bir uygulama yapar.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Buna benim itirazım var.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Hayır, rakam, hesap...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Buna benim itirazım var.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ne itirazınız var?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Ben sadece asgari emekli aylığının çok yüksek oranda artırmaya ben karşıyım, tümünü artıralım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ben de zaten onu söyledim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - O hâlde...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Şimdi, bir dakika bak, şunu demek istiyorum Sayın Kalaycı: Bu gelmiş olsaydı bize öncesinde ne olacaktı? Etki analizi olacaktı. Bunun bütçeye yükü olmadığı için ben hesapladım. Bunun bütçeye etkisi 53 milyar yani bütçenin içindeki toplam pay binde 3,6 yani arkadaşlar, rakam değil bu. Yani bu rakamları konuşuyoruz. Yüzde 1'e çıkartalım, yüzde 2'ye çıkartalım. Ne var yani bu rakamı 53 milyar yerine 150 milyar versek ne olacak?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Türelî...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Hayır, hep yahu ama bir dakika... Burada zaten enflasyon farkı var. Burada önümüze gelen en düşük emekliler. Ben konuşurken ne dedim? Bütün ücretler seviyesinin artması lazım çünkü eğer Türkiye rekabet edecekse dünyayla, ileri gidecekse, yüksek katma değerli mal ve hizmet üretimi, yüksek teknoloji bir imalat sanayi yapısı yaratacaksa buna dayalı olarak emeğin nitelikli bir emek olması gerekiyor. Eğitim seviyesi artmalı, ücret seviyeleri artmalı, verimlilik ile ücret artışları arasında ilişki kurulmalı. Hiç bunlar yok. Refah payından bir şey verilmesi yani büyümeden pay verilmesi, verimlilik ile ücret artışı arasındaki ilişkiyi kurmaktır ve iktisat açısından önemlidir. Hiçbiri yok bunların yani bunun yükü 53 milyar. Gelin, artıralım, bunu hiç olmazsa yüzde 1 yapalım, 150 milyar yapalım. Ne var yani bunun içinde? Ama onun emekli olan etkisi olur. Bu hesabı da yapmak istedin onun için.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Çok kısa bir soru sorabilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bitirmiştik ama lütfen hani bir sözle, karşılıklı bir soru cevaba getirmeyelim.

Cavî Bey'e söz veriyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Şimdi, aslında emekliye yapılan zammın enflasyon sebebi olduğunu ileri süren bir anlayışla bu konuyu tartışıyoruz, öncelikle onu söyleyeyim yani emekli maaşına zam yaparsak ülkede enflasyon artıyormuş. Kendi ekonomik beceriksizliğini, emekliye yapılacak zamma bağlayan bir iktidarla karşı karşıyayız. Öncelikle bunu söylemek zorundayım.

İkinci konu, Mustafa Bey'e bir cevap vermek istiyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Su faturası mı? Beş yılda 11 kat artmış, ona da bir şey deyin.

CAVİT ARI (Antalya) - Siz suyla ilgili bir şey dememizi bekleyinceye kadar önce elektrikle, doğal gazla, efendim, kiralarla ilgili bir şeyler söyleyin, biz de suyla ilgili söyleyelim.

Şimdi, sizin söyleyecek olduğunuz, sayacak olduğunuz o kadar konu var ki suya gelinceye kadar onları siz birer birer sayın bakalım, sonra bize sıra gelsin. Ancak suyla ilgili de şunu söylemem gerekir bakın, Mustafa Bey: Suyun maliyetine etki eden faktörler neler, hangi kalemler etki yapıyor? Önce ona bakmak lazım. Yıllar önce suyun maliyetine... Örneğin, elektrik fiyatlarının maliyeti, işte yüzde 10-15'ler seviyesindeyken bugün 60'lar seviyesinde. Yüzde 60'lar seviyesinde su paralarına olan maliyet başta elektrikten gelmekte. Artı, diğer etkenler var yani sigorta primlerinin yüksekliği, işte çalışanların kullandığı... Maaş demiyorum, olabilir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Mansur Başkanın bir sözü var.

CAVİT ARI (Antalya) - İşte, bu artışın sebebi bu suya gelen... Bakın, bu artış sadece Ankara değil, başka yerlerde de var. Suya gelen artışın sebebi iktidarın başta suyun maliyetine etki eden faktörleri 5 kat, 10 kat, 20 kat artırmış olmasından gelmekte.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlioğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, daha sağlıklı bir zeminde...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - "Allah'ın suyundan kâr etmeyiz." diyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Pardon.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 87

Allah'ın suyu değil Mustafa Bey, bakın, Antalya'da en az 1.200 tane kuyudan çıkıyor. O kuyudan çıkan su sondajlarla çıkıyor yani onun bir maliyeti var. Orada da öyle, burada da yani suyun maliyeti... Tek tek... Bakın, suyun maliyetinin kalemlerini isteyelim. Elektriği, doğal gazı, diğer bütün maliyetleri, çalışan aracın benzinini, mazotunu, bütün faktörleri üst üste koyalım, ne kadar etki ettiğini hep beraber görelim.

Teşekkür ederim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Mansur Yavaş bilmiyor mu bunları?

CAVİT ARI (Antalya) - Gayet iyi bildiği için zaten bu seviyede tutuyor, sizin gibi ikide bir zam yapmıyor. Daha dün doğal gaza yüzde 25 zam yaptınız, hâlâ konuşuyorsunuz ya!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Karşılıklı bitiremeyiz.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, daha doğru bir ortamda tartışmak için su meselesine girmeyeceğim, onu daha sonra tartışırız. Burada hazır SGK varken... Mesela, SGK yıllıklarında ücretlerle alakalı dilimleri ve o ücret dilimlerinde kaç kişinin olduğunu açıklıyor yani diyor ki: "Günlük brüt bin lira ile 1.100 lira, 1.100 lira ile 1.200 lira." Ancak aynı hesabı bizim daha iyi tartışmamız için -daha önce de ben bunu rica etmişim, bir türlü olmadı- şu anda 16.681 lira ile 17.500, 17.501 lira ile 20 bin arasında... Dosya bazında olabilir bu, bu kademeleri bilirse daha tahlil edebiliriz, şu anki net durumu bilemiyoruz. Şimdi, Bakan çıkıyor, diyor ki: "80 bin lira emekli maaşı alan da var." 80 bin lira emekli maaşı alan kaç kişi var? 16.681 lira alan kaç kişi var? 17 bin alan kaç kişi var? Eğer Komisyonumuza bu şekilde bir çalışma yaparsanız yeni revize edilmiş rakamlarla beraber daha sağlıklı tartışacağımıza inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Bunlar not alındı.

İsmail Bey, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Öncelikle, tabii, ülkemizin çeşitli yerlerinde orman yangınları devam ediyor, tüm milletimize geçmiş olsun diyorum. Bizim Uşak Eşme Balabancı köyünde de yine orman yangını olduğunu üzülerek işittim, tüm Balabancı köylülerimize de geçmiş olsun diyorum, inşallah kısa sürede söndürülür ve tüm orman teşkilatı var gücüyle çalışmaktadır, Allah'tan onlara da kolaylıklar diyorum.

Tabii ki emeklilerimizi mutlu etmek bizim de en temel amacımız, ülkemizin ekonomik düzeyi seviyesinde de biz de şimdiye kadar emeklilerimizin yanında olduk. Daha önce de ifade ettim, ülkemizdeki emekli sayısının çok hızlı artmış olması, 2002'de 6,5 milyonken bugün 16,9 milyona çıkmış olması tabii ki bu emekli maaşlarını da etkilemektedir. Tabii, bugün, SSK ve BAĞ-KUR emeklilerine son alt aylık yüzde 16,67, memur ve memur emeklilerine de enflasyondan kaynaklanan yüzde 15,56 oranında zam yapıldı. Burada en düşük emekli aylıklarının artırılması yönünde de normal SSK'lilere yapılan artışı biz burada yaptık ve dolayısıyla da emekli maaşımız artışla beraber 16.881 liraya çıktı. Bu yeterli mi? Yeterli değil. Tabii, ne kadar kişi bundan etkilendi diye baktığımız zaman, aşağı yukarı 4 milyon 10 bin kişi bundan etkililmiş; bunun 2,9 milyonu SSK'li, 1,1 milyonu BAĞ-KUR'lu, 5 bin kişisi de Emekli Sandığına bağlı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bunun yaklaşık maliyeti de 40 milyar 870 milyon TL. Tabii, burada bu daha fazla artırılabilir mi? Artırılabilir ama bunun maliyeti bin lira daha artırıldığı zaman 20 milyar bir artış gibi olmuyor çünkü bunun etkilenen sayısı bin kişide artırdığın zaman daha fazla oluyor, 2 bin lira artırdığın zaman daha fazla oluyor. Dolayısıyla da bütçedeki ekonomik gücümüzle şimdiye kadar emeklilerimiz yanında olduk, bundan sonra da olmaya devam edeceğiz. İnşallah ekonomimiz daha da iyileştiğinde emeklimizi daha da istenilen düzeye getirmek için elimizden gelen çabayı sarf edeceğiz. Burada önemli olan, enflasyonla mücadelemin hızla cevap vermesi, düşmesi, diğer taraftan da gayrisafi millî hasılamızın ve ekonomik büyüklüğümüzün artması temel hedefimizdir diyorum. Tabii ki istediğimiz düzeyde olmasa da bu artışın emeklilerimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Kaldığımız yerden önergelerle devam edeceğiz.

Öncesinde, geçtiğimiz hafta Orhan Yegin Komisyon üyemizin muhterem babaları rahmete gitti; tüm Komisyon olarak tekrar başsağlığı dileklerini iletmek isteriz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sağ olun Başkanım, Allah sizlere ömür versin.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Kaldığımız yerden devam ediyoruz.

DEM PARTİ'nin önergesini okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 88

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 18- 5510 sayılı Kanun'un ek 19'uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"En düşük emekli maaşı, yılda dört kez, DİSK ve TÜRK-İŞ tarafından açıklanan son yoksulluk sınırı rakamlarından daha yüksek olanın yarısından az olmayacak şekilde arttırılır. Bu maddenin uygulanmasında Bakanlık yetkilidir."

Gülcan Kaçmaz Sayyigıt

Hakkı Saruhan Oluç

Van

Antalya

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Gerekçeyi okutalım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Son yıllarda emeğiyle yaşamak zorunda kalanlar başta olmak üzere emekli vatandaşlarımız yoğun hak kaybına uğramışlardır. 2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı Yasa'yla emekliliğe erişim hakkı zorlaşmış, emeklilik yaşı yükseltilmiş, emekli aylığı elde etme koşulları değişmiş ve emekli aylıkları düşmeye başlamıştır. Çalışan ve iş arayan emekli sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Günümüzde yaşanan ekonomik krizin ve emekli maaşlarının açlık sınırının dahi altında olması dolayısıyla bu sayının çok daha vahim boyutlara ulaştığı hesaplanmaktadır. Son açıklanan enflasyon verileri emeklilerin yaşadığı sefaleti daha da derinleştirmiştir. Emeklilerin çalışmadan hayatlarına idame edebilmeleri için bu ve benzer iyileştirmelerin yapılması ve en düşük emekli maaşının bugün itibarıyla 40 bin TL'ye çıkarılması gerekmektedir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 18- 5510 sayılı Kanunun Ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ek ödeme dâhil 14.469 Türk lirasından" ibaresi "ek ödeme dâhil cari yıl için belirlenen net asgari ücret tutarından" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir

"Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir."

Ayyüce Türkes Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Taş, buyurun.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Teşekkür ederim.

Biz de bu düzenlemeye ek olarak teklif maddesinde yaptığımız değişiklikle en düşük emekli maaşının cari yıl için belirlenen net asgari ücretten az olmamasını sağlamak üzere bu önergeyi verdik. Bu amaçla önerdiğimiz düzenlemeyle en düşük emekli aylığının cari yılda belirlenen net asgari ücretten az olmaması güvence altına alınacaktır. Yıllarca prim ödeyerek emekli olan vatandaşlarımızın asgari ücretin dahi altında bir gelirle yaşamaya mahkûm edilmesi sosyal devlet ilişkisiyle kesinlikle bağdaşmamaktadır. Emekli aylıklarının bu seviyenin altına düşmemesi barınma, beslenme, sağlık gibi temel ihtiyaçlara erişimi kolaylaştıracak, emeklilerimizi yoksulluğa karşı daha dirençli kılacaktır. Bu düzenleme aynı zamanda ekonomik adaleti güçlendirecek, toplumun en kırılgan kesimlerinden biri olan emeklilerin de yaşam koşullarında iyileşme sağlayacaktır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 18 - 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "14.469 Türk lirasından" ibaresi "net asgari ücretten" şeklinde değiştirilmiştir."

Sadullah Kısacık

Adana

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben uzatmamak için söz aldım.

Şimdi, Sayın Güneş "Tabii, imkânlarımız genişleyince emeklimizin imkânlarını daha da artıracakız." dedi. Sayın Türel de kabaca bir etki analizi yaptığında bütçeye yükünün 53 milyar TL olduğunu hesapladı. 2025 bütçesinde faize 1 trilyon 950 milyar TL

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 89

ayırıyoruz. Bakın, imkânlarımız var, bu devletin imkânları geniş, hazinesi bol, dünya kadar vergi topluyor. Eğer biraz iyi niyetli olsanız faiz lobileri yerine emekliyi düşündüğünüz zaman bu emekli maaşı en düşük 22 bin lira olur, asgari ücret olur Sayın Güneş.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Son

önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 18- 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "14.469" ibaresi "16.881" şeklinde değiştirilmiştir."

Nilgün Ök
Denizli
Orhan Erdem
Konya
Necmettin Erkan

Ahmet Kılıç
Bursa
Süleyman Şahan
Yozgat

İsmail Güneş
Uşak
Ejder Açıkkapı
Elâzığ

Kırşehir

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Madde ile, yaşlılık, malullük, ölüm aylığı almakta olan emeklilerimize ve hak sahiplerine dosya bazında 14.469 TL olarak öngörülen aylık asgari ödeme tutarının 2025 yılı Temmuz ayı ödeme dönemi itibarıyla 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamındaki emekli ve hak sahiplerinin aylık artışında uygulanan 2025 yılı Ocak-Haziran dönemi için Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı olan yüzde 16,67 oranında artırılarak 16.881 TL'ye yükseltilmesi amaçlanmıştır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19'uncu maddeye geçiyoruz.

Teklif sahibine söz veriyorum.

Buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Düzenlemeyle 5544 sayılı Kanun'un 20/A maddesi yeniden düzenlenerek MYK'nin vekâlet ve istisna sözleşmesi yoluyla yerli ve yabancı uzman istihdamı mümkün hâle getirilmektedir. Böylece hem Meslekî Yeterlilik Kurumunun hâlihazırda uzman havuzunda bulunan 400 teknik uzmana görev verilmesinin hem de ihtiyaca göre uzman havuzuna yeni uzmanlar eklenmesine imkân sağlanacaktır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Madde üzerinde söz talebi yok.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

20'nci maddeye geçiyoruz.

Teklif sahibine açıklama için söz veriyorum.

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

73 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ilga edilerek Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kurulmuştur. Buna istinaden mülga Bakanlık personeline ilişkin geçiş hükümleri de 73 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin geçici 1'inci maddesinde düzenlenmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal kararı neticesinde onuncu fıkraya istinaden mali haklardan yararlanmaya devam eden personelin mevcut mali haklarının kendisine ödenmesinin hukuki dayanağının ortadan kalkmaması, ilgili personelin hak kaybına uğramaması için 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye geçici madde eklenmesi amaçlanmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Madde üzerinde söz talebi yok.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

Şimdi, yeni madde ihdaslarına dönük önergeler var, 4 adet.

1'inci sıradan başlatarak okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 90

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE - 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

'EK MADDE 24- Kurumca bu Kanun ve 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu kapsamında yaşlılık, malullük, vazife malullüğü ve ölüm aylığı ödemesi yapılan ve bu kanunun 4/C kapsamında olan sigortalılar ile iştirakçilere, dosya bazında (15.965) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ilave ödeme yapılır.

Birinci fıkrada belirtilen ödemelerin yapılmasında; iştirakçilerin hak sahiplerinin hisseleri oranı esas alınır.

Birden fazla dosyadan gelir ve/veya aylık alanlara en fazla ödemeye imkân veren bir dosya üzerinden ödeme yapılır.

Bu madde kapsamında yapılan ödemeler evlenme ödeneği hesabında dikkate alınmaz.

Bu madde kapsamında yapılan ödemelerden damga vergisi hariç kesinti yapılamaz ve bu ödemeler haczedilemez.

Yersiz yapıldığı anlaşılan ödemeler, ilgilinin varsa almakta olduğu aylıklarından %25 oranında kesilmek suretiyle, yoksa genel hükümlere göre geri alınır.

Bu madde kapsamında yapılacak ödemeleri karşılamak amacıyla gerekli olan tutar, yazılı talebe istinaden ayrıca fatura aranmaksızın Hazinece Kuruma ödenir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile ödeme tarihlerini belirlemeye Kurum yetkilidir."

Rahmi Aşkın Türeli

Veli Ağbaba

Cevdet Akay

İzmir

Malatya

Karabük

Mustafa Erdem

Cavit Arı

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Antalya

Antalya

Manisa

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe mi?

CEVDET AKAY (Karabük) - Gerekçe Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na ek madde eklenerek memurlara hâlihazırda seyyanen ödenen 16.052,30 TL'lik zammın memur emeklilerine de ödenmesi teklif edilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"YENİ MADDE- 8/6/1949 tarihli ve 5034 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

'EK MADDE 87- Bu Kanuna göre emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı ile dul ve yetim aylığı bağlananlara, (7.983) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarında ilave ödeme yapılır."

Ayyüce Türkeş Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bilindiği üzere 2023 yılı Mayıs ayında en düşük memur maaşını 22.000 TL'ye yükseltmek amacıyla 8.082 TL seyyanen zam Cumhurbaşkanlığı tarafından kamuoyuyla paylaşılmış ve bu zammın otomatik olarak memur emeklilerine de yansıtılacağı söz verilmiştir. Ancak takip eden dönemde TBMM'ye sunulan teklifin memur emeklilerini kapsamadığı görülmüştür. Üzerinden iki yıla yakın zaman geçmesine rağmen bu söz yerine getirilmemiştir. Düzenleme 15.965 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu elde edilecek tutarın seyyanen ödenmesi şeklinde yapılmış olup günümüz itibarıyla bu tutar 16.165 TL'ye ulaşmıştır. Teklifimiz ile bu tutarın en azından yarısını tüm memur emeklilerine verilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE ...- 4857 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

'EK MADDE ...- Asgari ücret, yılda dört kez, DİSK ve TÜRK-İŞ tarafından açıklanan son yoksulluk sınırı rakamlarından daha yüksek olanın yarısından az olmayacak şekilde artırılır. Bu maddenin uygulamasında Bakanlık yetkilidir."

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Hakkı Saruhan Oluç

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 91

Van

Antalya

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye'de temel/başlangıç ücreti olan asgari ücret yaygın ücret hâline gelmiştir. Asgari ücret, yeni işe başlayan ya da en niteliksiz kişiye verilecek ücret seviyesi değildir. Asgari ücret, bir kişinin barınma, sağlık, kültür, ulaşım, gıda gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden en az seviyede karşılayabileceği ücret demektir. Verilere göre, Türkiye'de asgari ücretle çalışan yaklaşık 8 milyon emekçi söz konusudur. Günümüzde asgari ücretin belirlenmesinde yalnızca enflasyon oranının dikkate alınması ya da bu oranın biraz üzerinde bir oranın belirlenmesi kullanılabılır reel ücret kaybını karşılamamaktadır. Zira son altı ayda ortaya çıkan resmî enflasyon oranına göre bile -16,67- asgari ücret 3.684 TL erimiştir. Kayıpların karşılanmasında enflasyon artışı, büyüme oranı gibi unsurların yanında eğitim, sağlık gibi kamusal hizmetlerin ticarileşmesi ve piyasa koşullarında verilmesi süreçlerinin yarattığı maliyet ve gelir kayıpları da dikkate alınmalıdır. AKP'li yıllarda Türkiye'de asgari ücretin alım gücü erimeye devam etmektedir. Yüksek enflasyonist ortama rağmen ara zam yapılmayan ve enflasyonun altında ezilen asgari ücretliler Avrupa'nın en yoksulları arasında yer almaktadır. Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre Avrupa'da en düşük asgari ücrete sahip ülkelerinden birisi konumundadır. Bu sebeple zaman kaybetmeden asgari ücretin bugün itibarıyla en az 40 bin TL'ye çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
Müteakip önergeye geçiyoruz.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"YENİ MADDE- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 11 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında yer alan 'Müdür yardımcısı, eşiti veya üst idari görevlerde bulunup; kamu kurum ve kuruluşlarının' ibaresi 'Müdür yardımcısı, eşiti, amir veya üst idari görevlerde bulunup; kamu kurum ve kuruluşlarının' şeklinde değiştirilmiştir."

Ayyüce Türkeş Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun lütfen.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Teşekkürler.

Bu değişiklikle kendi ellerinde olmayan nedenlerle çalıştıkları kamu kurum ve kuruluşlarının yeniden teşkilatlanması, kapatılması veya özelleştirilmesi sonucu önceki kurumlarında müdür yardımcısı, eşiti veya daha üst idari görevler tanımı dışında amir sıfatıyla çalışmış olanlardan 657 sayılı Kanun'a tabi araştırmacı ünvanlı kadrolara atanan veya atanmış sayılanların da geçici 11'inci maddede yapılan düzenlemeyle araştırmacı ünvanlı kadrolarda istihdam edilenlerin özlük haklarında gerçekleştirilen artışlardan yararlandırılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

21'inci maddeyi gündeme alıyorum.

1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3186) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "yürürlüğe girdiği" ibaresinin "yayımlandığı" şeklinde değiştirilmesini, fıkraya (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bendin eklenmesini ve diğer bentlerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"ç) 18 inci maddesi 2025 yılı Temmuz ayı ödeme döneminden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,"

Nilgün Ök

Ahmet Kılıç

İsmail Güneş

Denizli

Bursa

Uşak

Orhan Erdem

Süleyman Şahan

Konya

Yozgat

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, kim açıklayacak?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, yaşlılık, malullük, ölüm aylığı almakta olanlara yönelik olarak belirlenen aylık asgari ödeme tutarının 2025 yılı Temmuz ayı ödeme döneminden itibaren geçerli olması yönünde düzenleme yapılmakta ve Kanun yazım tekniğine uygun olarak ibare değişikliğine gidilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

Sayfa: 92

Kabul edilen önerge doğrultusunda 21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 22'nci madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan teklif metninde, kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması, teklif metninin anlamına açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, önergelerle yapılan değişikliklerin kanun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini; muhalefet şerhlerinin 7 Temmuz Pazartesi günü saat on bire kadar verilmesini; kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak Sayın Resul Kurt, Sayın Hüseyin Altınsoy, Sayın Orhan Yegin, Sayın Ahmet Kılıç, Sayın Nilgün Ök, Sayın Ejder Açıkkapı, Sayın Yaşar Kırkpınar, Sayın Mustafa Baki Ersoy, Sayın Necmettin Erkan, Sayın Süleyman Şahan, Sayın Orhan Erdem, Sayın Mustafa Kalaycı, Sayın Seydi Gülsoy, Sayın Ertuğrul Kocacık, Sayın Ersan Aksu, Sayın İsmail Güneş'in belirlemesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, gündemimizdeki kanun teklifinin görüşmeleri tamamlanmıştır. Hayırlı uğurlu olsun.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.21